

Jasminko Šarac

Hramovi mudrosti

Bismillahirrahmanirahim

Izdavač
Kulturno-umjetničko udruženje Sejfullah, Konjic
Za izdavača
Ćukle Muamer

Lektura i korektura
Muamer Kodrić
Tehnički urednik
Ale Puzić
Design
Acid DTP studio Stolac

Štampa
Sabah-print, Sarajevo
Za štampariju
Šećo Elezović
Tiraž
300 primjeraka

Jasminko Šarac

Hramovi mudrosti

Konjic, 2014. godine

Hinduizam, Jevrejstvo, Budizam, Kršćanstvo i
Islam su zreli plodovi na drvetu Života. Koji god granu
dohvatimo, ona je sa stabla Jedinstva.

Savršenstvo je konačna sudbina svakog bića.
Ono je bez početka i kraja, onakvo kakvo je
oduvijek bilo i kakvo će zauvijek biti.

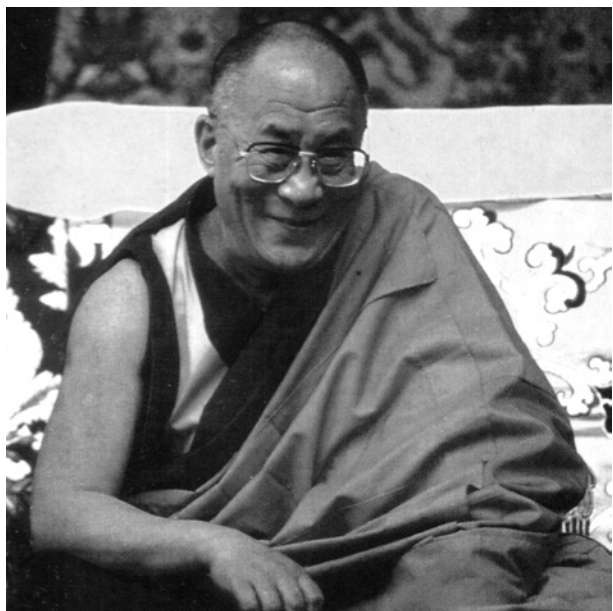
SAI BABA

Sa usana njegovih ništa ne poteče sem Jednote božanske. Ljubav, bratstvo i jednakost ljudi svih, mir sa stvorenjima u oblik zatočenim; Svjetlost je sijala pod stopalima lotosovim velikana.

Kali - Yuga uobličava Avatara zemaljskog i ne zbog same osobe svete, tama je potrebna misije njegove. Učeni su bacili vedro jastva u more ljubavi neupitne; svjetlost je sijala pod stopalima lotosovim velikana.

Navijestio je zoru Doba Zlatnog, Prema Baba slijedi korake njegove. Biće svako će tada spoznati svrhu stvari i razloge postojanja svojeg; svjetlost je sijala pod stopalima lotosovim velikana.

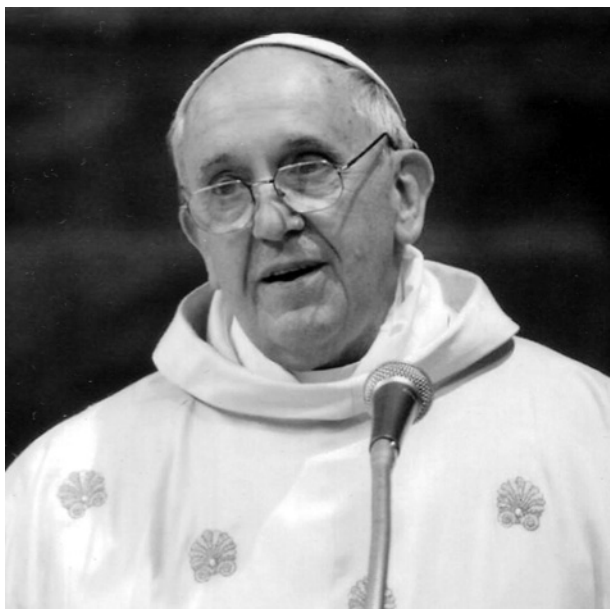
PUT U DARAMSALU

Tibet je napustiti morao, još davno bijaše najavljeno
u spisima Svetim. Hramovi porušeni i
glave oborene unaprijed obaviještene na obali jezera Lase, Daramsala
je mjesto njegovo...

Na svijetu ovome izgnanici smo svi, i progonstvo
veliko je iz doba Adamovog. Na zemlji
smo kako iskušani bi bili i znanje je
cilj pustolovine ovosvjetske; Daramsala je
mjesto njegovo...

Sveto slovo OM ponavljahu mnogi unesrećeni
i oči nade pune ka nebu usmjerene. Ali
kada čas sudbine dođe on se obistiniti mora
i ne može drugačije; Daramsala je mjesto
njegovo...

Svetost Njegova, Dalaj - lama mudri morao
je ostaviti predaka domovinu. Inkarnacija nova
unutar kruga Vječnosti možda će doći u vrijeme
bolje jer sve se vraća i iznova spaja;
Daramsala je mjesto njegovo...

PAPA FRANJO

Učenje Sveto povratio je osovini njenoj, mlin
svetosti njegove hramu mudrosti daruje. Muslimane
i Jevreje i sve ljude braćom svojom nazvao je,
istina je to po znanju drevnom vjera svih.
Jer, cvijetovi iako različiti upijaju vodu istu,
Papa Franjo

Ljudi su zajednica jedna ma ko oni bili
i duh božanski nastanjuje biće čovjekovo.
Smjerno je pružio raširene ruke svima; i crni
i bijeli mjesto u njegovu srcu imaju.
Jer, cvjetovi iako različiti upijaju vodu istu,
Papa Franjo

RIJEKE ŽIVE VODE

U posljednji dan, veliki dan blagdana, dok je Isus tamo stajao, povika: "Ako je ko žedan, neka dođe k meni i neka pije. Onaj ko vjeruje u mene - kao što Pismo reče - iz njegove će utrobe poteći rijeke žive vode!". A ovo reče o Duhu kojega će primiti oni koji povjeruju u njega. Duh, naime tu još ne biješe, jer Isus još ne bi proslavljen". (IVAN, 7-37)

Isus se obraća ljudima posljednji dan blagdana a blagovanje znači mir sa sobom i drugima. Kao što je poznato, Isus navlastito je simbol duhovnog puta. On poziva one koji su žedni da dođu njemu i piju. Imam Ali a.s. je kazao: "Dvojica se ne mogu zasititi - tražitelj znanja i tražitelj svijeta ovoga". Shodno ovome žed za znanjem je neutoljiva a voda je jasan simbol znanja, odnosno spoznaje. Onaj ko vjeruje u Isusa (kao "mjesto" duhovnog ozbiljenja); "iz njegove će utrobe poteći rijeke žive vode", a ovo nakon što se opio znanjem i prešao sve stepene (mekam) te postaje (manzillah) i došao do stupnja savršenog čovjeka. Duhovni put je (bio) opisan u izvornom Jevanđelju (Pismo) i to je ono na šta Isus smjera kazavši - ko vjeruje u mene, a nije rekao ko vjeruje u Boga koji me poslao, jer se vjerovanje u Boga podrazumijeva za onoga ko je krenuo duhovnim putem. S druge strane, duhovnjak nužno vjeruje u Isusa kao duhovnog oca.

Dakle, ako se uzme Isusa za vodiča "iz njegove utrobe će poteći rijeke žive vode". Ovo predstavlja (u Isusovom dobu dijelimično a danas puno) znanje o Svetim Imamima iz Muhammedovog a.s. potomstva i oni su rijeke žive vode, odnosno nositelji živog znanja koje se prenosi sa oca na sina. Rijeke žive vode ne teku iz srca (ili Duha) duhovnog putnika već upravo iz "utrobe" a utroba na Arapskom znači ba'tn što je isti korijen (kao i batin), odnosno označava ezoteriju, tj. iznutarnje znanje. Ovo znači da je riječ o ezoterijskom znanju vezano za Dvanaest Imama koji su djelimično očitovani u dobu ranijih Poslanika prije Muhammeda a.s., a Isus je svakako imao znanje o njima i njihova imena su spomenuta u izvornom Jevanđelju.

Posljednji dio jasno ukazuje na budućeg Poslanika (Muhammeda) koji se ovdje spominje kao Duh: "A ovo reče o Duhu kojega će primiti oni koji povjeruju u njega. Duh, naime, tu još ne bijaše, jer Isus još ne bi proslavljen". Muhammeda a.s. će primiti oni koji povjeruju u njega jer u vjeri nema prisile i Pravi Put se jasno razlikuje od zablude. Duh još tu ne bijaše jer se Muhammed a.s. pojavljuje nekih 600 godina nakon Isa-a a.s. (Isusa) u kronološkom vremenu, ali metahistorijski je prisutan unutar duše svih Viješnika Božijih.

Muhammed a.s. je rekao: "Bijah Poslanik još dok je Adem bio između vode i zemlje", znači preegzistentno kao duh koji će tek kasnije biti poslan i on je taj koji je proslavio Isusa obznaniivši njegovu stvarnu Poslaničku misiju te

se slava ovdje vezuje uz istinu budući da se može proslavljati i zabluda, no Duh je bezgriješan i on "ne govori po hiru svome". "To je samo Objava koja mu se obznanjuje" (Kur'an). Muhammed a.s. je bio potpuno bezgriješan kako po pitanju Objave tako i u ostalim stvarima, odnosno postupcima. Dakle, samo Objava, odnosno istina. Isa a.s. (Isus) je proslavljen od strane Muhammeda a.s.: "Ja i Isa smo najbliži među ljudima". Jer, vjere su sve putevi do središta mudrosti i kojim god putem krenemo cilj ostaje isti.

KRUG I ZAOSTALOST

*"Islam je započeo izgonom i završit će izgonom.
Blago proganina". (Imam Džafer Sadik a.s.)*

Riječ "Arab" se u Kur'anu spominje 10 puta u 10 različitih ajeta. U Bosanskim prijevodima Svete Knjige ta riječ se prevodi kao "beduin", mada neki komentatori tvrde da "Arab" doslovno znači Arap. Također, "ista'rebe" znači prostački i bestidno govoriti dok "arib" ukazuje na nešto "pokvareno" (pokvariti se).

Jedan hadis priopćava kako je "propast Arapa u nacionalizmu". Nacionalizam znači davanje prednosti svom narodu (nad ostalim) a što je sa Islamom potpuno nespojivo jer Muhammed a.s. jasno kaže da "bijeli (čovjek) nema prednost nad crnim (i obrnuto) niti Arap ima prednost nad nearapom". Pošto je to tako, propast Arapa je u nacionalizmu budući da je nacionalizam nespojiv sa Kur'anskim učenjem, a za one koji odbijaju uputu Kur'an kaže da će propasti na Danu Suda.

Razmotrimo u tom kontekstu dva ajeta iz sure "Skupovi" (sura 39, 75 ajeta).

Ajet 14: "Reci: "Samo se Allahu klanjam, iskreno mu ispovijedajući vjeru svoju".

Ajet 15: "a vi se, pored Njega, klanjajte kome hoćete!"

Reci: "Stradaće, uistinu, oni koji na Sudnjem Danu izgube i sebe i porodice svoje. Eto, to je pravo stradanje".

Kur'an također kaže: "...ne prizivajte danas jednu već više propasti...", a što smo spominjali i mnoge propasti jesu mnoge relacije međuljudskih odnosa koje se eshatološki gube. Ajet 15 spominje stradanje a stradanje je propast jer onaj koji strada po samoj dubini stradanja propada.

Vidimo da ajet govori o Sudnjem Danu a ezoterijska propast (na ovoj razini razmatranja) jeste propast Arapa u nacionalizmu jer "gubljenje sebe i svoje

porodice" (pošto ajet ne spominje nevjerovanje) jeste gubitak krvne veza-nosti koja u konačnici i proizvodi plemensku fanatičnost i danas prisutnu kod Arapa. Jasno je da su ljudi jednaki, a jednaki i mogu biti samo pred Bogom jer su od prirode nejednaki.

Kur'an kaže (za Sudnji Dan) kako tada "rodbinskih veza neće biti", te će svaka osoba biti prepuštena jedino Bogu Uzvišenom, odnosno iskusiti posljedice djelovanja na ovom svijetu. Vidimo da predaja (kako je propast Arapa u nacionalizmu) ne govori u prošlom ili budućem vremenu te ukazuju na (uvijek moguće) stanje svijesti, odnosno kolektivnog duha. Danas, svuda gdje žive muslimani (dakle ne samo Arapi) vidimo jednu opskurnu i primitivnu razinu svijesti pripadnika Islama koji ne samo da mrze već čak ubijaju svakog ko misli drugačije. Bombaški napadi na žene i djecu te ataci na škole, bolnice, džamije i crkve rezultat su djelovanja "najgorih stanovnika zemlje" kako je Imam Ali a.s. nazvao muslimane posljednjeg Vremena (ahiri - zeman). Na ovu temu ćemo se vratiti nešto kasnije.

Fanatizam je potpuno stran Islamu te je u tom smislu Božiji Poslanik a.s. rekao: "Nije od nas ko poziva fanatizmu, nije od nas ko ratuje zbog fanatizma i nije od nas ko umre u fanatizmu".

Vidimo kako ovaj hadis izopćava fanatike iz zajednice muslimana. Ezoterijski, riječi "od nas" ukazuju na Poslanikovu Porodicu te onaj ko je Porodici blizak, bilo krvno ili duhovno ne može biti fanatizovan. Blizina može biti fizička ili duhovna te ova distanca ("Nije od nas...") isključuje svaku blizinu Božijem Poslaniku a.s. Ebu-Lehebov primjer je na ovaj način jasan jer je on bio rođeni stric Poslanikov a Kur'an Ga proklinje.

No, stvarna bliskost je ponajprije u duhu jer Ebu-Leheb je što treba ponovo naglasiti bio Poslanikov rođeni stric a Kur'an ga proklinje dok je Salman bio Persijanac a Muhammed a.s. ga je pridružio svojoj rodbini. Ovo znači da je stvarna Poslanikova Rodbina "bratstvo u duhu", odnosno vertikalna veza. Naime, Poslanik je jedanput rekao: "Salman je od nas, Ehli-Bejta". Vidimo dakle da ga je uvrstio među svoje članove Porodice te je ovim ukazano da

je duhovno rodbinstvo i važnije i snažnije od krvnog srodstva, odnosno fizičke blizine. Za razliku od fanatika koji su formalno muslimani (ali "nisu od nas") postoje oni koji su poput Salmana dio Poslaničke Obitelji ("od nas") a da nisu krvno povezani sa Muhammedom a.s. U pitanju su inicirani duhovnjaci, oni koji su još u preegzistenciji bili stvoreni od tračaka svjetlosti Ehli-Bejta. Rodbinstvo "vertikalnog" oblika (u duhu) je i važnije i snažnije od krvnog srodstva koje i dolazi iz svijeta neslobode (jer se ne bira). Vidimo kako u pomenutom iskazu Muhammed a.s. najprije izopćava one koji pozivaju fanatizmu a onaj ko u tom smjeru poziva vrlo lako će i ratovati zbog fanatizma (odnosno i umrijeti u njemu). Ovo zato jer misao prethodi pozivanju (odnosno riječima) a riječi vode ka djelu. Onaj ko nečemu ustrajno poziva prije ili kasnije će početi djelovati na osnovu svojih uvjerenja, na šta ga tjera unutarnje stanje. Misli su posljedica stanja duše a djela posljedica misli.

Zaostajanje za drugima (prije svega u nauci), to je slika današnjih "pozivatelja" Islamu i tumača pravovjernosti gdje nema mjesta za ono drugo i drugačije. Islam koji i znači predanost odnosno mir sa sobom i drugima postao je izgovor za svaku vrstu nemira i nesređenosti.

U suštini, riječ je o fanatizmu a vidjeli smo da se od takvih Muhammed a.s. ograđuje baš kao i od onih koji ratuju zbog fanatizma. Iako bi se mnogi pojedinci iz tih intelektualno zapuštenih i moralno otupjelih grupa zakleli da ratuju "u ime Boga" oni ustvari kako to i sami Poslanik potcrtava ratuju zbog isključivosti, dakle fanatizma.

Isključivost je sama po sebi fanatična jer svom svjetonazoru nastoji sabraziti sve drugo.

Fanatična mržnja (u osnovi koje je strah) i jeste posljedica nemoći (nekih grupa) muslimana da žive u svom vremenu jer prema predaji čovjek je neprijatelj onome što ne poznaje a mnogi današnji muslimani ne poznaju ni sebe a šta tek reći o poznavanju drugih, koji se po pravilu unaprijed doživljavaju kao neprijatelji. Blagost koja prema Poslanikovom iskazu "ukrasi

svaku stvar" još davno je napustila srca samozvanih "džihadista" koji Sveti Rat doživljavaju kao sredstvo uništavanja svega drugačijeg. Ništa nije dalje od Islamske (ispravne) perspektive koja Jevreje i Kršćane motri kao ljude Knjige, one koji su muslimanima najbliži. "Sveti Rat" u Islamu je prije svega, rat protiv sebe, vlastitih strasti i niskih poriva i to je veliki džihad. U pomenutom iskazu ("nije od nas ko ratuje zbog fanatizma") Poslanik nije izdvojio posebno nijednu kategoriju ljudi protiv koje fanatici ratuju a to upravo zato jer fanatizovana svijest može usmjeriti mržnju prema svakome, dakle kako prema onima koji drugačije misle tako i prema onima koji su istomišljenici ukoliko njihovo nastojanje u vjeri nema ekstremistički karakter. Dokaz su današnji sukobi koje proizvodi mržnja jednih muslimana protiv drugih.

Kao treća kategorija (u predaji) se spominje onaj "ko umre u fanatizmu". Kako su vrata pokajanja otvorena sve do smrti svaki griješnik (pa tako i fanatik) može promijeniti svoj način života. Ali, djela koja se godinama ponavljaju i koja su još prije izvršenja učvršćena uvjerenjima (ovdje "pozivanjem u fanatizam") ostavljaju neizbrisiv trag u duši te čovjek neizbježno umire onako kako je živio, a vidjeli smo kako se Poslanik a.s. odriče svakoga onoga ko umre u fanatizmu. U svakoj mržnji je strah a fanatizam i jeste strah od drugačijeg jer se ono "svoje" motri kao superiorno nad drugim.

Imam Džafer Sadik a.s. je rekao: "Vjera ima 10 stupnjeva koji se poput ljestvi uzdižu jedan ponad drugog. Ako vidiš nekoga ispod sebe, nježno ga privuci sebi i nemoj ga opteretiti onim što ne može nositi, inače ćeš ga slomiti". Da se primjetiti kako je stupnjevitost vjere analogna dekadenciji vjerske misli jer oboje (i stepeni i riječ "beduin" u Kur'anu) ima 10 stupnjeva, odnosno spominje se 10 puta. Ovdje je, kako vidimo, riječ o vjeri a to znači i znanju jer potpunog znanja nema bez vjere iako parcijalno može samostalno egzistirati ali to onda vodi u nauku "bez duše" čega smo svjedoci u ovom gvozdenom dobu kada se nauka često zloupotrebljava.

Zbog toga nauka mora biti združena sa duhovnošću i moralom a što će se desiti u Zlatnom Dobu.

Stupnjeva vjere je dakle 10 a znamo da se riječ "beduin" (Arab) u Kur'anu također spominje 10 puta. Pošto znanje ide stupnjevito ka "gore" (poput ljestvi) poricateljstvo (tačnije beduinska svijest u Islamu) također ima 10 stupnjeva ali ka "dole". Kur'an kaže kako su beduini najveći nevjernici i najgori licemjeri a svijet se približava (ili je već u) desetom stupnju "beduinizma" pod okriljem Islama. Samoubilački napadi u kojima stradaju žene i djeca samo su jedan od simptoma tog užasnog stanja iz kojeg se za sada ne vidi izlaz jer za fanatizovane i duhovno opustošene skupine pripadnika Islama ne postoje nikakvi (razumni) argumenti a što je opet posljedica stanja u dušama. Prve generacije muslimana nisu gajile mržnju jer se nisu plašile drugog i drugačijeg.

Kur'an kaže: "...čovjeka smo u najljepšem liku (obliku) stvorili a vratiti ćemo ga u najniže nizine". Kao i svaki ajet tako i ovaj ima vanjsko (zahir) tumačenje te unutarnje (batin) zbilje. Čovjek je kruna stvaranja te ima najljepši oblik a "Bog je lijep i voli ljepotu". U tom smislu je Poslanik rekao: "Vidjeh Gospodara svoga u najljepšem liku sa nakrivljenim pokrivalom na glavi".

Vidimo kako spomenuti ajet ne govori o tome na kojem svijetu će Bog čovjeka vratiti u najniže nizine te to može podrazumijevati kako ovaj svijet (dunja) tako i onaj (ahiret). Vezano za drugi svijet "najniže nizine" jesu utkana i formirana stanja unutar duše koje je ona aktualizirala svojim djelima tokom života na ovom svijetu te ukoliko je preovladavao animalni način života forme (iznutra) utkane u biće čine čovjeka "poput stoke, čak i gorim" (Kur'an). Čak i na ovom svijetu možemo vidjeti ljude koji liče na razne životinje usljed snage načina života koji sukladira toj životinji.

U izvanjskom smislu "najniže nizine" predstavljaju 10 stupnjeva "beduin-skog" poimanja (Islama) kojega će kako smo vidjeli (prema riječima Imama Alija) ispovijedati "najgori među stanovnicima Zemlje". Vezano za najljepši lik (a što je savršeni čovjek - insani kjamil) i najniže nizine (što predstavlja oličenje animalnog čovjeka) Kur'an upravo stoga upotrebljava izraz "čovjek" (a ne vjernik, nevjernik i sl.) jer su obje mogućnosti, kako individualnog

savršenstva tako i pada ispod nivoa životinje sadržane u svakom čovjeku kao mogućnosti. Shodno ovome, ljudsko biće može biti iznad anđela ali i ispod nivoa životinje.

Naravno, Članovi Kuće i Božiji Poslanici su savršeni te ne potpadaju pod ovo pravilo i oni su na Zemlji zbog nas a ne zbog sebe. Bezgriješnost u užem smislu, kao što znamo obuhvata Članove Kuće (Muhammed, Fatima i 12 Imama).

Prema tome, spoznaja Boga ima 10 stupnjeva kretanja naprijed (ka najljepšem obliku - insani kjamil) dok "najniže nizine" predstavljaju kretanje unazad (ka animalnom čovjeku) po čemu te nizine i jesu najniže. Jer, čovjeku je data mogućnost da bude veći od anđela i niži od životinje. Suprotnost svakoj vrijednosti je po prirodi stvari "nizina", odnosno niskost. Vidjeli smo kako kretanja ka animalnom čovjeku može značiti "beduinski" islam ahiri-zemana.

Animalni čovjek je onaj koji je "strast svoju za boga uzeo" (Kur'an) i to je danas stanje većine čovječanstva, bez obzira na činjenicu formalne pripadnosti nekoj od monoteističkih religija.

Kali-Yuga je doba nemira, svađe i razdora što je posljedica unutarnjeg stanja (u duhu) jer kako može biti postignut vanjski mir ako nema mira u dušama?! Mirovni pokreti koji postoje širom svijeta su za svaku pohvalu, no u pitanju je naivni optimizam jer izgradnja čovječanstva treba da se desi iznutra.

Pošto je prema predaji strast sve što odvraća od Boga jasno je da taj izraz obuhvata mnogo šire aspekte od same seksualnosti, odnosno nagnoske sfere. Za beduinsku svijest upravo su fanatizam i mržnja oblici božanstva, odnosno ono što ih u konačnici i odvraća od Boga.

Izvjesno je da su primitivne grupe muslimana obuzete vrstom kolektivnog ludila a fašizam i komunizam su živi dokaz da većina može podleći zabludi.

Za Poslanika Muhammeda a.s. Kur'an kaže kako je "najljepše čudi" a čud (moral) formira lik (unutarnjeg čovjeka) te je to skladni lik ili najljepši lik. Onaj ko ima najsavršeniji moral ima i najsavršeniji lik, kako vanjski, tako i unutarnji.

Ovo zato jer je savršeni čovjek otjelovljenje Božanske namisli, odnosno razlog postojanja nebesa i zemlje, biće kojemu su se poklonili čak i anđeli. Unutarnji lik prema tome i jeste stvarni lik neke osobe za razliku od vanjskog lika koji je potpuno isti (prepoznatljiv) kod svih ljudi, te prema tome i kod onih ljudi koji su kako kaže Kur'an "poput stoke". Naravno, unutarnji lik (berzahski kalup) biva (za većinu) vidljiv tek na onom svijetu, baš kao što ni savršenstvo vanjskog lika nije uočljivo svakome. Pošto je čovjek kruna stvaranja on je kod Boga najcjenjenije stvorenje kome su se uprkos njegovim nedostacima (a što i jeste zalag slobode) poklonili kako smo kazali, čak i melec. Sloboda je protuteža zlu pa Bog kaže anđelima: "ja znam ono što vi ne znate", a što je mogućnost izbora ljudskog stvorenja.

Zbog toga Kur'an kaže da onaj ko ubije nekoga ko na zemlji nered ne čini ili nikoga nije ubio "kao da je sve ljude poubijao" jer svi su ljudi braća i sestre budući da su potekli od jednog čovjeka i jedne žene (Adama i Eve). Svo čovječanstvo je kroz arhetipsku "sliku" (kolektivnu dušu) sabrano u jednom što znači svakom čovjeku. Vidimo kako je u ajetu upotrijebljena neodređena zamjenica (ubije nekog) te se dakle specifično ne izdvaja nijedna vjera, rasa ili nacija. Ubijeni, dakle može biti i ateista ili idolopoklonik ali se ubistvo nedužnog strogo zabranjuje, jer je Božija Milost koja obuhvata sve primarna a ljudska uvjerenja su sekundarna. Osim toga, uvjerenja se mogu promijeniti dok se Božija Milost nikada ne mijenja, te je milost utkana u postojanje a u batinu i nema poricatelja jer je (u ezelu) svaka duša posvjedočila Božiju jednost. Ono što zovemo "nevjernik" jeste upravo pokriveni čovjek (kufure) a što znači zastrt od Boga strašću i ovozemnim porivima.

Nijedan čovjek se shodno Islamskom učenju ne samo da ne može nepromišljeno ubiti već ga je zabranjeno čak i uznemiravati a fanatici pod

maskom islama danas nepravедno ubijaju ljude i smatraju neprijateljem svaku osobu koja drugačije razmišlja (od njih). Muhammed a.s. je često naglašavao važnost dobrosusjedskih odnosa pa je tako jednom rekao da je "svetost komšije kao svetost Ka'be" (svetog Hrama), a Ka'ba je Sveti Hram muslimana i nepovrediva je.

Vidimo kako dobrosusjedstvo nije vezao ni za kakvu vjeru jer je (svaki) čovjek Ademov potomak. Međusobna ubistva isključivo zbog uvjerenja jesu karakteristika ovog doba pomračenja (Kali-Yuga) kada svetost života izmiče opažanjima duhovnih čula koja u Tamnom Dobu jedva da i postoje. Ovo zato jer je individualna i materijalistički shvaćena sreća krajnji oblik znanja animalnog čovjeka.

Sada ćemo razmotriti jednu predaju Imama Alija a.s. o Posljednjem Vremenu. Nju smo već komentirali u nekim ranijim tekstovima, no važnost te predaje je takva da je njeno naglašavanje poželjno ako ne i neizbježno. Ova predaja kako smo kazali ukazuje na stanje ljudi u Ahiri Zemanu (Kali-Yuga).

Imam Ali a.s. je kazao: "Doći će ljudima vrijeme kada od Kur'ana neće ostati ništa osim slova Njegova, a od Islama ništa osim imena njegova. Džamije njihove u danima tim bit će velike u pogledu građenja ali puste u pogledu upućivanja. Oni koji će boraviti u njima i oni koji će ih posjećivati bit će najgori među stanovnicima Zemlje. Od njih će se širiti smutnja i njima će se sve krivo sklanjati. Ako se neko izdvoji iz toga oni će ga baciti natrag u to. A ako neko odstupi natrag iz toga, oni će ga gurnuti tome. Allah Uzvišeni kaže: 'Kunem se Sobom, izaslat ću na njih iskušenje u kojem će i razboriti biti pometen! I On će učiniti tako. Tražimo od Boga da nas sačuva padanja u nemar'".

Vidimo kako se odmah na početku predaje ahiri-zeman definira kao vrijeme koje će doći ljudima što dakle predstavlja općenitu svijest (u tom vremenu) jer riječ "ljudi" ne ukazuje ni na koju vjeru, rasu ili naciju posebno već se odnosi na ljude kao takve. U smislu Hinduističkog poimanja riječ je

o Kali-Yugi ili Tamnom Dobu koje već odavno traje a puna tama još nije dosegnuta. Zatim se kaže da ljudima (tog doba) "od Kur'ana neće ostati ništa osim slova njegova a od Islama ništa osim imena njegova". Najprije je spomenut Kur'an a zatim Islam jer Kur'an je osnov i temelj Islama pa ako temelj nije ispravan nije ispravna ni cijela zgrada. Od Islama kako smo vidjeli neće ostati ništa osim "imena njegova". Najprije je, kažimo opet, spomenut Kur'an a zatim Islam jer Kur'an je osnov i temelj Islama pa ako temelj nije ispravan nije ispravna ni cijela zgrada. Od Kur'ana kako smo vidjeli neće ostati ništa osim slova njegova a slovo znači pisani tekst te od Svete Knjige ostaju samo napisane stranice. Ovo vrijeme je odavno počelo i bivat će sve tamnije i tamnije jer ezoterijski smislovi Knjige gotovo da se i ne istražuju; čak štaviše, istraživački duh Islama se danas smatra "novotarijom" te je svaki pokušaj u tom pravcu kod ogromnog broja muslimana tabu. Nažalost, ovakvo poimanje seže sve do Poslanikovog vremena kada je jedan od halifa ustvrdio kako su "vrata idžtihada zatvorena".

Iako većina muslimana svijeta danas posjeduje Kur'an, često ukrašen i postavljen na "počasno" mjesto u kući zahirske (a još više batinske) dubine Svete Knjige se ne istražuju. Ovakvo stanje (prema predaji Imama Alija a.s.) rezultira činjenicom da "od Islama ostaje samo ime". Kur'an se danas "uči" ali se ne istražuje, čita se ali se po njemu ne postupa, pamti se ali se znanje ne unapređuje. Zbog toga se muslimani i vjernici u spomenutoj predaji niti ne spominju jer da bi neko čitao slova nije nužno da uopšte bude vjernik, niti se "slovo Kur'ana" može vezati za ikakva uvjerenja. Islam ima značenje predanosti (S-L-M). Predanost Bogu podrazumijeva ispravno djelovanje jer je mir sa sobom i drugima (a to je Islam) nemoguće postići bez ovakvog ili onakvog pročišćenja duše. Naravno da svaki čovjek ne može biti sufija ali može etički djelovati u skladu sa Kur'anom. Ako od Kur'ana ostaje jedino slovo a od Islama ime to znači da nema ni izvanjskog (zahir), niti iznutarnjeg (batin) obzira Knjige onako kako je to izvorno objavljeno Poslaniku a.s. To je današnje stanje većine muslimana na svijetu a čak je i obredoslovlje posve drugačije od originalnog i odudara od Muhammedovog a.s. primjera iako (još uvijek) ne u svemu i to stanje će se pogoršavati. Zaostajanje muslimana je posve evidentno od osmog vijeka pa nadalje.

U tekstu se dalje kaže kako će džamije njihove u danima tim biti široke u pogledu građenja ali puste u pogledu upućivanja. Kada se nešto naglašava to je znak da upravo tu postoji problem, inače se ne bi ni naglašavalo. Svi znamo iz svakodnevnog života kako je afektacija slabost i ukazuje na nedostatak.

Arhitektonska vrijednost džamija je dakle svedena na puku fizičku veličinu ali iznutarnji smisao mesdžida (a to je upućivanje) nedostaje, što je upravo i razlog grandioznih poduhvata, odnosno proste veličine kojom se nado- knađuje izgubljena okomitost.

U predaji se ne kaže kako će džamije biti bukvalno puste već puste u pogledu upućivanja što znači da kvantitativno gledano posjetitelja može biti jako mnogo ali nedostaje dimenzija znanja a bez znanja mesdžid je poput bilo koje druge zgrade. Uputiti znači pokazati put te to podrazumijeva da je onaj ko upućuje već upućen odnosno da ima znanje jer neznalica ne može upućivati. Neka vrsta (formalnog) znanja može postojati ali kako su (te) džamije puste u pogledu upućivanja znači da nema upute a bez upute nema Pravog Puta jer uputa i znači put. Shodno ovome, nema ni pravog znanja onako kako je objavljeno Plemenitom Poslaniku. Uputiti drugog može jedino onaj ko (već) ima znanje jer pokazati put znači znanje o putu. U tom smislu Isus ukazuje kako je za stjecanje znanja neophodan vodič koji vidi istinu srčanim vidom pa kaže: "Može li slijepac voditi slijepca?" što znači da upućuje jedino onaj ko zna Pravi Put. No, kada je većina (batinski) slijepa jako je teško naći pravog učitelja i vodiča.

Džamije posljednjeg Vremena se bogato ukrašavaju i kako smo vidjeli "široko grade" što je tek loša kompenzacija nedostatka iznutarnjosti, odnosno ispravnog znanja. Zbog toga džamije treba graditi skromno i u skladu sa potrebama a ne očekivanjima ili zbog pokazivanja.

Vezano za upućivanje Kur'an kaže: "...zar ćeš ti uputiti onoga ko je strast svoju za božanstvo uzeo?", a kako je strast sve što odvraća od Boga te kako je robovanje strastima glavna odlika Tamnog doba većinska svijest

je nezainteresovana za uputu i Pravi Put. Ovo stanje rezultira krajnje poraznom činjenicom da će "u džamijama boraviti i posjećivati ih najgori među stanovnicima Zemlje". Najprije se, kako vidimo ukazuje na stalnost boravka a onda na posjećivanje jer prvo slijedi drugom pošto moraju postojati ljudi koji prevode namaz, vode brigu o čistoći i sl. Boravak je dimenzija stalnosti a posjećivanje dimenzija povremenosti.

Objektive kategorije (ljudi Tamnog Doba) dakle i oni koji će u džamijama boraviti i oni koji će ih posjećivati bit će najgori među stanovnicima Zemlje. Najgori znači najlošiji, no to može ukazivati i na degradaciju duhovnog, odnosno estetskog unutar ljudskog bića.

Vidimo kako nije upotrijebljena nijedna riječ koja bi uključivala samo ljude (vjernike, nevjernike i sl), već se upravo govori o najgorim stanovnicima Zemlje, a njeni stanovnici su svi koji na njoj stanuju što dakle uključuje životinje, biljke te anorganski svijet. Svi su oni stanovnici Zemlje jer je ona njihovo mjesto stanovanja. A kako su spomenute skupine vjernici (jer nemaju slobodnu volju da se suprostave Bogu) ljudi u džamijama su (upravo po tom) gori i od njih. Za određene vrste ljudi Kur'an kaže kako su "poput stoke, čak i gori", jer ukoliko čovjek zamrači Božanski Duh u sebi i ne koristi razum kao sredstvo svjetlosti u tom smislu on biva gorim od životinje jer životinje su vjernici (baš kao biljke i minerali) jer žive u punoj pokornosti Bogu budući da kako smo kazali nemaju slobodnu volju, odnosno mogućnost izbora između dobra i zla. Čak štaviše, sve što postoji na nebesima i na Zemlji neprestano slavi svog Tvorca ali kako i Kur'an kaže: "vi ne razumijete slavljenje njihovo" jer čovjek tako često daje otpor dosezanju vlastitog savršenstva uslijed djelovanja strasti, lažnog "ja" (ego) te šejtana pa mu se pričinjava da tzv. "neživa" priroda šuti i miruje. Međutim, oni od Božijih robova koji imaju znanje čuju i vide (u svemu) neprestalni zikkr, odnosno hvaljenje Boga. To i Kur'an naglašava. "Njemu se pokoravaju svi na nebesima i na Zemlji htjeli to ili ne". Htjeli ili ne, znali ili ne, svi slave i hvale Boga Jedinog i utječu Mu se u nevolji kad sve drugo izda.

Kako predaja dalje kaže, od ljudi u džamijama će se "širiti smutnja i njima

će se sve krivo sklanjati". Zbog slabosti ljudske prirode smutnja (nered) je stalno latentno prisutna svugdje gdje žive i obitavaju ljudi.

Pošto su , kako smo vidjeli, džamije puste u pogledu upućivanja od ljudi u njima se širi smutnja a širenje znači pomicanje rastojanja od centra te kako se od tih ljudi širi smutnja oni sami su centar smutnje. Božiji Poslanik a.s. je rekao. "Smutnja spava, neka je Božije prokletstvo na onog ko je probudi". Vidimo kako smutnja nije vezana za mjesto te dakle može postojati i u džamijama a Božije prokletstvo se zaziva ne na onog ko je izazove već na onoga ko je probudi. Tamna strana ljudske prirode je uvijek u stanju potencijalne pobune i dizanja protiv Boga. Od ljudi u džamijama se širi smutnja te su dakle oni centar smutnje, odnosno oni koji su je probudili, jer buđenje znači disperziju iz centra ka obodnicama kružnog životnog toka. Kako pored Pravog puta postoje jedino krivi putevi tako i krive upute dovode do toga da njihovi nosioci budu mjesto širenja smutnje, jer osim Istine nema ništa sem zablude. Dakle, pored Pravog Puta postoji jedino krivi put te će se "njima sve krivo sklanjati" jer je to logičan ishod izgubljenosti Pravog Puta a što su (u užem smislu) Sveti Imami, njih Dvanaest. Sve što ne poznaje pravoputnost će se logično sklanjati najgorim ljudima.

Riječ "sklanjati" znači potražiti utočište (odnosno pribježište) a ispravno traži utočište u onom ispravnom te dakle i obrnuto; ono krivo naginje onom krivom. U tom smislu, Poslanik kaže kako se "duše međusobno mirišu", te se združe ili razidu.

Sukladno hadisu, duše se, dakle, međusobno mirišu pa slično teži onom sebi sličnom te se ono krivo sklanja (pod okrilje) onog krivog. Na ovo upućuje jedna slična predaja koja kaže kako su duše "poput mobilizirane vojske", a vojske se razlikuju po različitoj pripadnosti.

Hazreti Alija dalje kaže: "Ako se neko izdvoji iz toga oni će ga baciti natrag u to a ako neko odstupi natrag oni će ga gurnuti tome". Vidimo kako princip slobodne volje koji je u Islamu neprikosnoven biva pogažen upravo od onih od kojih se očekuje da ga najviše slijede.

Izdvajanje iz tog (stanja) biva nemoguće jer više ne postoje vjernici već tek sljedbenici a onaj ko nešto slijedi prihvata predvodništvo što izdvajanje čini iznimno teškim a to možemo vidjeti u svim sektama danas. Ukoliko, pak, neko nastoji u pravcu izdvajanja primjenjuje se sila ("baciti natrag u to") a nije rečeno koji oblik sile je u pitanju iako je ona neupitna pošto je "bacanje" uvijek oblik sile, što se može shvatiti i figurativno ali je sila neupitna.

Ukoliko, pak, neko odstupi natrag (izvornom Islamu) oni će ga gurnuti tome, tj. na silu vratiti postojećem stanju jer princip pokornosti (u sekti) ne dopušta ni izdvajanje niti odstupanje. Ovo može, dakako, podrazumijevati "obični" psihološki ili moralni pritisak ali je prinuda neupitna.

Oba postupka (bacanje i guranje) predstavljaju oblik sile koji primjenjuju najgori među stanovnicima zemlje, a najgori su to što jesu jer su spremni na sve. To je posljedica ezoterijskog mnogoboštva jer Kur'an kaže kako je "mnogoboštvo najveće nasilje" te (ezoterijski) mnogobožci u džamijama primjenjuje "bacanje" (natrag u to najgore stanje) te "guranje" (opet tom najgorem stanju na Zemlji). Potpuno je nebitno što se takvi mogu izjašnjavati kao vjernici ili čak obredno pripadati Islamu jer nedostatak istinskog tevhide je kako jasan tako i potvrđen.

Imam Ali a.s. dalje kaže: "Allah Uzvišeni kaže: "Kunem se Sobom, poslat ću na njih iskušenje u kojem će i razboriti biti pometen". I On će učiniti tako. Tražimo od Boga da nas sačuva od padanja u nemar". Zakletva Sobom ukazuje na nedosezljivost ispravnog Islama budući da je svakako Božije biće nedosezljivo.

Vidimo kako se spominje Allahov govor kako bi se potcrtao značaj predaje jer i Imamov govor (kao nosioca ta'vila Knjige) je također Allahov govor u drugostepenom smislu pošto iz usta Ehli-Bejta ne izlazi ništa osim istine. Kur'an kaže: "... a koji je govor istinitiji od Allahovog?!" Pošto su sljedbenici istine (na onom svijetu) na "mjestima uzdignutim" u ovoj predaji se Allah spominje kao Uzvišeni a stvarnu veličinu i ne posjeduje niko osim Njega. U Bitku nema ni snage ni moći osim Njegove.

"Iskušenje" (koje se šalje) na ljude posljednjeg vremena jeste Imam el-Mehdi a.s. čije razdoblje duge skrivenosti (prema predaji) jeste iskušenje za ljude. U toj kušnji su i razboriti pometeni jer je razboritost odlika zdravog razuma a duljina skrivanja Imama pobija sve racionalne i na iskustvu utemeljene argumente te otuda i pomenuta nesređenost, odnosno pometenost a pometenost i nije ništa drugo do nesređenost odnosno haotičnost misli, te shodno tome i djelovanja. Rečeno je da će "On učiniti tako" čime je ukazano na neizbježnost ovog haotičnog stanja (vremena) čega smo svjedoci danas no duhovna pometenost će i dalje jačati jer samo dno duhovne razbaštinjenosti još nije dosegnuto. Jer, još uvijek postoje ljudi (svih religija) koji na ispravan način štiju Boga džš.

Vidjeli smo kako Imam Ali a.s. na kraju predaje izgovara Vrhovno Božije Ime ("On") što je stoto, odnosno egzoterijski nepoznato Božije Ime. Na kraju, Imam Ali upućuje dovu Bogu Uzvišenom ("tražimo od Boga da nas sačuva padanja u nemar"). Kao što je (prema predaji) dova srž bogoštovlja tako je i nemar (gaflet) srž poricateljstva a o čemu govori i ajet: "... oni su nemarni, poput stoke..." Nemarnost znači neobraćanje pažnje na vlastiti fitret te je tako Ali a.s. priopćio kako je "propao čovjek koji ne poznaje vrijednost svoju".

U tom smislu i Poslanik kaže: "Ljudi spavaju a kada umru probude se". No, buđenje iz smrtnog sna nemarnosti je naravno moguće što je i smisao vjere jer je cilj stvaranja svjetova znanje a znanje je budnost pošto čovjek dok je u snu ne može (svjesno) stjecati znanje. Zbog toga postoje Božije Objave čiji je cilj da razbude čovjeka i vrate ga njegovoj izvornoj, iskonskoj prirodi. Ovim završavamo predaju Imama Alija a.s. o Posljednjem Vremenu, odnosno komentar te predaje.

Sada ćemo razmotriti jedan Kur'anski ajet čije (ezoterijske) dimenzije govore o Pravu Kuće Čiste, odnosno ukazuje na probleme Posljednjeg Vremena (Kali - Yuga), ili bolje reći uzroke (današnje) zaostalosti muslimana.

To je ajet 12 sure "Sobe" koji glasi:

"O, vjernici, klonite se mnogih sumnjičenja, neka sumnjičenja su, zaista grijeh. I ne uhodite jedni druge i ne ogovarajte jedni druge! Zar bi nekom od vas bilo drago da jede meso umrloga brata svoga - a vama je to odvratno - zato se bojte Allaha. Allah, zaista prima pokajanje i samilostan je".

Redni broj ajeta (12) ukazuje na 12 Svetih Imama koji su svi pojedinačno Vjerovjesnikove "sobe", odnosno iznutarnji ta'vil Knjige. Kao što su unutarnji oblici sobe vanjskom oku nepristupačni tako je i batin Objave nedostupan onima koji nemaju srčane oči. Ajet se, vidimo, obraća "vjernicima" (a ne muslimanima) što ukazuje da je riječ o onima koji prihvataju Vilajet 12 Imama a.s., na ovaj ili onaj način što ne znači nužno i opredjeljenje prema određenom pravcu (mezhebu). Nakon toga se zabranjuju mnoga sumnjičenja a što (ezoterijski) govori o sumnjama vezanim za Alijevo a.s. nasljeđivanje Poslanika te su u tom smislu ("neka") sumnjičenja zaista grijeh jer nema nikakve dvojbe oko toga da je Muhammed a.s. (na Gadir Humu) proglasio Imama Alija a.s. za svoga nasljednika i vođu muslimana nakon njega a njegovo prvenstvo je potcrtano u mnogim Poslanikovim predajama. Po tom pitanju je bilo mnogo "uhodjenja i ogovaranja" jer su oponenti Imama Alija pratili svaki njegov korak te nastojali saznati svaki pokušaj njegovih pristalica u pravcu očuvanja Prava Kuće.

Sumnjičenja po pitanju Alijevog hilafeta su grijeh, jer ga je za Poslanikova nasljednika i vođu muslimana nakon njega odredio Allah a ne ljudi te zbog toga to imenovanje ne može biti dovedeno u pitanje. Muhammedu a.s. je postavljanje Alija za nasljednika naredio Allah što je Poslanik i potvrdio. Indirektna posljedica uzurpacije Alijevog položaja jeste i mučko ubistvo koje se desilo na Kerbeli, tragična i viteška smrt njegova sina, Imama Husejna a.s. Da je Imam Ali uspio uspostaviti pravdu i red onako kako je to znao i mogao Jezidov pohod i krvavi događaji na Kerbeli bi bili izbjegnuti.

Na ovaj događaj se odnosi dio ajeta: "... Zar bi nekom od vas bilo drago da jede umrlo meso brata svoga?", jer je "umrli brat" Imam Husejn a.s. pošto je Poslanik a.s. za Svete Imame a.s. kazao kako su oni stvoreni od njegove ilovače - mesa - te dodao da im je dato njegovo znanje i razumijevanje.

Kako se jedenje mesa u snu tumači kao ogovaranje jasno je da je ezoterijski riječ o uzurpaciji hilafeta. Ilovača predstavlja preegzistentnu prirodu 14 Bezgriješnih, odnosno svojstvo Ismeta te je riječ o primordijalnom stanju, tj. "ilovači". Tu se Imami obznanjuju u stanju njihove čiste svjetlosti.

Meso predstavlja njihovo privremeno zemaljsko očitovanje kada Imami imaju ulogu Čuvara i Podržavatelja Knjige. U skladu sa ovim "jesti meso umrlog brata svoga" znači poreći Husejinov a.s. stepen izazivanjem njegove smrti i oduzimanjem položaja što u konačnici nije pošlo za rukom vladarima tog vremena te je Imamet nastavljan četvrtim Imamom, i dalje, sve do Dvanaesetog.

Za jedenje mesa umrlog brata ajet 12 kaže da je "vama to odvratno" na šta ćemo se vratiti kasnije. Nakon toga se naređuje strah od Allaha a Kur'an kaže kako se Allaha od robova Njegovih boje učeni. Osmi Imam je pojasnio da su "učeni" Sveti Imami a strah od Boga je uvijek povezan sa znanjem jer se Boga najviše boje oni koji Ga najbolje znaju kao što Ga najbolje i poznaju oni koji Ga se najviše boje. Kako je dakle strah od Allaha povezan sa znanjem, to znači spoznaju Dvanaestorice Imama koji su učeni i njih se slijedi u stanju, djelovanju i mirovanju, jer kao što kaže poznata predaja: "Spoznaja Imama je spoznaja Allaha", i drugog puta za izvorni monoteistički tevhid nema. Ovo zato jer su Imami uporište Božijih Imena a Božija bit ostaje nedosezljiva.

Kraj ajeta 12 (sure "Sobe") priopćava kako Allah prima pokajanje i samilo-stan je, a pokajanje je povezano sa samilošću jer nema pokajanja bez samilosti prema sebi. Božija Samilost (za razliku od Milosti koja obuhvata sve) se i odnosi na vjernike odnosno pokajnike jer nema vjere bez kajanja pošto su ljudi (po prirodi) griješni što i Kur'an kaže: "A od kazne Gospodara tvoga niko nije siguran". Kao što je prema hadisu Muhammed a.s. djed svakom vjerniku tako je i Imam Husejin a.s. brat svakom vjerniku jer se Pravo Čiste Kuće nasljeđuje, prije svega duhovno a posljedično tome i krvno. U tom smislu je Šesti Imam rekao: "Svi smo mi jedna te ista svjetlost". Husejinov a.s. položaj može poreći samo neznalica ili klevetnik i to su oni

koji jedu meso umrlog brata svoga a vidjeli smo da Časni Poslanik a.s. kaže kako su oni stvoreni od njegova mesa - ilovače. Kako je "meso" zemaljski položaj "jesti meso umrlog brata" znači negaciju tog položaja.

Izvorno učenje Ehli-Bejta imalo je svoje protivnike još za vrijeme Poslanikova života a poslije njegove smrti pritisak na njegovu Porodicu se povećavao srazmjerno potrebama oholih vladara i silnika koji su živjeli u dobu Imameta i Vilajeta i koji su svoje tiranske metode vladanja i razvratan život prikrivali formalnim očitovanjem Islama.

Sami Islamski pravci (mezhebi) su nastali oko 120 god. nakon Poslanikove smrti i (izvorno gledano) svaki očituje ljubav prema Ehli-Bejtu, a različitost je milost jer su povijesne, geografske, kulturološke i druge potrebe specifične te su i različiti obredoslovni pravci odraz jedne skladne šarolikosti u kojoj svaki vjerujući može naći svoje mjesto. U Bosni je odavno prisutan Hanefijski mezheb i to je vjera naših djedova koju valja očuvati i njegovati.

Zapostaviti ili negirati znanje i stepen Kuće Čiste znači upravo "sahraniti" (svoga umrlog brata) odnosno Imama Husejna i to upravo "sada" a to važi za svako vrijeme jer je Kur'an uvijek svjež i nov te u svakom dobu ima svoje manevijske znakove. U tom smislu valja dodati kako je čak 100 godina nakon Poslanikove smrti postojala zabrana bilježenja hadisa čime je (već tada) udaren kamen temeljac nazadovanju pripadnika Islama.

Ajet 10 (sure "Vjernik", sura 40, 85 ajeta) kaže: "Onima koji nisu vjerovali doviknuće se: "Allahova odvratnost prema vama kad ste pozvani da vjerujete ostali nevjernici - bila je doista, veća od vaše odvratnosti sada prema sebi".

Vidjeli smo kako ajet 12 sure "Sobe" vezano za jedenje umrlog brata kaže da je "vama to odvratno" jer je primordijalni položaj duše takav da joj je očitovan Vilajet Imama a neki duhovi su kao što znamo odbili prisegnuti te je nepriznavanje položaja Imama (odnosno jedenje mesa umrlog brata svoga koje je odvratno) "Allahova odvratnost prema vama" (iz ajeta 10 sure

"Vjernik"). Jer, takvi su kako ajet priopćava pozivani (ne da budu vjernici jer je Božije Jedinstvo posvjedočila svaka duša) već upravo "da vjeruju" (u Vilajet 12 Imama) a krajnja posljedica odbijanja je (na Sudnjem Danu) "odvratnost prema sebi" jer će se tada svaka duša susresti sa činjenicom da je Imam okomica svakog bića. Jer, sa Ehli-Bejtom je sve počelo i 12 svjetala je bilo poredano pored Arša prije stvranja neba i zemlje.

Vidimo (u ajetu 10) kako će se (onima koji su odbili Vilajet Imama) gore navedene riječi "doviknuti". Ova riječ ukazuje na intenzitet izgovorenoga, on je opet povezan sa smislom tih riječi.

Oni koji će to (onima koji su odbili Vilajet) doviknuti jesu Sveti Imami, njih Dvanaest. Kako je Imam Lice Božije suočenje s tim Licem je neizbježno i to je neovisno o uvjerenjima. Ovo pojašnjava ajet 46 sure "Bedemi": "Između njih biće bedem a na vrhovima ljudi koji će svakog po obilježju njegovom poznati. I oni će stanovnicima dženneta viknuti: "Mir vama!" - dok još ne uđu u nj, a jedva će čekati".

Ljudi na vrhovima bedema (tj. spoznaje) jesu Sveti Imami a "obilježje" (svakog) jeste njegovo vlastito poznavanje ili nepoznavanje Imama a što je u konačnici svačiji raj ili pakao. "Vrhovi" bedema znače vrhunac spoznaje a vrh je krajnja granica dosezanja. U prvom slučaju (ajet 10 sure "Vjernik") Sveti Imami se obraćaju ljudima pakla a riječ "doviknuti" (za razliku od riječi "viknuti" u ajetu 46 sure "Bedemi") podrazumijeva daljinu jer se dovikuje onome ko je daleko od nas dok se "viknuti" može i onom ko je u (relativnoj) blizini. Ljudi pakla su udaljeni od Imama te tako i od Allaha jer znamo da je spoznaja Allaha spoznaja Imama svog vremena. Budući da su udaljeni njima Imami "dovikuju" riječi o vlastitoj odvratnosti, odnosno suočavaju ih sa sobom kao Licem Božijim okrenutim ljudima dok će Imami kako smo vidjeli džennetlijama "viknuti" da uđu u njega zaželjevši im mir. Između odvratnosti prema sebi i postizanja potpunog mira odvija se drama Imamologije, ovisno o tome je li u zelu Vilajet prihvaćen ili odbačen. A što je neko bliži Imamu njegov put do Allaha je kraći. Zbog toga je Časni Poslanik kazao kako je "putovanje dio džehennema" što (u ezoterijskom

smislu) označava upravo pomenutu udaljenost od Allaha dž.š. Rezultat bliskosti Imamima je mir a rezultat udaljenosti jeste odvratnost prema sebi, urpavo zbog izvornog položaja.

U oba slučaja ("doviknuti" i "viknuti") Imami se obznanjuju kao Lice Božije okrenuto ljudima, a različiti načini obraćanja su posljedica izbora svake duše, vezano za činjenicu prihvatanja ili odbijanja Vilajeta Dvanaestorice. Zbog toga je jedenje mesa umrlog brata (Imama Husejna a.s.) "vama odvratno" jer je u konačnici suočenje sa Imamom kao okomicom vlastitog bića neizbježno, a oni koji su odbili Vilajet osjećaju odvratnost prema sebi. To potvrđuje i zbir brojeva 2 ajeta (ajeta 10 sure "Vjernik" i ajeta 46 sure "Bedemi") a koji iznosi broj 56 ($10+46=56$) što je broj godina Imama Husejina kada je umro mučeničkom smrću. Prihvatanje Vilajeta rezultira mirom a odbijanje odvratnošću prema sebi.

Navedene brojčane vrijednosti jesu, dakle nebeski lik Imama Husejna. Ovo zato jer je svih 12 Imama "isteklo" iz Husejinove a.s. svjetlosne kičme, i on je nebeski otac Ehli-Bejta a.s.

Ovo dokazuje zbir ukupnog broja ajeta sure "Vjernik" (85) i sure "Bedemi" (206). Zbir je broj 291 što u zbiru cifara ukazuje na 12 Svetih Imama a.s. Jer, $2+9+1=12$.

Kao što je poznato, Alijevo a.s. vođstvo (i svih kasnijih Imama) je prihvatio tek mali broj ljudi, čiji broj gotovo nikada nije prelazio 40 osoba.

Krug je simbol mističnog puta u Islamu jer se krajevi vraćaju počecima i duhovnjak na kraju dolazi tamo odakle je krenuo. Sufija je onaj koji se preporođen vraća u svoj stari zavičaj.

Na ovaj način može se motriti i opća zaostalost današnjih muslimana jer je zaostajanje također kretanje u krugu ali bez ikakve perspektive izlaska. Duhovni put će postojati sve do Dana Suda, nepromjenjiv i već iskušan ali uvijek svjež i novog okusa za one koji će mu pristupiti.

Što se tiče zaostalosti za sada postoji jedino nada i snažna želja za napretkom
no, mjesta pesimizmu nema.

Jer, samo Bog stvara i upravlja i jedino On upućuje na Pravi Put.

ASKERIJEVO SVJETLO

Jedanaesti Ehli-Bejtski Imam, Hasan Ali-Askeri a.s. je na bolji svijet preselio u dvadeset osmoj godini svog života. Njegovom smrću je otpočela Okultacija njegovog mladog sina Imama Mehdiya a.s. Kao što je poznato postoje dvije skrivenosti Imama, jedna manja (koja je trajala oko sedamdeset godina) i druga veća koja traje još i danas. Obje Okultacije su podrobno opisane u literature, te ovdje nećemo ulaziti u pojedinosti.

Riječ "svjetlo" se u Kur'anu spominje tačno 28 puta što sukladira broju godina života Jedanaestog Imama. U tom smislu svako svjetlo predstavlja po jednu godinu Askerijevog a.s. života. Na simboličkoj razini riječ je o 28 mjesecevih "kuća", odnosno svjetlosnih mekama koje duhovni putnik doseže okrećući se ka svom Imamu kao što se (za 28 dana) mjesec okrene oko Zemlje. Svjetlosni stepeni su trajni, ali za svakog mistika različito.

Svi imami su savršeni učitelji (šejh) i vodiči i oni vode mistika na njegovom uspenju. Na svakoj svjetlosnoj postaji duhovnjaka preuzima neko od svetih Imama a ovdje ćemo razmotriti duhovno putovanje i svjetlosne postaje koje mu pripadaju gledano iz ugla svjetlosti Imama Askerija, odnosno njegovog duhovnog vođstva. Muhamed a.s. je rekao: "Kur'an ima 7 razina značenja od kojih svaka ima do 70 dubina" Shodno ovome iskazu Kur'an je beskrajno more znanja a svako zahvata vodu spoznaje sukladno svojim mogućnostima. Naravno, većinska svijest ostaje na doslovnoj razini značenja Knjige.

Svjetlo Imama Askeraja a.s. u svakom od 28 ajeta (gdje se spominje riječ "svjetlo") na specifičan način obasjava mistika koji shodno svom napredovanju prevaljuje put od 28 duhovnih stepeni. Unutar jedinstvene svjetlosti moguće je vodstvo svakog od Dvanaestorice. U tom smislu je Imam Ali a.s. kazao: "Mi Imami smo vodiči", a vođstvo podrazumijeva put a ovdje je to Pravi Put što su svi Imami navlastito.

PRVA GODINA ASKERIJEVOG ŽIVOTA (prvo spominje riječ svjetlo u Kur'anu)

Sura 2, ("Krava"), 286 ajeta. Ajet 17: "Slični su onima koji potpale vatru i kad ona osvijetli okolinu, Allah im oduzme svjetlo, ostavi ih u mraku, i oni ništa ne vide".

Redni broj ajeta (17) ukazuje na broj godina vlasti Askerijeveg a.s. sina, Imama Mehdijs a.s. kao što je i Salikov put duhovni a što znači da je on već usvojio šerijat (zakon za fizičko). Vatra je ezoterijski motreno simbol upute i predstavlja Musaov plamteći grm, odnosno Slovo (doslovnog) Zakona religije, njen vanjski obzir. Taj obzir osvjetljava (samo) okolinu jer se zakon za fizičko i odnosi na pravila u materijalnom svijetu a materija je naša okolina jer smo djeca ovoga svijeta. Dalje napredovanje na ovom mekamu je zaustavljeno upravo na razini fizičkog jer nakon usvajanja šerijata "Allah im oduzme svjetlo", a svjetlo je Imam te ih ostavi u mraku (isključivo egzoterijskog) i "oni ništa ne vide" vezano za tarikatske puteve i hakkikatske istine. Ovo je nužno jer je postepenost napredovanja na duhovnom putu faktički neizbježna, i uspon (osvajanje postaja - manzillah, te stepeni - mekam) se odvija u etapama i podrazumijeva različite oblike borbe protiv sebe. Iako je (već) usvojio šerijat, putnik još nije spreman za svjetlo Imama.

Prvi mekam duše je dakle mekam zakona za fizičko te je to (batinski gledano) "potpaljivne vatre", odnosno osvjetljavanje okoline (duhovno). Na ovome stepenu (kada ga savlada) duhovni putnik zadobija osnovno znanje za dalji napredak. Svjetlo vidimo nije oduzeto (po sebi) već ga oduzima Allah, pošto Salik još nije spreman za izobilno svjetlo Imama koje bi ga nespremno zaslijepilo a znamo kako čovjek "biva neprijatelj onome što ne poznaje" (hadis). Sada pogledamo. Kako je ovo prvo "svjetlo" odnosno prva godina Askerijeveg a.s. života na razini linearnog vremena ona predstavlja 365 (dana u godini). Ukoliko od jedne godine oduzmemo prvo "svjetlo" (Askerijevo) dobit ćemo broj 348 ($365-17=348$). Ukoliko pak od ovog broja oduzmemo ukupan broj ajeta sure "Krava" (286) dobt ćemo tačno život

Poslanika Muhameda a.s. Jer, 348-286=62; Poslanik je kao što znamo umro sa 62 godine života. Muhamedonska svjetlost se u stvoreni svijet spušta preko 12 svjetlosnih zastora (Svetih Imama). Pošto Askerijevo svjetlo, odnosno ajet 17 zajedno sa Muhamedovim životom i zadnjim ajetom sure "Bekare" (286) zajedno tvore (prvu) ukupnu godinu života Imama Askerija a.s. potrebno je razmotriti ajet 286 (a to je posljednji ajet sure "Krava").

"Allah nikoga ne opterećuje preko mogućnosti njegovih; u njegovu korist je dobro koje učini, a na njegovu štetu zlo koje uradi. Gospodaru naš, ne kazni nas ako zaboravimo ili što nehotice učinimo!

Gospodaru naš, ne tovari na nas breme kao što si ga tovario na one prije nas! Gospodaru naš, ne stavljaš nam u dužnost ono što ne možemo podnijeti, pobriši grijeha naše i oprosti nam, i smiluj se na nas.

Ti si Gospodar naš pa nam pomози protiv naroda koji ne vjeruje!"

U ovome ajetu vidimo kao mistični putnik primajući prvo svjetlo (Imama Askerija) usvaja zakon za fizičko te naslućuje dalje mekame koji ga očekuje na njegovom putovanju. Na početku se odmah kaže kako Bog nikoga ne opterećuje preko njegovih mogućnosti. Ovo znači da mistik mora poznavati granice vlastite duhovne moći (kuvvet) bez obzira da li je do te spoznaje došao samostalno ili uz pomoć učitelja (šejh), a pravi šejh i jeste onaj koji srčanim zrenjem (bassira) može vidjeti mogućnosti iskušenika.

Nije svaki šejh za svakog murida a i obrnuto, jer je taj suodnos duhovne (manevi) prirode i podrazumijeva duhovnu trudnoću za koju postoji tačno određeni poroditelj.

Muhamed a.s. je rekao: "Ja i oni koji su bogobojažni iz mog ummeta oslobođeni smo opterećenja", što znači da se šerijat odvija u njima kao neizostavni dio njihove prirode te je kretanje unutar vlastitih mogućnosti lišavanje opterećenja i za niže rangirane duhovnjake. Poslanik nije posebno izdvojio nijednu (sufijsku) grupu ili pravac a slobodu od opterećanja je vezao (isključivo) za bogobojažnost. Bogobojažnost označava strah od Allaha a kako se "Allaha od robova Njegovih boje učeni" znači da se bo-

gobojaznost vezuje za znanje. A pošto su učeni Sveti Imami (njih Dvanaest) bogobojaznost se odnosi na one koji znanje stječu od njih te je u tom smislu i Poslanik rekao kako je "bogobojazni zauzdan" a uzde podrazumjevaju vodstvo. Nakon toga se (u ajetu 286 sure "Krava") kaže kako je u korist čovjekovu dobro koje učini a na njegovu štetu je zlo koje uradi. U ovome kontekstu etika ima dinamični karakter te je riječ o spoznajnom dobru i spoznajnom zlu. Za dobro je spomenuta riječ "učini" što ukazuje na jedinstvo akcije u djelovanju (između Boga i čovjeka) gdje dobro suštinski pripada jedino Allahu a čovjeku tek metaforično. Za zlo je međutim upotrijebljen izraz "uradi" jer zlo u cjelosti (iako akcident) u potpunosti pripada isključivo čovjeku te ga on ne čini postojećim u svijetu ali ga radi jer jedino od ljudi i džina potiče zlo, a zlo i nije ništa drugo do nesavršenost.

Hafiz ef. Mujić

Zatim se u ajetu 268 Bogu obraća dovom i to u množini jer cijela sillsillah (lanac duhovnog rodoslova) moli za prispjelog murida. Oni ga pomažu svojim dovama te duhovnom snagom (himmel) potiču njegovo uzdizanje. Najprije se kaže: "Gospodaru naš, ne kazni nas ako zaboravimo ili što nehotice učinimo...".

Zaborav se odnosi na investituru Imama Alija za Poslanikovog nasljednika i vođu muslimana nakon njega a poznato je da se taj događaj desio na Gadir Humu. Poslanik a.s. je tada uzeo za ruku Imama Alija te podigavši je u vis rekao: "Kome sam ja vođa i predvodnik, Ali mu je vođa i predvodnik". Više od 100 000 ljudi je bilo prisutno prilikom ovog proglašenja a sam Poslanik je bio jasan. Kasnije su mnogi govorili da se ne sjećaju tog događaja uplašeni za svoju sudbinu i zabrinuti ponašanjem vladara tog vremena (prije svega Muavije i Jezida ali i kasnijih). No, duhovni putnik ovu važnu činjenicu ne smije zanemariti ili zaboraviti je, jer svi putevi duhovnog rodoslova (u svim tarikatskim redovima) vode do Imama Alije kao pročelnika. "... Ili što nehotice učinimo", nastavlja ajet a ovo se i odnosi na ono naprijed navedeno jer nehotično ponašanje i postoji tamo gdje je svjesni uvid isključen. Shodno ovome, vođeni zabludama i neznanjem muslimani su sa džamijskih mimbera decenijama proklinjali Imama Alija a.s. Kasnije je halifa Omer Abdul Aziz ukinuo ovaj ružni običaj. Ovo je dakle rađeno nehotično, odnosno po inerciji i većina vjernika nije ni znala stvarne razloge. Zatim se u ajetu 286 kaže ".... Gospodaru naš - "ne tovari na nas breme kao što si ga tovario na one prije nas".

"Breme" je teška i otežana stvar Vilajeta Svetih Imama jer su svi Imami naglašavali kako je "naša stvar teška i otežana ". Sudbina svakog vjerujućeg u Vilajet Imama jeste nošenje teške i otežane stvari, ukoliko je preegzistentno odabran, od strane Imama te dostojan toga. Dio ajeta ne traži da se breme otkloni u smislu njegova nepostojanja već upravo "kao što si ga tovario na one prije nas" što jasno ukazuje da je riječ o načinu nošenja tereta a ne o teretu (bremenu) samom. Poslanik a.s. je rekao: "Ali je sa svakim Poslanikom poslan tajno a sa mnom javno". Shodno ovome, "teška i otežana stvar" (Vilajeta Svetih Imama) je na one prije bila "natovarena" pod znakom

tajnosti Alija kao Apsolutnog Imama a ono što je tajno po prirodi stvari je teže nositi nego ono što je javno obznanjeno. Jer, smrću Muhamedovom Vilajet se nastavlja preko 12 Imama koji su djelovali javno i bili poznati u svojim vremenima te je teret teške i otežane stvari doživljava na drugačiji način nego kad je Ali a.s. sa ranijim Poslasticima slat tajno. Što je neka stvar manje vidljiva to je teža za spoznaju ("nošenje").

Zatim kaže: "... Gospodaru naš, ne stavlja nam u dužnost ono što ne možemo podnijeti...", a ovo se odnosi na Okultaciju Dvanaestog Imama jer prirodu i razloge Okultacije ne možemo do kraja podnijeti te nam to nije dužnost ni istraživati. Dovoljno je (za većinsku svijest) vjerovati u Okutaciju Imama Mehdija a.s., iako razlozi skrivenosti i nisu poznati. Svakako postoje i oni koji imaju znanje o ovom. Zatim nastavlja - "pobriši grijehe naše i oprosti nam i smiluj se na nas...".

Kur'an kaže: "...zlo dobrim zamijeni pa će ga ono poništiti", te se ovo odnosi na brisanje grijeha, a brisanje znači poništavanje te takav biva bez grijeha u odnosu na učinjeno. Dalje se zajedno spominju oprost i milost a oprosta i nema bez milosti. Poslanik a.s je rekao Imamu Aliju a.s.: "Ti i tvoji sljedbenici ste spašeni na Sudnjem Danu i vama je oprošteno", te je ovo oprost spomenut u ajetu 286. Na kraju se traži pomoć (Božija) protiv naroda koji ne vjeruje a nije rečeno koji narod i kakva vjera je u pitanju. Ovo se odnosi na općenitu svijest poricanja (Vilajeta 12 Imama) što je povjesno potvrđeno jer je sa svakim od Imama bila (tek) neznatna grupa ljudi. U tom smislu Poslanik kaže: "Ali je pomagač svakom vjerniku nakon mene".

Već smo kazali kako je prva godina Askerijevog a.s. života (odnosno prvo spominjanje riječi "svjetlo" u Kur'anu) prvi mekam duhovnog putnika a to je zakon za fizičko. Njegovim usvajanjem stupa se na drugi stupanj a što predstavlja druga godina Askerijevog a.s. života.

DRUGA GODINA ASKARIJEVOG ŽIVOTA (drugo spominjanje riječi "svjetlo" u Kur'anu)

Sura 2, ("Krava") 286 ajeta Ajat 257: "Allah je zaštitnik onih koji vjeruju i on ih koji izvodi iz tmina na svjetlo, a onima koji ne vjeruju - zaštitnici su šejtani i oni ih izvedu sa svjetla u tmine, oni će biti stanovnici džehenema, oni će u njemu vječno ostati".

Poslanik je rekao: "Ali je zaštitnik svakog vjernika nakon mene". Riječ "svakog" podrazumijeva sve vjerujuće do Dana Suda. Naravno, ovdje se misli na one koji prihvataju njegov Vilajet i zbog toga je upotrijebljena riječ vjernik (a ne "musliman"). Kroz batin Imam Ali pomaže vjernike do Smaka svijeta, dakle u svakom vremenu.

Pošto Allah kada zavoli Svog slugu biva njegov sluh, vid, ruka, noga onda značenje riječi "Allah je zaštitnik onih koji vjeruju" u ezoterijskom smislu podrazumijeva Alijevu zaštitu vjernika te u skladu s tim i zaštitu svih Svetih Imama nakon njega. Ovdje je bitna njihova svjetlosna priroda a ne njihov privremeni ovozemaljski život. Pošto je upotrijebljen izraz "onih koji vjeruju" a ne "vjernika" ovo se odnosi na one koji vjeruju u Vilajet Dvanaest Imama jer vjerovanje se dijeli na opšte i posebno a ovdje je riječ o posebnom, odnosno vjeri u Imamet i to je vjera spašene grupe. "Tmine" predstavljaju tamu materijalne egzistencije što je Muhamed a.s. jasno naznačio rekavši: "Vi ste u najmračnijem svijetu" te se to odnosi na spomenute tmine. Svjetlo je Imam koji je okomica svakog bića te onaj ko ga ne upozna faktički ostaje u "najmračnijem svijetu". Hadis to jasno naznačava: "Ko ne upozna Imama svog vremena umire neznabožачkom smrću", a što se odnosi na nepoznavanje Boga jer "ko spozna svog Imama spoznao je Allaha". Nasuprot tome, onaj ko ne upozna Imama svog vremena nužno biva prepušten svijetu tmine jer Imam je svjetlo.

Naspram božanske zaštite je sotonska jer se u principu ljudi dijele na božanske i šejtanske. Varijacija je bezbroj i nijanse su često suptilne i nevidljive običnim ljudima, ali je podjela u osnovi gore spomenuta, božanska te

šejtanska skupina. Šejtani izvode one koji ne vjeruju "sa svjetla u tmine" a ovo se odnosi na pojmovne (manevi) šejtane koji svojim spletkarenjem i obmanama dovode čovjeka u stanje poricanja Imameta a ono samo po sebi označava "tmine". Na kraju se kaže kako će oni biti stanovnici džehenema pri tome ne razdvajajući ljude od šejtana jer budući da su poprimili njihovu prirodu oni su ljudski šejtani. Ovo predstavlja drugi mekam duhovnog putnika - zaštićenost od grijeha, i on spoznaje ulogu manevijskog šejtana.

TREĆA GODINA ASKERIJEVOG ŽIVOTA (treće spominjanje riječi "svjetlo" u Kur'anu)

Sura 5 ("Trpeza"), 120 ajeta Ajeta 16: "Kojom Allah upućuje na puteve spasa one koji nastoje da steknu zadovoljstvo Njegovo i izvodi ih na, po volji Svojoj, iz tmina na svjetlo i na pravi put im ukazuje".

O kakvoj knjizi je riječ vidjet ćemo iz prethodnog ajeta. Ajeta 15: "O sljedbenici Knjige, došao vam je Poslanik Naš da vam ukaže na mnogo šta što vi iz Knjige krijete, a preko mnogo čega će i preći. A od Allaha vam dolazi svjetlost i Knjiga jasna".

U izvanjskom smislu riječ je o sljedbenicima Tivrata koji su krili ono što je u njemu bilo objavljeno o Poslaniku Muhamedu a.s.(koji će se tek pojaviti). No, ezoterijski motreno, sljedbenici Knjige (jer Tivrata se uopće niti ne spominje) jesu sljedbenici Kur'ana a ono što se iz Knjige krije jesu ajeti koji se odnose na Vilajet Imama. Jer, Bog Uzvišeni traži da se pokoravamo Allahu, Poslaniku i "onima kojima je povjerena vlast", a što su Sveti Imami a.s. i to (tumačenje) su mnogi muslimani krili iako je sam Plemeniti Poslanik protumačio ovaj ajeta (iz sure "Žene"), na način koji smo kazali a to je da se to odnosi na 12 Imama. Takođe, nakon Alijevog postavljanja za Muhammedovog a.s. nasljednika na (Gadir- Humu) objavljeno je: "... danas sam vam vjeru vašu usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam Islam bude vjera". Bog je, kako vidimo zadovoljan Islamom kao vjerom ali je to zadovoljstvo povezano sa preduvjetima. Vidimo, dakle

kako se usavršavanje vjere i upotpunjenje blagodati odnosi na Imama Alija a.s. odnosno Imamet, a to predstavlja preduvjet Božijeg zadovoljstva, jer je ono spomenuto nakon usavršavanja vjere i upotpunjenja blagodati. Poslanik će "preko mnogo čega i preći" jer je on jako dobro vidio i poznao snagu opozicije spram Imama Alija a.s. ali je zbog svoje milosti i obzira prema muslimanima prelazio preko toga. Čak štaviše, on je nagovijestio Imamu Aliju njihovo odbijanje njegova vodstva poslije svoje smrti. Sami Imam Ali nije insistirao na svom pravu uvažavajući jedinstvo zajednice i čuvanje od raskola.

Kraj ajeta kaže: "... A od Allaha vam dolazi svjetlost i Knjiga jasna". Svjetlost je Vilajet 12 Imama a Knjiga jasna (u kojoj je sve pobrojano i koja je spomenuta u suri "Jasin") je Imam el- Mehdi a.s. On će sve Božije Objave jasno predočiti čovječanstvu, odnosno dati tumačenje svih objavljenih knjiga i to će uraditi "jasno" u smislu obznane svih ezoterijskih dubina Svete Knjige koje će on objelodaniti.

Zatim ajet 16 nastavlja da tom (jasnom Knjigom), odnosno preko Imama Mehdiya a.s. Allah upućuje na puteve spasa one koji nastoje da steknu zadovoljstvo Njegovo i vidimo kako se ne spominje vjera već putevi spasa a to je Ehli-Bejt a.s. Imami su putevi spasa jer Ali a.s. kaže kako "niko neće ući u dženet "izuzev onoga ko zna "Imame i koga oni znaju" a dženet je spas, jer su njegovi stanovnici spašeni od patnje.

Riječ "putevi" ukazuje na množinu a Imama je znamo Dvanaest. Također, Poslanik je rekao Imamu Aliju: "Ti i tvoji sljedbenici ste spašeni na Sudnjem Danu", te su shodno ovome Imami putevi spasa, i to odgovara njihovom batinu, odnosno njihovom stanju čiste svjetlosti. Vezano za skrivenost Imama Mehdiya, Muhamed a.s. je kazao kako će ljudi biti upućivani njegovom svjetlošću te je u ajetu 15 (u užem smislu) riječ o Mehdijevoj a.s. svjetlosti. Jer, svjetlost i Knjiga jasno su spomenuti zajedno a svjetlost je batin Imama Mehdiya a.s. dok je knjiga njegov zahir. Oni koji nastoje da steknu zadovoljstvo Njegovo jesu oni sa kojima su Imami zadovoljni jer predaja priopćava kako je "zadovoljstvo njihovo Njegovo (Božije) zado-

voljstvo". Put do Boga vodi kroz ljubav prema savršenom čovjeku koji je stjecište Božijih Atributa (Imena).

Vezano za tmine i svjetlo smo već dali pojašnjenje a to je da su tmine razine materijalne stvarnosti a svjetlo je Imam, odnosno svaki od Dvanaestorice i spoznaja jednog od njih je nestanak tmine. Kraj ajeta kaže: "... i na pravi put im ukazuje". Imami su Pravi Put navlastito, s tim što su putevi spasa batin a Pravi Put zahir Imamologije. Na puteve spasa, a to su Imami u stanju čiste svjetlosti, se upućuje (dakle preegzistentno i to se odnosi na one koji su stvoreni od tračaka njihove svjetlosti) dok se na Pravi Put ukazuje jer se to odnosi na zahir (vanjsku uputu) od strane Svetih Imama. Oni objedinjuju vanjsko (zahir) i unutrašnje (batin), odnosno Pravi Put i Put spasa i njihovi sljedbenici su spašena grupa.

Govoreći o podjeli ummeta na 73 grupe Poslanik je rekao kako će samo jedna biti spašena. Vezano za ova dva ajeta iz sure "Trpeza" (15 i 16) valja naglasiti kako je Imam Mehdi rođen 15-tog Ša'bana, a Sunce i Mjesec (dakle Poslanik i Ali) se u Kur'anu zajedno spominju 16 puta. Ali a.s. je u odnosu na Poslanika a.s. ono što je Mjesec u odnosu na Sunce, dakle primatelj izvorne svjetlosti. Ovo je treći mekam duhovnog putnika ili mekam Pravog Puta.

ČETVRTA GODINA ASKARIJEVOG ŽIVOTA (četvrto spominjanje riječi "svjetlo" u Kur'anu)

Sura 5, "Trpeza", 120 ajeta. Ajet 44 : "Mi smo objavili Tevrat, u kojem je uputstvo i svjetlo. Po njemu su Jevrejima sudili Vjerovjesnici, koji su bili Allahu poslušni i čestiti ljudi, i učeni, od kojih je traženo da čuvaju Allahovu knjigu i oni su nad njom bdjeli. Zato se bojte Mene i ne zamjenjujte Moje riječi za nešto što malo vrijedi! A oni koji ne sude po onome što je Allah objavio, oni su pravi nevjernici!

Razlika između ajeta četvrte i treće godine Askerijevo života (odnosno četvrtog i trećeg svjetla) daje ukupan broj svjetla odnosno broj godina

Askerijevog a.s. života. Jer, 44-16=28, Peti Imam, Muhamed Bakir a.s. je spomenut u Tori a što je naglasio Časni Poslanik. U Tevratu se najprije spominje, "uputstvo" što znači vanjsko slovo Zakona (zahir) a zatim, "svjetlo" što kao što znamo označava Imama. Nakon toga se spominju Vjerovjesnici koji su bili Allahu: 1. poslušni i - 2. čestiti ljudi. Ovo su Muhamedovske dimenzije unutar Vjerovjesnika prije posljednjeg Poslanika. Vezano za poslušnost Kur'an kaže: "...a obavljanje molitve je najveća poslušnost". Pošto je prema hadisu "namaz duhovno uspenje (miradž) vjernika" poslušnost u okomitom duhovnom smislu znači dosezanje Prava Kuće, koje se naravno kod Poslanika prije Muhameda a.s. ostvarivalo tek djelimično. Vezano za čestitost Kur'an kaže: "Nije čestitost u tome da okrećete lica svoja prema istoku i zapadu, čestiti su oni koji vjeruju u Allaha, i u onaj svijet, i u meleke, i u knjige, i u vjerovjesnike, i koji od imetka, iako im je drag, daju rođacima, i siročadi, i siromasima, i putnicima - namjernicima, i prosjacima, i za otkup iz ropstva, i koji molitvu obavljaju i zekat daju, koji obavezu svoju, kad je preuzmu ispunjavaju, naručito oni koji su izdržljivi u neimaštini, i u bolesti, i u boju ljutom. Oni su iskreni vjernici, i oni se Allaha boje i ružnih postupaka klone". (Bekkare, 177).

Ovaj ajet pojašnjava ko su čestiti (Vjerovjesnici) iz ajeta 44 sure "Trpeza". Imam kao Lice Božije je usredišten u svakom biću i okrenuti se njemu znači ne okrenuti lice svoje prema istoku i zapadu već upravo prema Imamu svog bića koji je u nama usredišten kao što je (ljudsko) lice u sredini tijela, između dvije ruke i dva ramena. Na ovaj način je Imam kao Lice Božije "sredina", odnosno mjera svih stvari. Zato je Imam Ali a.s. kazao kako je "Put Pravi put srednji", te onaj ko prostiže (relativnu) ravnotežu, odnosno umjerenost (jer apsolutna je za običnog čovjeka nemoguća) biva poput svog Imama. Tada se u duhovnom putniku na ezoterijski način ozbiljuje vjera u Allaha, onaj svijet, meleke, Knjige i vjerovjesnike što predstavlja ezoterijsku poslušnost i čestitost (u ovom kontekstu). Ovih 5 postulata sukladiraju sa 5 osoba pod ogrtačem od kojih je Allah otklonio svaku nečistoću. To su: Muhamed a.s. kojemu su sukladira vjera u Allaha, zatim Fatima a.s. kojoj sukladira vjera u onaj svijet, potom Ali a.s. kojemu sukladira vjera u meleke, potom Hasan a.s. i njemu sukladira vjera u knjige i napokon Husejin a.s. a

njemu sukladira vjera u Vjerovjesnike. Ovo je tarikatski obzir vjerovanja u 5 postulata vjere i to se odnosi dakle na 5 osoba koje su bile pod ogrtačem kada je Džibril donio ajet o potpunoj čistoti te porodice. Šerijatski motreno, Muhammed a.s. je od ljudi (kada bi postojali muslimani) tražio jedino da posvjedoče Jednost Božiju i njega kao Allahovog Poslanika. U produženom smislu posvjedočenje vjere je teklo ovim redosljedom - vjera u Allaha, Njegove Poslanike, meleke, Knjige i Sudnji Dan. Od većinske svijesti nije (uvijek) očekivao potvrdu vjere u Imamet jer je to teška i otežana stvar a mogućnosti ljudi su različite. U ajetu 177 sure "Krava" smo već vidjeli drugačiji redosljed:

Vjera u Allaha
Vjera u onaj svijet
Vjera u meleke
Vjera u Knjige
Vjera u vjerovjesnike

U ovom (dakle tarikatskom) smislu Muhamedu a.s. sukladira vjera u Allaha jer je on kod Allaha najvoljenije i najcjenjenije stvorenje. U tom pogledu Poslanik kaže: "Prvo što je Bog stvorio bila je moja svjetlost". I još: "Bijah Poslanik još dok je Adem bio između vode i zemlje". Muhammedanska svjetlost je ono prvostvoreno i ono što je prethodilo stvaranju svjetova.

Vidjeli smo kako Fatimi a.s. sukladira vjera u onaj svijet jer je bila prva koja se Poslaniku pridružila nakon njegove smrti. U posljednjoj bolesti Muhamed a.s. je kazao Fatimi da će mu se ona "prva pridružiti", kao što je vjera u onaj svijet po redosljedu pridružena vjeri u Allaha, u ajetu 177 sure "Krava".

Iza toga slijedi vjera u meleke, a vidjeli smo da je taj stavak sukladan Imamu Aliju a.s. Ovo zato jer je on gasulio Poslanika nakon smrti (dakle izvršio njegovo obredno kupanje) dok su mu melecima pomagali. Po njegovom vlastitom iskazu on je čuo njihove glasove a običan čovjek ne može doživjeti takvo otkrovenje niti mu se melek može obratiti (direktno) u budnom

stanju. Obraćanje meleka se odnosi isključivo na Poslanike i Imame.

Hasanu a.s. sukladira vjera u Knjige. Ime Hasan u svom korijenu ima za osnov dobrotu (H-S-N= dobar) a Bog je preko Poslanika ljudima spustio svoje Knjige iz Svoje dobrote. Kod čovjeka je dobrota vezana za srce. Pokazujući jedanput na Imama Hasana a.s. (koji je tad bio dijete) Muhamed a.s. je rekao: "Možda će njegovim posredovanjem Bog izmiriti dvije zavađene skupine muslimana" (što se i obistinilo) a srce se nalazi između dvije strane kao što je i mirenje između dvije skupine. Osim toga, Imam Hasan a.s. je bio poznat po dobroti i darežljivosti i 3 puta je dijelio imetak sa Allahom dž.š.

Slijedi vjera u vjerovjesnike što, kako smo vidjeli, sukladira Husejinu a.s. a svi Vjerovjesnici su na Kerbeli plakali zbog žalosti za unukom Muhammedovim a.s. što znači da su imali znanje o Princu mučenika. Svi su Imami potekli iz Husejinove (svjetlosne) kičme.

Kada mistik tarikatski ovlada sa 5 postulata vjere on stječe (duhovni) imetak koji mu je drag ali i njegovo dijeljenje tada biva obaveznim. To je naglasio i Muhamed a.s. kazavši: "Najvrijednija milostinja je poučiti svoga brata muslimana". Dijeliti nešto bezvrijedno ne ostavlja nikakav moralni i duhovni učinak kao što i Kur'an potvrđuje: "Ne udjeljujte ono što ni sami ne bi primili osim zatvorenih očiju". Odreći se dakle treba onog što nam je drago.

Dobra volja rezultira očišćenjem i primanjem djela kod Boga.

Imetak se daje: rođacima, siročadi, siromasima, putnicima- namjernicima, prosjacima, za otkup iz ropstva.

Ovo su tarikatske kategorije ljudi kojima se udjeljuje znanje. Prvo su spomenuti rođaci i ovdje se smjera na duhovno rodbinsko, odnosno svjetlosnu pripadnost Ehli-Bejtu. U tom smislu je Poslanik rekao: "Salman je od nas, Ehli-Bejta", a poznato je da je Salman bio Perzijanac te krvno nije spadao

u Muhamedovu a.s. rodbinu. Riječ je dakle o duhovnom rodbinstvu koje je daleko važnije od fizičkog.

Zatim se spominje "siročad" a svaki duhovnjak je svjestan siročeta u sebi (i u svakom drugom čovjeku) jer smo na Zemlji izgnanici. Siromasi su također oni "siromašni u duhu" jer Kur'an kaže: "Daj pravo njegovo bližnjemu svome i siromahu i putniku namjerniku", a pravo je Pravo Kuće te su "siromasi" oni koji svojim duhovnim siromaštvom pripadaju Kući Čistoj. Njima se također udjeljuje duhovna milostinja od strane onih naprednijih u tarikatu. Putnici - namjernici su oni koji se (tek) nakratko zaustave na duhovnom putu vezano za Kuću Čistu i oni su tek četvrta kategorija. Pošto su na stupnju izvanjske zainteresiranosti za Pravo Kuće te budući da se shodno tome može od njih očekivati i dublje preispitivanje, njima se također udjeljuje. Dalje se navode prosjeci. Oni su na poziciji traženja i daje im se od (duhovnog) znanja. Kako i Kur'an naglašava ("...i na prosjaka ne podvikni") prema njima je zabranjeno grubo se odnositi mada im određena znanja svakako treba uskratiti jer interesovanje za nešto (bez daljeg napretka) samo po sebi ne garantuje uspjeh. No, odbijanje od (ezoterijskog) znanja podrazumijeva blagost.

Posljednje što je navedeno a vezano za dijeljenje (duhovnog) imetka je za otkup iz ropstva. Kur'an kaže "...zar ćeš ti uputiti onoga ko je strast svoju za božanstvo uzeo...", a kako je svako podređen u odnosu na vlastito božanstvo time je on u poziciji robovanja. Oni koji robuju lažnim božanstvima mogu biti otkupljeni (iz tog položaja) davanjem odoređenog znanja, koje je svakako ograničeno u odnosu na prethodne kategorije. Zbog toga je otkup iz ropstva spomenut zadnji jer se znanje (kvalitativno) razdjeljuje na osnovu mogućnosti i volje onoga ko znanje traži.

Zatim se (u ajetu 177 sure "Krava") nastavlja: "...i koji molitvu obavljaju i zekat daju, i koji obavezu svoju, kada je preuzmu ispunjavaju, naročito oni koji su izdržljivi u neimaštini, i u bolesti, i u boju ljutom. Oni su iskreni vjernici; i oni se Allaha boje i ružnih postupaka klone". Namaz je u ovom kontekstu tarikatski kao i zekat. Na stupnju šejha dijeljenje znanja biva

dužnost te je duhovni zekat obaveza kao i materijalni. Zekat se spominje nakon dijeljenja jer tek kada je suodnos (murid - šejh) upotpunjen dijeljenje znanja biva stroga obaveza. U tom smislu (duhovni) imetak se više ne spominje ko "drag" jer šejh se ne vezuje za svoje znanje. Čak štaviše, on žudi za udjeljivanjem znanja onima koji su ga dostojni.

Preuzimanje te ispunjavanje obaveze se spominje nakon molitve i zekata. Kur'an kaže "... a ispovijedanje vjere je dug prema Allahu", te je u pitanju cjelina vjere. Da bi obaveza (prema šejhu) bila ispunjena ona mora biti pravilno preuzeta te ovo predstavlja davanje prisega (bejat). Nakon preuzimanja slijedi ispunjavanje datog be'jata a to je put (sejri suluk).

Zatim se naročito ističu oni koji su izdržljivi u nemaštini a Poslanik je rekao kako je siromaštvo njegova slava. Slavu je teško nositi te je neophodna izdržljivost a tarikatski gledano ovo siromaštvo jeste duhovna nepotrebitost za bilo čim osim Boga.

Bolest je bolest srca a "boj ljuti" rat protiv sebe. Sve su ovo opasnosti koje vrebaju već uznapredovalog duhovnjaka. No, ukoliko savlada sve prepreke on stupa na postaju iskrenog vjernika a iskrenost je od najtežih i najdragocjenijih stvari. Rat protiv sebe je Veliki Sveti rat a ovdje je opisan kao "ljut" jer je nefsu neugodan kao što je fizičkom organizmu neugodno kada proguta nešto ljuto.

Zato se naglašava strah od Allaha i klonjenje od ružnih postupaka jer je sa aspekta iskrenosti ovo dvoje povezano. Neiskren vjernik, odnosno licemjer se nikada neće bojati Allaha te shodno tome neće se ustezati od ružnih postupaka jer je on vjernik samo formalno (dakle sa vanjske strane). Vidjeli smo dakle kako je u ajetu 177 sure "Krava" pojašnjena čestitost spomenuta u ajetu 44 sure "Trpeza". U nastavku ajeta 44 se kaže: "...i učeni od kojih je traženo da čuvaju Allahovu Knjigu i oni su nad njom bdjeli".

Znamo da su "učeni" Sveti Imami a.s.. U doba Tevrata oni nisu bili prisutni fizički ali jesu metahistorijski i oni su čuvari (svake) Knjige nad kojom i

bdiju. Od njih je to "traženo" jer samo savršen čovjek može biti čuvar Božije Knjige. Bdjeti znači budnost jer "ljudi spavaju a kada umru probude se". Apsolutni Imam je (kroz batin) čuvar svih Božijih Knjiga.

Ajet 44 završava "... Zato se bojte Mene, i ne zamjenjujte Moje riječi za nešto što malo vrijedi! A oni koji ne sude po onome što je Allah objavio, oni su pravi nevjernici".

Ovdje se Imami spominju u stanju čiste Riječi a svo postojanje (koje i jest postalo to što jest upravo preko njih) malo vrijedi. Većina ljudi u svakom vremenu će, svakako izabrati ljubav prema ovom svijetu. Sud po Božijoj Objavi podrazumijeva pravednost a pravednost znanje. Znanje je to što jest upravo po spoznaji Imama svog vremena. Odsustvo takvog znanja ravno je poricateljstvu jer ko poriče svoje najdublje biće time poriče i Boga. Vezano za ono što "malo vrijedi" Poslanik a.s. je rekao: "Kada bi ovaj svijet kod Boga vrijedio koliko krilo od komarca ne bi poticatelju na njemu dao ni gutljaj vode". Ovaj hadis priopćava koliko je ovaj svijet bezvrijedan u Božijim očima.

Stepen koji se zadobija četvrtim Kur'anskim svjetlom (odnosno četvrtom godinom Askerijevoga života) jeste mekam Knjige.

PETA GODINA ASKERIJEVOG ŽIVOTA (peto spominjanje riječi "svjetlo" u Kur'anu)

Sura 5, "Trpeza", 120 ajeta. Ajet 46: "Poslije njih smo Isa - a, sina Merjemina, poslali koji je priznavao Tevrat prije njega objavljen, a njemu smo dali Indžil, u kome je bilo uputstvo i svjetlo i da potvrdi Tevrat prije njega objavljen, u kome je također bilo uputstvo i pouka onima koji su se Allaha bojali".

Najprije razmotrimo. Ukupno 3 ajeta u suri "Trpeza" jesu 3 svjetla, odnosno 3 godine života Imama Hasana al- Askerija a.s. To su ajeti 16, 44 i 46. Njihov zbir daje broj 106 (16+44+46=106). Ukoliko ovom broju dodamo broj

četrnaest Bezgriješnih (Muhamed, Fatima i 12 Imama) dobit ćemo tačno ukupan broj ajeta sure "Trpeza".

Jer, $106+14=120$ (sura Trpeza ima 120 ajeta). Ovo znači da je svjetlosno kušanje (zevk) vezano za tajnu Dvanaestorice Imama a.s., jer trpeza znači jelo a jelo kušanje.

Kako "trpeza" ovdje označava kušanje duhovnog znanja cijelo to znanje posjeduje 14 Bezgriješnih u svakoj od 28 mjesečevih kuća, odnosno u svakom (Askerijevom) svjetlu. Imam Sadik a.s. je rekao: "Svi smo mi jedna te ista svjetlost", te su svi Imami Savršeni Vodiči i Mudraci i Knjiga se tumači preko njih.

Ukoliko pak ajet 46 oduzmемо od ukupnog broja ajeta sure "Trpeza" (120) dobit ćemo broj 74 ($120-46=74$). Broj 74 sadrži "ljude gajba", one koji su u Okultaciji zajedno sa Imamom Mehdiјem a.s., a to su: 40 plemenitih duhovnjaka, 30 duhovnih prinčeva te četiri stuba kosmičkog šatora: Idris, Iliјas, Isa i Hidr. Ova četvorica (još) ne umiru i nemaju zamjenike.

U šatoru se nalazi Imam Mehdi lično. Vidimo kako je Isa a.s. među njima, odnosno da predstavlja jedan od kočica kosmičkog šatora a ajet 46 sure Trpeza govori upravo o njemu. Poslanik Isa nije umro već je podignut sa zemlje i nalazi se na trećem nebu (sferi). Isa je priznaо Tеvrat čime je naglašen kontinuitet јednog te istog božanskog objavlјenja ljudima, jer sve Božije Knјige donose јedan te isti zakon. Isau je dat Indžil u kome je bilo uputstvo, tj. izvanjski zakon za fizičko i svjetlo što je znamo Imam odnosno svaki od Dvanaestorice. Svih 12 Imama je poimenično bilo pomenuto u izvornom Indžilu i njihova uzvišena imena su se nalazila na stranicama (izvornog) Indžila. Isa je potvrdio Tеvrat prije njega objavlјen u kome je takođe bilo uputstvo i pouka onima koji su se Allaha boјali.

Umјesto "uputstvo i svjetlo" (kao što je to rečeno za Indžil) za Tеvrat se kaže da je u njemu bilo "uputstvo i pouka", dakle svjetlo se (ovdje, odnosno u ovom kontekstu) ne pominje.

Uputstvo je zakon za izvanjsko a pouka jeste Imam Ali kao tajni imam uz Musa-a. U izvornoj Tori (Tevrat) je bio spomenut Peti Ehli-Bejtski Imam, Muhamed i to kao Bakir a.s. dok je lik Poslanika Muhameda a.s. bio detaljno opisan. Jevrejski učenjaci bi prilikom čitanja poljubili mjesto gdje se opisuje posljednji Poslanik, odajući mu time počast.

Zato je umjesto "svjetlo" (koje je spomenuto vezano za Indžil) za Tevrat rečeno kako je u njemu bilo uputstvo i pouka. Upustvo se vezuje za obje Svete Knjige dok je druga riječ vezano za Indžil svjetlo (jer su Sveti Imami bili u njemu svi poimenice pomenuti) a za Tevrat pouka jer je u njemu detaljno bilo opisan Muhamed a.s. Kur'anske riječi "...pa ko hoće poučice se" se odnose upravo na naprijed rečeno. Imam Ali koji je sa svakim Poslanikom poslan tajno identičan je pouci (opisu Muhamedovom) jer su to dvije strane jedne te iste svjetlosti. Stepen koji se zadobija petim Kur'anskim svjetlom tj. petom godinom Askerijeva života je mekam spoznaje Isaove svjetlosti.

ŠESTA GODINA ASKERIJEVOG ŽIVOTA (šesto spominjanje riječi "svjetlo" u Kur'anu)

Sura 6, "Stoka", 165 ajeta. Ajet 1: "Hvaljen neka je Allah koji je nebesa i Zemlju stvorio i tmine i svjetlo dao, pa opet oni koji ne vjeruju - druge sa Gospodarem svojim izjednačavaju".

Allah vidimo hvali Sebe a Ahmed (Muhamed) znači hvalitelj, onaj koji hvali. Kako je savršeni čovjek cilj stvaranja Bog Uzvišeni se obraća Sebi preko 14 Bezgriješnih (Muhamed, Fatima i 12 Imama) i zbog njih su svi svjetovi stvoreni.

Nebesa spomenuta u ajetu jesu njihova svjetlosna a Zemlja njihova zemaljska priroda. Ajet jasno kaže kako su nebesa i Zemlja stvoreni a stvaranje se odnosi na preegzistentnu prirodu 14 Bezgriješnih dok se za tmine i svjetlo kaže kako ih je Bog dao jer tmine su akcident te su kao takve date a svjetlo Imama se ovdje obznanjuje na zemaljski način jer se na postaju Imameta

stupa odnosno ona se zadobija (u smislu Čuvara i tumača Knjige) te je na taj način svjetlo takođe "dato". Svaki Imam stupa na uzvišenu postaju Imameta investiturom prethodnog.

Svjetlosna bit 12 Imama je preegzistentno stvorena dok se sami položaj Imameta daje od Boga. Zatim se spominju oni koji ne vjeruju u Imama odnosno Vilajet Svetih Imama a to i jeste upravo po tome što "druge sa Gospodarom svojim izjednačavaju". Ezoterijski, u pitanju je metafizička idolotrija jer ukoliko isključimo Imamologiju (vezano uz duhovni put) putnik obožava "boga" formiranog u mašti ili pak u pojmovnom smislu a oboje predstavlja pogubnu zamku antropomorfizma. Božanski atributi se tada motre na razini ljudskog, a to je izjednačavanje drugih sa svojim Gospodarom na način da se formiranim likovima pripisuju Božije osobine (snaga, moć i slično).

Stepen koji duhovni putnik zadobija šestim Kur'anskim svjetlom (šestom godinom Askerijeva a.s. života) je mekam znanja o nebeskom Ahmedu.

SEDMA GODINA ASKARIJEVOG ŽIVOTA

(sedmo spominjanje riječi "svjetlo" u Kur'anu)

Sura 6 "Stoka", 165 ajeta. Ajet 122: "Zar je onaj koji je bio u zabludi, a kome smo mi dali život i svjetlo pomoću kojeg se kreće kao onaj koji je u tminama iz kojih ne izlazi? A nevjernicima se čini lijepim to što oni rade!"

Ovdje je riječ o preobraćanju što je česta religijska tema. Katkad poricatelj umre kao vjernik i obrnuto, vjernik kao poricatelj a sve ovisno o sudbini koja je za svakog različita. Ipak, u batinu su svi ljudi vjernici jer je cijeli ljudski rod u (ezel-u) posvjedočio Božiju Jednost. Ovo se odnosi bukvalno na sve ljudske duše a nevjernik je onaj ko je na ovome svijetu pokriven. Jer, "kufure" (kafir) doslovno znači pokriti (a ne "poricati", kako mnogi misle). Imam Ali je kazao kako "osim istine nema ništa osim zablude". Shodno ovome, onaj ko je napustio zabludu nužno biva na istini. Primajući, dakle

istinu (o Bogu) novoobraćeniku se daje "život i svjetlo pomoću kojeg se kreće". Ovo je oživljeno srce te iskušenik na taj način tek počinje da živi dok je prije bio umrtvljenog srca.

Život (na ovom svijetu) je tjelesni i duhovni, a ovdje je riječ o duhovnom životu. Kada na srce padne Božije Ime "Živi" (Hajj) ono oživi te je to život kojega Bog daje i koji je spomenut u ajetu 122. Zatim se spominje svjetlo i to zajedno sa životom (život i svjetlo) jer je duhovni život neodvojiv od Imama a znamo da je Imam svjetlo. Za svjetlo je dalje rečeno da se pomoću njega kreće a riječ je o duhovnom (okomitom) kretanju uz pomoć Imama kao savršenog vodiča koji duhovnog putnika vodi kroz postaje (manzzillah) te stepene (mekam) podučavajući ga o smislu i odgovornosti svakog od njih. Oni koji su u tminama jesu oni koji ne poznaju (ili odbacuju) svjetlo Imama. Iz tih tmina se "ne izlazi" što ukazuje da nema duhovnog života bez savršenog čovjeka. Na kraju se kaže kako se nevjernicima čini lijepim ono što rade (po pitanju odbacivanja Ehli-Bejta a.s.) jer zabluda po prirodi može biti očaravajuća. Nije rečeno kako se nevjernicima čini "dobrim" ono što rade već upravo lijepim pošto duša sklona zlu (i šejtan) svaku zabludu uljepšavaju a odbacivanjem Imameta čovjek ostaje musliman ali ne i vjernik.

Po pitanju odbacivanja Ehli-Bejta oduvijek je postojao značajan trud, odnosno "rad" onih kojima je smetao njihov moral i njihovo znanje, odnosno "Pravo Kuće".

OSMA GODINA ASKERIJEVOG ŽIVOTA (osmo spominjanje riječi "svjetlo" u Kur'anu)

Sura 7, "Bedemi", 206 ajeta. Ajet 157: "Onima koji će slijediti Poslanika, vjerovjesnika, koji neće znati čitati ni pisati, kojeg oni kod sebe, u Tevratu i Indžilu zapisana nalaze, koji će od njih tražiti da čine dobra djela, a od odvratnih odvrćati ih, koji će im lijepa jela dozvoliti, a ružna im zabraniti, koji će ih tereta i teškoća koje su oni imali osloboditi. Zato će oni koji budu

u njega vjerovali, koji ga budu podržavali i pomagali i svjetlo po njemu poslano slijedili - postići ono što budu željeli".

Vidimo kako su Poslanička i Vjerovjesnička uloga objedinjene u Muhammedu a.s. jer je on bio i Poslanik i Vjerovjesnik. Tako je jedne prilike rekao: "Adem i oni koji ga slijede su pod mojom zastavom", objedinivši sve Poslanike i Vjerovjesnike u sebi a zastava je simbol vodstva. Zato su svi Poslanici prije Muhammeda a.s. donijeli tek (po) dio njegove duše kroz svoja poslanja. U prijevodima Kur'ana se riječ ummi uglavnom prevodi u tom smislu da je riječ o Poslaniku "koji neće znati čitati ni pisati" što je pogrešno jer je Muhammed a.s. znao i čitati i pisati, za šta postoje vjerodostojni dokazi. No, u ovom kontekstu nećemo dublje ulaziti u tu temu (pogledati knjigu "Pero i skrivenost" od istog autora).

Uglavnom, ummi označava netaknutu, djevičansku prirodu Vjerovjesnikovu, onu iznutarnju dimenziju sveukupnog znanja usljed čega Poslanik nema nikakve potrebe za čitanjem i pisanjem. Nije dakle riječ o neznanju (čitanja i pisanja) već nepotrebitosti da se znanje dobija posredno. Kako smo kazali, Muhammed a.s. je znao i čitati i pisati.

Ajet nastavlja: "... kojeg oni kod sebe, u Tevratu i Indžilu zapisana nalaze...". U Tevratu (Tori) je postojao detaljan opis posljednjeg Božijeg Poslanika a u Indžilu (originalnom Jevanđelju) je Muhammed a.s. poimenice spomenut a zajedno s njim i imena svih 12 Imama. Muhammed a.s. će naređivati dobra djela a od loših odvrćati što je on i činio. Za loša djela je upotrijebljen izraz "odvratna" a hadis priopćava kako je "strast najodvratnije božanstvo". On će lijepa jela dozvoliti a ružna zabraniti. U duhovnom smislu riječ je o hrani Duha i srca a što su svjetovi istina i suština dok "ružna jela" predstavljaju oblike metafizičke idolatrije, prije svega antropomorfizma. Muhammed a.s. će ih "tereta i teškoća koje su oni imali osloboditi...". Ovdje je riječ o teškoj, otežanoj stvari (Vilajeta) koja ima biti duhovno preoblikovana.

Znamo kako je Poslanik rekao: "Ali je sa svakim Poslanikom poslan tajno a sa mnom javno". Ovo tajno pojavljivanje Imama Alija a.s. kao Apsolut-

nog Imama predstavlja neizmjerni teret i teškoću za razliku od njegovog (kasnijeg) fizičkog očitovanja. Osim toga, Imam Sadik a.s. je rekao: "Naša stvar je teška i otežana. Mogu je nositi jedino Poslani Vjerovjesnik, anđeo višeg reda ili vjernik čije će srce Bog iskušati". Upravo spoznajom gore navedenog će ih Poslanik osloboditi "tereta i teškoća" jer se u njegovo vrijeme (odnosno odmah nakon njega) svih 12 Svetih Imama povijesno obznanjuje a dostupnost bilo čega umanjuje teškoću toga čemu se pristupa. Preduvjet jeste ispravno kušanje (zevk) a što dozvoljava sami Poslanik te je to njegov Muhammedijski lik, pošto kušanje znanja biva nužno vezano za batin Poslanika a ne njegovu fizičku osobu.

Zatim se u ajetu 157 sure "Bedemi" navodi nekoliko kategorija ljudi koji će "postići ono što budu željeli":

1. Oni koji budu u njega vjerovali. Ne kaže se koji budu u Boga vjerovali (ili u Kur'an) već upravo u njega (Muhammeda a.s.) a kako svaka osoba ima lik po kome se prepoznaje, batinski lik Muhammedov je Nebeski Ahmed, odnosno Muhammedanska svjetlost. Dakle, vjera u Muhammeda a.s. znači duhovno opstojanje na njegovom (Muhammedanskom) liku.
2. Oni koji ga budu podržavali. Muhammed a.s. je rekao kako je "Ali podržavatelj svakog vjernika nakon njega". Uz to, svi Sveti Imami su podržavatelji i čuvari Knjige i to je ono na šta ovaj dio ajeta (ezoterijski) smjera. Ali je prisutan sa vjernicima (kroz njihov batin) sve do Dana Suda i on podržava one ispravne da ustraju.
3. I pomagali. Poslanik je kazao: "Ali je pomagač svakog vjernika", te oni koje on podržava (ukoliko ustraju na tom) zadobijaju njegovu pomoć a duhovni put je nemoguć bez pomoći Imama.
4. I svjetlo po njemu poslano slijedili. Ne kaže se Kur'an ili Knjiga niti vjera, već upravo svjetlo a Imam je kao što znamo svjetlo. Imam je savršeni vodič te se to svjetlo "slijedi" a slijediti se može samo ono što je ispred nas. Ovdje je riječ o Mehdiu a.s. kao "poslanom svjetlu" jer je Muhamed a.s.

rekao: " Ja sam poslan kao navjestitelj mogega sina, Imama Mehdija". U Zlatnom Dobu ljudi će postići ono što budu željeli, odnosno doživjeti vlastito savršenstvo i ozbiljiti svrhu svog stvaranja. Na ovoj način se spajaju Pečat Apsolutnog (Imam Ali) te Pečat Muhammedanskog Vilajeta (Imam Mehdi a.s.).

Osmi mekam je mekam spoznaje Poslanstva.

DEVETA GODINA ASKERIJEVOG ŽIVOTA (deveto spominjanje riječi "svjetlo" u Kur'anu)

Sura 9, "Pokajanje", 129 ajeta. Ajet 32: "Oni žele da ustima svojim utrnu Allahovo svjetlo, a Allah želi vidljivim učiniti svjetlo svoje makar ne bilo po volji nevjernicima".

DESETA GODINA ASKERIJEVOG ŽIVOTA (deseto spominjanje riječi "svjetlo" u Kur'anu)

Sura 9 "Pokajanje" 129 ajeta. U ajetu 32 se riječ "svjetlo" spominje dva puta te ajet obuhvata zajedničko spominjanje devetog i desetog svjetla.

Početak ajeta ("oni") ne određuje tačno ko su ti koji žele utrnuti Allahovo svjetlo te dakle to mogu biti i muslimani a što se dešavalo i dešava se. Ajet ne govori o borbi protiv vjere ili osnaživanju nevjerovanja već upravo o utrnuću Allahovog svjetla. Kako je Allah pripisao svjetlo Sebi to svjetlo je od njegovo svjetla.

Znamo da je svjetlo Imam. Utrnuti svjetlo podrazumjeva da je svjetlo u svjetiljci koja je mjesto očitovanja svjetla. Imam Ali a.s. je za sebe rekao kako je on "svjetiljka u tami" a to se odnosi na sve Svete Imame a.s. Svjetlo oni žele utrnuti ustima svojim, a to podrazumjeva dah iz usta, te kako je dah život to znači da žele smrt Allahovog prijatelja.

Ovo se odnosi na poricatelje Imameta koji žele utrnuti svjetlo (Imama) gašenjem svjetiljke a što su Imami navlastito. Dokaz je u tome što su svi Imami otrovani ili ubijeni.

Sura "Pokajanje" je sura 9. Poslanik a.s. je jednom prilikom stavivši ruku na glavu Imama Husejina a.s. (koji je tada bio dijete) rekao: "Devet će Imama biti poslije njega od kojih je posljednji Kaim" (Podrška). Prema tome, u ajetu 32 se radi o pokušaju utrnuća svjetla Imama Mehdiya a.s. jer su neprijatelji vršili pretres kuće Imama Askerija i detaljne pretrage ne bi li ubili Sveto dijete, a njegova majka je čak bila pritvorena.

Kako je riječ "svjetlo" spomenuta dva puta to se odnosi na malo i veliko skrivanje Mehdijevo jer je poznato da su skrivanja dva, malo a onda veliko koje traje i danas.

Nakon dugog perioda velike skrivenosti Allah će učiniti vidljivim svjetlo Svoje kako je to u ajetu i rečeno, što znači da će se Imam Mehdi obznaniti, odnosno postati vidljiv. Iako su Abasidske halife činile sve da pronađu Imama Mehdiya (još kao dijete) njihovi planovi se nisu ostvarili. Oni su željeli da ga ubiju o čemu postoji više vjerodostojnih predaja, i što smo već kazali.

Ovo predstavlja mekam spoznaje Imama Mehdiya, te mekam spoznaje Imama Husejina a.s.

JEDANAESTA GODINA ASKERIJEVOG ŽIVOTA (jedanaesto prominjane riječi "svjetlo" u Kur'anu)

Sura 13 "Grom", 43 ajeta. Ajet 16 : " Reci: "Ko je Gospodar nebesa i Zemlje?" -I odgovori: " Allah. Reci: "Pa zašto ste onda umjesto Njega kao zaštitnike prihvatili one koji sami sebi ne mogu neku korist pribaviti niti od sebe kakvu štetu otkloniti? "Reci?" zar su jednaki slijepac i onaj koji vidi, ili , zar su isto tmine i svjetlo , ili , zar oni koji su učinili druge Allahu ravnim

stvaraju kao što On stvara , pa im se stvaranje čini slično?" Reci: "Allah je Stvoritelj svega i On je Jedini i Svemoćni".

Na ovom mekamu duhovnjak spoznaje Božansko gospodarenje kreacijom. Umjesto Allaha oni su prihvatili druge za zaštitnike. Riječ "Gospodar" kazuje kako u zbilji nema drugog vladara sem Allaha vezano za sve svjetove a koji su predstavljeni kao "nebesa i zemlja". U Bitku postoji jedino Allah dž.š. i Njegovo djelovanje.

Muhamed a.s. je kao što znamo rekao: "Ali je zaštitnik svakog vjernika nekon mene". Pošto u ovome plemenitom iskazu Poslanik nije odredio nikakav vremenski rok to znači da Alijeva zaštita vjernika kroz batin nadilazi njegov ovozemaljski život i proteže se na njegovu metahistorijsku ulogu kao Apsolutnog Imama, odnosno Pečat Apsolutnog Vilajeta. Svi drugi kao zaštitnici ne mogu čak ni sebi neku (manevijsku) korist pribaviti niti (manevijsku) štetu otkloniti. Ovo znači da Apsolutni vodič (muršid) može biti jedino Imam i niko drugi. Iza toga se u ajetu 16 spominju slijepac i onaj koji vidi naglašavajući kako oni nisu jednaki - onaj koji vidi svjetlost ne može se uporediti sa onim ko je za to svjetlo slijep.

Ezoterijski motreno, u pitanju je svakako duhovni slijepac, a onaj koji vidi jeste znalac (arif). Jedan od Svetih Imama a.s. je rekao: "Naši sljedbenici imaju dva oka u glavi a dva u srcu. I ostali ljudi ih imaju ali to ne znaju". A ne znaju upravo po tome što im srce nije oživjeljeno te ne posjeduju srčani vid (basiret) te su po tome slijepci. Duhovno oživljen čovjek ima srčane oči širom otvorene i motri zbilju melekuta. Zbog toga je Poslanik rekao: "Čuvaj se pronicljivosti vjernikovog pogleda jer on gleda svjetlom od Boga".

Tmine jesu materijalno postojanje a svjetlo je Imam. Jedino Bog stvara i upravlja, i u tome Mu se stvorenja ne smiju pridruživati. Na kraju se navodi kako je Allah Stvoritelj svega i On je Jedini i Svemoćni. Pošto stvorenja ovise o svome Stvoritelju (a ne po sebi) ona nemaju stvarnu egzistenciju te kako je Bog jedini stvoritelj on je Jedini opstojeći u bitku a kako stvorenja nemaju snagu ni moć On je Svemoćni.

Ovo predstavlja ezoterijski tevhid jer u bitku i ne postoji ništa osim Allaha i nema snage niti moći osim u Njega. Kako na ovom svijetu uzroci (koji omogućavaju moć u relativnom smislu) suštinski nisu stvarni, Svemoćni je Božije svojstvo. Svemoćni je moć koja obuhvata svaku stvar i po tome je svemoć jer stvoreno (u bitku) nema niti snage niti moći.

Ovo predstavlja mekam tevhide.

DVANAESTA GODINA ASKERIJEVOG ŽIVOTA (dvanaesto prominjanje riječi "svjetlo" u Kur'anu)

Sura 14, "Ibrahim", 52 ajeta. Ajet 1. "Elif-lam-ra" Knjigu ti objavljujemo zato da ljude, voljom njihova Gospodara izvedeš iz Tmina na svjetlo, na put Silnoga i Hvaljenoga".

Elif = Eden
Lam = Lebejke
Ra = Resul

Značenje je: Odazivam ti se nebeski Poslaniče. Ovo znači krajnji stupanj duhovnog viteštva a Ibrahim a.s. je bio duhovni vitez, odnosno prvak viteštva.

Redni broj sure (14) ukazuje na duhovno viteštvo (futuvve) Muhameda a.s., Fatime a.s. i 12 Svetih Imama a.s. Od 28 ajeta gdje se spominje "svjetlo" jedino ajet 1 sure "Ibrahim" počinje tajanstvenim slovima (Elif-lam-ra). Ova slova (harfovi) se generalno smatraju "nepoznatim", no kako u Kur'anu nisu slučajno te kako je sami Kur'an objavljen zbog čovjeka, ljudi su dužni (i mogu) znati njegove tajne. Naravno, onoliko koliko to mogu.

Kako je (po redosljedu) u pitanju dvanaesto svjetlo riječ je o Svetim Imamima kao fitjanima (vitezovima), odnosno prvacima duhovnog viteštva. U smislu davanja prednosti drugima nad sobom oni su nenadmašivi.

U ajetu 1 se govori o Knjizi koja "izvodi iz tmina na svjetlo (Imama) na put Silnoga i Hvaljenoga". Vezano za Musa - a.s. Kur'an na jednom mjestu kaže: "Izvedi noću robove moje i s njima suhim putem kreni". Iznutarnje motreno, suhi put je tarikat odnosno duhovno putovanje koje sa dvije strane čekaju nefis i šejtan.

Izvanjski obzir ajeta koji govori o izlasku Jevreja iz Egipatskog ropstva nećemo komentirati a oni koji pobijede dva neprijatelja jesu oni na pravom putu a što je sredina između dvije strane mora. Svakog putnika, dakle čekaju dva protivnika (nefis i šejtan).

Ezoterijski, riječ je dakle o onima koji su na stupnju robovanja Bogu a noć je noć ezoterije (Imama Mehdijs a.s.) Suhi put je identičan sa putem Silnoga i Hvaljenoga, a "suhi" je po tome što omogućava bjekstvo od podivljalih valova, kako materijalnog (nefis) tako i sotonskog. Znamo da su Sveti Imami i Pravi Put navlastito i oni vode do Silnoga i Hvaljenoga jer pravoputnost i jeste sredina između pri(sile) i hvaljenja pošto čovjek u početku putovanja sebe i prisiljava na hvaljenje Boga dok je otpor duše još snažan.

Silni ukazuje na krajnji intenzitet snage a kako u Bitku i nema snage niti moći osim u Allaha Silni je istovremeno i Hvaljeni jer za hvaljenje treba snaga, odnosno moć. Kako u bitku nema sile osim Božije tako nema ni hvaljenja sem onog koje Bog izriče samome sebi. Duhovnjak na ovom stupnju osvaja mekam Božanske moći.

TRINAESTA GODINA ASKERIJEVOG ŽIVOTA (trinaesto spominjanje riječi "svjetlo" u Kur'anu)

Sura 14, "Ibrahim", 52 ajeta. Ajet 5: "I Musa-a smo poslali s dokazima Našim: "Izvodi narod svoj iz tmina na svjetlo i opomeni ga Allahovim danima , "To su, uistinu, dokazi za svakog ko je strpljiv i zahvalan".

U ezoterijskom smislu dokazi su Sveti Imami. Upravo Pravom Kuće Čiste

je Musa a.s. molio Allaha za izlazak Izraelaca iz Egipatskog ropstva kada je štapom rastavio more.

Veliki egzodus jeste kretanje od niskog ja ka svjetlosti Duha (Ruh), što znači da je to sufijski put. Već smo više puta istakli kako "tmine" označavaju svijet materije, odnosno najmračniji svijet dok je svjetlo Imam. Ova polarizacija (tama - svjetlo) je suštinska i u konačnici jedina na ovom svijetu.

Allahovi dani jesu dani Zlatnog Doba, odnosno vrijeme Imama Mehdiya a.s. Kur'an govori o Božijem Danu koji traje 1000 godina dok na drugom mjestu stoji broj 50 000 god (na ovu temu ćemo se vratiti nešto kasnije).

Imami su dokazi za svakog ko je strpljiv i zahvalan. Muhamed a.s. je kazao: "Vjerovanje se dijeli na dvije polovine, strpljivost i zahvalnost". Shodno ovome, u ajetu 5 je spomenuta cjelina vjere, odnosno dokaza Božijih (Svetih Imama) jer $6+6=12$, a dvije šestice su dvije polovine od broja 12. I kao što je vjerovanje usredišteno između strpljivosti i zahvalnosti tako je savršeni Imam (Dokaz Božiji) usredišten između vanjskog slova Zakona (Zahir) te iznutarnjeg tumačenja Knjige (Batin). Ovo predstavlja mekam usredištenosti.

ČETRNAESTA GODINA ASKERIJEVOG ŽIVOTA (Četrnaesto spominjanje riječi "svjetlo" u Kur'anu)

Sura 21, "Vjerovjesnici", 112 ajeta. Ajet 48: "Mi smo Musau i Harunu dali Tevrat, svjetlo i pouku za one koji se budu grijeha klonili".

Muhamed a.s. je kazao Imamu Aliju a.s. "Ti si prema meni isto što i Harun prema Musau, samo što poslije mene nema Poslanika". Ovim je ukazano kako je Ali a.s. nosilac duhovne hermeneutike Kur'ana odnosno njegova ta'vila. Ezoterijski dakle motreno u ajetu 48 je riječ o Muhamedanskoj dimenziji (u poslanstvu Musaovom) te Alijevskoj dimenziji (u poslanstvu Harunovom). Zato se najprije spominje svjetlo, odnosno Imam a tek

onda pouka, odnosno zakon za fizičko. Ovo je za one koji se budu grijeha klonili a što znači dosezanje takvog položaja kada duhovnjak postaje poput svog Imama jer su Imami Bezgriješni (Masum) a oni bliski njima su nužno poput njih jer slično privlači ono sebi slično. Na ovom stupnju duhovnjak dospjeva na mekam spoznaje Imameta (ukupan broj ajeta sure "Vjerovjesnici" (112) je dokaz toga jer je to zbir ukupnih Božijih Imena, 100, te 12 Svetih Imama: $100+12=112$).

PETNAESTA GODINA ASKERIJEVOG ŽIVOTA (petnaesto spominjanje riječi "svjetlo" u Kur'anu)

Sura 24, "Svjetlost", 64 ajeta. Ajet 40: "Ili su kao tmine nad dubokim morem koje prekrivaju talasi sve jedan za drugim, iznad kojih su oblaci, sve tmine jedna iznad drugih, prst se pred okom ne vidi - a onaj kome Allah ne da svjetlo neće svjetla ni imati".

Vidjeli smo kako je 14-to svjetlo spomenuto u Kur'anu ajet 48 sure "Vjerovjesnici". Ta sura, kao što znamo, ima 112 ajeta a ajetom 48 je spomenuto 14-to svjetlo. Tu se Musa i Harun ezoterijski obznanjuju kao dvije svjetlosti, Muhameda a.s. i Alija a.s. jer smo vidjeli kako je Ali Poslaniku isto što i Harun Musau.

Ukoliko od ukupnog broja ajeta sure "Vjerovjesnici" oduzmemo ajet 48 dobit ćemo tačno ukupan broj ajeta sure "Svjetlost" u kojoj se spominje petnaesto Askerijevo svjetlo. Jer, $112-48=64$. Nakon što su, dakle bili zemaljski razdvojeni Poslanik i Ali se obistinjuju kao jedna te ista svjetlost (naslov sure "Svjetlost"). Jer, Muhamed a.s. kaže "Ja i Ali smo jedna te ista svjetlost".

Poslanik a.s. je dobio svoje Poslanstvo u 40-toj godini života a petnaesto (Askerijevo) svjetlo je, kako vidimo ajet 40 u suri "Svjetlost". Analogno tome, Alijev Imamet je početak ciklusa Imameta koji koji počinje sa prvim a završava sa Dvanaestim Imamom. Ajet 40 najprije govori o tminama nad dubokim morem. Tmine predstavljaju, kako znamo mrak fizičke

egzistencije, tamu stvorljivog svijeta. More je Božija Milost i ovdje je more opisano kao "duboko" jer je Božija Milost primarna a Srdžba sekundarna i dubine Božije Milosti je nemoguće izmjeriti jer ona nema ni početak ni kraj. Muhamed a.s. je rekao: "Moja Porodica je poput Nuhove lađe, ko se popne spašen je, ko izostane potopljen je". U ajetu 40 je upravo riječ o onima koji se nisu popeli na lađu Ehli-Bejta jer talasi različitih materijalnih veza zajedno sa tminama naznanja rezultiraju duhovnim slijepilom. "Oblaci" su pak, imaginativne predožbe jer putnik još ne vlada svojom maštom. A želje u materijalnom svijetu nužno bivaju najprije predmetom mašte.

Ajet je rednog broja 40. Sabran sa rednim brojem sure "Svjetlost" (24) on daje ukupan broj ajeta te sure ($40+24=64$), odnosno jedinstvo svjetlosti Muhameda a.s. i Alija a.s. o čemu smo već govorili. Kako je to jedinstvo čista svjetlost tako je i (u ajetu 40) riječ o potpunoj tami utopljenika u materijalnim uvjetovanost, takvoj tami da se "prst pred okom ne vidi". Prst označava Islamsko svjedočanstvo vjere (la illahe illallah, Muhamemed resul Allah), jer se kažiprst (na namazu) ispravlja prilikom izricanja ovog svjedočenja.

Vezano za namaz Poslanik je kazao kao je radost njegova oka u namazu. Pošto je namaz prema hadisu duhovo uspenje vjernika (mirađž), te kako se na lađu Ehli-Bejta treba popeti riječ je o srčanoj tami jer se ostaje na pukom svjedočenju vjere bez dublje spoznaje. Ovo je formalna vjera egzoterijskog vjernika i ona još plovi racionalnim i imaginarnim svijetovima.

Kraj ajeta kaže: "a onaj kome Allah neda svjetlo neće svjetla ni imati". Blago Vilajeta Svetih Imama (svjetlo) daje jedino Bog i pripisano je (isključivo) Njemu a ne nečemu drugom čak ni na nivou uzroka (dakle relativno). Ovdje je svakako bitna i preegzistencijalna (ezelska) usmjerenost jer kako je poznato sljedbenici Svetih Imama su stvoreni od tračaka njihove svjetlosti, a svjetlost je dakle jedna te ista.

Kako je Ehli-Bejt stvoren od božanske svjetlosti tako i sljedbenicima svjetlo (Imama) daje jedino Allah, a uzroci nisu spomenuti (čak ni relativno). Ovo predstavlja mekam znanja o Ehli-Bejtu.

ŠESNAESTA GODINA ASKERIJEVOG ŽIVOTA (Šesnaesto spominjanje riječi "svjetlo" u Kur'anu)

Sura 28, "Kazivanje", 88 ajeta. Ajet 43: "I Mi smo Musau Knjigu dali, nakon što smo drevne narode uništili, da bude svjetlo ljudima i uputstvo i milost - da bi sebi došli".

Spominje se Musaova Knjiga, odnosno Tevrat. Uništavanje drevnih naroda je pouka o prolaznosti, odnosno način gledanja na stvari u smislu njihove metafizičke prozirnosti, jer na ovaj svijet nismo došli svojom voljom i sve stvoreno podliježe promjeni.

Musaova Knjiga se najprije spominje kao svjetlo ljudima, zatim uputstvo i na kraju milost a sve da bi sebi došli. Kao tajni Imam poslan uz Musaa Imam Ali je svjetlo a pošto je on Pečat Apsolutnog Vilajeta po tome je on navlastito svjetlo svim ljudima. Imam je Pol svijeta a Pol je upravo po tome što se to odnosi na sve ljude bez obzira da li ga ljudi poznavali ili ne i bez obzira da li ga ljudi priznavali ili ne.

Nakon toga se Musaova Knjiga spominje kao uputstvo što predstavlja Mus-aov šerijat, odnosno zakon za fizičko tog vremena. Na kraju je Tevrat opisan svojstvom milosti a Božija Milost obuhvata sve upravo kao što je i Imam Pol svijeta svim ljudima. Imam Ali je rekao: "Put Srednji je Put Pravi", a ovo znači harmoničnu ravnotežu između materijalnog i duhovnog. U smislu duhovnog samoostvarenja tarikata (put) se nalazi između šerijata (zakona za fizičko) te hakkikata (zbilje duhovnih istina). Pošto su Imami Vodiči te kako su oni Pravi Put navlastito oni su "put srednji", odnosno mjera svih stvari. Apsolutna umjerenost se odnosi na Božije Poslanike i Kuću Čistu dok je za običnog čovjek (bar izvjestan) otklon (bilo desno bilo lijevo) podrazumijevajući i neminovan. Apsolutnu umjerenost običan smrtnik nikako ne može postići jer to nije oblast truda već Božanske Očišćenosti.

Na kraju ajeta 43 (vezano za ljude) se kaže da "bi sebi došli", a što predstavlja upravo gore spomenuti poredak jer je Imam okomica svakog bića

po kojem se to biće vraća sebi odnosno "dolazi sebi" (natrag) koračajući "unatrag" ka samom sebi. Zato je rečeno da "je spoznaja Imama spoznaja Allaha" (hadis). A duhovna spoznaja je u tome smislu vraćanje unatrag nakon avanture zemaljskog bitisanja i to je vraćanje fitretu, tj. vlastitoj primordijalnoj prirodi koju ljudsko biće suštinski nikad nije ni napustilo niti je može napustiti. Takvo što bi značilo izići izvan Božije Milosti a to je nemoguće. Zato će milost neizbježno biti konačni ishod svega. Spoznajući šesnaesto (Askerijevo) svjetlo duhovnjak stupa na mekam povratka.

SEDAMNAESTA GODINA ASKERIJEVOG ŽIVOTA (sedamnaesto spominjanje riječi "svjetlo" u Kur'anu)

Sura "Stvoritelj", 43 ajeta. Ajet 20: "Ni tmine ni svjetlo"

Ovo je već pojašnjeno i predstavlja mekam razdvajanja.

OSAMNAESTA GODINA ASKARIJEVOG ŽIVOTA (osamnaesto spominjanje riječi "svjetlo" u Kur'anu)

Sura 39, "Skupovi", 75 ajeta. Ajet 22: "zar je isti onaj čije je srce Allah učinio sklonim Islamu, pa on slijedi Svjetlo Gospodara svoga? Teško onima čija su srca neosjetljiva kad se spomene Allah, oni su u pravoj zabludi".

Spominje se srčana sklonost Islamu a Islam znači mir sa sobom i sa drugima. Nije rečeno "musliman" već upravo onaj čije je srce sklonim Islamu učinio Allah jer musliman je onaj ko svjedoči (jezikom) Božiju Jednoću i Muhamedovo a.s. Poslanstvo a pri tome se njegovo srce ne ispituje niti je srčanu sklonost moguće otkriti. Upravo zbog ove činjenice i postoji licemjerstvo, jer da nema mogućnosti protuslovlja vanjskog i unutarnjeg ono ne bi ni postojalo kao što ne postoji kod meleka (anđela). Srčana sklonost Islamu je prema tome duhovna sklonost te takav slijedi svjetlo (svoga Imama) a slijediti se može samo ono što je ispred nas, a to opet podrazumijeva put

kojim se ide. Znamo da su Sveti Imami Pravi Put navlastito. Na suprotnoj strani jesu oni koji su neosjetljivi, odnosno čija su srca neosjetljiva kad se spomene Allah a spominjanje Allaha je zikkrollah što je opet metod duhovnog puta.

Onaj ko stupa na put (ukoliko je namjera iskrena) nužno posjeduje bar minimalnu osjetljivost srca, odnosno desilo se njegovo razmekšavanje. Zbog toga Muhammed a.s. kaže kako je "najudaljeniji od Allaha onaj tvrdog srca". Po tome je ovakvom "teško" u smislu njegove postmortalne sudbine. Pakao upravo i jeste udaljenost od Allaha a tvrdoća srca znači kako spominjanje Boga na takvo srce ne ostavlja (gotovo) nikakav efekat. Ovo je mekam zikkira.

DEVETNAESTA GODINA ASKERIJEVOG IVOTA (devetnaesto spominjanje riječi "svjetlo" u Kur'anu)

Sura 57, "Gvođže", 29 ajeta. Ajet 9: "On robu Svoje objavljuje jasne ajete da bi vas iz tmina na svjetlo izveo - a Allah je, uistinu, prema vama dobar i milostiv".

Onaj kome se jasni ajeti (zahir) objavljuju je već na stupnju robovanja kako to i kaže ajet 9. Sa tog aspekta jasni ajeti jesu oni koje je Muhammed a.s. lično objasnio (vezano za Imamet). Inače, jedna ili dvije trećine Kur'ana govore o Dvanaestorici Svetih Imama. Vezano za ajet iz sure "Žene" (O vjernici, pokoravajte se Allahu, Poslaniku i onima kojima je povjerena vlast?) Muhammedu a.s. je rečeno: "Mi znamo za Allaha i Njegova Poslanika, ali ko su oni kojima je povjerena vlast". Časni Poslanik je odgovorio da su to Imami i nabrojio imena Dvanaestorice. Njihova vlast (spomenuta u suri "Žene") jeste kosmička vlast i budući data od Allaha ljudi je ne mogu (suštinski) osporiti mada je naravno mogu zaniijekati.

Također, kada je Imam Ali (od strane Allaha) postavljen za Poslanikovog nasljednika i vođu muslimana nakon njega objavljen je ajet iz sure "Trpeza":

"Danas sam vam vjeru vašu usavršio i blagodat svoju prma vama upotpunio i zadovoljan sam da vam Islam bude vjera". Znači da je usavršavanje vjere i upotpunjenje blagodati vezano za Imama Alija, odnosno da to predstavlja njegov Vilajet.

Ovo su (pored ostalih) neki od jasnih ajeta preko kojih se iz tmine neznanja izlazi na svjetlo (Imama svoga vremena). Na kraju ajeta se spominju Božija Dobrota i Milost. Kako se Bog otkrio čovjeku da bi bio upoznat to je neizbježno vezano za Njegovu Dobrotu i Milost.

Kada su Isaa a.s. (Isusa) nazivali dobrim on je rekao: "Zašto me zovete dobrim, samo je Bog dobar", aludirajući tako da u bitku i nema dobrote osim Božije kao što nema ni milosti osim Božije. Relativna dobrota kao i milost (vezano za stvorenja) je od Njegove Dobrote i Milosti i drugačije je nemoguće.

Devetnaestom godinom Askerijevog života (odnosno devetnaestim "svjetlom") duhovnjak se uspinje na mekam dobrote.

DVADESETA GODINA ASKERIJEVOG ŽIVOTA (dvadeseto spominjanje riječi "svjetlo" u Kur'anu)

Sura 57, "Gvožđe", 29 ajeta. Ajet 12: "Na Dan kada budeš vidio kako se pred vjernicima i vjericama, i s desne strane njihove, svjetlo njihovo bude kretalo: "Blago vama danas, džennetske bašče kroz koje teku rijeke u kojima ćete vječno boraviti - to je veliki uspjeh".

Ukupno pet ajeta sure "Gvožđe" spominje riječ "svjetlo", a to su ajeti 9, 12, 13, 19 i 28. Njihov zbir je broj 81. Oduzeto od broja Kur'anskih sura (114) dobijamo broj Isusovih godina u času uzdignuća, odnosno njegova ponovnog dolaska (33).

Jer, 114-81=33. Sura "Gvožđe" je rednog broja 57, dakle tačno na polovini

Kur'ana (57+57=114), kao što je i Isa druga polovina Mehdijske a.s. Parusije jer će se pojaviti zajedno s njim. "Dan" iz ajeta 12 (sure "Gvožđe") je izvanjski motreno svakako Sudnji Dan. Međutim, riječ "Sudnji" nije nikako spomenuta te se Dan u ezoterijskom smislu odnosi na Dan Obznane Imama Mehdijske a.s. a redni broj ajeta (12) ukazuje upravo na 12-tog Imama. Svjetlo pred vjernicima i vjericama jeste Imam Mehdi a svjetlo sa desne strane je Isa a.s. (Isus). Imam je svjetlo koje se pred vjernicima i vjericama kreće a kretanje podrazumijeva put dok svjetlo podrazumijeva tamu. Imam je svjetlo koje izvodi iz tame i njegovom obznanom snage svjetlosti će trijumfovati nad silama mraka.

Džennetske bašče (upotrijebljena je množina) predstavljaju Poslanstvo i Vilajet te se Fatima a.s. ovdje obznanjuje kao nositeljica dva svjetla, Poslanstva i Vilajeta, i upravo spoznaja toga (u ezoterijskom smislu) je "veliki uspjeh". Ovo predstavlja mekam savršenstva.

DVADESET PRVA GODINA ASKERIJEVOG ŽIVOTA (dvadeset prvo spominjanje riječi "svjetlo" u Kur'anu)

Sura 57, "Gvožđe", 29 ajeta. Ajet 13: "Na Dan kada će licemjeri i licemjerke vjernicima govoriti: "Pričekajte nas da se svjetlom vašim poslužimo!" Vratite se natrag, pa drugo svjetlo potražite! - reći će se. I između njih će se pregrada postaviti koja će vrata imati, unutar nje biće milost, a izvan nje patnja".

Poslanik a.s. je rekao Imamu Aliju a.s.: "O, Ali, vjernik te ne mrzi a licemjer te ne voli". Pošto licemjeri nisu voljeli Imama Alija oni se ne mogu poslužiti svjetlom Mehdijskim u Dobu Zlatnom. Zato im se kaže da se vrate natrag da drugo svjetlo potraže a put vjere je put natrag ka izvoru, odnosno vlastitoj primordijalnoj prirodi. Drugo svjetlo je Imam Hasan a.s. jer je on drugi Imam po redoslijedu. Ovo vraćanje je figurativno jer je Poslanik za Imama Hasana rekao kako će Allah njegovim posredstvom izmiriti dvije grupe muslimana što se i desilo a dobrota (H-S-N) sama po sebi smiruje onog ko joj se vraća a to je onaj što se kaje.

U Dobu Zlatnom sve vjere i pravci će biti ujedinjeni u Religiju Ljubavi i tada će svako biće upoznati konačnu svrhu svih stvari. Pregrada koja se dalje spominje u ajetu 13 jeste pregrada između Zakonodavnog Poslanstva i Imameta jer Kur'an kaže kako postoje dva mora a između njih je pregrada i oni se dodiruju ali se ne miješaju. Funkcije Poslanika i Imama se dodiruju ali se ne miješaju što će biti potpuno jasno u dobu Imama Mehdijs. Tada će pregrada kako ajet 13 sure "Gvožđe" i kaže "vrata imati, unutar nje biće milost a izvan nje patnja". Redni broj ajeta (13) ukazuje na Muhammeda i 12 Imama (1+12=13).

Muhammed a.s. je kao što je poznato rekao: "Ja sam grad znanja a Ali je kapija tog grada". Kapija ima značenje vrata te se vrata spomenuta u ajetu 13 odnose na Imama Alija i time se spajaju Pečat Apsolutnog Vilajeta (Imam Ali) te pečat Muhammedanskog Vilajeta (Imam Mehdi). Ovo se ima desiti nakon što (u Dobu Zlatnom) vjernici naprave "pregradu" odnosno jasnu razdiobu između Poslanstva i Vilajeta. Unutar pregrade, nakon što se uđe na vrata (kapiju) imama Alija bit će milost a izvan nje patnja a što je logična posljedica gore navedenog, jer milost (raj) i patnja (pakao) ovise o poznavanju Imama svog vremena. Imam Ali je u tom smislu kako znamo rekao: "Neće ući u raj niko osim onoga ko Imame zna i koga oni znaju i neće ući u pakao niko osim onoga ko ih ne zna i koga oni ne znaju".

Imam je dakle raj ili pakao svakog bića navlastito.

Duhovnjak stupa na mekam duhovnog naslijeđa.

Već smo kazali kako zbir pet ajeta u suri "Gvožđe" daje broj 81. Sura 81 (po redoslijedu u Kur'anu) je sura "Prestanak sjaja". Pogledajmo neke ajete u toj suri koji pojašnjavaju svjetlosne obzire 14 Bezgriješnih.

Ajet 1: "Kada sunce sjaj izgubi".

Ajet 2: "i kada zvijezde popadaju"

Ajet 15: "I kunem se zvijezdama koje se skrivaju"

Ajet 16: "koje se kreću i iz vida gube"

Ajet 17: "i noći kad ona veo diže"

Ajet 18: "i zorom kada diše".

Vidimo kako u ajetu 1 sunce gubi sjaj. Ovo naznačava smrt Poslanika Muhammeda a.s. i ovim se svjetlo prenosi na Imama Alija (i sve ostale Imame). Ajet ne kaže da se gubi svjetlost sunca već upravo sjaj što znači ovozemaljski život Poslanikov a.s. jer gubljenjem sjaja (kao kod pomračenja) sunce ne prestaje biti izvor svjetlosti.

Ajet 2 govori o padanju zvijezda. Imam Ali a.s. je rekao: "Imami su poput zvijezda, kada jedna zađe druga se pojavi" (rađa). Zvijezde su popadale što znači da je 11 Imama otišlo sa ovoga svijeta, odnosno nastanilo njima svojstvenu ezoteričnu zemlju, a Ademov pad se kako znamo, odnosi na ovu zemlju.

Ajet 15 govori o zvijezdama koje se skrivaju. Mehdi je rođen 15-tog dana mjesca Ša'bana a vezano za njega postoje 2 vrste skrivanja, mala i velika. Naravno, i ostali Imami su se (duhovno) skrivali primjenjujući taktiku prikrivanja vjere (tekkijah) koja je katkad bila veoma stroga i gotovo stalna. Ajet 16 kaže da se zvijezde kreću i iz vida gube jer se Imam Mehdi a.s. kretao od male ka velikoj skrivenosti kada se izgubio iz vida i od tada se nalazi u potpunoj okultaciji, što znači da je (većini) ljudi nepoznat.

U ajetu 17 se Bog kune noći kada ona veo diže. Noć ezoterije je prošla a broj ajeta (17) jasno ukazuje na to jer Obznanom Imama Mehdija nastupa njegova vlast koja će trajati 17 godina. Kako smo kazali, ta vlast je kosmička a ne politička, vojna ili ekonomska, i cijela kreacija se nalazi pod suverenstvom (jednog od) Imama. Veo je dignut (sa skrivenosti Imama) i zora diše Parusijom. Sve što postoji je na određenom nivou svjesnosti i slavi svog Tvorca ali Obznanom Imama Mehdija to će (moći) čuti i ostali ljudi jer će čovječanstvo biti ujedinjeno u savršenstvu vlastitog duha. Disanje je vezano za dah a dah za život. Disati može dakle samo ono što je živo a sve u kreaciji i jeste živo jer da nije ne bi bilo u mogućnosti slaviti svog Tvorca.

DVADESET DRUGA GODINA ASKERIJEVOG ŽIVOTA (dvadeset drugo spominjanje riječi "svjetlo" u Kur'anu)

Sura 57, "Gvožđe", 29 ajeta. Ajet 19: "Oni koji u Allaha i Poslanike Njegove budu vjerovali imaće u Gospodara svoga stepen pravednika i mučenika i dobiće nagradu kao i oni i svjetlo kao i oni, a oni koji ne budu vjerovali i dokaze Naše budu poricali biće stanovnici u vatri".

Dvadeset druga godina života Imama Askerija a.s. je godina u kojoj je on primio uzvišenu postaju Imameta (od svog oca, Imama Hadija a.s.).

Muhammed a.s. je rekao: "Umirite prije smrti", a ovo označava tarikatsku smrt, odnosno smrt osjetilnog (čovjeka) unutar ljudskog bića. Pošto prvi dio ajeta govori o Islamskom svjedočanstvu (vjera u Allaha i Poslanike) drugi dio govori o tarikatu, odnosno duhovnoj smrti. Ovako objedinjen Islam (šerijat i tarikat, odnosno hakkikat) rezultira nagradom i svjetlom. Poslaniku a.s. je objavljen ajet koji se odnosi na ljubav prema rodbini a što su Ali, Fatima, Hasan i Husejin. Taj ajet glasi: "Za ovo od vas ne tražim nikakvu nagradu osim ljubavi prema rodbini", a vidjeli smo ko je spomenuta rodbina. Prema tome, nagrada iz ajeta 19 (sure "Gvožđe") je ljubav prema Aliju, Fatimi, Hasanu i Husejinu a.s., a svjetlo je Imam (svog vremena) koji se obznanjuje kako na razini šerijata tako i na razini tarikata, te oni koji ga slijede mogu zadobiti vrhunske spoznajne stepene. U tom smislu je Muhammed a.s. rekao: "Učenjaci moje zajednice su poput Vjerovjesnika Benu Israila", odnosno na njihovom stepenu kao što su vjernici (iz ajeta 19) na stepenu pravednika i mučenika a oboje vidjeli smo označava tarikat jer je pravednost sama po sebi mučenje a mučenici su (tarikatski gledano) oni koji su pobijedili u Velikom Svetom Ratu protiv sebe.

Oni koji ne budu vjerovali i dokaze Božije (Imame) budu poricali bit će stanovnici u vatri a sukladno poznatom Alijevom a.s. hadisu koga smo već spominjali: "Neće ući u džennet niko osim onog ko Imame zna i koga oni znaju i neće ući u džehennem niko osim onog ko ih ne zna i koga oni ne znaju". Ovo je mekam Božijeg gospodarenja.

DVADESET TREĆA GODINA ASKERIJEVOG ŽIVOTA (dvadeset treće spominjanje riječi "svjetlo" u Kur'anu)

Sura 57, "Gvožđe", 29 ajeta. Ajet 28: "O, vi koji vjerujete, Allaha se bojte i u Poslanika Njegova vjerujte, On će vam dvostruku milost Svoju darovati, i daće vam svjetlo pomoću kog ćete ići, i oprostiće vam - jer Allah prašta, i samilostan je".

U dvadeset trećoj godini života Imama Askerija a.s. rodio se njegov sin, Imam Mehdi a.s. Zato je ajet rednog broja 28 jer je Imam Askeri umro u dvadeset osmoj godini života čime je otpočela okultacija (malo skrivanje) njegova sina Imama Mehdiya a.s. Rođenjem Imama se neizostavno najavljuje i njegova skrivenost, kako mala tako i velika.

Ajet počinje obraćajući se onima koji vjeruju (u Imamet Imama Mehdiya) jer se vjera u Boga ne spominje pošto takvu vjeru (već) imaju oni koji prihvataju Imamet. Zatim se dalje rasvjetljava cijela Imamologija i to upravo riječima "Allaha se bojte" i to je spomenuto prije vjere u Poslanika Njegova. Pošto je, kako znamo, Imam Reza a.s. kazao kako su "učeni" Sveti Imami ("Allaha se od robova Njegovih boje učeni") strah od Boga (ezoterijski) u ajetu 28 znači vjerovanje u Vilajet Dvanaest Imama a.s. Vilajet je jezgro, odnosno (iznutra) ono prvo dok je šerijat ljuska ploda.

Dalje se navodi vjera u "Poslanika Njegova". Ne kaže se vjerovanje u Poslanstvo već upravo vjera u Poslanika Njegova a što (u ezoterijskom kontekstu) znači vjeru u Muhammedansko svjetlo jer je Poslanik a.s. kazao: "Prvo što je Bog stvorio bila je moja svjetlost". Dakle, to svjetlo je stvoreno prije stvaranja neba i zemlje i ono je temeljna odrednica Poslanikova te se zato i kaže "vjerujte u Poslanika Njegova" (a ne vjerujte u Poslanstvo). U izvanjskom, egzoterijskom smislu to i znači vjeru u Poslanstvo no, taj obzir ovdje ne razmatramo. Pošto se Muhammedanska svjetlost u stvoreni svijet spušta preko 12 svjetlosnih zastora (Svetih Imama) to svjetlo biva zaokruženo sa Dvanaestim Imamom koji je očekivani Imam (Muntazar). Ajet 28 (sure "Gvožđe") jasno naznačava dvije skrivenosti Imama Mehdiya

a.s.: "...On će vam dvostruku milost Svoju darovati", a dvostruku znači dvije milosti, odnosno malu a potom i veliku Okultaciju Imama Mehdiya a.s. Milost je posebna milost i odnosi se na sljedbenike Ehli - Bejta a.s. dok opšta Božija Milost, kako znamo, "obuhvata sve".

Ajet nastavlja: "...i daće vam svjetlo pomoću kog ćete ići, i oprostiće vam...". Svjetlo je Imam Mehdi i upravo tim svjetlom ljudi bivaju vođeni tokom skrivanja Imama budući da im je on fizički nedostupan. To je naznačio i Poslanik rekavši kako će u Dobu Skrivanja ljudi biti upućivani Mehdijevom svjetlošću.

Riječ "ići" podrazumijeva put kojim se ide (vođeno svjetlom Imama Mehdiya) a ovdje je to ezoterijski Pravi put dok se vanjski put objašnjava Kur'anom, odnosno Božijom Knjigom. Vezano za ajet ("ne odlučujte se ni na šta dok ne upitate Allaha i Poslanika Njegova") Imam Ali a.s. je kazao kako je obraćanje Allahu obraćanje Njegovoj Knjizi te je jasno da je to šerijat. Put kojim se pak ide uz pomoć svjetla (Imama Mehdiya) je iznutarnji, odnosno ezoterijski Pravi Put. Mehdi a.s. je svjetlo srčanim očima kao što sunce daje svjetlo fizičkim očima.

Kraj ajeta kaže: "...i oprostiće vam - Jer Allah prašta i samilostan je". Oprost i samilost su zajedno spomenuti jer i nema opraštanja bez samilosti prema onom kome se oprašta.

Praštanje znači pokrivanje (al-gaffar) a šesti Ehli-Bejtski Imam je bio Džafer Sadik a.s. koji je utemeljio Džaferijski pravac. Ukoliko broj 6 oduzmemo od broja 28 (redni broj ajeta) dobit ćemo broj 22 (28-6=22), a znamo da je u dvadeset drugoj godini Imam Askeri a.s. zadobio uzvišenu postaju Imam-eta. Drugi Atribut je svojstvo Samilosti a postoji opšta i posebna samilost. Posebna se odnosi na "najbolja stvorenja" (Imam Ali i sljedbenici) jer je posebnost ono po čemu je neko najizraženiji u svojoj vrsti. U tom smislu su kako jedan ajet i priopćava ("A oni koji vjeruju i čine dobra djela, oni su doista najbolja stvorenja"). Ali a.s. i njegovi sljedbenici gore pomenuti a što je pojasnio i Muhammed a.s.: "O, Ali, ovaj ajet se odnosi na tebe i tvoje

sljedbenike i vi ste spašeni na Sudnjem Danu". A spas podrazumijeva kako oprost tako i milost jer objedinjeni spašavaju onoga koga treba spasiti.

Ovo znači da su Ali i njegovi sljedbenici u vjeri najveći vjernici i najveći dobočinitelji jer se vjera i dobra djela (izvanjski) mogu vezati i za druge ljude koji vjeruju i čine dobra djela. No, kako su Ali i sljedbenici u vjeri i dobročinstvu postigli maksimum u ljudskoj vrsti Atribut samilosti (u smislu posebne samilosti) neizbježno pada na njih, odnosno odnosi se na njih. Mekam je oprost.

DVADESET ČETVRTA GODINA ASKERIJEVOG ŽIVOTA (dvadeset četvrto spominjanje riječi "svjetlo" u Kur'anu)

Sura 61, "Bojni Red", 14 ajeta. Ajet 8: "Oni žele utrnuti Allahovo svjetlo ustima svojim, a Allah će učiniti da svjetla Njegova uvijek bude, makar krivo bilo nevjernicima".

Sura "Bojni Red" ima 14 ajeta što je sukladno sa 14 Bezgriješnih (Muhammed, Fatima i 12 Svetih Imama). U dvadeset četvrtoj godini svog života Imam Askeri a.s. se suočio sa mogućnošću ubistva svoga sina Imama Mehdiya jer su Abasidski vlastodršci činili sve da pronađu sveto dijete, a što i govore riječi Uzvišenog: "Oni žele utrnuti Allahovo svjetlo" (ustima svojim jer se svjetiljka gasi dahom a dah je život), no kako zemlja nikada nije bez Imama "Allah će učiniti da svjetla Njegova uvijek bude...". Ovo znači da će sve do Sudnjeg Dana na zemlji postojati savršeni Imam kao njen pol.

Riječ "uvijek" jasno ukazuje da svijet ne može postojati bez Pola koji je i razlog njegova održanja. Poricateljima je to "krivo", a krivo je suprotno od pravo kao što je i krivi put suprotan pravom. Kada su pitali Poslanika a.s. o razlozima skrivenosti Imama Mehdiya on je rekao: "Plašit će se da ne bude ubijen". Na ovom stupnju duhovnjak zadobija mekam utrućuća.

DVADESET PETA GODINA ASKERIJEVOG ŽIVOTA (dvadeset peto spominjanje riječi "svjetlo" u Kur'anu)

Sura 64, "Samoobmana", 18 ajeta. Ajet 8: "Zato vjerujte u Allaha i Poslanika Njegova i u svjetlo koje objavljujemo, Allah dobro zna šta vi radite".

Ovdje se navodi vjera u Allaha; Poslanika Njegova i u svjetlo (Imam) "koje objavljujemo". Nije rečeno "koje smo objavili" nego koje objavljujemo (dakle i danas i to u kontinuitetu).

U ovom vremenu (ahiri zeman) to je svjetlo posljednjeg Imama (Mehdija a.s.). Za svjetlo je kako vidimo rečeno da ga Bog Svevišnji objavljuje. Objavljivanje znači učiniti nešto poznatim, dostupnim drugim ljudima.

Pošto se prema učenju Ehli - Bejta Kur'an tumači Kur'anom objavljivanje svjetla (ajet 8 sure "Samoobmana") treba protumačiti ajetom 25 sure "Gvožđe" koji glasi: "Mi smo izaslanike Naše s jasnim dokazima slali i po njima Knjige i terazije objavljivali, da bi ljudi pravedno postupali, a gvožđe smo stvorili (objavili) u kome je velika snaga i koje ljudima koristi - i da bi Allah ukazao na one koji pomažu vjeru Njegovu i poslanike Njegove kad Ga ne vide. Allah je, uistinu, moćan i silan".

Božiji izaslanici su slati s jasnim dokazima a što su Sveti Imami koji su preko Apsolutnog Imama (Alija) obznanjeni sa svakim Vjesnikom Božijim. Po Poslanicama su objavljivane Božije Knjige i terazije. Terazije označavaju dva tasa na vagi. Jedan je šerijat a drugi hakkikat dok su same terazije (ovdje) duhovni put (tarikat) jer je Put Pravi a to znači sredinu između onog što je lijevo (šerijat) i onog desno (hakkikat). U tom smislu su terazije objavljene jer je Poslaniku duhovni put (baš kao i zakon za fizičko) objavljen od Boga, iako treba naglasiti da za razliku od šerijata za tarikat svako nije sposoban, no u tom smislu nije ni odgovoran.

Nakon pravednog postupanja a što u duhovnom smislu znači davanje prava vlastitom fitretu spominje se "objavljeno gvožđe u kome je velika snaga i

koje koristi ljudima". (većina dosadašnjih prijevoda Kur'ana na bosanski jezik koristi riječ "stvorili", međutim pravilan prijevod je "objavili"). Pošto se gvožđe u fizičkom smislu ne može objaviti potrebno je istražiti duhovni smisao te objavljenosti.

Objavljeno gvožđe je duhovna snaga Imama Mehdiya, odnosno njegova duhovna moć. Kao što je moć fizičke svjetlosti da održava zemlju tako je i moć duhovne svjetlosti da ona bude snažna poput gvožđa po svom utjecaju na one koje osvjetljava. Zato jedna predaja koja govori o sljedbenicima Imama Mehdiya kaže kako će im srca biti čvrsta poput željeza.

Gvožđe je dakle simbol duhovne čvrstine, duhovnog obzira cjelovitog znanja te je svjetlo (ajet 8 sure "Samoobmana") identično gvožđu (ajet 25 sure "Gvožđe"). Upitan jedanput da li će ljudi imati koristi od skrivnosti Imama Mehdiya a.s. Poslanik a.s. je rekao: "Da, tako mi Onoga koji me poslao sa Istinom. Oni će biti upućivani njegovom svjetlošću i imat će koristi od njegova skrivanja kao što ljudi imaju koristi od sunca skrivenog iza oblaka".

Ovo je identično objavljenom gvožđu u kome je velika snaga (Pola) i koje koristi ljudima. Jer, korist se spominje kako za gvožđe tako i za skrivenost Imama Mehdiya a.s.

Svjetlo je, dakle Imam a gvožđe njegova duhovna snaga (kao Pola svijeta). Na ovaj način su Pol ("gvožđe") i svjetlo objedinjeni Božanskom Objavljenošću, a objava znači učiniti nešto poznatim kao što će i Mehdi a.s. nakon okultacije biti svima poznat.

Ajet 8 sure "Samoobmana" završava: "...Allah dobro zna ono što vi radite", dakle sa Poslanikovom porodicom i sljedbenicima i dobro zna kako se gazi i kako je gaženo pravo Kuće Čiste. Ovo se manje-više dešavalo tokom cijele povijesti islamskog svijeta. Dolazi se na mekam znanja.

DVADESET ŠESTA GODINA ASKERIJEVOG ŽIVOTA (dvadeset šesto spominjanje riječi "svjetlo" u Kur'anu)

Sura 65, "Razvod braka", 12 ajeta. Ajet 11: "Poslanika, koji vam Allahove ajete jasne kazuje, da bi iz tmina na svjetlo izveo one koji vjeruju i dobra djela čine. A onoga koji bude u Allaha vjerovao i dobro činio - uvešće u džennetske bašče, kroz koje će rijeke teći, i vječno i zauvijek će u njima ostati, divnu će mu opskrbu Allah davati".

Sura ima 12 ajeta što je išaret na 12 Imama, a kako bi dospio do njihova svjetla duhovnjak treba da se "razvede" od svog nefsa (naslov sure "Razvod braka"). Ajet je rednog broja 11 a Imam Askeri a.s. je Jedanaesti Imam. Jasne ajete smo već spominjali a na svjetlo (Imam) se izvode iz tmina materijalnog oni "koji vjeruju i dobra djela čine". Oni su kako znamo u jednom drugom ajetu opisani kao "najbolja stvorenja", i kako smo već kazali Poslanik a.s. je za taj ajet kazao: "O, Ali, ovaj ajet se odnosi na tebe i tvoje sljedbenike vi ste spašeni na Sudnjem Danu". Ovakvi bivaju lišeni tame stvorljivog svijeta te su zato i spomenuti u množini ("one koji...") da bi se nakon toga (vezano za dobro) spomenula jednina ("a onoga koji...").

Zatim se (u ajetu 11), o toj skupini govori u jednini: "A onoga koji bude u Allaha vjerovao i dobro činio", što je specifičnost svake individue odnosno "različitost u jedinstvu" (iste vjere) a džennetske rijeke (meda, mlijeka, vina i vode) simboliziraju Alija, Fatimu, Hasana i Husejina. Svaka od ovih rijeka daje specifično znanje koje mogu davati jedino članovi Kuće Čiste. Ovo je mekam prvih.

DVADESET SEDMA/OSMA GODINA ASKERIJEVOG ŽIVOTA (dvadeset sedmo/osmo spominjanje riječi "svjetlo" u Kur'anu)

Sura 66, "Zabrana", 12 ajeta. Ajet 8: "O, vi koji vjerujete, učinite Pokajanje Allahu iskreno, da bi gospodar vaš preko ružnih postupaka vaših prešao i da bi vas u džennetske bašče, kroz koje će rijeke teći, uveo, na Dan u kojem

Allah neće osramotiti vjerovjesnika i one koji su zajedno s njim vjerovali; svjetlo njihovo će ići ispred njih i s njihove desne strane! "Gospodaru naš" - govoriće oni - "učini potpunim svjetlo naše i oprosti nam jer Ti, doista, sve možeš".

Vidimo kako se u ovom ajetu riječ "svjetlo" spominje dva puta a dva puta u jednom ajetu se kako smo vidjeli, još spominje u suri "Pokajanje" (sura 9, 129 ajeta). Sura "Zabrana" je rednog broja 66, što u zbiru cifara daje broj 12 ($6+6=12$) i to predstavlja zahir Dvanaestorice Imama dok sama sura ima 12 ajeta a što je batin Svetih Imama. Pošto oni poučavaju dozvoljenom i zabranjenom kako egzoterijski tako i ezoterijski naslov sure (Zabrana) ukazuje na taj aspekt vođstva. Poslanik je više puta govorio kako učenjaci trebaju objašnjavati ono što je dozvoljeno (halal) i ono što je zabranjeno (haram).

U dvadeset osmoj godini svoga života Imam Hasan al-Askeri a.s. je preselio na bolji svijet. Početak skrivanja Imama Mehdijs a.s. bio je praćen zabranom izgovaranja njegova Imena a broj ajeta sure "Zabrana" (12) ukazuje (u ovom kontekstu) na Dvanaestog Imama dok sam naslov sure govori upravo o ("Zabrana") zabranjivanju spominjanja imena Imama Mehdijs a.s. kako ne bi bio otkriven te tako i ubijen. U dobu malog skrivanja je sljedbenicima bilo strogo zabranjeno spominjati ime Dvanaestog Imama. Izvanjski, ajet govori o Sudnjem Danu te ulasku u džennet. No, riječ "Sudnji" uopšte nije spomenuta te se (u ezoterijskom smislu) radi o Danu Obznane Imama Mehdijs a.s. On je svjetlo ispred vjernika a Isa a.s. svjetlo s njihove desne strane. Vjernici mole Boga da učini potpunim svjetlo njihovo a Mehdi a.s. kao Pečat Muhammedanskog Vilajeta upotpunjava Muhammedansko svjetlo, otac i sin se spajaju na svjetlosnoj razini Vilajeta. Jer, Muhammed a.s. je kazao: "Ja sam poslan kao navjestitelj svojega sina Imama Mehdijs", te je Mehdi upotpunitelj Muhammedanskog Vilajeta.

Pošto je svojstvo Vjerovjesnika navješćenje vjere te pošto je Muhammed a.s. navjestio Imama Mehdijs u ajetu 8 sure "Zabrana" se Poslanik spominje kao "Vjerovjesnik" a odsustvo sramote je sama obznana Imama

jer su mnogi muslimani povjerovali da je (nestankom) Mehdi a.s. umro. Njegovom obznanom te sumnje će prestati a Poslanik koji ga je najavio (time) neće biti osramoćen. Kada se pojavi to će biti dokaz da Allah neće osramotiti Vjerovjesnika i one koji su zajedno s njim vjerovali (u Vilajet 12 Imama). Naravno, skrivenost koja traje više od 1200 godina mnoga srca baca u sumnju i zabludu.

Vezano za upotpunjavanje svjetla spomenut je i oprost (iza toga) a Muhammed a.s. je rekao Imamu Aliju a.s.: "Tebi i tvojim sljedbenicima je oprošteno na Sudnjem Danu", a upotpunjavanjem svjetla (vjerom u sve Imame) Božiji Oprost se spušta na vjerujuće. Obraćajući se Bogu (na kraju ajeta 8) vjernici kažu: "...jer Ti, doista, sve možeš".

Svemoć je krajnji stepen Moći a što označava moć nad svakom stvari, i toga će cijelo čovječanstvo postati svjesnim u Dobu Zlatnom. Duhovnjak preko 27-og i 28-og svijeta zadobija mekame objedinjenosti i znanja Muhammedanskog svjetla.

Ovim se završava 28 svjetlosnih mekama koje duhovni putnik zadobija vođen Askerijevim a.s. svjetlom (jer se riječ "svjetlo" 28 puta spominje u Kur'anu). Dakle, 28 mekama koji se na duhovnom putu zadobijaju uplivom svjetlosti Imama Askerija a.s. su sljedeći mekami:

- MEKAM 1 - ZAKON ZA FIZIČKO
- MEKAM 2 - ZAŠTIĆENOST OD GRIJEHA
- MEKAM 3 - PRAVI PUT
- MEKAM 4 - KNJIGA
- MEKAM 5 - SPOZNAJA ISAOVE SVJETLOSTI
- MEKAM 6 - ZNANJE O NEBESKOM AHMEDU
- MEKAM 7 - SPOZNAJA SRCA
- MEKAM 8 - SPOZNAJA POSLANSTVA
- MEKAM 9 - SPOZNAJA IMAMA MEHDIJA
- MEKAM 10 - SPOZNAJA IMAMA HUSEJINA
- MEKAM 11 - TEVHID

MEKAM 12 - BOŽANSKA MOĆ
MEKAM 13 - USREDIŠTENOST
MEKAM 14 - IMAMET
MEKAM 15 - EHLI - BEJT
MEKAM 16 - POVRATAK
MEKAM 17 - RAZDVAJANJE
MEKAM 18 - ZIKKIR
MEKAM 19 - DOBROTA
MEKAM 20 - SAVRŠENSTVO
MEKAM 21 - DUHOVNO NASLIJEĐE
MEKAM 22 - BOŽIJE GOSPODARENJE
MEKAM 23 - OPROST
MEKAM 24 - UTRNUĆE
MEKAM 25 - ZNANJE
MEKAM 26 - PRVIH
MEKAM 27 - OBJEDINJENOST
MEKAM 28 - MUHAMMEDANSKO SVJETLO

SVJETLO IMAMA AKSERIJA A.S. (živio 28 godina)

Kao što se zemlja okrene oko Sunca za 365 dana tako se zemaljski sljedbenik okreće oko sunca Jedanaestog Imama. Hronološko vrijeme je ovdje samo naznaka za svjetlosni aspekt znanja kojega duhovni tragač dobija od svog Imama. Krećući se kroz 28 svjetlosnih "kuća" (godina) duhovnjak zadobija 28 mekam - a te nakon dvadeset osmog i sam postaje savršeni gnostik (arif), odnosno šejh koji može upućivati i voditi druge muride.

"Zemlja" simbolizira zemaljski apsket duhovnjaka dok njegov svjetlosni obzir simbolizira mjesec koji kako znamo ima 28 "kuća", odnosno stanja. U odnosu na svog Imama mistik biva ono što je mjesec u odnosu na sunce jer Mjesec izvornu svjetlost prima od Sunca.

Muhammedova a.s. porodica je Kuća Čista. Shodno tome, svaka od

28 mjesečevih kuća predstavlja po jedno svjetlo spomenuto u Kur'anu (odnosno godinu Askerijevog a.s. života). Džafer Sadik a.s. je za Svete Imame rekao: "Svi smo mi jedna te ista svjetlost". Na ovaj način je svaki Imam ponaosob "svjetlo" spomenuto u Kur'anu, jer 12 zemaljskih osoba Imama i 12 svjetlosnih osobnosti te 4 svjedočanstva vjere (vjera u Boga, Poslanstvo, Imamet i onaj svijet) u zbiru zajedno daju broj 28 ($12+12+4=28$). Apsolutni muršid (šejh) može biti jedino Imam i niko drugi dok relativni učitelj može biti i nižerangirani duhovnjak ali samo do onog trenutka kada iskušeni primi svjetlo (direktno) od Imama (jednog od Dvanaestorice). Funkcija šejha tada prestaje i ovo je izvorni Islamski put a osim istine nema ništa sem zablude.

Mauzolej u Samari

Kazali smo kako se riječ svjetlo spominje u 17 sura a vlast Imama Mehdija

će trajati 17 godina te je svjetlo u surama sukladno svjetlu Imama Mehdiya na način njegove duhovne vlasti a ljudski duh je stvoren od najprefinjenije svjetlosti. Riječ svjetlo se također spominje u 25 ajeta a znamo da će Imam Mehdi obznaniti (još) 25 nepoznatih cijelova znanja. Ukupan zbir je broj 70, $28+25+17=70$. Jer, riječ "svjetlo" se spominje 28 puta; u 25 ajeta te 17 sura i zbir je broj 70. Zajedno sa Imamom Mehdiem u Okultaciji zajedno prebiva 40 plemenitih duhovnjaka i 30 duhovnih prinčeva. Dakle, 70 ljudi duhovnog svijeta koji su nositelji tajne svjetlosti Dvanaestorice Imama. Pored njih, sa Imamom su Idris, Ilijas, Hidr i Isa, no oni ne umiru dok se 70 vitezova mijenja. Oni su smrtni te kada jedan umre drugi ga zamjenjuje.

Sada pogledajmo. Zbir rednog broja sura (gdje se pominje riječ "svjetlo") je broj 515 ($2+5+6+7+9+13+14+21+24+28+35+39+57+61+64+65+66=51$) dok je zbir rednih brojeva ajeta (gdje se također spominje "svjetlo") broj 1003 ($17+257+16+44+46+1+122+157+32+16+1+5+48+40+43+20+22+9+12+13+1+9+28+8+8+11+8=1003$).

Broj 515 se sastoji od polovine Božijeg Dana (500) a to je ovdje noć ezoterije Imama Mehdiya te broja 15 a što je dan rođenja Imama koji je, kako znamo, rođen polovinom mjesca Ša'bana, 255. godine po Hidžri ($500+15=515$). Shodno ovome, onaj ko dospije do same (noći), odnosno zore ezoterije u njemu se rađa svjetlo Imama Mehdiya i to je onaj ko je duhovno proputovao svih 28 svjetlosnih stepeni (mekam - a), pod vođstvom nekog od Dvanaestorice.

Pošto godina ima 365 dana (a vidjeli smo kako je Imam Askeri a.s. umro sa 28 godina života) $365 \times 28 = 10220$. Ukoliko oduzmemo zbir broja ajeta (gdje se pominje riječ "svjetlo") dobit ćemo broj 9217. Ovaj broj se sastoji od 9 Božijih Dana + 100 Božijih Imena (zahir) + 100 Imena (batin) + 17 (vlast Imama). Broj sfera je devet.

Također, broj 515 u zbiru cifara ukazuje na Imama, Hasana Askerija a.s. Jer, $5+1+5=11$. Dvadeset osam svjetala postojat će do Dana suda i svaka od 28 mjesečevih kuća ima svoje ezoterijsko porijeklo i počelo u Kući Čistoj.

Četrnaest Bezgriješnih je stvoreno prije stvaranja svih svjetova i preko njih Bog se obraća Sebi. Po njima je sve počelo i po njima će sve završiti. Nema snage niti moći osim kod Allaha Uzvišenog.

MUSA I HIDR

Ljudima željnim mudrosti i unutarnjeg znanja je već hiljadama godina svjetionik i putokaz. Hidr. Savršeni čovjek koji i danas inicira u skrivene tajne duhovnog puta, one koji na put stupiti žele i koji su dostojni uzdizanja u Beskonačnost i dosezanje unutarnjih nebesa i svjetlosti.

Kako kaže predaja, tajanstveni učitelj je ispio vrč besmrtnosti sa izvora Života te takav postade i u znanju ljudi kako to Imam Ali a.s. i reče za bogougodnike: "Tijela su njihova nestala ali likovi njihovi žive u srcima", a srce je živo onoliko koliko prima sadržaj i odraze Istine. Susreću ga i u snu i na javi, onda kada san biva dublji od budnosti i kada je java veća od smrtne usnulosti. Svijet ovaj je mašta i teško se probuditi iz sna tako teškog ali uvijek ima onih što napustiti žele opsjenu varljivu što očarava i zaslepljuje. Božiji Poslanik Musa a.s. (Mojsije) moljaše Boga da ga uputi na znalca od njega većeg i bi udovoljeno molbi njegovoj. Tako upozna Hidra a njihov susret i zajedničko putovanje se spominje u Kur'anu, u suri "Pećina".

Kroz povijest je taj misteriozni događaj bio predmetom mnogih komentara, tumačenja i legendi. Mistici različitih usmjerenja, ezoteristi i sufije, svi su oni nastojali proniknuti u tajnu kontakta dvojice velikana, različito tumačeći događaje vezane uz njihovo zajedničko putovanje. No, ono što je sigurno jeste da je (ezoterijski) riječ o suodnosu učenika (murida) i učitelja (šejha) koji putuju svijetom duše.

Muhammed a.s. je kada mu se vrijeme prelaska na bolji svijet približilo rekao: "Ostavljam vam dvije vrijedne stvari; Kur'an i moju porodicu. Oni se neće razdvojiti do Sudnjeg Dana". Potom je Poslanik 3 puta ponovio: "Allahom vas opominjem na moj Ehli-Bejt". Vidimo da su Kur'an i Poslanikova porodica dvije vrijedne stvari a vrijednost može biti materijalna i duhovna. Ovdje je riječ o duhovnoj (što znači i moralnoj) vrijednosti jer je Poslanikova a.s. porodica Bezgriješna i očišćena od svakog grijeha. Nju

sačinjavaju Muhammed a.s., Fatima a.s. i Dvanaest Svetih Imama a.s. Pošto je Kur'an prva vrijedna stvar a druga stvar Poslanikova Porodica, onda je Porodica jedini pravi tumač Kur'ana, Čuvar Knjige odnosno njen Ta'vil, inače ne bi bili spomenuti zajedno. Kako u hadisu Poslanik naglašava to dvoje se neće razdvojiti do Sudnjeg Dana što znači da će u svakom vremenu biti po jedan Savršeni Imam koji će biti podržavatelj Knjige i stub Zemlje preko čijeg srca Božija Ljubav ulazi u postojanje.

On je centralna figura Kutbijeta i sve ostale evlije su upućene na njega. Danas je to Imam el-Mehdi a.s. i ovo vrijeme je doba njegove Velike Skrivenosti kada je (zvaničan) pristup Imamu nemoguć. Vidimo kako je u citiranoj predaji Muhammed a.s. tri puta opomenuo ljude Allahom na svoju porodicu. Ovo ukazuje na poseban položaj i mjesto Poslanikove Porodice jer mogao ih je opomenuti i nečim drugim (Islamom, istinom, pravdom i sl.). Međutim, ljudi su opomenuti Allahom što govori da su Imami stvorena najpribranija i najvoljenija od Allaha jer da nije tako slušaoci ne bi bili opomenuti Allahom a zna se kako Poslanik nikada nije slučajno izrekao niti jednu jedinu riječ kako to i Kur'an potvrđuje ("...on ne govori po hiru svome"). Ovaj ajet nije Poslanikov govor vezao isključivo za Objavu te je jasno da je u svim situacijama Muhammed a.s. bio nepogrješiv i da je govorio jedino istinu. U njegovim riječima i ponašanju nije bilo nikakvih hirova a Kur'an za Poslanika kaže kako je najljepše čudi.

Opomena Allahom je kako smo vidjeli izrečena 3 puta a što označava trostruko svjedočanstvo vjere; Vjeru u Boga, Poslanstvo i Imamet. Premda u primanju Islama Poslanik novoobraćeniku često ne bi tražio ništa sem vjere u Boga i Njegovo Poslanstvo, Imamet je (ezoterijski) ključna stvar. Kako je zakletva Allahom najcjenjenija po tome je i najteža upravo onako kako je stvar (Pravo) Kuće "teška i otežana" kako to priopćavaju neke predaje. Vilajet Svetih Imama ne može izdržati svako niti to pripada općenitoj svijesti.

U tom smislu je Imam Džafer Sadik a.s. rekao: "Naša stvar je teška i otežana. Mogu je nositi jedino anđeo višeg reda, Poslani Vjerovjesnik ili vjernik čije

će srce Bog iskušati". Navedene su tri kategorije a vjernik "iskušanog srca" nipošto nije svaki vjernik već samo onaj koga je Bog temeljito provjeravao. Vidimo kako je Imam upotrijebio riječ (naša) "stvar" a kako su Kur'an i Poslanikova Porodica dvije vrijedne stvari težina se i odnosi na te dvije stvari jer ono što je vrijedno je po toj osnovi i teško a dokaz leži u činjenici da se na bezvrijedne stvari ne obraća nikakva pažnja što znači da nemaju težinu (preokupacije). Međutim, vrijednost uvijek izaziva pažnju osim kod onog ko je poriče ili ne vidi.

Svi sufijski redovi u Islamu vode unatrag do Imama Alija a.s. kao pročetnika duhovnog rodoslova i on je šejh svih šejhova, a u silsile su uključeni i (neki) Imami a.s.

Na kraju svog mističnog puta putnik se u svojoj hakkikatskoj zbilji mora odrediti naspram Imama Alija inače nije istinski šejh koji može upućivati i odgajati učenike (iršad). Nije svaki šejh za svakog učenika niti je svaki učenik za svakog šejha. Potencijalnom muridu, ukoliko je zreo za tarikat dolaze duhovni znakovi (manevijati) koji ga upućuju na tačno određenog muršida koji je njegov duhovni otac. Ukoliko se manevijati ne pojave, učenik ne treba prihvatiti tog šejha bez obzira na vanjske znakove i pobožnost.

Ukupno 22 ajeta (u suri "Pećina") govore o susretu i zajedničkom putovanju Hidra i Musaa a.s., a njihov put je put svakog zaljubljenika i njegova duhovnog odgajatelja. Pitanja i odgovori kao i pravila puta su isti u svakom vremenu. Sada ćemo razmotriti neke brojčane naznake vezano za Vilajet 12 Imama (u suri "Pećina").

Zbir rednih brojeva pomenuta 22 ajeta je broj 142. Ukoliko od tog broja oduzmemo broj Kur'anskih sura (114) dobit ćemo broj 28 ($142 - 114 = 28$). Upravo je u dvadeset osmoj godini umro Imam Hasan al-Askeri a.s., jedanaesti Imam i otac Dvanaestog Imama, Gospodara Vremena. Njegovom smrću je otpočela Okultacija Imama Mehdijsa, najprije mala a potom velika koja traje i danas. Ova tema je obrađena u mnogim knjigama te nije potrebno osvrtni se na detalje. Ono što nas ovdje zanima jeste činjenica da Okultacija

Imama Mehdiya a.s. u sebi sadrži Kur'an i (nebeski) susret Musaa i Hidra te se taj susret događa ovdje i sada, tačnije u svakom vremenu i duši koja taj susret ozbiljuje.

Značaj tog kontakta leži u nauci i znanje je smisao i trag koji putovanje Hidra i Musaa ostavlja za sobom, a kako se Hidir danas nalazi u okultaciji zajedno sa Mehdijem, to zajedništvo je duhovna perspektiva na iznutarnjem nebu duhovnog putnika. Govoreći o stoci, jedan Kur'anski ajet kaže da iz utroba njezinih mi pijemo mlijeko čisto... a mlijeko (izvanjski motreno) ne mora biti čisto. Ezoterijski gledano, "utroba" je iznutarnost Objave a čisto mlijeko je znanje Kuće Čiste jer je Poslanik a.s. uporedio mlijeko sa znanjem. Od riječi utroba (ba'tn) i potiče riječ batin koja označava ezoterijska značenja Kur'anskih ajeta.

Naime, jedanput je Muhammed a.s. ispričao kako je usnio da mu je done-sena posuda s mlijekom iz koje je pio, sve dok nije utažio žeđ i to tako da mu je mlijeko došlo do ispod noktiju. "Kako si protumačio taj san Božiji Poslaniče?" - upitao je neko. "Nauka" - odgovorio je. To da mu je znanje odnosno nauka došla do "ispod noktiju" označava cjelokupnost znanja jer prilikom razgradnje tijela nokti su posljednji.

Vidimo dakle da je uporedio znanje sa mlijekom a nauka je znanje sa svrhom jer postoje znanja koja niti štete niti koriste dok nauka koristi ljudima. Čak štaviše, stjecanje znanja je jedan od osnovnih Islamskih zadataka postavljenih čovjeku, jer je spoznaja Boga a što znači znanje i uzrok stvaranja svjetova. Ljubav i znanje jesu stubovi svijeta na kojem taj svijet i počiva.

Poslanik je u tom smislu kazao: "Traženje znanja je obligatorna dužnost (farz) svakog muslimana i muslimanke". Vidimo kako su žene uključene u traženje znanja kao potpuno ravnopravne. One nisu zanemarene niti stavljene u drugi plan već im, čak štaviše Poslanik traženje znanja određuje kao prvostepenu dužnost, dok je stavljanje žena u drugi plan došlo kasnije kao očekivana devijacija. Kako je Imam Ali a.s. kazao da je Put Pravi put srednji traženje nauke spada u pravi put jer je nauka u sredini, između

znanja koje ne koristi i znanja koje ne šteti. A znamo kako su Sveti Imami nosioci ta'vila Knjige, odnosno Pravi Put navlastito. Kako prema poznatoj predaji Kur'an ima 7 razina značenja (a svaka razina do 70 drugih dubina) čisto mlijeko (znanja Kuće) ima (za sljedbenike) različite razine svoje profinjenosti i procijedenosti. Kušanje (zevk) ima različito značenje za različite duhovnjake i uvijek je autentično i neponovljivo.

Mlijeko daju krave a Kur'an kaže: "...Allah vam naređuje da zakoljete kravu", što se odnosi na životinjsku dimenziju unutar čovjeka (nefs) te su kušanje i samožrtvovanje povezani onako kako su to mlijeko i krava vezani u fizičkom svijetu.

Pošto se u različitim etapama puta iskušeni (salik) sve više približava Allahu dž.š. a put je vertikalne prirode (dakle ka "gore") pa i naredba za pobjedu nad nefsom dolazi od Allaha (a ne nekog drugog), dakle "odozgo". Naredba je mogla doći i od Poslanika ali kako je cilj znanju (u sufizmu) Allah i naredba dolazi od Njega.

Znanje je dakle ono što karakteriše susret Musaa i Hidra gdje Hidir biva muršidom a Musa a.s. muridom. Šejh vodi murida kroz različite postaje (mekam) spoznaje vlastite duše jer hadis priopćava: "Ko spozna sebe, spoznao je svoga Gospodara". Poslanik u iskazu nije upotrijebio izraz Bog (ili Allah) već upravo Gospodar jer onoliko koliko spoznajemo Božije gospodarstvo nad sobom utoliko (i srazmjerno tome) gospodarimo vlastitom prirodom. U tom smislu jedan drugi hadis kaže kako je "bogobojazni zauzdan" a uzde služe da se gospodari životinjom te to u ovom kontekstu znači gospodarstvo životinjskom dimenzijom unutar nas samih, odnosno nefsom čija je priroda takva da je po sebi jogunast i nekontrolisan, odnosno da unutar sebe ne sadrži ograničavanje i zbog toga željama nema kraja. Mistični Put unutar Islama (sejr-al-suluk) podrazumijeva da na kraju puta duhovnjak dolazi do mjesta odakle je krenuo. Krajevi se vraćaju svojim počecima i zato je krug simbol sufijskog dosezanja Istine. Pređene etape putovanja se usvajaju na način iskustvenog znanja a direktno poučavanje za razliku od onog iz knjiga neizbježno ostavlja trag na duši.

Sada razmotrimo neke ajete iz sure "Pećina". Ajet 60: "A kada Musa reče momku svome: "Sve ću ići dok ne stignem do mjesta gdje se sastaju dva mora, ili ću dugo, dugo ići".

Kao što je poznato, Musa a.s. je jedan od 7 Velikih Poslanika, odnosno "Ljudi Knjige" i njemu je objavljen Tevrat (Tora) a poslan je Izraelićanima koje je (rastavivši more) suhim putem izveo iz Egipatskog ropstva.

Pošto je svaki Poslanik zadužen samo za primanje Objave (ta'nzil) to važi i za Musaa koji u tom smislu simbolizira šerijat dok Hidr simbolizira hak-kikat, odnosno zbilje duhovnih istina, a što ćemo vidjeti kasnije. Tarikat (mistični put) jeste Imam Ali navlastito jer Poslanik kaže: "Ali je sa svakim Poslanikom poslan tajno a sa mnom javno", te se prema tome tajno Alijevo poslanje vezuje i uz Musaa kao Poslanika. Četrnaest Bezgriješnih (Muhammed, Fatima i 12 Svetih Imama) su naravno iznad svih stvorenja ali budući da se u Musaovo doba cjelina Vilajeta Svetih Imama ne može očitovati u cjelosti, Ali a.s. kroz svoje tajno poslanje jeste sami mistični put dok Hidr (Musau) objelodanjuje skrivene zbilje Puta (hakkikat). Zemlja nikada ne ostaje bez Imama bio on poznat ili ne, te je Imam osovina oko koje se svijet "okreće", odnosno po kojoj i postoji.

Početak ajeta 60 ("A kada Musa...") u ezoterijskom smislu upućuje na vrijeme duše (vakt), ono "unutarnje" vrijeme koje predstavlja zrenje snažne želje murida (irada) i koje nema ništa zajedničko sa izvanjskim, hronološkim vremenom. U pitanju je stanje (hal) koje posvećenik ne može izbjeći ili odgoditi a posljedica čega je svjesna odluka da se krene duhovnim putem. Želja može biti toliko jaka da početnika doima kao potpuno neutaživa. Stoga je Uzoriti Poslanik a.s. rekao: "Dvojica se ne mogu zasititi; tražitelj znanja i tražitelj svijeta ovoga". A kako se u srcu ne mogu objединiti dvije suprotne težnje jedno isključuje drugo jer Bog "nijednom čovjeku dva srca u grudima njegovim nije dao" (Kur'an). Poslanik je najprije ukazao na znanje a onda ovaj svijet jer je glad za znanjem jača mada je kvantitativno manja jer ljudi u principu žele ovaj svijet, i robuju njemu a ne Bogu. Ovo znači da svako biva pod dominacijom svoje ljubavi, odnosno vodeće sklonosti ili

bolje reći božanstva kojeg obožava. U smrtnom času, na kraju života kada mnoge misli naviru u um dominantna strast biva likom na kojem čovjek preseljava ka drugom svijetu a likovi djela u međustanju bivaju osnovom za tijelo Sudnjeg Dana. Berzahski kalup duše profilira naša djela i iz tih djela ćemo ponovo ustati na Danu Suda.

To je i Poslanik naglasio rekavši: "Čovjek će biti proživljen (na Sudnjem Danu) u onom stanju u kojem je umro" a stanje neizbježno formira lik jer smrću prestaje rad čula (i fizičkog organizma) ali ne i aktivne (neovisne) imaginacije. Duša neizbježno biva sjedinjena sa dominantnom strašću koja se razvila tokom života te "postaje" samom tom težnjom.

Snažna želja za zanjem odnosno duhovnim putem podrazumijeva znakove (manevi) koje će šejh u muridu nužno prepoznati jer posjeduje znanje o tome. Ukoliko učitelj nije u stanju prepoznati manevidete vezano za murida on i nije istinski šejh koji može upućivati (iršad činiti). Kasnije ćemo vidjeti kako će Hidr biti Musaov a.s. šejh nakon što Musa napravi razdiobu Zakonodavnog Poslanstva i Imameta te kontemplira (ponovni) susret Muhammeda a.s. i Alija a.s., dakle Poslanika i njegovog Prvog Imama. Razdvajanje i spajanje su na određen način prisutni na svakom mekamu sve dok Salik ne napusti svijet mnoštva.

Musa kako smo vidjeli svoju želju za duhovnim putem priopćava svom momku što znači duhovnom vitezu jer je Ibrahim a.s. u Kur'anu spomenut također kao "momak" a u smislu suprostavljanja božanstvima ("čuli smo jednog momka kako ih huli..."). Kako Ibrahim govori protiv kipova a on je prvak viteštva te kako je opisan kao "momak", dakle istovjetno kao i Musaov pratilac, ovo znači da stvarna mladost duše (futtuvet) jeste odricanje od svih lažnih božanstava. Zbog toga je Imam Ali a.s. kazao kako Allah prihvata ispriku čovjekovu do 60-te godine života jer je starost po sebi sklona vjeri ali ne i mladost.

Odricanje je smisao Musaovog saopćenja svom pratiocu jer duhovni put ne može otpočeti mnogobožac ili idolopoklonik. U ajetu 60 se vjera uopće

ne spominje jer se podrazumijeva te su po tom unutarnji kipovi zapravo najveći kipovi. U tom smislu je Muhammed a.s. kazao da je "strast najgnusnije božanstvo" jer je duša upravo naspram duha a "okomito" naspram srca pa je strast najveći protivnik vjere. Da je Musa želju za putovanjem prešutio njegov momak bi ga shodno pravilima duhovnog viteštva i dalje pratio no on mu je objelodanio svoju namjeru bez obzira na ishod puta a djela se sude prema namjerama pa je tako i ishod (sa Božijom pomoći) unaprijed dobar. "Momak", tj. Džošua će kasnije i sam postati Poslanikom a to samo po sebi podrazumijeva znanje te svojim priopćenjem Musa postavlja stvari na njihova mjesta a takvo ponašanje znači mudrost.

U Kur'anu je navedno kako Musa moli Allaha da "odriješi uzao sa jezika njegovog", a oni koji u Kur'anu "pušu u zavezane uzlove" jesu sihirbazi. Poznato je da je Musa pobijedio čarobnjake koji su bili u Faraonovoj službi. Izvanjsko tumačenje po kojem je Musa a.s. imao govornu manu te traži razgovjetnost odnosno pomoć od Gospodara ovdje nećemo komentirati, jer je u ovom kontekstu ta činjenica posve nebitna.

Ezoterijski motreno, "uzao" je čvor a čvor ukazuje na vezivanje. Ukoliko je duša vezana jezikom to onemogućava priopćenje gnostičkih istina riječima, odnosno ukazuje na srčanu tajnu te bi iznošenje tog sadržaja predstavljalo obesvećenje znanja.

Imam Ali a.s. je kazao: "Grudi mudrog su riznica tajne njegove". Ovo označava srčanu tajnu koju smo spomenuli, a riječ "riznica" ukazuje na dragocjeost duhovnih tajni. Isus je u tom smislu rekao. "Ne bacajte bisere pred svinje" a što znači da ezoterijsko znanje pripada manjini.

Ono što je dragocjeno samo po sebi nije "za svakog" te su općenitoj svijesti gnostičke istine nedosegljive, a tako je oduvijek. U Tamnom Dobu većina ljudi robuje osjetilima i to biva sve gore. Zbog toga Musa a.s. moli Gospodara da odriješi uzao sa jezika njegovog jer je on na razini srčane tajne a vidjeli smo da je tajna riznica. Ukoliko riznica nije otvorena i dostupna niko se njome niti ne može okoristiti, a kako u djelovanju i nema niko

osim Allaha, On je taj koji otvara riznicu odnosno "driješi čvor". Zbog toga se Musa i obraća direktno Njemu a vanjsko obraćanje može uključivati i uzroke, no Musa to ne čini obraćajući se direktno Allahu. Upotrijebljena je riječ "Gospodar" jer u bitku je Bog jedini vladar i niko drugi.

Muhammed a.s. je rekao: "Ko pročisti sebe za Allaha 40 dana vrela mudrosti će poteći sa njegovog jezika". Čišćenje je vidimo vezano direktno za Allaha a cilj duhovnog puta je pročišćenje i spoznaja Allaha te je stoga tako i spomenuto u ovom hadisu. Kako će vrela mudrosti poteći sa jezika onog koji se pročisti to je (u ovom kontekstu) identično "drješenju uzla sa jezika" jer pročišćenje znači srčanu spoznaju, a ako je nema onda ni čišćenje (duše) nije izvršeno kako treba. Blokada priopćenja (manevi) se i tiče nemogućnosti priopćenja a ne nemogućnosti znanja.

Poznato je da je Musa proveo 40 dana u samoći (halvet) na brdu Sinaj nakon čega su sa njegovog jezika potekla vrela mudrosti. Znanje je dobio posredstvom Kuće Čiste, odnosno iz mjesta Poslaničke Poruke jer je udarcem štapa Musa učinio da provre 12 vrela a Svetih Imama je također 12. Dakle, Poslanik Musa a.s. je pročistivši sebe za Allaha 40 dana (što znači kako duša više nije "vezana" jezikom) primio (djelimičan) uvid u Pravo Čiste Kuće. Nakon toga se zapućuje do samog mjesta Poslaničke Poruke (Ehli - Bejt) čime se njegovo već postojeće znanje usmjerava na tačno određen cilj jer su svi Poslanici Božiji primili svoja poslanja iz mjesta Poslaničke Poruke. Musa se dakle zapućuje tom mjestu, odnosno mjestu gdje se sastaju dva mora, dakle Poslanik Muhammed te Imam Ali na šta ćemo se vratiti kasnije. Snažna želja za znanjem (irada) prije ili kasnije rezultira pokretanjem jer ona i onemogućava mirovanje a to važi za svaku želju.

U ajetu 60 Musa spominje hod ("sve ću ići") a hod podrazumijeva noge dok riječ "sve" naglašava neodustajanje od cilja putovanja a to je i osnovna preokupacija svakog murida. Prije nego ga je poslao Egipatskom faraonu Svevišnji je objavio Musau: "...skini obuću svoju, ti si doista u svetoj dolini Tuva...". Ovo se desilo na Sinaju a kako su noge dvije te prema tome i obuća, izuvanje obuće označava odricanje od oba svijeta, i ovog i onog. Istiski

duhovnjak stremi samo Allahu te mu oba svijeta predstavljaju smetnju koje se treba osloboditi, odnosno "skinuti" je sa sebe.

Ulazak u prostor Svetog podrazumijeva dakle odustajanje od oba svijeta. Izuvanje obuće samo po sebi ukazuje na iznutarnost (batin) jer noge bivaju vidljive tek kada se obuća skine. Obuća na nogama služi kao ukras i zaštita pa se ukras odnosi na ovaj svijet jer Bog (u Kur'anu) za njega kaže da je ukrašen a zaštita se odnosi na onaj svijet jer Bog kaže kako će (na onom svijetu) posebni Allahovi robovi zaštitu uživati. Za djevojčice Kur'an kaže kako u ukrasima rastu a djevojčica je radosna vijest dok za stanovnike dženeta kaže kako su za njih radosne vijesti te se tako vezuje odricanje od oba svijeta.

Kako je priopćeno u jednoj predaji Musa a.s. je tada na Sinaju nosio obuću od neuštavljene magareće kože što je išaret na živo znanje jer Kur'an kaže: "... oni kojima je dat Tevrat pa ne postupaju po njemu slič magarcu koji nosi knjige...", te je neznanje upoređeno sa magarcem. Musa se odriče oba svijeta a neznanje je pokuđeno i na jednom i na drugom svijetu.

Mrtvo znanje je dakle teret a kako magarac ne zna šta nosi tako i onaj ko usvaja samo formalno izvanjsko znanje ne zna šta se krije u dubinama iznutarnjeg. I kao što magarac nema korist od knjiga tako i onaj ko ne postupuje po knjizi ne crpi znanje iz nje.

Odbacujući dakle i dunjaluk i ahiret Musa je pripravan usmjeriti svoj hod ka mjestu (Poslaničke Poruke) gdje se sastaju Muhammed a.s. i Ali a.s. (odnosno dva mora). Njegovo usvajanje znanja će najprije biti kontemplativno a onda duhovno uz pomoć učitelja (muršid) a Musaov muršid će biti Hidir.

Jedan Kur'anski ajet govori o dva mora "koja se dodiruju ali se ne miješaju". Ovo predstavlja Zakonodavno Poslanstvo te Imamet koji se (pošto predstavljaju cjelinu vjere) dodiruju ali se dvije funkcije (Poslanika i Imama) ne miješaju. Musa posjeduje znanje o ovoj razdiobi te se (sada) usmjerava

ka mjestu gdje se dva mora sastaju. Kazali smo kako su u (tom) mjestu Poslaničke Poruke svi Vjesnici Božiji dobili svoja poslanja. Uzvišeni položaj 14 Bezgriješnih ne može dosegnuti ni Poslani Vjerovjesnik ni odabrani anđeo i oni su u stvaranju prvi i najčišći. Kad ne bi poznavao razdiobu između Poslanstva i Imameta Musa se ne bi niti zaputio ka mjestu sastajanja.

Muhammed a.s. je potvrdio odabranost Kuće rekavši: "Prvo što je Bog stvorio bila je moja svjetlost". Ta svjetlost se u stvoreni svijet spušta preko 12 Svjetlosnih zastora (tj. Svetih Imama a.s.). Predaja nam priopćava kako je 12 svjetala bilo poredano pored Božijeg Prijestolja prije nego je bilo šta stvoreno.

Dvije funkcije (Poslanika i Imama) se kako to i Kur'an kaže ne smiju mijesati. Pomjeranje duhovne hermeneutike Knjige isključivo na Muhammeda a.s. je dovelo do tragičnih zabluda i općeg zaostajanja muslimana širom svijeta a historicizam se pokazao kao pogubna zamka za Islamsku istraživačku misao. Beznađe Muslimana zbog opće zaostalosti je u našem vremenu porodilo fanatizam te iskrivljavanje osnovnih islamskih principa. Kur'an kaže: "...a ti ne možeš one u grobovima dozvati", a što ezoterijski označava mrtvo srce koje je grobica duhovne nauke, a tamo gdje nema duhovnosti i materijalističke nauke zaostaju. U Tamnom Dobu (Kali-Yuga) od vjere je ostao jedino obred a unutarnji pa čak i metafizički idoli sputavaju dotok znanja te je religija uglavnom ritualna. U izvornom smislu međusobna netrepeljivost različitih religija je nemoguća, no danas je vidimo upravo zbog mentalnog haosa i demoralizacije. Pošto sve vjere vode do Boga isključivost je (izvorno) nemoguća.

Musa dakle svoju duhovnu pažnju usmjerava ka mjestu gdje se ponovo sastaju dva okeana svjetlosti, Poslanik Muhammed i Imam Ali. Nakon nužne razdiobe uloge Poslanika i uloge Imama (kao dva mora koja se dodiruju ali se ne miješaju) slijedi ponovno svjetlosno jedinstvo odnosno sastanak dva mora. Musa će pomenuto jedinstvo najprije kontemplirati te se odvažiti na samostalan duhovni put te se kasnije vratiti natrag pa primiti (preko Hidra) trostruki svjetlosni upliv koji će mu obznaniti 3 svjedočanstva vjere.

Muhammed a.s. je rekao: "Ali je od mene i ja sam od Alija", te još: "Alijevo meso je moje meso", a oba iskaza smjeraju ukazati na jedinstvenu bit, odnosno jedinstvo dvojice velikana, jer je Bog od cjelovite Muhammedanske svjetlosti "otporio" Alijevu svjetlost.

Ovu realnost je međutim duhovnom putniku jako teško dosegnuti pa Musa u okvirima svog putovanja uračunava i jednu drugu mogućnost, odnosno takvo mistično putovanje koje isključuje podučavanje od strane ljudi.

Nakon što (u ajetu 60) kaže kako će ići do mjesta gdje se sastaju dva mora Musa dodaje nekoliko riječi "... ili ću dugo, dugo ići". Putovanje zajedno uvijek skraćuje razdaljinu do cilja te je to zapravo i cilj poučavanja. Ovo dakle predstavlja tarikatski put bez šejha i njega će on prvobitno i izabrati da bi se nakon toga vratio nazad kada Vilajet Svetih Imama bude oživljen a što i znači pronalazak duhovnog učitelja, a Musaa će kako ćemo vidjeti, podučavati hazreti Hiddr. Kao što vidimo riječ "dugo" je u ajetu 60 spomenuta dva puta čime je ukazano ne samo na veliku daljinu do cilja ako se putnik samostalno kreće već i na dvije komponente vjere koje se (bez šejha) teško dosežu a što znači spoznaju (marifa) te uz nju vezane duhovne istine (hakkika). Riječ "mjesto" se kasnije više ne spominje što govori da bez uporišta u mjestu Poslaničke Poruke murid može ostvariti izvjesno kretanje ali je njegov put maglovit i posve neizvjestan. Bog odobrava svaku kretnju ka njemu ali se svaki put ne prihvata.

Tarikatski put bez šejha je gotovo nezamisliv jer da bi se sigurno putovalo potreban je onaj ko poznaje put a poznaje ga po tome što ga je već prošao. Kao što u fizičkom svijetu onaj ko je proputovao nekim putem zna gdje je put trnovit ili težak te kao što zna mjesta pravilnog skretanja, sve to i u još većom mjeri važi za mistički put. Zacijelo postoje i takvi duhovnjaci koji mogu preći tarikatski put bez učitelja u ljudskom obliku (i zovu se efrad) no oni su jako rijetki te ih možemo smatrati izuzecima koji potvrđuju pravilo da je učitelj zaista neophodan. Dvanaesti Imam je u ovom vremenu uvoditelj u duhovne tajne i njegova uloga je inicijacijska. Oni koje lično podučavaju Dvanaesti Imam ili Hidr gotovo da je nemoguće upoznati jer

su vezani zakonom tajne te žive posve nepoznati a ono što je nepoznato za vanjski svijet i ne postoji te to nije mjerilo. Mjerilo je put sa učiteljem čije stope slijedimo kao što je i on slijedio stope svog šejha.

Bez vodiča (šejh) koji pojašnjava dosegnute stepene (mekam) te proživljena stanja (hal) učenik nije u stanju izbjeći brojne zamke i iskušenja koja ga na putu neminovno čekaju, a najteže iskušenje je teoretsko znanje bez iskustva. Poslanik Musa će također naći savršenog učitelja a za šta je i molio Allaha kako smo već kazali. Vidjet ćemo kako se on neće moći u potpunosti strpiti a nestrpljivost je vezana za dušu.

Uloga učitelja je presudna kada su u pitanju učenikova nadahnuća (ilham) te otkrovenja (kešf) jer se tada manevijski šejtan iskušeniku približava više no ikad te je srčani uticaj šejhova (himmet) od presudne važnosti. Ovaj "prenoš" nije psihološka veza u analitičkom smislu već prije proces direktnog usmjeravanja na način prelijevanja jedne te iste tečnosti iz posude u posudu. Čitav proces se sastoji u otkrivanju iznutarnjeg te i predaja priopćava da onaj "ko spozna sebe spoznao je svog Gospodara".

Zbog toga će Musaov put, iako u početku samostalan završiti odgojem od strane savršenog čovjeka (muršid) koji će ga poučavati konkretnim doživljajima koji dakle nisu simbolički već stvarni aspekt zbilje, ali one duhovne zbilje koja je ponad razuma i uzročno - posljedičnog promatranja. Svako biće koje je uvedeno u postojanje želi da se vrati Izvoru, odnosno svom Stvoritelju. Upravo to je naznačio Muhammed a.s. rekavši: "Puteva do Boga je koliko i dahova ljudskih". Vidimo, dakle da put do Boga nije vezao ni uz kakvu vjeru već isključivo za dah a dah je život jer bez disanja nema života (na ovom svijetu). Kako je, dakle dah stalno prisutan od rođenja do smrti čitav život je put do Boga, htio to neko ili ne, znao ili ne. Obožavanjem idola u konačnici se obožava Tvorca čega idolopoklonik naravno nije svjestan.

Sama riječ "nevjernik" ima značenje pokrivenosti prije nego samog poricanja jer "kufure" i znači biti pokriven, odnosno zakriven od Istine.

Zastrtost od Boga može biti bilo uvjerenjima, bilo neznanjem ili lošim djelima no to ne mijenja ljudsku bit baš kao što ni čovjek pokriven plaštom ne postaje manje čovjekom bivajući ispod njega. Bog je konačni cilj i mjesto obraćanja. U tom smislu je Ibn - Arebi ustvrdio kako nijedno biće nikada nije voljelo ništa osim Allaha. Ljubav prema Bogu je neizbježna i na kraju ona je sudbina svih stvorenja.

Primamljive i očaravajuće "zamjene" (idoli) nisu ništa drugo do iluzije i uobrazilje ljudi koji "spavaju a kada umru probude se". Dokaz je u tome što nijedna materijalna želja nikada ne zadovoljava dušu koja odmah želi još više, odnosno nešto drugo a da je duša materijalna ona bi u ovom svijetu našla smiraj. Vidimo međutim da većina ljudi ne nalazi mir jer spokojstvo je stanje srca a ne tijela. Upitan jedanput o ajetu koji kaže da će Bog vjerniku dati da proživi lijep život Imam Ali a.s. je rekao: "To je zadovoljstvo" a svi znamo da se ono ne može postići zadovoljavanjem želja jer da može svi bi ljudi bili zadovoljni pošto je svako u svom životu ispunio neke želje. Ali kako duša na ovom svijetu nema ni početak ni kraj tako nema kraja ni njenim nastojanjima.

Kako ljudsko biće samo po sebi ne može izići iz začaranog kruga želje i djelovanja po njoj Bog je iz svoje milosti spustio Objavljenja i Knjige kao pouku i putokaz. Slobodna volja omogućava izbor a za njega je svako odgovoran uprkos tome što je riječ sudbine gornja.

Kur'an kaže kako je svakoj zajednici propisan vjerovjeron pa prema tome i duhovni put jer nema vjerovjeron a da on ne podrazumijeva neki oblik duhovnog putovanja pošto kuća vjerovanja sadržava i temelj i krov te ne može jedno bez drugog. Autentičan oblik jedinstva materijalnog i duhovnog danas se još uvijek može najbolje sagledati u tzv. "primitivnim" plemenima gdje život još uvijek nije rascjepkan parcijalnim ovisnostima od kojih pati tzv. Moderni čovjek. No, tradicionalne zajednice su danas jako rijetke a pristup njima ograničen tako da ih niti ne upoznajemo.

Gdje dakle postoji propis podrazumijeva se i njegova tarikatska razina

jer zahtjev vezan za fizičko vezuje uz sebe maneviraj koji mu sukladira u duhovnom svijetu. Nema ništa na ovom svijetu a da njegov original ne postoji u duhovnom kraljevstvu a svijet grubih tijela odnosno ovaj svijet je posljednje mjesto u silaznom luku duše. Nakon smrti slijedi uzlaženje u profinjenje svijetove no stupanj zatamnjenja može biti visok sukladno našim djelima koje smo počinili za života. Raj i pakao su u nama a na onom svijetu dolaze do izražaja, odnosno formiraju se.

Slijedi ajet 61 (sure "Pećina") - "I kad njih dvojica stigoše do mjesta na kome se sastaju zaboraviše na ribu svoju, pa ona u more kliznu".

Umjesto ličnih odrednica (Musa i njegov momak) kako vidimo kaže se "njih dvojica" što je na jednom nivou izjednačavanje jer je i Džoša ("momak") nakon Musaa bio Božiji Poslanik, što znači da je sa stupnja viteštva primio stepen Poslanstva. Dva mora se također više ne spominju već samo "mjesto" (Poslaničke Poruke) a ovo zbog toga što Muhammed a.s. i Ali a.s. ponovo bivaju jedna te ista svjetlost nakon što su njihove zemaljske funkcije (Božijeg Poslanika i Imama) bile razdvojene. Musa a.s. još uvijek nastoji samostalno ostvariti svoje mistično putovanje (tek) djelimično kontemplirajući ovu jedinstvenu svjetlost, no kasnije ćemo vidjeti kako će ga muršid (Hidr) poučavati Pravu Kuće na osnovu vlastitog djelovanja koje Musa u početku neće u potpunosti razumjeti. Zbog toga je neophodno da se murid u potpunosti potčini šejhu.

Muhammed a.s. je kazao: "Ja i Ali smo jedna te ista svjetlost", ne vezujući kako vidimo pomenuto jedinstvo za prošlost, sadašnjost ili budućnost, što znači ukazujući time da ova jedinstvena svjetlost kao takva optrajava na svim razinama bitka, a to je nasut (svijet svjetlosnih inteligencija), melekut (svijet međustanja) te mulk (ovaj svijet odnosno svijet čvrstih tijela), iako je na ovom svijetu ta svjetlost razdvojena u dva tijela zbog dvije različite uloge vezano za Kur'an.

Razdvojenost Poslanika Muhammeda a.s. i Imama Alija a.s. je dakle postojala samo na ovom svijetu dok na drugim svjetovima stalno optrajava onako

kako je to oduvijek bilo. To je naznačio Časni Poslanik rekavši: "Ja i Ali smo bili jedna te ista svjetlost prije nego je Bog stvorio zemaljskog Adema". Ovo kako smo i vidjeli ukazuje na primordijalno jedinstvo Muhammeda a.s. i Alija a.s. koje prevazilazi svaku povijest na način kako su se njih dvojica očitovala u dva različita tijela.

Da bi dosegao taj svijet Jedinstva a što je prevazilaženje vlastite dvojnosti svaki mistik mora biti iniciran od strane savršenog čovjeka. Musa a.s. će također biti iniciran od strane Hidra nakon što se vrati svojim stopama a što su stope duhovnih predaka.

U Tevratu objavljenom Musau je pored (tadašnjeg) šerijata bio objavljen i tarikatski put a što je kasnije nestalo zbog izmjena, iskrivljavanja i zaborava, no, ograničeni oblik duhovnog uzdizanja je zasigurno postojao. Put je bio jedan te isti baš kao što je i odnos šejh - murid imao posve jednake karakteristike kao u Muhammedovom dobu.

Pogledajmo u tom smislu ajet 17 (sure "Hud"). Ovaj ajet ukazuje na ezoterijsko jedinstvo Tevrata i Kur'ana, zajedničku duhovnu bit. Ajet 17: "Zar je onaj koji želi samo ovaj svijet kao onaj kome je jasno ko je Gospodar njegov, na što se nadovezuje Kur'an kao svjedok njegov, i još prije njega Knjiga Musaova, putovođa i milost? To su oni koji vjeruju u nj. A onima koji su se protiv njega urotili vatra će boravište biti. Zato ti nikako ne sumnjaj u nj, on je zaista istina od Gospodara tvoga, ali većina ljudi neće da vjeruje".

Vidjet ćemo kako se u ovom ajetu Imam Mehdi a.s. pojavljuje kao Pečat Muhammedanskog Vilajeta, odnosno onaj koji objedinjuje sve Božije Knjige. Na početku je spomenut "onaj koji želi samo ovaj svijet" a to se odnosi na slijeđenje iskrivljenog Tevrata. Dokaz leži u činjenici da u današnjoj Tori nema ni riječi o onom svijetu te se prema tome želi samo ovaj. Spomenuta je jednina ("onaj") jer su takvi vjernici u manjini u odnosu na vjerujuće čovječanstvo, odnosno preovlađujući monoteizam.

Takav se ne može uporediti sa onim ko zna ko je Gospodar njegov a to

je (ezoterijski) motreno Imam el-Mehdi a.s., jer je on Gospodar vremena. Kur'an se kao svjedok Mehdijev nadovezuje jer je Kur'an Imam koji šuti a svjedok na Sudu šuti sve dok ne bude pozvan da govori. Nadovezati nešto znači spojiti dvoje na način vezanja a uže je sredstvo vezanja. Ezoterijsko značenje užeta pojašnjava jedan ajet.

Kur'an kaže: "Svi se čvrsto Allhova užeta držite i nikako se ne razjedinjujte". Poznato je da je Imam Sadik a.s. kazao kako je "uže" u ovom ajetu Ehli-Bejt. Ono što dakle vezuje Tevrat i Kur'an je Kuća Čista odnosno Ali a.s. kao tajni Imam, jer je on sa svakim Poslanikom poslan tajno (te dakle i sa Musaom) a sa Muhammedom a.s. javno. Prije Kur'ana je bila Musaova Knjiga kao putovođa i milost. U ajetu 17 ne piše "Tevrat" već upravo Knjiga a knjiga je uvezano znanje baš kao što se i Kur'an navezuje za Tevrat. Vidimo kako je Musaova Knjiga putovođa i milost. Ajet govori u prošlom vremenu iako je istina u svakom vremenu jedna te ista baš kao i duhovni put jer je ljudska priroda nepromjenjiva. Težnja ka samorealizaciji čovjekovoj je uvijek prisutna unutar duha.

"Putovođa" označava vođu puta. Ezoterijski, to je izvorni Tevrat koji je bio vođa i duhovnog puta u smislu činjenica vezanih za Ehli-Bejt i upravo zato Musa a.s. želi dosegnuti mjesto Poslaničke Poruke gdje se sastaju Poslanik Muhammed i Imam Ali, odnosno "dva mora".

Naime, u Tevratu je postojao detaljan opis Poslanika Muhammeda a.s. te bi učenjaci tog vremena prilikom čitanja Svete Knjige poljubili mjesto gdje se spominje budući Poslanik. Musa a.s. je dakle bio vođen Tevratom u potrazi za savršenim učiteljem te mu je Knjiga bila put u smislu dolaska do cilja a vođa u načinu tog dosezanja. Iza riječi putovođa se Knjiga Musaova a.s. spominje kao milost. Za Hidra a.s. Kur'an kaže kako je bio rob Božiji "kome smo milost Našu darovali i onome što samo Mi znamo naučili" te pošto mu je darovana Milost a on je navlastito Musaov učitelj on sam je ta milost jer milost prethodi znanju kao što put i vođa za rezultat imaju dosezanje milosti. Tevrat kao putovođa predstavlja kontemplativno dosezanje istine a milost učenje od živog učitelja.

To su oni koji "vjeruju u nj" a ovo znači spajanje Pečata Apsolutnog Vilajeta (Imam Ali) sa Pečatom Muhammedanskog Vilajeta (Imam el - Mehdi) upravo onako kao što je Kur'an nadovezan na Tevrat i oni kao dvije knjige čine jednu cjelinu. Oni koji su se protiv njega urotili jesu nosioci zavjere a zavjera podrazumijeva misaoni plan i zamku, jer da nema zamke plan ne bi imao urotnički karakter. Kur'an kaže kako će se u zamke uhvatiti baš oni koji ne vjeruju a oni su suprotnost onima koji "vjeruju u nj". Riječ je naravno o ezoterijskim zamkama a vezano za tumačenje Kur'ana. Pomenute zamke za poricatelje Imameta jesu prije svega, historicizam i antropomorfizam, te literalizam i agnosticizam. Svaka na svoj način onemogućava izvorni Ta'vil Knjige a to je tumačenje Kur'ana samim Kur'anom i to je praksa Ehli-Bejta a.s.

"Zato nimalo ne sumnjaj u nj, on je istina od Gospodara tvoga" - kaže dalje ajet 17 (sure "Hidr"). Ovo se odnosi na Imama Mehdiya a.s. jer kada je rođen na njegovoj blagoslovljenoj ruci je bio ispisan ajet - "Reci - došla je istina a laž je iščezla", te je prema tome Imam Mehdi "istina od Gospodara tvoga" i u njega se nimalo ne sumnja uprkos dugotrajnosti njegova skrivanja. U ovom vremenu mnoga srca padaju u iskušenje nevjerovanja u tako dugu Okultaciju Imama a ajet i ne kaže da ne vjeruju u njega već da "neće da vjeruju" što ukazuje na poricanje nečeg već očiglednog a Imam Mehdi je (neko vrijeme) živio među ljudima. Većina ljudi nikada neće prihvatiti Okultaciju Imama kako to ajet i kaže a većinska svijest je u odnosu na ezoterijsko znanje uvijek poricateljska ("ali većina ljudi neće da vjeruje" - kraj ajeta 17 sure "Hud"). Redni broj ajeta (17) ukazuje na vlast Imama Mehdiya a.s. Vratimo se ajetu 61 sure "Pećina".

Musa a.s. i njegov momak zaboraviše na ribu svoju te ona u more kliznu. Na ovom mjestu su obojica zaboravili na ribu ali se kasnije zaborav pripisuje samo momku jer Musa ima djelimično znanje o "Pravu Kuće".

Jedan od Svetih Imama a.s. je rekao svom sljedbeniku: "Oživljavajte našu stvar", a oživljeno može biti jedino ono što je mrtvo te je prema tome zamrlo znanje ono koje je zaboravljeno. Da nije tako ne bi moglo biti (iznova)

oživljeno. Kako je riba kliznuvši u vodu oživjela te kako treba oživljavati stvar Ehli-Bejta jasno je da riba ima značenje Vilajeta Svetih Imama a.s. Klizanje smjera na ono što izmiče iz ruku te ga je stoga teško zadržati, a to znači težinu prilikom zadržavanja. Vezano za težinu njihove stvari Šesti Imam je, kao što znamo, rekao: "Naša stvar je teška i otežana...", te kako je ribu teško zadržati (jer klizi iz ruku) tako je teško spoznati i stvar Kuće a spoznaja sama po sebi nameće trud odnosno težinu. Što je spoznaja veća samim tim je i teža, te je spoznaja Prava Kuće najteža. Vilajet Imama su odbili nebesa, zemlja i planine te je po tome stvar teška a otežana je zbog tajne koju sadrži u sebi.

Kako smo kazali, na osnovu Knjige koja je putovođa i milost Musa zna cilj svoga putovanja jer cilj podrazumijeva prethodno znanje o njemu. Analogno tome, svaki murid mora znati (unaprijed) svoj cilj inače će terbijet šejha nad njim biti uzaludan. Spoznaja savršenog čovjeka je kako znamo spoznaja Boga a sama Božija bit ostaje nedosezljiva.

Vilajet Imama (riba) je dakle oživljen a kako su na ribu bili zaboravili zaborav može biti individualni i kolektivni, odnosno na način unutarnjeg iskustva te na povijesnoj razini kao zaborav činjenica. Individualni zaborav (koji je opet metahistorijski po svojoj suštini) znači to da je u preegzistenciji (ezel) svim stvorenjima predložen Vilajet Svetih Imama. Duhovi stvoreni od tračaka svjetlosti Dvanaestorice su odmah prisegnuli te potvrdili vjerovanje i odanost, dok su drugi osjećali odbojnost ili mržnju u srcima. Tako se oni koji su prihvatili Vilajet moraju prisjetiti prvobitnog ugovora odnosno oživjeti njihovu stvar ("ribu") u sebi jer je znanje prisjećanje budući da je rođenje san i zaborav. Kolektivni ili bolje reći povijesni zaborav vezano za Imamet leži u činjenici da su tadašnje vlasti (u dobu Imameta) vršile uticaj na vjernike te snažnim pritiscima doveli do toga da ljudi nisu (javno) smjeli pominjati vrline Poslanikove porodice. Mnoge zablude po tom pitanju optrajavaju i danas i to uz sav užas fanatizma.

Oživljavanje njihove stvari na povijesnoj razini znači širenje znanja. To ne podrazumijeva nikakav specijalni pravac (mezheb) jer je svaki mezheb

dobar baš kao što je i svaka vjera dobra. Kod nas, u Bosni je prisutan Hane-fijski mezheb i to je dobar put koji treba slijediti jer je taj pravac naslijeđe naših predaka i ono što su ljudi tokom vijekova usvojili kao način svog obraćanja Bogu a tradicija je važan element Islama. U svakom mezhebu postoji ljubav prema Poslanikovoј porodici, te su prema tome podjele te vrste apsurdne jer je važno znanje a ne forma obredoslovlja.

Musa a.s. dakle (budući da je imao predznanje) kontemplira mjesto sastajanja Muhammedanske i Alijeve svjetlosti no njemu je potrebno živo iskustvo ("milost") nakon što ga je znanje (iz Tevrata) odnosno "putovođa" doveo do mjesta Poslaničke Poruke. Kontemplacija je sama po sebi naravno iskustvo no Musa ga mora posvijestiti vođen savršenim muršidom svog vremena.

Slijedi ajet 62 (sure "Pećina") - "A kada se udališe, Musa reče momku svome: "Daj nam užinu našu jer smo se od ovog našeg putovanja umorili". Istrajnost na individualnom putu će završiti povratkom ka svom šejhu a oživljenje Vilajeta je preduslov putovanja (sejr-al-suluk) jer nema znanja bez Kuće Čiste.

Vidimo kako se Musa udaljava od mjesta sastajanja dva mora a gdje ga je i doveo njegov objavljeni Tevrat koji je bio vođa njegovog puta ("putovođa" iz ajeta 17 sure "Hud") a što se odnosi na znanje vezano za Muhammedovu a.s. Porodicu. Musa još nije svjestan da je Vilajet oživljen jer je usvojio jedino teoretsko i kontemplativno znanje o Pravu Kuće Čiste te traži "užinu" dakle nesvjestan da je riba oživjela a kako živom sukladira ono živo "milost" koja se (u suri "Hud") spominje (nakon Tevrata kao putovođe) označava živog čovjeka koji će poučavati Musaa a.s. prenoseći na njega živo znanje kao što je kako znamo i riba (Vilajet) oživjela. Živo znanje sufijskog puta podrazumijeva kako šejha tako i zaduženja (vird) te prepoznavanje vlastitih stanja (hal) i stepeni (mekam).

Musa i njegov momak su se umorili a svaki put bez učitelja nameće strahovit zamor budući da je potreban živ čovjek (šejh) koji je okončao duhovno pu-

tovanje i koji će dalje voditi učenika. Pošto je šejh otac duše on nam poput fizičkog oca prethodi u vremenu te je tako iza nas pa je na taj način susret s njim uvijek vraćanje unatrag. Duhovne stope predstavljaju one koji nam u lancu duhovnog rodoslova (silssilah) prethode a to su manevijski djedovi.

Ajet 63: "Vidi - reče on - "Kad smo kod one stijene svratili, ja sam zaboravio onu ribu - sam šejtan je učinio da je zaboravim, da ti je ne spomenem - "mora da je skliznula u more; baš čudnovato". Ono što je novo u ovom ajetu jeste "stijena" a poslije ćemo vidjeti da se to odnosi na Poslaničko naslijeđe. Dva mora i mjesto (Poslaničke Poruke) se više ne spominju već se sada govori o stijeni kod koje su svratili. "Svratanje" znači kratko vrijeme što je i logično zbog nemogućnosti da se Vilajet u cjelini očituje.

Isus je kao što je poznato Apostola Šimuna proglasio svojim nasljednikom nazvavši ga stijenom (petrus) te, dakle stijena označava duhovno naslijeđe a stijena je kako čvrstina vjere tako i nepomičnost pred iskušenjima ovog svijeta.

Kako je Imam Mehdi a.s. Pečat Apsolutnog Vilajeta on je u odnosu na Muhammeda a.s. ono što je Petar u odnosu na Isusa, dakle stijena (iz ajeta 63), a Musa i njegov momak su kod stijene svratili. Riječ "one" (stijene) znači da im je ostala u sjećanju jer Džošna ukazuje Musau na tu djelimičnu viziju (Imama Mehdi) kad na početku ajeta kaže - "Vidi" a viđenje može biti kako fizičkim tako i srčanim očima, te je ezoterijski gledano riječ o viziji. On, dakle, podsjeća Musa - a na tu viziju.

Zaborav ribe je, kako smo vidjeli vezan za stijenu a Mehdi a.s. je uvoditelj u duhovne tajne i Pečat Muhammedanskog Vilajeta i tek će njegovom obznanom cjelina tog Vilajeta biti očitovana. Zato su Imam Mehdi i zaborav Vilajeta spomenuti u istom ajetu.

No, i Musa a.s. zna za Dvanaestoricu Imama čija su imena spomenuta kako u (izvornom) Tevratu tako i u (izvornom) Indžilu. Ajet priopćava kako je momak zaboravio na ribu ali ne i Musa (dakle u ovom kontekstu)

a prvobitni zaborav obuhvata i njega. On kao Poslani Vjerovjesnik ima znanje o Vilajetu Dvanaestorice pošto mu je Tevrat bio "putovođa" kada je krenuo ka mjestu dje se sastaju dva mora, a vidjeli smo da to znači put i vođa istovremeno. Džoša je dakle još uvijek vitez u Musaovoj a.s. službi. Vidimo kako Džoša zaborav vezano za ribu u cjelini pripisuje šejtanu a sebi čak ni relativno. Šejtan je prema Kur'anskoj koncepciji čovjeku "otvoreni neprijatelj" što znači da je njegovo neprijateljstvo kako stalno prisutno tako i nemilosrdno jer vezano za ljude uvijek postoji mogućnost da se neprijatelj prometne u prijatelja a šejtan po prirodi stvari želi zlo a to ovdje znače da se zaboravi (na) Vilajet Svetih Imama a.s. Da je Džoša zaborav pripisao sebi bio bi to znak iznevjeravanja vlastite duhovne postaje jer duhovni vitez poznaje razliku između različitih srčanih nadahnuća te zna šta se dostavlja od Allaha, šta od meleka, šta je šejtanovo djelovanje a šta govor vlastite duše. Ukoliko ne bi znao prepoznati različite havatire on ne bi mogao biti Poslanička duhovna kapija, odnosno onaj koji je na stupnju Musaovog a.s. pratioca.

Na kraju ajeta 63 Džoša kaže kako je to što se desilo "baš čudnovato". Čudnovato znači čuditi se a Kur'an kaže: "... ako se čudiš pa čudo su riječi njihove...", "zar da oživljeni budemo kada kosti i prah postanemo" a ezoterijski se radi o oživljenju duhovnog čovjeka, odnosno rastu svjetlosnog zametka. Za onog ko nije obaviješten duhovna trudnoća djeluje "čudno" a takva je trudnoća žene na ovom svijetu ako se ne zna ko je otac.

Oživljenje Vilajeta na ovaj način Džoši, budući da je neobavješten, djeluje čudno, odnosno kao neko čudo. Kur'an kaže: "Reci - "čuda su jedino u Allaha a ja samo jasno opominjem" a jasna opomena je Imam el-Mehdi navlastito, odnosno stijena kod koje su svratili. Mehdi a.s. je opomena mudra iz sure "JA'SIN" a mudrost je u svojoj biti jasna te je Mehdi jasna opomena ezoterijski gledano. Kad bi mudrost bila nejasna bilo bi nemoguće doći do nje a znamo da nije tako.

Slijedi ajet 64: "E, to je ono što tražimo! - reče Musa i njih dvojica se vratiše putem kojim su došli". Kretanje unatrag je po stopama duhovnih (man-

evi) predaka jer se sufijsko znanje prenosi sa čovjeka na čovjeka. Vilajet je, vidjeli smo, oživljen te se Musaova Knjiga, nakon što je potvrđena kao "putovođa" sada obznanjuje kao milost a milost je živa, kako darujuća tako i primateljska jer mrtve stvari ne mogu biti međusobno samilosne. Sukladno ovome, Musau je sada potreban živi učitelj (muršid). Musa i njegov momak su se vratili putem kojim su došli, dakle unatrag a kazali smo kako je šejh otac duše koji je analogno fizičkom ocu iza nas te je povratak njemu uvijek unatrag, odnosno putem kojim smo došli. Otac nam prethodi u postojanju te je kretanje ka njemu uvijek unazad a to važi, dakle i za duhovnog oca.

"To" je dakle živo znanje koje njih dvojica traže i gdje će naći savršenog čovjeka pokrivenog odjećom a kod spomenute stijene. Svačiji "Musa" (zakon za fizičko) ima svog "Hidra", odnosno duhovnog učitelja a ako je na put krenuo samostalno prije ili kasnije se vraća putem kojim je došao kako bi našao svog muršida. Izuzetak su oni bez učitelja (efrad) te oni koje (u ovom dobu) vodi lično Imam el-Mehdi a.s.

Ajet 64: "i nađoše jednog Našeg roba kojem smo milost Našu darovali i onome što samo Mi znamo naučili".

Musa, dakle susreće savršenog čovjeka svog vremena. Ovaj učitelj se, znamo, zvao Hidr i taj tajanstveni muršid je živ i danas. Kako su se Musa i Džoša unatrag vratili do "mjesta gdje se sastaju dva mora" (odnosno Poslanik Muhammed a.s. i Imam Ali a.s.) Musa sada vezano uz Vilajet Imama mora dovršiti i upotpuniti svoju spoznaju i to preko živog čovjeka koji će mu Vilajet Dvanaestorice pojasniti u vidu 3 poznata događaja koja će se desiti tokom njihova zajedničkog putovanja, a što ćemo vidjeti kasnije. Nema načina da se duhovno zrenje dovede do kraja bez pomoći insani-kjamila.

Hidr je "nađen" što je išaret svakom duhovnom Saliku da može i treba tražiti svog učitelja. Naravno, manevijati su presudni jer se učitelj najprije traži u duhovnom a onda fizičkom svijetu. On je, kao što vidimo, opisan kao Božiji rob, a ezoterijski to znači da je Hidr na stepenu robovanja Bogu dok su izvanjski gledano svi ljudi Božiji robovi.

Bog Uzvišeni (u poznatom Kudsi hadisu) kaže da kada zavoli Svog roba "On biva njegov vid, sluh, ruka, noga", te dakle čovjek tada ne upravlja sobom a onaj ko ne upravlja sobom nema slobodnu volju te je sljedstveno tome rob. Rob dakle nema izbora i on je alatka u Božijim rukama.

Ovo predstavlja krajnji stepen pobožnosti iznad kojeg je još samo postaja Vilajeta. Hidr je dakle na toj postaji kada postaje rob Božiji, pa pošto nema slobodnu volju Bog je onaj koji preko njega djeluje.

Kao robu Božijem njemu je kako ajet kaže darovana Božija Milost a ovo je posebna Božija Milost (za razliku od opšte koja obuhvata sve) i odnosi se na Vilajet 12 Imama. Vidjeli smo kako ajet 17 u suri "Hud" govori o Musaovoj Knjizi koja je putovođa i milost. Kako je vrelo Vilajeta u svakom vremenu živo Musa će tajne vezano uz to saznati od Hidra, a onoliko koliko su tadašnje mogućnosti jer "Bog nikog ne zadužuje preko mogućnosti" (Kur'an).

Iznad postaje robovanja je kazali smo, jedino postaja Vilajeta što označava prijateljstvo s Bogom a prijateljstva nema bez bliskosti (blizine) te tako ni dva čovjeka ne mogu razmijeniti znanje ako međusobno nisu blizu, odnosno bliski. Zbog toga jedan hadis priopćava kako su duše kao mobilizirana vojska, koje se prepoznaju združe se.

Hazreti Ali je stalno prisutan uz Musaa kao tajni Imam, no njegova tadašnja uloga nije poučavanje te Musa mora uzeti mudrost od muršida tog vremena, odnosno Hidra. Tajni Imam je stub zemlje i osovina svijeta po kojoj svijet i postoji i zato svako vrijeme ima Imama.

Kur'an kaže: "... A kada te robovi Moji za Mene upitaju Ja sam, sigurno blizu: odazivam se molbi molitelja kad Me zamoli. Zato neka oni pozivu Mome udovolje i neka vjeruju u Mene, da bi na pravom putu bili". (Bekare, 186). U ajetu 64 sure "Pećina" Hidr je opisan kao rob te su (ezoterijski gledano) to robovi iz prethodno citiranog ajeta 186 (sure "Bekare") Bog je takvima blizu te ovo znači bliskost s Bogom a bliskosti nema bez prijateljstva te su u

pitanju bogougodnici (ewlya) koji su efrad (odnosno koji nemaju učitelja u ljudskom obliku), "Odazivam se molbi molitelja kad me zamoli" - nastavlja ajet. Bog Uzvišeni u jednom Kudsi hadisu za Sebi bliske kaže: "...ako Me šta zamoli Ja mu udovoljim", te se ovo odnosi na pomenutu kategoriju bogougodnika.

Bliskost Bogu je po znanju i ljubavi a Njegov poziv je poziv Vilajetu Svetih Imama upućen ljudskom rodu još u preegzistenciji jer je u ajetu najprije spomenuto udovoljavanje pozivu a tek onda vjera u Boga te je dakle Vilajet osnova odnosno jezgro vjere. Jezgro ploda se nalazi ispod ljuske (šerijat) ali je ono prvo "iznutra" dakle u batin - u a preegzistentni Ugovor s Bogom je batin. Sami ezel nije nešto što se desilo nekada ("davno") već se očitovanje Božije Jednoće stalno dešava što naravno ne možemo iskustveno obuhvatiti. Na osnovu ovoga je jasno da onaj ko prihvata Vilajet 12 Imama nužno biva vjernik odnosno kako to kraj ajeta i kaže onaj koji je na Pravom Putu a Pravi Put su Imami navlastito. Oni su Pravi Put spomenut u prvoj Kura'nskoj suri ("Pristup") a u tom ajetu od Boga tražimo da nas uputi njihovim putem.

Muhammed a.s. je rekao: "Ima jedan organ u tijelu koji ako je zdrav, zdravo je i cijelo tijelo. Taj organ je srce". Ovdje se naravno smjera na duhovno središte čovjeka a ne na fizički organ odgovoran za protok krvi.

Ajet 63 (sure "Furkan") kaže: "A robovi Milostivog su oni koji po Zemlji mirno hodaju, a kada ih bestidnici oslove, odgovaraju: "Mir vama".

Miran hod je rezultat smirenosti srca jer vidjeli smo da je cijelo tijelo zdravo ako je srce zdravo. Naravno, riječ je o suptilnom tijelu koje je "omotač" duše, a na postaji duše smirene i nema zla jer je zlo nemoguće ukoliko duša miruje. Kur'an kaže: "... a srca se smiruju sjećanjem na Allaha" a sjećanje može biti jedino vezano za ono što već imamo zapamćeno te je riječ o ezelskom stanju, odnosno smirenosti koja potiče iz primordijalnog stanja. Miran hod znači dakle smirenost srca jer je srce organ koji upravlja tijelom te bi "miran hod" (zemljom) bio nemoguć bez smirenosti, odnosno zdravlja srca a zdravlje srca je drugim riječima "duša smirena" jer ako u duši

ne postoji zli poticaji zdravlje srca kao izgubljenog središta je osigurano. Ajet 63 nastavlja: "... a kada ih bestidnici oslove, odgovaraju: "Mir vama". Vidimo kako pomenuta kategorija bestidnicima želi Islam jer mir znači Islam.

Kako je Poslanik rekao da je "stid dio vjere" bestidnici su oni koji nemaju nimalo vjere jer se vjerovanje i nevjerovanje ne mogu zajedno sastaviti u srcu te onaj ko nema stida jeste onaj koji nema ni vjere. Jedan drugi hadis priopćava kako je "svaki stid dobar" te prema tome bestidnici jesu oni koji u konačnici negiraju izvornu ljudskost odnosno fitret po kojem je čovjek i stvoren a fitret je nebeska sveukupnost te je po tome svaki stid dobar jer je stid zaštita fitreta budući da je njegov svaki oblik dobar. "Bestidnost" je u konačnici kako vidimo poricanje a naspram poricanja je pokornost a pokornost je Islam.

Vidjeli smo dakle da je Hidir od onih koji zemljom mirno hodaju te da na bestidnost odgovara selamom ("mir vama") a selam (slm) vidimo ima isti korijen riječi kao i Islam pa po pitanju bestidnosti oni takve pozivaju u Islam jer im žele mir a Islam je mir, kako sa sobom i drugim ljudima tako i sa cijelim vanjskim svijetom. Željati nekom mir znači željeti da taj bude u potpunosti izmiren sa svojom nebeskom prirodom (fitret).

Hidir je kako smo vidjeli (u suri "Pećina") opisan kao rob Božiji "kome smo milost našu darovali i onome što samo Mi znamo naučili".

Vidjeli smo također kako milost znači Vilajet 12 Imama jer se u ajetu 64 milost spominje prva a poučavanje iza nje, te prema tome milost prethodi poučavanju odnosno Vilajet prethodi znanju. Drugačije je nemoguće jer je ljubav prema Kući Čistoj očitovana (još) u preegzistenciji (ezel) a znanje se stiče na ovom svijetu koji dolazi poslije svijeta prvobitnog ugovora s Bogom. Kako bi se razmotrili neki aspekti sufijskog putovanja pogledat ćemo par ajeta iz sure "Saveznici".

Napomenimo kako svi Kur'anski ajeti koji govore o borbi u ezoterijskom

smislu imaju značenje Velikog Svetog Rata, odnosno rata protiv sebe, a sufijski put je borba protiv vlastite duše (nefs). Kao što je poznato, Poslanik je vraćajući se iz jedne bitke rekao saborcima: "Vratili smo se iz malog svetog rata u veliki sveti rat". Upitan koji je to rat, Muhammed a.s. je rekao: "Rat protiv sebe".

Ajet 9: "O, vjernici, sjetite se Allahove milosti prema vama kada su do vas vojske došle, pa smo Mi protiv njih vjetar poslali i vojske koje vi niste vidjeli - a Allah dobro vidi šta vi radite".

Ajet 10: "kad su vam došle i odozgo i odozdo, a duša došla do grkljana, i kad ste o Allahu svašta pomišljali;

Ajet 11: "tada su vjernici bili u iskušenje stavljeni i ne mogu biti gore uznemireni".

Ajet 9, kao što vidimo podsjeća na Božiju milost a milost je Vilajet dok je sjećanje znanje vezano uz to jer je rođenje san i zaborav. Ajet zatim govori o vojskama koje su "do vas došle" te vjetru i vojskama "koje vi niste vidjeli". Srce ima svoje vojske koje ga brane dok neprijatelji (šejtan i nefis) također imaju svoju vojsku koja napada srce. Vojske su, dakle, vojske neprijateljske srcu a to su vojske nefsa (duše) i vojske šejtanove. One nastoje preuzeti kontrolu a ukoliko se to desi srce postaje zamračeno i bolesno.

U ajetu 10 se te vojske opisuju kao one koje "su vam došle i odozgo i odozdo". Oboje i odozgo i odozdo ima dakle spiritualnu, odnosno kosmološku dimenziju jer je čovjek kruna stvaranja a što znači da je on sam navlastito taj centar. Centar je pak u "sredini" kruga kao što je srce u sredini tijela.

Pošto je srce u sredini tijela snage koje ga napadaju dolaze odozgo i odozdo, te nastoje preuzeti kontrolu nad njim odnosno potčiniti ga sebi. Ukoliko bi se vojske koje napadaju odozgo spojile sa vojskama koje napadaju odozdo to bi značilo smrt srca.

Odozgo (ka srcu) silaze šejtanske vojske jer se šejtan uzoholio i htio staviti iznad čovjeka a iznad je položaj koji je u odnosu na ljudsko biće na taj način

"odozgo". Šejtan je kazao kako je bolji od čovjeka jer je stvoren od vatre a za vatru Kur'an kaže kako će do srca dopirati, što dakle znači "odozgo". Kur'an pripovijeda kako nas šejtan i njegove vojske vide odakle mi njih ne vidimo što znači da oni spadaju u duhovni svijet a duhovni svijet je u odnosu na materijalni (metafizički gledano) "gore". Kako je vatra pokretljiva a srce nepokretno ona "dopire" do srca, dakle gledano u silaznom luku baš kao što nas šejtan i njegove vojske gledaju odozgo.

Vojske koje prema srcu dolaze odozdo jesu nefsanske (duševne) snage, odnosno strasti a polni organi su u odnosu na srce "dole", te i dolaze odozdo. Strast je kao i srce u sredini tijela, ali je smještena odozdo i njene vojske se penju ka srcu.

Srce je smješteno u sredini i nalazi se između dvije neprijateljske vojske, koje ga svaka na svoj način nastoje savladati. Zbog toga je u Velikom Svetom Ratu neophodna pomoć šejha pošto je on duhovni liječnik te zna kako rasporediti i postaviti obrambene srčane snage koje će se suprotstaviti neprijatelju. Kao što komadant vojske ima pregled cijelog odnosa snaga na bojnopolju tako i muršid ima uvid u stanje muridovog srca i snage koje ga nadvladavaju, a onaj ko prepoznaje neprijatelja zna i kako mu se suprostaviti. Murid nije samostalno sposoban dati otpor kao što i za izvanjsku vojsku treba vođstvo da bi je od amorfne mase pretvorilo u borbenu jedinicu.

Protiv šejtana i nefs Bog šalje "vjetar i vojske koje vi niste vidjeli". Pošto se Allah približava robu dvostruko brže nego on Njemu ("Ko Mi se približi za pedelj Ja se njemu približim za dva" - kudsī hadīs) On je taj koji šalje vojske pomoći, jer sukladno ovoj predaji murid ne može ostati sam (bez Božije potpore jer je i krenuo Njemu a On se tada približava u dvostrukoj mjeri). Vjetar je spomenut prvi a srčane vojske ("koje vi niste vidjeli") nakon toga. Vjetar je u fizičkom svijetu nevidljiv ali osjećamo njegov pravac i smjer te je tako i sa duhovnim putem.

Zbog toga ćemo najprije razmotriti dva ajeta koja pojašnjavaju koja vrsta

duhovne pomoći muridu pristize (kao "poslani vjetar"). Kazali smo kako svaka kretnja ka Bogu rezultira Njegovom pomoći jer nas je i stvorio da Ga obožavamo.

Ajet 46 (sure "Furkan") priopćava: "On šalje vjetrove kao radosnu vijest, kao prethodnicu milosti Svoje. I Mi s neba čistu vodu puštamo".

Allah u Kur'anu šalje Merjemi radosnu vijest da će joj se roditi Isa (Isus) a kako Isus simbolizira duhovni put vjetrovi kao radosna vijest jesu različiti duhovni putevi te tako i prethodnica Milosti Njegove, jer da bi se tarikatski suprostavilo dvostrukom neprijatelju (šejtan i nefis) preduvjet je stupanje na duhovni put. Vjetrovi su prethodnici milosti Božije što znači da je odluka za manevijsku kretnju uslov za spoznaju Svetih Imama, odnosno za Vilajet, a bez duhovnog putovanja nema ni znanja. Naravno, kao jezgro, Vilajet 12 Imama je "iznutra" uvjet svakog mističnog putovanja u Islamu, te je ovo dvoje komplementarno, odnosno nadopunjujuće, jer jedno veže drugo.

Zatim se u ajetu 46 kaže kako Allah dž.š. s neba čistu vodu spušta. Vezano za ajet iz sure "Sazviježđa" ("Tako Mi neba sazviježđima okićenog") Muhammed a.s. je rekao: "Nebo je moja osobnost a sazviježđa su Imami, njih Dvanaest". Shodno ovome Poslanik Muhammed a.s. je "nebo" a čista voda znanje 14 Bezgriješnih jer oni su od grijeha čisti što znači da je čista voda njihova spoznaja koja nema nikakve manjkavosti. Za sami Kur'an jedan ajet kaže kako ga smiju dotaknuti samo oni koji su čisti, što je 14 Bezgriješnih baš kao što i voda služi za čišćenje.

Sada razmotrimo ajet 9 u suri "Stvoritelj": "Allah šalje vjetrove koji pokreću oblake, a Mi ih onda u mrtve predjele upravljamo i njima Zemlju oživljavamo, koja je mrtva bila, takvo će biti i oživljenje". Pomenuta djelovanja su pripisana Bogu kao prvom uzroku svega ne spominjući uzroke čak ni relativno.

Vidimo kako su ponovo naznačeni duhovni putevi (a tarikatskih redova je 12, upravo koliko i Svetih Imama a.s.) te pristupanje redu, odnosno

duhovna spoznaja pokreće oblake znanja (a što podrazumijeva hal već uznapredovalog murida) te se mrtva Zemlja oživljava a što znači da kiša Božije milosti oživljava mrtva srca. Nevidljiva snaga šejha (himmet) suprostavlja se šejtanskim snagama koje dolaze odozdo a srčane vojske ("koje vi niste vidjeli") su potpomognute "vjetrovima", odnosno samim stupanjem na duhovni put što znači prilasku jednom od sufijskih redova. Šejh dakle srčanim uticajem pomaže muridu da se izbori sa dvostrukim neprijateljom, a kako nema šejha bez duhovnog puta, duhovni putevi (vjetrovi) uključuju cijeli uvodnički lanac (sillsilah) koji osnažuje posvećenika. Upravo taj blagoslov (barakkah) pokreće oblake znanja, odnosno usmjerava ih ka zamrlim srcima a samim stupanjem u red srce oživljava.

U ajetu 10 (sure "Saveznici") se dalje kaže kako je duša došla do grkljana "kada ste o Allahu svašta pomišljali". Riječ je o duši koja je dostigla određeni napredak te "došla do grkljana" a grkljan služi kao prolaz sažvakane hrane te je riječ o posvećenima koji imaju manevojate i duhovne stepene, odnosno koji su na stupnju kušanja (zevk), kako to biva i sa hranom prije nego dođe do grkljana, tj. dok je u ustima. No, to nije dovoljno da izbavi iz zamke antropomorfizma kada se Božanski Atributi motre na razini ljudskog te je u pitanju mekam na kojem se "svašta o Allahu pomišlja" a što predstavlja ne samo pomenutu antropomorfnu viziju Atributa već i pogubnu zamku historicizma te agnosticizma i literalizam. U pitanju je vrlo opasan tjesnac duhovne borbe sa posve neizvjesnim ishodom. Historicizam je vremenom posve uništio Islamsku istraživačku misao te se predaje tumače uglavnom u povijesnom kontekstu ne uvažavajući činjenicu da je Kur'an uvijek svjež. Dakle, važno je značenje svakog ajeta upravo "sada" (odnosno u svakom vremenu).

U ajetu 11 se dalje kaže kako su tada "vjernici bili u iskušenje dovedeni i ne može biti više uznemireni". Iskušenje antropomorfističke vizije je jedno od najtežih a uznemirenost je posljedica činjenice da takva spoznaja ne daje nikakve rezultate.

Jedan drugi stavak kaže: "Zar ljudi misle da će biti ostavljeni na miru ako

kažu - "mi vjerujemo" i da u iskušenje neće biti dovedeni?" Ovdje se iznova spominju mir i iskušenje no sada iskušenje prekida mir a uzrok je (ponovo) pogrešno mišljenje o Bogu dž.š.

Kako su mir i iskušenje povezani na način da su na suprotnim stranama uznemirenost je u ovom ajetu posljedica (tek) verbalnog očitovanja vjere koja je samo na jeziku i još nije ušla u srce a grkljan je u sredini između jezika i srca te je kušanje (zevk) srednji položaj duše što znači da je prevazišla nefsi emaru (dušu sklonu zlu) ali nije dosegla ni nefsi mutemeinu (dušu smirenu). Borba na duhovnom putu a to je borba sa samim sobom poput borbe u fizičkom svijetu ima odlike nestalnosti i promjenljivosti jer Kur'an kaže kako Bog daje "pobjedu sad jednima, sad drugima" a što označava pomenute promjene stanja. Ovo zato jer se murid ne može osjećati sigurnim prije nego dođe na postaju duše smirene. Zato hadis priopćava kako je "sigurnost kompletno vjerovanje".

Milost je, dakle, (kao znanje) ona ista o kojoj govori ajet 17 sure "Hud" kada kaže kako je Musaova Knjiga "putovođa i milost", a znamo da je Put sufijski put te da je Tevrat vođa a susret sa Hidrom posebna milost odnosno Vilajet 12 Imama a.s.

Ovim završavamo osvrt vezano za Božiju milost (a u vezi Hidra) te prelazimo na ostatak ajeta 65 (sure "Pećina") gdje se dalje (za Hidra) kaže: "... i onome što samo Mi znamo naučili". Riječ "naučili" označava znanje koje je stečeno a ovdje je ono dato (direktno) od Boga i ne poznaje Ga niko drugi. Vidjeli smo kako je Hidru najprije data milost a što je posebna Božija Milost Vilajeta dok je poučavanje (dakle) znanje spomenuto drugo jer kako su 14 Bezgriješnih prvi u stvaranju, dakle kako prethode stvaranju svijeta tako prethode i u stvaranju (davanju) znanja. Nakon Milosti Vilajeta Hidr kao efrad biva poučen Božanskim Tajnama koje samo Bog zna.

Imam Sadik a.s. je kazao kako je "znanje svjetlost koju Bog ubacuje u srce" a Muhammedansko svijetlo (koje se u stvoreni svijet spušta preko 12 Svjetlosnih zastora odnosno Imama) je ono prvostvoreno te kako je

znanje svjetlo primordijalni uzrok mu je Muhammedanska svjetlost, a ovo znači da je Poslanikova Porodica osovina i stub znanja. U ajetu 65 se, vidimo, kaže kako je Bog Hidra "onome što samo On zna "naučio" a naučiti podrazumijeva nauku. Nauka pak može biti teorijska i praktična a ovdje ima značenje skrivenog znanja.

Znanje je dar, a Kur'an Sulejmanu a.s. kaže: "...ovo je dar Naš za koji nećeš odgovarati", te kako je Sulejman spomenut (na drugom mjestu) kao zahvalni rob Božiji a znamo da je i Hidr na stupnju robovanja za dar znanja se ne odgovara. Hidr znanje nije stekao trudom niti je bio poučavan od učitelja te se za takve ljude, kako smo kazali, kaže da su efrad.

Kao što Sulejmanu dato blago ne podliježe odgovornosti tako ne podliježe odgovornosti Hidru dato blago neizmjereno a to je vjera u Allaha i poznavanje Imama a što smo već obradili. Blago znanja se dakle ne može izmjeriti te je u ajetu 65 rečeno neodređeno a vezano za znanje (onome što samo Mi znamo naučili). Kad bi znanje bilo u konačnici mjerljivo ne bi stajala riječ "onome" već neka druga a neodređena zamjenica upravo sakriva sadržaj. Hidr je, vidimo, od Boga poučen. Kako je u zbilji Bog jedini Darovatelj i jedini Znalac svo znanje i pripada samo Njemu. Milost i znanje se (čovjeku) obznanjuju zajedno jer nema milosti kojoj ne prethodi znanje o tome gdje i kome je upućena kao što nema ni znanja kojem ne prethodi milost jer darivanje podrazumijeva milost a znanje je najveća milost jer je Spoznaja Boga (Skrivenog Blaga) i razlog stvaranja svijetova. U ovom smislu je svo znanje Božija milost a znanje je i najdragocjeniji dar dat čovjeku.

Na nivou uzroka znanje se naravno može stjecati trudom ali je u Bitku znanje ono što isključivo Allah daruje a onaj ko daruje je jedini vlasnik te stvari inače je ne bi mogao dati. Kako On daje kako to Kur'an kaže "bez računa" to znači da znanje nema kraj, odnosno da ne poznaje granice te će se u skladu s tim Bog na drugim svjetovima obznanjivati nama (još) nepoznatim imenima. Premda je povijesni Hidr imao tek djelimični uvid u Pravo Kuće stvarni (sadašnji) Hidr ima potpuno znanje o tom jer boravi u Okultaciji sa Imamom Mehdiem a.s. te je od njemu bliskih ljudi. Hidr,

kako je općepoznato, nije iskusio smrt te se događa da on lično poučava neke izrasle sufije mada se može očitovati i "običnom" čovjeku jer je kontakt (u zbilji) tajna.

Slijedi ajet 66 (sure "Pećina"): "Mogu li da te pratim - upita ga Musa - ali da me poučiš onome čemu si ti ispravno poučen". Ovo se ezoterijski naravno odnosi na duhovne stope a svojim pitanjem Musa a.s. je ustvari pripravan postati dijelom lanca duhovnog rodoslova (silsillah).

Šejh Fejzulah Hadžibajrić

Vidimo kako se Musa podređuje Hidru vezano za znanje te želi postati njegovim učenikom (murid) koji slijedi stope svoga učitelja (šejha) jer pratiti znači slijediti a slijediti se može samo onaj ko je ispred nas. Naravno, ovdje

je riječ o prvenstvu u znanju. Musa je svjestan kako Hidir ima znanje koje on ne posjeduje, inače se ne bi potčinio jer pokornost je samo većem od sebe. Zajedničko putovanje je (od strane Musaa) uvjetovano pružanjem znanja a tarikatskog znanja i nema bez obaveze niti ima saputništva bez zajedničkog cilja te je Musa spreman dati prisegu (bejat) Hidru kao svom duhovnom učitelju. No, znanje hakkikatskog čovjeka izmiče vanjskom znanju te ga je jako teško nositi a sa nosiocem tog znanja je teško "izdržati".

Musa traži da ga Hidir pouči onome čemu je on ispravno poučen a kako je Hidir poučen od Allaha tako biva i sa Musaom posredstvom Hidra jer riječ "ispravno" odriče znanju bilo kakvu manjkavost, odnosno nedostatak. Riječ "ispravnost" dolazi od "prav" a znamo kako su Sveti Imami Pravi Put navlastito te Musa teži tom putu.

Hidr sumnja da će Musa moći izdržati s njim jer onaj po znanju veći potčinjava nižeg a ako ovaj nema strpljenja neće moći izdržati s njim. (Ajet 67: "Ti sigurno nećeš moći sa mnom da izdržiš". Ajet 68: "a kako bi i izdržao ono o čemu ništa ne znaš"). Izdržati nešto označava težinu a kako je Vilajet Imama "teška i otežana" stvar, ajet 67 sugerira Musau a.s. da neće moći podnijeti težinu stvari Kuće Čiste. Kako je Musa a.s. zadužen jedino za Ta'nzil, odnosno primanje Objave kao i uprkos tome što je kontemplirao susret dva okeana Svjetlosti (Muhammeda a.s. i Alija a.s.) on ipak neće (u početku) razumjeti Hidrove postupke koji su posljedica njegove hakkikatske zbilje a što znači takvo postupanje kada sami Bog djeluje preko čovjeka a u skladu sa poznatim Kudsi Hadisom kojeg smo već razmatrali ("Kada zavolim Svog roba, Ja bivam njegov sluh, vid, ruka, noga").

Čovjek na stupnju takvog vida robovanja Bogu ništa ne pokreće sam od sebe već to radi Bog.

Zbog toga će Musau biti teško izdržati takvo Hidrovo postupanje jer je ono protivno kako racionalnom zaključivanju tako i iskustvenom opažanju a ono što razum odbija i što nije uskladišteno u pamćenju uvijek djeluje (upravo po tome) neizdržljivo.

Ajet 69: "Vidjećeš da ću strpljiv biti, ako Bog da" - reče Musa - "i da ti se neću ni u čemu protiviti".

Vidimo kako Musa daje be'jat Hidru, odnosno duhovno priseže da će se u potpunosti potčiniti njemu. Ovo predstavlja potpunu predanost šejhu (teslim) jer Musa naglašava kako se Hidru neće ni u čemu protiviti a preduvjet neprotivljenju je strpljivost jer onaj ko nije strpljiv uvijek će se protiviti onome što ne razumije. Vidimo kako Musa svoju strpljivost vezuje uz Božiju Volju te je spajanje to dvoje postupak obzirnog ponašanja prema Allahu jer On (u Kur'anu) kaže: "... strpljiv budi, a strpljiv ćeš biti jedino uz Allahovu pomoć", te je prema tome punu strpljivost nemoguće postići bez Božije pomoći pošto je nestrpljenje u dosezanju bilo koje želje utkano u ljudske duše. Kur'an kaže kako je "čovjek stvoren od žurbe..", dakle povezujući stvaranje i nestrpljenje, odnosno žurbu pa čovjek strpljenje i ne može postići sam već jedino uz Božiju pomoć. Riječ "čovjek" ukazuje na općenito stanje nestrpljivosti koje nije vezano za uvjerenja pa često vidimo strpljivog poricatelja a nestrpljivog vjernika, a sve vezano uz to koliko se oslanjaju (tevekul) na Boga u svojim poslovima.

Pošto je Muhammed a.s. kazao kako je strpljivost za vjeru ono što je glava tijelu a u glavi je smješten razum ovo znači da je neprotivljenje šejhu stvar tarikatske odluke, jer je volja vezana uz razum a odluka o slijeđenju je posljedica prisege (bejat). Potpuna predanost (teslim) je preduvjet duhovnog napretka jer su duhovni zakoni strožiji od fizičkih, a učitelj ih poznaje bolje od učenika.

Kur'an kaže kako Bog uzdiže (ljude) jedne iznad drugih po više stepeni, te čini da "jedni druge služite". Vidimo dakle da su i stepen na sufijskom putu (mekam) kao i služenje (hizmet) na nivou uzroka isključivo pripisani Bogu te je jasno da On uspostavlja pomenute razlike. Ono što u vanjskom svijetu vidimo kao razlike (bogatstvo, moć i td.) su sekundarnog karaktera. Ljudi su, dakle od prirode nejednakih mogućnosti tako da stvarna ravnopravnost i može biti jedino pred Bogom. Zbog toga je istinska etika i moguća tek ako se pretpostavi da postoji Stvoritelj.

Mekam i hizmet su pak neraskidivo povezani jer se i služenjem duhovnom autoritetu ustvari postupa sukladno ajetu te kako se također ajetom ljudi uzdižu na stepene a stepen daje učitelj, onda je jasno zašto su sufijski pravci stalno ponavljali kako nema "himmeta bez hizmeta", odnosno nema duhovnog uticaja bez služenja. Naravno, šejhu nije potrebno služenje ali kako je ono dio duhovnog poretka unutar murida hizmet je ustvari potreban (kao hijerarhijski odnos) samom učeniku.

Slijedi ajet 70: "Ako ćeš me već pratiti" - reče onaj - onda me ni o čemu ne pitaj dok ti ja o tom prvi ne kažem". Hidr prihvata Musaov be'jat a kako je Musa već kontemplirao "stvar Kuće" hakkikatska zbilja toga podrazumijeva tesllimijet, odnosno punu predanost. Muridu, dakle pripada šutnja a Imam Sadik je kazao za sljedbenike "kako su nijemi".

Vidimo kako muridu u odnosu na šejha ne pripada inicijativa po bilo kom pitanju i on se mora strpiti vezano za šejhove postupke a što i jeste odgovor (terbijet) duše. Zapitkivanjem bi murid jedino otkrio svoje nedostatke a kako je Bog Onaj koji pokriva te kako u skladu s tim onaj veći pokriva greške ono manjeg neophodno je da murid šuti jer se u stanju šutnje njegove greške nalaze pokrivene. Ovo zato jer greške najčešće otkriva upravo govor. Jedna predaja priopćava da "ako je govor zlato onda je šutnja srebro". Pohvalno je, dakle oboje kao što su i zlato i srebro u vanjskom svijetu cijenjeni. Ezoterijski, u pitanju je nešto drugo.

Pošto je u Islamu zlato zabranjeno muškarcima a srebro dozvoljeno, srebru u smislu ukrašavanja pripada prednost a znanje je najveći ukras te na taj način šutnja ima prednost nad govorom, odnosno srebro nad zlatom. Ovo zato jer govor sam po sebi podrazumijeva nešto što je teško kontrolirati. U tom smislu je Muhammed a.s. rekao: "Ko mi jamči za svoj jezik ja mu jamčim džennet". Dakle, ukoliko Poslanik jamči raj onome ko kontrolira jezik jasno je da se to postiže iznimno teško. Pošto riječi prodiru u dušu a duša je suptilnija od tijela, duševne rane tako više bole od onih tjelesnih. Kako bi se to preduprijedilo Poslanik ukazuje na važnost šutnje, odnosno čuvanja jezika.

Pošto govor i šutnja ne mogu istovremeno jednom se mora dati prednost a to je šutnja, i to je ono što Hidir zahtjeva od Musa - a a.s. Ništa drugo Hidir nije tražio što ukazuje da će Musa biti podučavan, samim događajima oko sebe.

Kada je jezik nepokretan i tijelo će mirovati te su zbog toga velikani sufijskog puta stalno ponavljali drevno pravilo da se u rukama šejha mora biti poput mrtvaca u rukama kupaća mrtvaca, a mrtvaci su u rukama kupaća mrtvaca potpuno nepokretni.

Dakle, murid mora biti "mrtav" u šejhovim rukama baš kao što stvarni mrtvac u fizičkom svijetu nema slobodnu volju niti moć izbora. Murid, dakle ne treba samostalno rasuđivati o bilo čemu ma koliko mu šejhovi postupci naizgled djelovali nerazumljivi ili kontradiktorni. On treba čekati da mu šejh sam pojasni skrivene tajne i nerazumljive odluke vjerujući da u tome leži mudrost koju on ne poznaje. Ovo je osnova puta jer se prema onome koji nas predvodi u znanju moramo odnositi sa punim poštovanjem. Nakon što su Musa i Hidir krenuli skupa na putovanju se dešavaju tri poznata događaja; bušenje lađe, ubistvo dječaka te popravljjanje (gotovo) srušenog zida u gradu. Ove događajemo ćemo detaljnije analizirati jer oni imaju svoju batinsku (iznutarnju) dimenziju koja se krije iza vanjske pojavnosti onog očiglednog.

No, najprije recimo kako Hidir i Musa kreću na put sami, dakle bez momka koji je bio Musaov pratilac i duhovni vitez u njegovoj službi. Bog Uzvišeni u Kur'anu kaže kako "On tajne svoje ne otkriva nikom osim onome koga za Poslanika uzme" a Musa je Božiji Poslanik te prema tome nositelj tajne dok Džoša (momak) još nije a tajni razgovor je uvijek između dvojice te prema tome Musa i Hidir dijele božanske tajne. Analogno tome, učenik sve svoje tajne povjerava šejhu koji to opet ne priopćava nikom trećem te su samo njih dvojica upućeni u međusobni razgovor a on se može odvijati i potpunom šutnjom (murakaba).

Ajet 71: "I njih dvojica krenuše. I kad se u lađu ukrcaše onaj je probuši.

"Zar je probuši da potopiš one koji na njoj plove? Učinio si doista nešto vrlo krupno".

Poslanik a.s. je rekao: "Moj Ehli-Bejt je poput Nuhove lađe, ko se popne spašen je, ko izostane potopljen je". Ovo je lađa iz navedenog ajeta a vidimo kako je Poslanik kazao da je potopljen onaj ko izostane a ko se god popne spašen je. Dakle, makar lađa bila i probušena jer je potopljen onaj ko izostane, dok je onaj ko se popne spašen, ne vezujući pri tom spasenje za stanje lađe već samo za uspinjanje. Jer i probušena lađa je još uvijek lađa, a lađe mogu i dalje ploviti sa mnogim oštećenjima ukoliko ona nisu katastrofalna. Bez obzira na stanje lađe, ko god se popne spašen je makar i ne ostao dugo na lađi Ehli-Bejta.

Kasnije ćemo vidjeti kako se bušenje lađe Ehli-Bejta odnosi na njen povratak siromasima koji rade na moru, odnosno Svetim Imamima a.s., a na moru je vladar koji otima svaku ispravnu lađu a to je onaj svijet.

Musa i Hidir se uspinju na lađu Ehli-Bejta, no Hidir je buši. Musa to shvata kao moguće potapanje onih koji na njoj plove (a to su inicirani duhovnjaci) ali u pitanju je nešto sasvim drugo. Naime, postoji bojazan da bi lađa otišla predaleko te bi mnogi putnici bili nesposobni vratiti se na kopno egzoterijskog, izvanjskog aspekta vjere. Ovo znači da je bušenje lađe uspostavljanje tako potrebne ravnoteže između egzoterijskog i ezoterijskog.

Dakle, Hidir buši lađu ne da je potopi već da bi je (takvu) držao blizu kopna te to predstavlja, kako smo kazali, ravnotežu egzoterijskog i ezoterijskog pošto lađa ne odlazi na pučinu što će reći da se sprječava opasna prevaga isključivo unutarnjeg značenja ali je i kopno blizu tako da su vanjska značenja (duhovnjaku) potpuno dostupna. Između šerijata i hakkikata mora vladati ravnoteža a između njih je pravi put, odnosno Imami navlastito.

Bušenje lađe, dakle predstavlja uspostavljanje ravnoteže između egzoterijskog i ezoterijskog i odnosi se na prvi Postulat vjere; vjeru u Boga, a sama

vjera na Islamski način jeste put srednji dok je sredina centar ravnoteže između devije strane. Musa (do jedne mjere) shvata kako velika stvar je u pitanju te prebacuje Hidru da je uradio nešto vrlo krupno a ono što je krupno podrazumijeva težinu dok je kao što znamo stvar Ehli-Bejta teška i otežana, odnosno krupna u ovom kontekstu. Uspostava ravnoteže je također sama po sebi krupna jer je najveća težina upravo u sredini te je to naglašeno Musaovim prebacivanjem.

U slijedećim ajetima Hidr prekorava Musaa zbog nestrpljivosti.

Ajet 72: "Ne rekoh li ja" - reče onaj, da ti, doista nećeš moći izdržati sa mnom?" Ajet 73: "Ne karaj me što sam zaboravio" - reče, "i ne čini mi poteškoće u ovom poslu mome".

Musa je kao što vidimo prekršio tarikatsko pravilo potpune poslušnosti (teslim) te počeo samostalno i isključivo na osnovu izvanjskog značenja tumačiti spomenuti događaj dok mu duhovni (manevi) smisao izmiče. No, cjelina vjere vidjeli smo podrazumijeva ravnotežu, odnosno Pravi Put a njega će Musa i otkriti u skrivenim Hidrovim postupcima.

Kako vidimo, Musa a.s. želi izbjeći prijekor a prijekor je kazna za pogrešan postupak, te pošto pogrešno postupanje ne priliči Poslaniku, riječ "Musa" se u ajetu 73 niti ne spominje. Musa je zaborav pripisao sebi a za zaborav nema kazne baš kao što u trenutku zaborava nismo svjesni šta zaboravljamo te u tom smislu Musa ne snosi nikakvu odgovornost za zaborav, pošto zaborav ne dolazi iz oblasti volje.

Musa zahtjeva da mu Hidr ne pravi poteškoće u poslu njegovom. Pošto Kur'an kaže kako se vjernici o poslovima svojim dogovaraju, poteškoća Musaovog posla je u tome što se još uvijek nije potpuno potčinio Hidru iako su se njih dvojica već dogovorili kako ga Musa ništa neće pitati dok mu ovaj to sam prvi ne kaže. Vidimo dakle kako Musa a.s. svoje putovanje sa Hidrom naziva svojim poslom. Ne, dakle zajedničkim poslom koji bi on dijelio sa Hidrom već upravo samo svojim.

Kada bi Muhammed a.s. upoznao nekog čovjeka odmah bi ga pitao za njegov posao, odnosno poziv. A ukoliko nema posao znači da živi na račun svoje vjere. Kako će vjernici biti bez računa nagrađeni to znači one koji su za života imali posao a pošto je Musa Božiji Poslanik, dakle onaj koji dostavlja Objavu njegov posao je duhovni put, jer se posao nadovezuje na vjeru inače Muhammed a.s. ne bi pitao vjernika za posao odmah nakon što bi ga upoznao. Kao što je za običnog čovjeka posao temeljna nadogradnja vjere tako je za Poslaničku svijest "posao" sami duhovni put!

U daljem tekstu Kur'ana Hidr pojašnjava Musau kako je lađa koju je probušio bila vlasništvo siromaha koji rade na moru pa ju je on ošteti jer je pred njima vladar koji otima svaku ispravnu lađu. Oštećenje ovdje ne znači i uništenje jer oštećena lađa i dalje boravi u moru Božanske Milosti. Ispravnost znači odsustvo bilo kakvog nedostatka ili manjkavosti odnosno okretanja (od cilja) a Sveti Imami su znamo Pravi Put navlastito i oni su "ispravne lađe" jer smo vidjeli kako je Muhammed a.s. uporedio svoj Ehli - Bejt sa Nuhovom lađom. Vladar (dakle ovaj svijet, a što ćemo vidjeti kasnije) otima svaku ispravnu lađu, ne dakle bilo koju već upravo ispravnu a to su lađe Imama a.s.

Kur'an kaže "...daj bližnjemu njegovo Pravo, i siromahu i putniku namjerniku" te je bližnji Imam Ali čije je Pravo bilo naslijediti Poslanika, "siromasi" su ostali Imami koji rade "na moru" (Božije Milosti) kojim plove oni navlastito kao ispravne lađe, dok su "putnici namjernici" oni duhovnjaci koji se uspinju na lađu Spasa jer riječ "putnik" u duhovnom smislu označava sufiju (tarik), odnosno onoga koji ide stazom znanja i ljubavi prema Bogu. Putnika namjernika (koji odsjedaju kao gosti Ehli-Bejta) je, naravno relativno mali broj kako je to i bilo oduvijek.

Sveti Imami su, dakle siromasi koji rade na moru a kako je Poslanik kazao da je duhovno siromaštvo njegova slava te kako se Bog u Svojoj Knjizi kune Kur'anom slavnim, siromaštvo Imama je njihova identičnost sa Svetom Knjigom čiji su oni čuvari i tumači. U ovom kontekstu su, dakle Kur'an i Sveti Imami izjednačeni.

U slučaju otimanja lađi 14 Bezgriješnih (ili neke od njih) bio bi nanijet nepopravljiv udarac Islamu te Hidir lađu oštećuje kako se ne bi previše odmakla od kopna (egzoterijskog) niti otisnula predaleko u dubine (isključivo ezoterijskog). Na ovaj način se suprostavlja otimanju lađe a otimačina je nepravda dok je nepravda grijeh.

Lađe otima vladar a onaj ko nešto otima je po tome nepravedan, jer otetiti nešto (od nekoga) znači nepravедно prisvojiti te je takav i nasilnik a za nasilje Allah kažnjava još na ovom svijetu.

Imam Husejin a.s. je kazao: "Ljubav prema ovom svijetu je glava svakog grijeha", a kako je vladar narodu ono što je glava tijelu onda je nepravедni vladar koji otima svaku ispravnu lađu ovaj svijet odnosno ljubav prema njemu. Imam nije kazao da je ovaj svijet kao takav glava svakog grijeha već upravo ljubav prema njemu te svijet sam po sebi nije pokuđen, inače ne bi bio mjesto stanovanja čovjekovog a čovjek je (Bogu dž.š.) najvrijednije stvorenje. Dakle, iako je ovaj svijet mjesto patnje i iskušenja on je i mjesto stjecanja znanja a znanje je pohvalno a ne pokuđeno.

Ljubav prema ovom svijetu dakle otima svaku ispravnu lađu Ehli-Bejta jer ta ljubav zarobljava duh a duh robuju onome čiji je zarobljenik upravo kao što i tijelo kada je čovjek zarobljen robuje onome koji ga je zatvorio.

Upravo to je (u jednoj drugoj predaji) istakao Imam Husejin kazavši: "Ljudi su robovi ovog svijeta a vjera im je samo na jeziku". On je, kako vidimo nije spomenuo poricatelje ili (isključivo) mnogobožce te je jasno da izraz "ljudi" može obuhvatiti i vjernike a posvuda zapravo i vidimo obožavanje ovog svijeta od strane ljudi koji su (deklarativno) vjernici, a naročito u dobu Kali-Yuge. Ljubav prema ovom svijetu znači, želi otetu svaku lađu Ehli-Bejta, odnosno pomjeriti je iz njene savršene ravnoteže.

Jednom prilikom je Poslanik a.s. sjedeći sa svojim drugovima zacrtao štapom pravu liniju u pijesku. Pokrivši je rukom tom prilikom je kazao: "Ovo je Pravi Put". Nakon toga je zacrtao nekoliko malih linija te dodao

kako su to krivi putevi. Pravi Put (Svetih Imama) je dakle pokriven i predstavlja ezoteriju, odnosno batin Objave. Taj put nije dostupan svakome a dokaz leži u činjenici da je Muhammed a.s. prilikom primanja Islama od novoobračćenika tražio jedino dva očitovanja; vjeru u Allaha i njegovo Poslanstvo što dakle nije uključivalo Imamet a Imamet je sama ezoterijska srž Islama, odnosno teška i otežana stvar, kako su Sveti Imami stalno ponavljali. Zbog toga ezoterija ne samo da nije dostupna svakom već nije ni prikladna za svakog te neuki od nje imaju samo opterećenje.

Vezano za otimanje lađe (Ehli-Bejta) od strane ljubavi ka ovom svijetu i preokupacija njime upravo u našem vremenu možemo vidjeti kako ljubav prema njemu tako snažno zarobljava ljude i postavlja se nad njima kao vladar. Čak štaviše, sakupljanje materijalnih dobara je postalo glavni i jedini smisao života. No, kako je i najavljeno u Svetim spisima Kali-Yuga do kraja afirmira upravo animalnog čovjeka (unutar ljudskog bića) dok vrline bivaju zapostavljene, i svedene na minimum. Poslanik a.s. je kazao: "Ja i oni koji su bogobojazni iz mog ummeta oslobođeni smo smo opterećenja" a teret je, vidjeli smo, nesposobnost za ezoteriju.

Kur'an kaže: "... i neka vas ovaj svijet nikako ne zaslijepi i neka vas šejtan u Allaha ne pokoleba". Kao što vidimo, u ajetu je kao negativna naglašena zasljepljuća priroda ovog svijeta a ne svijet sam po sebi, no, kada ga se uzme za božanstvo on neizbježno zasljepљуje.

Kada bi ovaj svijet bio sam po sebi negativan Bog se na takvom svijetu nikada ne bi otkrio čovjeku kao što se neće (na ovaj način) otkriti onima koji budu u džehenemu jer Kur'an kaže kako će oni od Boga biti zaklonjeni a razlog tome je što su izabrali takav život na ovom svijetu što Kur'an i potvrđuje: "... onaj ko je bio slijep na ovom svijetu bit će i na onom", a ovo znači znanje o Bogu.

Kao što fizički slijepac ne vidi svijet boja tako ni duhovni slijepac ne može vidjeti svjetove ponad ovog svijeta. Onoliko koliko ovaj svijet zasljepљуje utoliko je veća nemogućnost otkrivanja duhovnih istina jer djela ostavljaju

tragove na srcu tako da Knjiga kaže kako su 'oni poput stoke i čak gori', a gori su po tome što imaju razum a ipak se ponašaju kao stoka.

Kako Bog "nijednom čovjeku dva srca nije dao" (Kur'an) prednost se daje jednom, bilo ovom bilo onom svijetu. Svaki pokušaj objedinjavanja dva svijeta je (ezoterijski) nemoguć te je u tom smislu Imam Ali a.s. kazao kako je pokušaj sastavljanja dva svijeta "izdaja duše" a izdaja je po tome jer duša dolazi iz višeg svijeta pa se ovaj i onaj svijet ne mogu sastaviti a da duša istovremeno ne izda jednog od njih budući da je prednost (jednog ili drugog) neizbježna. Ukoliko je neko zaslijepljen svijetom ovim to otvara put šejtanu koji onda ubacuje kolebanja u ljudska srca a pošto je u Kur'anu prvo spomenuta zaslijepljenost svijetom ovim a onda šejtan, to znači da prvo prethodi drugom po snazi odvrćanja od onog svijeta. Onaj ko srcem ne ljubi ovaj svijet mnogo je teži plijen šejtanu koji pokolebava ljude u njihovoj vjeri onoliko koliko njih očarava svijet ovaj. Jer, onaj ko nije opčinjen ne može biti ni pokoleban pošto je čvrst u vjeri.

Ezoterijski, riječ je o kolebanju vezano za Imamet jer Kur'an na ovom mjestu ne spominje vjeru već kolebanje vezuje direktno za Allaha pošto ajet kaže: "... neka vas šejtan u Allaha ne pokoleba", a kako su Imami Allahova Imena te kako je spoznaja Allaha ustvari spoznaja Imama svog vremena spomenuto kolebanje je vezano za Imamet a preduslovi su mu očaravajuća priroda ovog svijeta i šejtansko uplitanje. Bez opčinjenosti svijetom ovim vjera je jača a samim tim i šejtanska došaptavanja su slabija.

Ukazujući na zbilju ovog svijeta Muhammed a.s. je rekao: "Ovaj svijet je proklet i sve što je na njemu proketo je; izuzev spominjanja Boga te učitelja i učenika". Vidimo kako je ovdje doslovno opisan sufijski put a on uključuje zikrullah, te šejha i murida i u tome je cjelina putovanja.

Prokletstvo opet nije po samoj datosti svijeta već po snazi odvrćanja od zikrullah a te šejha i murida a što označava tarikatski, odnosno duhovni put u Islamu. Poslanik nije govorio o znanju na uopšten već posve specifičan način koji u cjelosti afirmira sufizam kao unutarnji Put religije. U hadisu je

kako vidimo najprije spomenut zikkr (spominjanje Boga) jer se ono može obavljati (u opštem smislu) i samostalno i zbog toga što "Allaha slavi sve na nebu i na Zemlji", odnosno spominje Ga te se pomenuto prokletstvo svijeta odnosi na njegovu prirodu odvrćanja od Boga. Nakon svijeta je spomenuto (kao prokleta) i "sve što je na njemu" (ovom svijetu) a to se odnosi na poricanje Boga od strane onih koji su upravo "na" (ovom svijetu) a to su ljudi i džinni. Pošto su biljke, životinje i anorganski svijet vjernici oni su unutar svijeta, odnosno sami taj svijet, dok su bića slobodne volje (ljudi i džinni) "na njemu" (svijetu) čime se označava njihov dominantni položaj u odnosu na ostalo stvaranje jer oni imaju moć izbora te prema tome i odgovornost. Po tome su oni "na ovom svijetu" dakle iznad njega, po svojoj odabranosti od Boga. Naravno, ljudi imaju prednost nad džinnima i čovjek je Božiji namjesnik na zemlji kojemu je Allah podredio sve drugo.

Kazali smo kako je bušenje lađe od strane Hidra na način svjetlosnog izlivanja na posvećenika ono što označava prvi postulat vjere - Vjeru u Boga. Ovo zato jer bez Ehli-Bejta vjera kod Boga može biti primljena ali nije potpuno ispravna pošto smo vidjeli kako je Ehli-Bejt poput Nuhove lađe dok vladar otima svaku ispravnu lađu a to su arke neporočnih (njih 14). "Otimanje" u ovom kontekstu upravo znači otimanje Prava Kuće što se povijesno desilo a ezoterijski se dešava u svakom vremenu te u tom smislu šejh ne može zauzeti položaj Imama.

Slijede ajeti sure "Pećina". Ajet 74: "I njih dvojica krenuše, i kad sretoše jednog dječaka pa ga onaj ubi, Musa reče: "Što ubi dijete bezgriješno koje nije nikoga ubilo? Učinio si doista nešto vrlo ružno". Ajet 75: "Ne rekoh li ja tebi" - reče onaj - "da ti doista, nećeš moći izdržati sa mnom?" Ajet 76: "Ako te i poslije ovoga za bilo šta upitam" - reče - "onda se nemoj sa mnom družiti. Eto sam ti se opravdao".

Dječak kojeg je Hidr pogubio je duša (nefs) a njeni roditelju su ruh (Duh) i kalb (Srce) jer Duh osvjetljava dušu a Srce je hrani istinama kao što u fizičkom svijetu otac djetetu pokazuje put i usmjerava ga a majka ga doji i njeguje. Dječak se u snu tumči kao neprijatelj. Pošto je svo postojanje san

riječ je o najvećem i stalno prisutnom neprijatelju a kako je najveći mora ga se pogubiti, jer bi inače stalno zadavao nevolje. Taj neprijatelj je strast jer je Poslanik rekao: "Najveći ti je neprijatelj ono što ti je između dvije strane" a to je strast baš kao što je duša smještena između Duha i Srca, dakle između dvije strane. Musa se protivi Hidru koji "ubi dijete bezgriješno" a stvarni, primordijalni položaj duše i jeste bezgriješnost jer grijeh pripada samo ovom svijetu. Upravo zato se Musa u daljem tekstu i usmjerava na stanje duše na ovom svijetu pa kaže kako je Hidr učinio nešto "vrlo ružno" a strast je u svojoj iznutarnosti takva jer je ružno sve ono što odvraća od Boga dok ružnoća (sama po sebi) i ne postoji. Relativna ružnoća je tek pokazatelj onog najljepšeg u svim stvarima. Ukazujući na eshatološku ružnoću strasti Poslanik a.s. je rekao: "Na Sudnjem Danu neki će ljudi izgledati tako da će majmuni i svinje u odnosu na njih biti ljepotani", a ove dvije životinje simboliziraju požudu, odnosno strast te će i obličje (tih ljudi) biti još gore a svinja i majmun nisu pokuđeni kao stvorenja već po svojim svojstvima. Ovom događaju sukladira kazali smo, na način svjetlosnog izlivanja, vjera u Poslanstvo jer su Poslanici (kao i dijete) Bezgriješni, te kod njih, za razliku od običnih ljudi strast nikada ne može dominirati. Vezano za ubistvo dječaka Hidr kaže Musau "kako smo se pobojali da on (dječak) neće roditelje na nasilje i nevjerovanje navratiti". Kur'an kaže kako je mnogoboštvo najveće nasilje te su mnogoboštvo i nevjerovanje ono na što svoje roditelje (ruh i kalb) navraća duša sklona zlu, a u prirodi strasti je da pokorava tako da onaj ko nije pokoran Bogu nužno biva nevjernik ili mnogobožac. Pokornost obožavanom je neizbježna jer je obožavanje u korijenu svakog bića. Obožavao on dakle Tvorca ili kipove, odnosno nešto treće, ali obožavanje je neminovno.

Hidr Musau ponovo prebacuje nestrpljenje a Musa mu odgovara: "Ako te i poslije ovoga za bilo šta upitam onda se nemoj sa mnom družiti. Eto sam ti se opravdao". Tarikatski gledano, razilaženje znači dovršetak puta (na jednom nivou) bez obzira što ovdje izgleda kao suprostavljanje. Musa je, dakle svjestan da je već iskazao tarikatsku nepristojnost te buduću nesmotrenost predupređuje mogućim prestankom druženja ako se nestrpljenje ponovi. Vidimo kako on spominje druženje a druženja i nema bez sličnosti dok

sličnost podrazumijeva zajedničku sklonost, odnosno zajednički cilj. Kako je čovjek na liku svog prijatelja Musa pruža priliku Hidru da se odrekne njegovog lika a lik je i vezan za djelo jer nakon smrti naša djela nam i dolaze u susret upravo u likovima.

Kur'an kaže: "A vjernici i vjernice su prijatelji jedni drugima, traže da se čine dobra djela a od loših odvraćaju...".

Shodno ovom ajetu druženje je na stupnju prijateljstva kada se traži činjenje dobrih djela a od loših odvraća što Musa (zahirski gledano) i čini odvraćajući od zla jer su bušenje lađe i ubistvo dječaka (izvanjski) loša djela. Musa a.s., naravno, ne poznaje hakkikatsku zbilju pomenutih događaja, odnosno Božije djelovanje preko Svog sluga a što smo već spominjali ("kad zavolim Svog roba, Ja bivam njegov sluh, vid, ruka, noga..."). Skriveni smisao stvari kada prividno zlo biva dijelom većeg dobra Musau je, dakle nepoznat, a takva je i većinska svijest, bez obzira bio neko u tarikatu ili ne. Na kraju ajeta Musa Hidru priopćava kako mu se opravdao a što označava pokajanje za nestrpljivost i ovo važi za sve muride u odnosu na svog šejha ukoliko pokazuju nestrpljivost spram njegovih postupaka. Svako pokajanje je dobro baš kao što je i svaki grijeh oprostiv izuzev širka i mnogoboštva. "Danas se ne pravdajte" - kaže Bog u Svojoj Knjizi a vezano za Sudnji Dan što znači da je pokajanje moguće sve do smrti jer hadis kaže: "Ko umre nastupio je njegov Sudnji Dan", te dakle smrt ezoterijski možemo motriti kao Sudnji Dan jer povratka na ovaj svijet nema.

Ajet 77: "I njih dvojica krenuše; i kad dođoše do jednoga grada, zamoliše stanovnike njegove da ih nahrane, ali oni odbiše da ih ugoste. U gradu njih dvojica naiđoše na jedan zid koji tek što se nije srušio pa ga ovaj prezida i ispravi". "Mogao si" - reče Musa - "uzeti za to nagradu".

Kao što znamo ovaj događaj predstavlja treće svjedočanstvo vjere, vjeru u Imamet na način svjetlosnog izlivanja duhovnih istina u srce murida. Muhammed a.s. je rekao: "Ja sam grad znanja a Ali je kapija tog grada", te je prema tome grad spomenut u ajetu 77 grad Muhammedanskog

znanja. Dakle, ko god želi znanje dužan je ući kroz kapiju Imama Alija a.s. inače je (na drugačiji način) njegov ulazak duhovno nezakonit i neće dati nikakav rezultat kao što se i u materijalnom svijetu onaj ko preskoči zid kuće smatra kradljivcem i razbojnikom. Kao što je zid između dvije strane tako je i Put Pravi put srednji. Kur'an kaže: "Ne drži ruku svoju stisnutu a ni posve otvorenu...", što u smislu dijeljenja znanja znači da se ono (ezoterijski) ne smije u potpunosti zadržati za sebe ali niti u cjelosti dati jer postoje znanja koja se ne smiju objelodanjivati. Siromasi koji rade na moru, odnosno Sveti Imami ovdje se sada pojavljuju na kopnu (u gradu Muhammedanskog znanja) a objediniti more i kopno označava cjelinu znanja jer je more ezoterijski a kopno egzoterijski obzir znanja. Hidir i Musa su, dakle došli do Poslanika Muhammeda koji se (na ovoj razini) obznanjuje kao grad znanja čiji su stanovnici Sveti Imami pa oni čine jedinstvo sa gradom upravo onako kako su njihova pojedinačna svjetla dijelovi Muhammedanske svjetlosti. Pošto se cjelina Vilajeta ima očitovati tek sa Imamom Mehdijem a.s. Sveti Imami Hidru i Musau ne mogu dati (potpuno zrele) plodove gnoze te "odbiše da ih ugoste". Odbijanje upravo znači ovo gore navedeno jer kako se cjelina Vilajeta još ne može očitovati te kako je po hadisu čovjek neprijatelj onoga što ne poznaje za njih je bolje da im cjelovito znanje Kuće Čiste bude uskraćeno. No, oni ulaze u grad a to znači da su prošli kroz kapiju Imama Alija koji je kao što znamo kapija grada Muhammedanskog znanja. U gradu oni nailaze na zid koji tek što se nije srušio. Ovo je Pravo Kuće Čiste i ono samo što se nije srušilo (u kasnijem povijesnom dobu Muhammedovom a.s.). Kao što je poznato, Pravo Kuće je često urušavano a Sveti Imami su po pravilu imali tek mali broj sljedbenika te su živjeli u teškim uvjetima i pod strogom prismotrom. Hidir je zid prezidao i ispravio. Kako je on i danas živ, prezidivanje (Prava Kuće) znači ta'vil Knjige koji je u svakom vremenu živ i posve nov kao što i svako vrijeme ima samo svoj način popravljavanja zida. Prezidati upravo i znači iznova sagrađiti a to je ta'vil Kur'ana (u svom vremenu).

Njegovo ispravljanje (nakon prezidivanja) označava spoznati veličinu Kuće Čiste onako kako njima dolikuje a prav zid (za razliku od iskrivljenog) nema manjkavosti kao što ni Ehli-Bejt nema nedostatke. Pošto je zid

mjesto objedinjavanja na način razdvajanja sa jedne strane je Zakonodavno Poslanstvo a sa druge Imamet a oni su objedinjeni Pravom Kuće, tj. "zidom". Kada se zid ispravi spoznaje se njegova visina a ovdje to znači veličinu "Kuće Čiste".

Pošto Imam Ali kaže kako je Put Pravi put srednji, to znači da je taj Put u sredini različitih puteva, kao što je zid u sredini različitih strana. Puteva do Boga je koliko i dahova ljudskih ali je samo put srednji Pravi Put.

Musa a.s. govori Hidru kako je za popravak zida mogao uzeti nagradu. Kur'an kaže: "Za ovo (tj. Poslanstvo) od vas ne tražim nikakvu nagradu osim ljubavi prema rodbini". Na upit jednog čovjeka ko je rodbina koju smo dužni voljeti Muhammed a.s. je rekao: "Ali, Fatima, Hasan i Husejin". Prema tome, ljubav prema Ehli - Bejtu je nagrada koju je Hidr mogao uzeti i koju može uzeti svako ko popravi stanje Kuće Čiste, odnosno prezida zid i ispravi ga. Hidr nagradu nije uzeo usljed obzira prema Allahu jer Muhamed a.s. (povijesno) dolazi tek za nekoliko hiljada godina te je Hidr nagradu uzeo u kasnijem vremenu a znamo da je on još uvijek živ.

Na početku smo kazali kako je Hidr ispio vodu života te postao (uvjetno) besmrtan. Hidr je Musau zatim pojasnio tajne koje leže ispod zida, a što, naravno treba tumačiti batinski i u svjetlu položaja Kuće Čiste.

Ajet 82: ""a što se onoga zida tiče on je dvojice dječaka, siročadi iz grada, a pod njim je zakopano njihovo blago. Otac njihov je bio dobar čovjek i Gospodar tvoj želi iz milosti Svoje, da oni odrastu i izvade blago svoje. Sve ja to nisam uradio po svome rasuđivanju. Eto, to je objašnjenje za tvoje nestrpljenje".

Zid je kao što vidimo, vlasništvo dvojice dječaka a to su Imami Hasan a.s. i Husejin a.s. Oni su siročad, duhovni izgnanici iz svoje svjetlosne domovine i nastanjeni u gradu Muhammedovog a.s. znanja a Poslanik je njihov djed. Ko god spoznaje Boga Uzvišenog i teži Njemu, on je na ovom svijetu siročče. Božiji Poslanik a.s. je rekao: "Budi na ovome svijetu kao stranac ili putnik"

a stranac je po tome što je izvan svoje domovine a putnik je po tome što se ne zadržava na ovom svijetu. Onaj ko misli da se ovdje može zadržati, njega ovaj svijet izda i prevari.

U tom smislu su Hasan i Husejin siročad. Ispod zida je zakopano njihovo blago. Jedan Kur'anski ajet kaže: "A onaj kome je znanje dato darovan je blagom neizmjernim".

Pojašnjavajući ovaj ajet Imam Sadik a.s. je rekao: "Vjera u Allaha i poznavanje Imama", te ovo predstavlja blago zakopano ispod zida a Hasan i Husejin su najveći vjernici i najbolje poznaju Imame koji će doći poslije njih. Prema tome, u pitanju je blago Imameta i Vilajeta. Blago je "zakopano", što upućuje na iznutarnost ali i težinu dosezanja, odnosno trud u spoznaji Ehli-Bejta a.s.

Ajet dalje kaže kako je otac njihov bio dobar čovjek. Riječ je o Imamu Aliju a.s. koji je kao što znamo otac Hasana a.s. i Husejina a.s. Rečeno je kako je Ali a.s. bio dobar čovjek. "Dobri" su posebna kategorija bogougodnika i oni su poznati po svojoj rječitosti a Ali je prvak riječitih te se i njegova zbirka govora, pisama i izreka zove "Staza Rječitosti". U rječitosti Imamu Aliju a.s. nije bilo ravnog čovjeka.

Riječ "čovjek" znači savršeni čovjek (insan al-kjamil) a znamo da je Imam Ali kao Bezgriješan Imam savršen čovjek. Na ovaj način su u osobi Imama Alija objedinjeni evlijaluk ("dobri") te savršenstvo ("čovjek") a nema jednog bez drugog jer ne postoji bogougodništvo bez (određenog stepena) savršenstva niti postoji savršenstvo bez (neke vrste) bogougodništva.

Vidimo kako je prvo spomenuto bogougodništvo ("dobar") a tek onda savršenstvo ("čovjek") jer je bliskost Bogu uslov za savršenstvo a savršenstvo samo po sebi rađa bliskost te je ovo dvoje kako smo vidjeli objedinjeno. Oni bliski Bogu su upravo po tome savršeni a savršeni su Bogu bliski prirodom samog savršenstva. "Blago neizmjereno", odnosno Vilajet Imama dječaci Hasan i Husejin će izvaditi kada "odrastu", što znači kada prime uzvišenu

postaju Imameta a smrću jednog, njegov nasljednik postaje sljedeći Imam i tako redom, njih Dvanaest. Kako je i rečeno u ajetu 82, to želi sami Bog jer niko drugi ne može ni dati ni oduzeti mekam Imameta te (svaki) Imam ostaje biti Imamom bez obzira na ljudske stavove i opredjeljenja po tom pitanju. Bog to želi iz milosti Svoje a Vilajet Dvanaestorice Imama je znamo posebna Božija Milost, ona Milost koju Bog "naročito daruje onome kome hoće", a to su inicirani vjernici.

Bog Uzvišeni za Sebe kaže: "Bijah skriveno blago, voljeh da budem spoznat pa stvorih svijet". Svaka ljubav teži da se ispolji prema onome što joj je izvanjsko, odnosno da se ispolji ka predmetu ljubavi. Da bi to bilo moguće potrebno je mjesto očitovanja ljubavi a u slučaju Božije Ljubavi to je svijet, odnosno svi stvoreni svijetovi. Zbog toga Božija Milost "obuhvata sve", a nešto izvan te Milosti ne bi ni moglo biti u postojanju.

Muhammed a.s. je rekao: "Allah se smilovao mom bratu Musau, da se strpio dobio bi još" (znanja od Hidra). Ovo je poruka svakom muridu da bude strpljiv u rukama svog šejha. Musa a.s. je povezao strpljenje sa pouzdanjem u Boga a strpljenje i postoji samo uz Božiju pomoć. Već smo rekli kako Musaovo "nestrpljenje" i znači strpljivost uz Božiju pomoć a Božija pomoć je prema Kur'anu "blizu", a riječ blizu znači bliskost.

Kur'an kaže: "... Kada dođe Allahova pomoć i pobjeda i vidiš ljude kako u skupinama budu primali vjeru...", a različite skupine jesu današnje religije koje će se objediniti u religiju ljubavi. Ovo će se desiti u dobu Spasitelja te će Hinduizam, Jevrejstvo, Budizam, Kršćanstvo i Islam biti objedinjeni i vladat će bratstvo među svim ljudima.

Na kraju Hidir priopćava Musau kako sve (to) nije uradio po svom rasuđivanju, a rasuđivanje podrazumijeva donijeti sud između više mogućnosti što pretpostavlja postojanje razuma. Priroda razuma je pak dvostrana te može navoditi na dobro ili zlo. Hidir u potpunosti isključuje razum jer je on alatka u Božijim rukama, te je Božija volja njegova volja pa, prema tome, on i nema svoje rasuđivanje već pušta da Allah čini s njim šta želi.

Kazali smo kako posljednjem događaju sukladira vjera u Imamet te na tom mekam - u duhovni putnik spoznaje Imame u stanju njihove čiste svjetlosti, odnosno to je treći stupanj svjetlosnog izlivanja i kraj Musaovog tarikatskog puta.

Rastankom Musaa i Hidra obistinila se Hidraova tvrdnja izrečena prije početka zajedničkog putovanja, da Musa neće moći izdržati s njim. No, iako nije imao dovoljno ezoterijskog strpljenja prihvatio je (ezoterijsko) značenje događaja, odnosno prošao kroz Hidrov terbijet te zadobio svjetlosnu zbilju trostrukog svjedočanstva vjere, onu zbilju koju je imao zapisanu u svom Tevratu i koju je najprije kontemplirao kao "mjesto gdje se sastaju dva mora". Ono što je za Božije Poslanike početak za mnoge druge je kraj putovanja i gdje znanje običnog čovjeka završava Poslaničko znanje tek počinje. Zato ponavljamo kako je Musaovo nestrpljenje ustvari bilo strpljenje sa pouzdanjem u Allaha dž.š.

"Zid" odnosno Pravo Kuće Čiste je kroz povijest često rušeno, odnosno urušavano a različiti učenjaci i sufije bi u svojim vremenima i svako na svoj način prezidali građevinu Ehli-Bejta ili je ispravili od mogućih zastranjenja. Ovo znači za svako vrijeme jer svako vrijeme ima svoje bogougodnike (awliy) a svaki "Musa" svog "Hidra". Danas se zid pokušava razrušiti možda više nego ikad prije jer su muslimani generalno opterećeni neznanjem, primitivizmom i fanatizmom. Vođeni su isključivošću i mržnjom te strašnim zabludama za koje ovo vrijeme (za sada) nema i ne poznaje pozitivno razrješenje. Vijekove zaostajanja je teško nadoknaditi te se neke stvari i ne mogu (brzo) promijeniti već tek konstatovati sa žaljenjem.

No, mistični put ostaje zauvijek nepromijenjen i uvijek će biti duhovnjaka na lađi Ehli-Bejta, ma koliko otimanje lađe bilo prisutno.

Hidr je prema legendi sjeo na zemlju i ona je pozelenila te otuda i njegovo ime (jer hadire znači zelenjeti) a sjeme srca u kontaktu sa muršidom uvijek proklja i listovi srčane tajne ozelene. Zbog toga je zelena boja oznaka "duše smirene", baš kao što je i narav prirode smirena i podnosi sve.

Poput Musaa svaki duhovnjak na putu mora u sebi razlučiti ulogu Zakonodavnog Poslanika (ta'nzil) od uloge Imama (ta'vil) te kontemplirati dva mora koja se dodiruju ali se ne miješaju. Nakon toga, mistik svoju pažnju usmjerava ka mjestu Poslaničke Poruke gdje se dva mora (Muhammed i Ali) iznova sastaju. Dvostruka vizija rezultira oživljavanjem Vilajeta Svetih Imama a.s. te se tragalac za znanjem vraća unatrag kako bi susreo svog duhovnog učitelja (šejh). A iza njega su uvijek manevijske stope cijele sillsillah koja mu pomaže i vodi ga.

Učitelj će ga dalje poučavati (terbijet) i voditi ka svjetlosnom iskustvu kada će iskušavati trostruko svjedočanstvo vjere, odnosno 3 mekama; vjera u Boga, vjera u Poslanstvo i Vjera u Imamet. Svaki od tri mekama ima bezbrojne postaje (manzillah) i sve ih treba preći prije završetka puta. Tada putovanje prestaje. Duhovno dijete se rodilo i učenik i sam postaje učitelj i može se rasti od svog muršida te dalje nastaviti samostalno mistično uznesenje. On kasnije može preuzeti terbijet drugih učenika, ali i ne mora, ovisno o tome koja vrsta šejha je u pitanju.

Poput Musa - a, svaki duhovnjak u svom batinu mora usrediti lađu Ehli - Bejta, pogubiti vlastitu strast te naći zakopano blago Vilajeta. Ovo se odvija u etapama i nijedan mekam se ne može preskočiti ili doći prije nego ga duhovno zrenje omogući.

Bog Uzvišeni kaže: "Ljudi su Moja porodica i Meni je najdraži onaj ko je najkorisniji Mojoj porodici". Vidimo kako je upotrebljen uopšten izraz "ljudi", a ne "muslimani" ili "vjernici" jer "Božija milost obuhvata sve" a svaki je čovjek stvoren sa svrhom i sa njemu posebnom zadaćom na Zemlji. Na taj način je služenje (hizmet) ljudima služenje Bogu jer on nije potrebit ni za čim. Služenje vidimo, nije vezano ni za kakvu vjeru, naciju ili rasu jer su svi ljudi Božija stvorenja, i u svakom čovjeku leži žudnja za Bogom. Susret Musaa i Hidra je arhetipska slika putovanja svakog murida sa njegovim šejhom i to je prauzor svakog mističnog uzdizanja "ovdje i sada", dakle u svakom vremenu i svakom prostoru. A "onaj ko kuca njemu će se i otvoriti" - kaže Isus i za svakog murida postoje samo za njega napravljena vrata.

Mjesto gdje se sastaju dva mora je u svim srcima. Oni utonuli u nemar (gaflet) teže će dosegnuti to mjesto dok će drugi dosezati cilj brže, prije ili kasnije, no na kraju će svako biće preplaviti ljubav prema Kući Čistoj. Po njima je sve počelo i po njima će sve završiti.

Molimo Boga za sretan kraj.

Šejh Zakir Bektić

HRAMOVİ MUDROSTI

U Kur'anu se riječ "mesdžid" spominje osam puta. Ta riječ označava mjesto, odnosno tlo na kojem se čini sedžda Bogu (tj. padanje ničice). U Bosanskim prijevodima Kur'ana se "mesdžid" prevodi kao "džamija" što nije tačan prijevod jer je džamija građevina dok je mesdžid upravo mjesto gdje se čini sedžda te dakle kao uslov ne postavlja nikakvu arhitektonsku strukturu niti zahtjev te vrste. Naravno, za skupnu molitvu je potrebno par ljudi no to je sasvim druga tema u koju ovdje nećemo ulaziti. Muhammed a.s. je kazao: "Cijela zemlja mi je učinjena mesdžidom". Kako vidimo, u svom plemenitom iskazu Poslanik sami mesdžid nije vezao ni za kakve okolnosti ili uvjete skrećući nam pažnju na to da je molitva Bogu (tj. sedžda) moguća svugdje i u svim uvjetima. Muhammed a.s. ima podignut mesdžid (džamiju) u Medini a također i 7 Svetih Imama (od njih 12) ima podignute mesdžide (mauzoleje) što dakle sukladira spominjanju riječi "mesdžid" u Kur'anu jer se kako smo kazali ta riječ u Svetoj Knjizi spominje ukupno 8 puta, dakle Poslanik i 7 Imama (od njih 12). U mauzoleju "Kazimejn" je i mezar Imama Dževada ali kako je zajednički sa Musom Kazimom uzimamo ga kao jedan, tj. jednu cjelinu.

Kako su Imami Poslanikovi nasljednici te kako je Imam Pol svijeta (preko kojeg Božija Ljubav ulazi u postojanje) čitava zemlja je i njima učinjena (ovdje prije svega) ezoterijskim mesdžidom.

O tome govori ajet 12 sure "Razvod braka" (sura 65, 12 ajeta). Ajet 12: "Allah je sedam nebesa i isto toliko zemalja stvorio; Njegovo naređenje na sve se njih odnosi, a nek znate da je Allah kadar sve i da Allah znanjem Svojim sve obuhvata".

Kako je Ehli-Bejtu a.s. vidjeli smo cijela zemlja učinjena mesdžidom te kako 7 Svetih Imama ima podignute mesdžide oni su kao Polovi zemlje "sedam zemalja" navlastito. Tih 7 Imama (koji imaju mesdžide) su: Imam Ali a.s.,

Imam Husejin a.s., Imam Kjazim a.s., Imam Reza a.s., Imam Hadi a.s., Imam Askeri a.s. te Imam Mehdi a.s. koji je živ i skriven. Naravno, svih 12 Imama predstavljaju jednu te istu svjetlost, i oni su stvoreni od iste ilovače. Redni broj ajeta (12) ukazuje na Svjetlosnu zbilju svih 12 Imama a "sedam nebesa" predstavlja 7 Imama u stanju njihove čiste svjetlosti, onih Imama koji imaju podignute mauzoleje iznad svojih mezara.

"Njegovo naređenje na sve se njih odnosi", - kaže dalje ajet što ukazuje na Imame kao božanske energije preko kojih Allah djeluje u postojanju. Zato se stavlja na znanje ("a nek znate"), odnosno potcrtava kako je Allah (ovdje preko svjetlosnog isijavanja Imama) "kadar sve" te kako Imam kao Pol svijeta obuhvata kreaciju tako i Allah znanjem Svojim "sve obuhvata". Ovdje nije rečeno "sve zna", već upravo obuhvata što ponovo ukazuje na Imame kao Božanske "energije" djelovanja na svijet.

Imam je unutarnji hram duše te kao nosilac ta'vila Knjige on je svjetlosni mesdžid te iste duše, odnosno razlog njenog postojanja.

Šesti Imam je rekao: "Svi smo mi jedna te ista svjetlost" a nije slučajno što broj podignutih mesdžida (8) sukladira spominjanju te riječi u Kur'anu (tekodjer 8), te se riječ "mesdžid" u ezoterijskom smislu odnosi na osam hramova svjetlosti.

U daljem tekstu ćemo najprije razmotriti 7 Kupola Svetih Imama a onda Poslanikovu a.s. koja ih sabire kroz ono prvoodsjevnuto, odnosno Muhammedansku svjetlost čiji su oni dijelovi. Napomenimo da 4 Imama (Hasan a.s., Sedžad a.s., Bakir a.s., Sadik a.s.) nemaju podignute kupole ali su mjesta gdje su sahranjeni obilježena te se možda u budućnosti može očekivati podizanje spomenika adekvatnih njihovoj časti i veličini. Imam Dževad a.s. je ukopan pored svog djeda Muse Kjazima a.s. i kupola sedmom Imamu je njihovo zajedničko obilježje.

Sada prelazimo na pojedinačne mesdžide (spomenute u Kur'anu), od kojih svaki "osobljuje" po jednog Imama, odnosno Poslanika Muhammeda a.s.

SVJETLOSNA KUPOLA IMAMA ALIJA A.S.
(ajet 187 sure "Krava", sura 2, 286 ajeta).

Ajet 187: "Dozvoljava vam se da se u noćima dok traje post sastajete sa svojim ženama, one su odjeća vaša a vi ste odjeća njihova. Allah zna da vam je bilo teško, pa je prihvatio pokajanje vaše i oprostio vam. Zato se sada sastajte s njima u želji da dobijete ono što vam je Allah već odredio. Jedite i pijte sve dok ne budete mogli razlikovati bijelu nit od crne niti zore; od tada postite do noći. Sa ženama ne smijete imati snošaja dok ste u itikafu u džamijama (mesdžidima). To su Allahove granice i ne približujte im se! Eto tako Allah objašnjava ljudima propise svoje da bi se onoga što im je zabranjeno klonili".

Najprije ćemo razmotriti neke brojčane naznake vezano za ovaj ajet a u skladu sa Imamologijom odnosno Viljaetom Svetih Imama a.s. Numerološke naznake su kao takve istina te su siguran put znanja pošto ne podliježu relativizaciji i individualnom tumačenju.

Ukoliko od ukupnog broja ajeta sure "Krava" (286) oduzmemo ajet 187, tj. ajet Alijevog mesdžida dobit ćemo broj od 99 Lijepih Božijih Imena; jer 286-187=99. Znamo kako su Imami stalno ponavljali da su oni Lijepa Allahova Imena a Kur'an kaže kako Bog dž.š. ima Imena najljepša. Najljepše je krajnji intenzitet ljepote a ljepota je neodvojiva od ljubavi jer je ona njen "predmet", dok je ljubav u konačnici neodvojiva od Ehli-Bejta a.s.

Ajet 67 sure "Trpeza" je ukazao na Alija kao Poslanikova nasljednika (sura 6, 120 ajeta) i taj ajet glasi: "O, Poslaniče, kazuj ono što ti se objavljuje od Gospodara tvoga, - ako ne učiniš, onda nisi dostavio poslanicu Njegovu - a Allah će te od ljudi štititi. Allah zaista neće ukazati na pravi put narodu koji neće da vjeruje".

Ovaj ajet je spušten Muhammedu a.s. kada se vraćao sa Oprosnog hadždža (kod jezerceta Gadir Hum) i u ezoterijskom smislu je riječ o spuštanju Alijeve a.s. svjetlosne kupole, odnosno ulasku u njegov mesdžid. Vidimo

kako je postavljanje Alija za nasljednika vezano za objavu Gospodara te je u pitanju Allahov (a ne ljudski) izbor. Ukoliko Poslanik to ne bi učinio tada ne bi dostavio Allahovu poslanicu. Radilo se o hitnoj i neodgodivoj stvari te je Poslanik naredio da se karavana zaustavi.

Riječ "kazuj" govori da je u pitanju opisni govor odnosno obraćanje Poslanika vezano za Alijev hilafet što je on odmah i uradio zaustavivši karavanu te naredio da mu se napravi mimber od kamiljih sedala. Kada je to učinjeno pozvao je sebi Alija te dignuvši njegovu ruku da svi prisutni vide rekao: "Kome sam ja vođa i predvodnik, Ali mu je vođa i predvodnik". Plemeniti Poslanik je tom prilikom održao kraći govor te je stavio svoj turban Imamu Aliju a.s. na glavu te naredio da mu vjernici čestitaju što su oni i učinili. Među onima koji su čestitali bili su i Omer i Ebu Bekr.

Riječi "Allah će te od ljudi štititi" ukazuje na božansku zaštitu ovog imenovanja sve do Dana Suda jer je poznato da je Ali Poslanikov nefs (duša) a kako je duša sjedinjena s tijelom Poslanik i Ali su jedna duša i tijelo te je upotrijebljena jednina ("će te...") a ne množina. Egzoterijsko objašnjenje po kojemu se Poslanik uplašio ljudi zato jer bi mogli odbiti Alijevo imenovanje je potpuno bespredmetno. Jer, iako je znatan dio muslimana odbio hilafet Imama Alija Božija odredba je u svemu konačna a Muhammed a.s. se nije plašio nikog osim Allaha tako da ovo tumačenje (ezoterijski motreno) ne može biti tačno. Allah je znao da većina ljudi neće prihvatiti Alijevo imenovanje za nasljednika o čemu kra ajeta 67 jasno govori: "... Allah zaista neće ukazati na Pravi Put narodu koji neće da vjeruje".

Pravi Put su Imami navlastito a ovdje je to Imam Ali. Na njegov put Allah neće ukazati narodu, dakle većini jer većinska svijest je "narod" i to upravo zato jer taj narod "neće da vjeruje" u Alijevo imenovanje za halifu i vođu muslimana nakon Muhammeda a.s. Vidimo kako ajet 67 ne govori o narodu koji neće da vjeruje u Allaha već samo o narodu koji neće da vjeruje (što znači u Alijev Vilajet i Imamet). Ukupan broj ajeta sure "Trpeza" je 120, i ako taj broj dodamo broju ajeta koji govori o Alijevoj investituri (67) dobit ćemo tačno broj ajeta Alijevog a.s. mesdžida u suri "Krava"

(187). Jer, $120+67=187$. Pošto trpeza označava hranu a opskrba može biti osjetilna i duhovna ukupnost opskrbe (120) a što ezoterijski znači Vilajet Svetih Imama te Alijevo postavljanje za Muhammedovog nasljednika (67) rezultiraju ulaskom pod svjetlosnu kupolu Imama Alija a.s. (187). Duhovna opskrba u konačnici može dolaziti jedino od Svetih Imama koji su Apsolutni muršidi a učitelj u ljudskom liku je tek privremen i ima zadatak "ojačati" putnika kako bi ovaj bio spreman iskusiti Imamovo prisustvo.

Prema predaji do Obznane Imama Mehdija a.s. ljudskom rodu će biti poznata samo dva ogranka znanja od ukupno 27 ogrankaka. Ukoliko saberemo zbir cifara (ajeta 187 te ukupnog broja ajeta sure "Krava" - 286) dobit ćemo broj 32 ($1+8+7+2+8+6=32$). Sabrano sa 25 ogrankaka još nepoznatog znanja dobije se broj 57 ($32+25=57$) a što je redni broj sure "Gvožđe" i taj broj (57) se nalazi tačno na polovini Kur'ana, jer $57+57=114$. Ovo zato jer je Imam Ali kao Pečat Apsolutnog Vilajeta usredišten u Kur'an te njegova svjetlosna kupola (mesdžid) predstavlja savršenu ravnotežu izvanjskog (zahir) sa unutarnjim (batin). Apsolutna umjerenost je svojstvo Božijih Poslanika i Ehli-Bejta dok obični ljudi mogu tek relativno da se približe samom centru. Zbog toga je Imam Ali (kao centar ravnoteže vjerskog iskustva) po riječima Muhammedovim a.s. "sa svakim Poslanikom poslan tajno a sa mnom javno". Kako smo kazali ukupno 7 Imama ima podignute mauzoleje i zajedno sa Poslanikom Muhammedom oni tvore navlastito 8 mesdžida spomenutih u Kur'anu. Povijesni kontekst podizanja ovih mesdžida nećemo razmotriti jer je svjetlosni aspekt, odnosno metahistorijska uloga 12 Imama mnogo bitnija. Shodno pojavljivanju u hronološkom vremenu zbir redosljeda Imameta ovih 7 Imama je broj 52 ($1+3+7+8+10+11+12=52$). Ukoliko ovom broju dodamo broj Muhammedovih a.s. godina u času smrti (62) dobit ćemo Kur'an, odnosno ukupan broj sura. Jer, $52+62=114$, znamo da Kur'an ima 114 sura. Ovo znači da je svjetlosno isijevanje (iz 7 mesdžida) identično Kur'anu, a što je Poslanik a.s. i naglasio u slavlom hadisu: "Prvo što je Bog stvorio bila je moja svjetlost". Ta svjetlost se spuštala u stvorene svjetove preko 12 svjetlosnih zastora (12 Svetih Imama) od kojih posljednji, Mehdi a.s. stavlja pečat na povijest ljudskog roda. Muhammedansko svjetlo je bilo ono prvoodsjevnuto i za to svjetlo i po njemu su stvoreni svjetovi.

Na Mehdiya ukazuje i zbir cifara 2 broja (52 i 62) a to je broj 15 ($5+2+6+2=15$), a znamo da je Imam Mehdi a.s. rođen 15 - tog Šabana, 255 god. po Hidžri. Razlika pak, dva broja označava cjelinu vjere koja ima 10 stepeni; jer $62-52=10$, a poznati hadis priopćava kako vjera ima 10 stupnjeva koji se poput ljestvi uzdižu jedan iznad drugog.

Zbir brojeva hronološke pojave onih 5 Imama koji nemaju podignute mesdžide je broj 26 ($2+4+5+6+9=26$) a što je tačno polovina od broja 52 (tj. onih Imama koji imaju podignute mesdžide) što ponovo govori o usredištenosti Imama Alija a.s. u ta'vil Božijih Objavljenja kao tajnog Imama koji je sa svakim Božijim Vjesnikom poslan tajno a sa Muhammedom a.s. javno. U tom smislu Poslanik kaže za Alija kao apsolutnog Imama: "Ja i Ali smo jedna te ista svjetlost".

Zbir brojeva (po redosljedu Imameta) svih 12 Imama je broj 78. Ukoliko taj broj oduzmemo od broja Kur'anskih sura (114) dobit ćemo broj 36 ($114-78=36$) a upravo je ajet 36 (što ćemo vidjeti kasnije) u suri "Svjetlost" sukladan mesdžidu Imama Mehdiya a.s. Ovo znači da Imam svih vremena, Mehdi a.s. objedinjujući sve prethodne Objave i svih 11 Imama prije sebe donosi konačno i potpuno tumačenje Kur'ana. Također, sura 36 je sura "Ja-sin" a što je jedno od imena Imama Mehdiya a.s. I kao što je (prema predaji) Ja'sin "srce Kur'ana" tako je i Imam el-Mehdi srce stvorenog svijeta i on taj svijet održava kao što ljudsko srce održava čovjeka. Razmotrimo sada ajet 187 (sure "Krava") koji kako smo vidjeli sukladira mesdžidu Imama Alija a.s. Izvanjski motreno, ajet govori o postu. Bog Uzvišeni za post kaže: "Post je Moj i Ja za njega posebno nagrađujem". Ni za jedan drugi ibadet ovo nije rečeno te to ukazuje na veliki značaj posta.

Vezano pak, za ljubav prema Ehli-Bejtu a.s. Kur'an kaže: "Za ovo od vas ne tražim nikakvu nagradu osim ljubavi prema rodbini". Poslanik a.s. kako vidimo od ljudi nije tražio nikakvu nagradu osim ljubavi prema rodbini a ta ljubav se vraća njenom posjedniku.

Kako su članovi Kuće Čiste "potpuno Božiji" znači da (srčano) stalno poste

od svega što nije Allah te se (ezoterijski) riječi Božije ("Post je Moj...") odnose na njih jer oni su potpuno Njegovi, te je ljubav prema njima također (srčani) post za koji Bog nagrađuje. Noć predstavlja ono ezoterijsko kada se postači (ruh) sastaju sa svojom ženom (nefs) u namjeri da dobiju ono što je "Bog već odredio" a što (ezoterijski) predstavlja svjetlosni zametak. Ovo kazuje kako svaki čovjek nije sposoban za duhovno putovanje već samo oni koji su za to predodređeni, što dokazuju Božije riječi "da dobijete ono što vam je Allah već odredio". Sudbinsko predodređenje za duhovni put je, dakle od najveće važnosti.

U smislu srčanog posta Kudsi Hadis priopćava: "Ne obuhvataju Me ni Moje nebo ni Moja zemlja ali Me obuhvata srce Mog vjernog sluga". Naravno, nije riječ o bilo čemu što podrazumijeva materijalno postojanje već je u pitanju spoznajni odnos. Srčani post je spomenuto obuhvatanje i to je jedino moguće objašnjenje jer se ne radi ni o kakvom "prostornom" (ili "vremenskom") obuhvatanju već o zaprečavanju bilo kakvog ulaska u srce, bilo želja, stvorenja ili nečeg trećeg jer srce ostaje jedino za Boga. Onaj mistik koji stalno i vjerno bdije nad svojim srcem kako ga ne bi zaposjelo ništa sem Allaha Uzvišenog je u trajnom postu spram svega stvorenog te Bog za takvo pregnuće posebno nagrađuje.

Ruh i nefis se međusobno zaodijevaju ("vi ste odjeća njihova a one su odjeća vaša") a oblačenje odjeće u sufizmu ima inicijacijski karakter. Vjenčanje ruha i nefisa znači prestanak teškoće a znamo da je "teška i otežana stvar" Vilajet Svetih Imama. Ezoterijski, teškoća odvajanja od Ehli-Bejta je najteža pošto je sve stvoreno po njima.

Vraćanje zavjetu (njima) je pokajanje koje je Bog prihvatio. Ruh uzima odjeću nefisa što predstavlja duhovni put (tarikati) a nefis uzima odjeću ruha - a što predstavlja spoznaju (marifat), a kada je Bog prihvatio Ademovo pokajanje prihvatio je i kajanje njegove djece, tj. čovječanstva.

Plod spajanja Duha i Duše jeste duhovni (maneviski) plod, odnosno svjetlosni zametak. Kao što se u fizičkom svijetu spajanjem polova (muškarca

i žene) rađa dijete tako i duhovni kontakt Duha i Duše rezultira rađanjem duhovnog djeteta. Ajet dalje kaže "... jedite i pijte (plodove gnoze) sve dok ne budete mogli razlikovati bijelu nit od crne niti zore", te je bijela nit jekin (sigurno saznanje) a crna nit dosezanje sigurnog znanja. Nit je konac a igla služi za šivanje koncem. U ezoterijskom smislu igla je mjesto prolaska ali i spajanja što ćemo vidjeti kasnije! Prilikom svjedočenja za blud (u vanjskom svijetu) 4 svjedoka moraju vidjeti kako "konac ulazi u iglu", inače se svjedočenje ne prihvata.

Ajet 40 (sure "Bedemi") kaže: "Onima koji dokaze Naše budu poricali i prema njima se budu oholo odnosili - kapije nebeske neće se otvoriti, i prije će debelo uže proći kroz iglene uši nego što će oni u džennet ući. Eto tako ćemo Mi grešnike kazniti". Ovaj ajet pojašnjava odnos egzoterijskog i ezoterijskog u svjetlu Prava Kuće Čiste.

I bijela i crna nit (iz ajeta 187 sure "Krava") se uvlače u iglu kako bi se šivalo, odnosno spajalo a ovdje to znači spajanje vjernika sa njihovim Imamima, kako po noći (crna nit - odnosno noć ezoterije) tako i po danu (bijela nit - dan onog egzoterijskog). Kur'an kaže "...svi se Allahova užeta držite i nikako se ne razjedinjujte...", a držati se za uže može samo ko je u njegovoj blizini jer udaljenost podrazumijeva nemogućnost dosezanja.

Imam Sadik a.s. je pojašnjavajući ovaj ajet kazao kako je "uže" Ehli-Bejt a.s. te ko se drži tog užeta ne može zastraniti ili otići na krivi put. Izvanjski smisao ajeta 40 sugerira nemogućnost ulaska poricatelja u džennet analogno nemogućnosti prolaska debelog užeta kroz iglene uši što ovdje nećemo dalje komentirati. Dokazi Božiji na Zemlji Njegovoj jesu Sveti Imami, njih 12. Vidimo kako se u ovom ajetu ne spominje ni vjera ni nevjerovanje već upravo poricanje Imama koji su ta'vil Objave. Dakle, riječ je o poricanju Imama kao Dokaza Božijih.

Oholo odnošenje naspram Imama dolazi nakon poricanja Imameta i odnosi se na negaciju njihovog uzvišenog položaja datog od Boga. U povijesnom smislu svi Islamski vladari su se oholo odnosili spram Svetih Imama

često koristeći vjeru kao formalno pokriće a što je najgora vrsta oholosti. U skladu s tim Isus je rekao: "Oholost je u svom maksimumu kada koristi stvari poniznosti", dakle to je najgora vrsta oholosti i ona dolazi kao posljedica poricanja dokaza Božijih (tj. 12 Imama a.s.). Onaj ko prizna Imame kao dokaze Božije na Zemlji njegovoj nikada se prema njima neće oholo odnositi. Takvima (koji se ohole) se kako ajet 40 dalje kaže "kapije nebeske neće otvoriti".

Ovo su kapije Vilajeta 12 Imama jer je Muhammed a.s. kazao za Imama Alija a.s. kako je on kapija grada njegova znanja. Pošto su svi Imami jedna te ista svjetlost te kako je za jedan ajet ("Tako Mi neba sazviježđima okićenog") Poslanik rekao da se nebo odnosi na njegovu osobnost a sazviježđa na 12 Imama, Imami su u tom smislu kapije nebeske, odnosno vođe duhovnih puteva kao što su i zvijezde orjentir putnicima u fizičkom svijetu. Poricatelji njihova položaja zbog toga ne poznaju kako treba ni ezoterijsko (crna nit) niti egzoterijsko (bijela nit). Kapije Vilajeta se otvaraju za one mistike koji priznaju Imame kao Dokaze Božije a takvi se shodno tome prema njima neće oholo odnositi.

Vezano za ajet ("i da to sačuva od zaborava uho koje pamti") Poslanik je molio da to uho bude Imam Ali a.s. i dova mu je primljena. Ovo znači da je Imam Ali a.s. zapamtio i sačuvao sve što je čuo od Plemenitog Poslanika a.s. Uha na glavi su dva i to su "iglene uši" kroz koje prolazi uže Ehli-Bejta, odnosno oni koji se "čvrsto Allahovog užeta drže" (sakupljeni pod svjetlosnom kupolom Imama Alija a.s.). Na taj način sljedbenici od zaborava čuvaju sakupljeno znanje o Ehli-Bejtu a.s. U ezoterijskom smislu ajet dakle priopćava da će oni okupljeni oko užeta Ehli-Bejta proći "kroz" zbilju Apsolutnog Imama jer su oni ti koji ne poriču dokaze Božije (Imame) i prema njima se oholo ne odnose.

Kao što izvanjski mesdžid čuva od zaborava Imama Alija a.s. tako i unutarnji mesdžid čuva od zaborava (u svojim srčanim "ušima") postojanje užeta za kojeg se čvrsto drži a to je Ehli-Bejt a.s. Po prirodi stvari oko užeta je sakupljena mala i odana grupa jer udaljenost onemogućava doseganje.

Jedanput je Imam Ali a.s. rekao kako će "naši sljedbenici ući u džennet na pet kapija" te su to kapije nebeske koje će se otvoriti i oni dakle neće biti zaboravljeni shodno ajetu o "uhu koje pamti", a iglene uši su sredstvo spajanja "crne i bijele niti" (ezoterijskog i egzoterijskog) koje se samo tako (na način spoznaje Imama kao batina Objave) i mogu razlikovati. U fizičkom svijetu za razlikovanje crnog i bijelog trebaju oči i analogno tome za puno razlikovanje zahira i batina treba srčani vid (basiret).

U ajetu 187 (sure "Krava") se dalje zabranjuje snošaj sa ženama "dok ste u itikafu u mesdžidima" (džamijama). Ovdje vidimo kako kontakt Duha (ruh) i duše (nefs) postaje "zabranjen" što znači da duhovni odgoj (terrbiyet) ulazi u novu fazu. Naime, duhovnjak ulazi u mesdžid kao mjesto osame što će reći da se suočava sa hakikatskom zbiljom Apsolutnog Imama (Alija a.s.) a ta uloga pripada svakom od Dvanaestorice i oni su Predvodnici i Vodiči. U ovoj fazi učenik (murid) se osamljuje sa svojim Imamom koji jedini i jeste Apsolutni muršid te više nema potreba za učiteljem u ljudskom obliku. Relativni muršid (šejh) može voditi učenika do jedne razine nakon čega njegovo djelovanje prestaje te on murida predaje jednom od 12 Svetih Imama a.s.

Ajet 187 (sure "Krava") završava: "... to su Allahove granice i ne približujte im se. Eto, tako Allah objašnjava ljudima propise Svoje da bi se onoga što im je zabranjeno klonili".

Znamo da se Muhammedanska svjetlost spušta u stvoreni svijet preko 12 Svjetlosnih zastora (Svetih Imama) a što znači da ta svjetlost prolazi kroz nasut (svijet svjetlosnih inteligencija), melekut (svijet duše) te na kraju stiže u mulk (svijet materijalnih čvrstih tijela). Na svakom od ova tri stepena postoji razina očitovanja Svetih Imama.

Ovo predstavlja također silazni luk svake duše, odnosno njeno spuštanje u materijalni svijet. Spoznaja Imama svog vremena (ovdje Alija a.s.) u mistikovoju duši obznanjuje ova 3 svijeta sukladno njegovim mogućnostima a što predstavlja spomenutu spoznaju Imama u njegovoj čistoj svjetlosti.

Itikaf predstavlja osamljivanje u džamiji zadnjih 10 dana mjeseca Ramazana. Imam Ali a.s. je ubijen devetnaestog dana Ramazana te dakle slijedi još 10 dana do kraja svetog mjeseca.

Ovo je išaret na veliki šehadet duhovnog putnika nakon kojeg se on osamljuje sa Imamom. Jer, Alijev šehadet je arhetipska slika velikog šehadeta kada duhovnjak konačno zadobija pobjedu u Velikom Svetom Ratu a što je kao što znamo rat protiv sebe, odnosno strasti duše, egoizma i niskih poriva.

Kazali smo kako se Muhammedanska svjetlost spušta u stvoreni svijet prolazeći kroz svijet duše i silazeći u materijalni svijet, uozbiljuje se u jednom od Svetih Imama. Time započinje kratki boravak Imama na ovom svijetu. No, svijet božanskog (lahut) gdje se Imami obznanjuju u stanju čiste riječi je nedosezljiv za duhovnog putnika i "to su Allahove granice" kojima se zabranjeno približavati. Nije dakle riječ o zabrani "prelaženja" granica (lahuta) već upravo o zabrani približavanja, jer približiti se nedosezljivom je nemoguće već na razini promišljanja (pokušaja).

Riječ je o zabrani koja je izrečena nebeskom Ademu i Havi jer Kur'an njima dvojema kaže: "... i jedite i pijte odakle god hoćete samo se ovom stablu ne približujte...", te je jasno da im je bilo zabranjeno približavati se stablu ali ne i jesti sa njega.

Stablo je stablo Vilajeta Svetih Imama a cjelina Vilajeta se ima očitovati tek sa Mehdijem a.s. U oba slučaja je upotrebljen identičan izraz ("ne približujte se") što znači da se cjelina Vilajeta očituje preko 12 Imama u stanju Čiste Riječi. Za sada su to "Allahove granice" i običan smrtnik nema pristupa očitovanju 12 Imama u stanju Čiste Riječi. Oni koji imaju sigurno znanje odbijaju govoriti jer je to pitanje općenitoj svijesti, nedokučivo. Jedan Kur'anski ajet priopćava: "O, vjernici, budite strpljivi, izdržljivi i na granicama bdijte".

Za strpljivost Poslanik a.s. kaže kako je ona vjeri ono što je glava tijelu dok za izdržljivost jedan ajet priopćava kako su to oni koji su izdržljivi u

neimaštini, bolesti i boju ljutom. Neimaština je siromaštvo a Poslanik kaže: "Siromaštvo je moja slava", te je to slavljenje Boga. Misli se na duhovno siromaštvo ili "ogoljenost bitka", dok bukvalno siromaštvo nije preporučeno ali skromnost jeste.

Bolest je iskušenje a hadis kaže kako Bog najviše voli da se od njega traži zdravlje. Zdravlje može biti zdravlje tijela i zdravlje srca a shodno predaji kada je srce zdravo onda je zdravo i cijelo tijelo. Zdravlje srca ovisi o djelovanju duše tokom života.

Boj ljuti je rat protiv sebe ili Veliki džihad, i sve spomenuto i jeste strpljivost i izdržljivost kao preduslov "bdijenja na granicama" (lahuta). Bdijenje na ovim granicama duhovnjak uspostavlja nakon pune ravnoteže egzoterijskog i ezoterijskog pod kupolom Imama Alija a.s. te nakon što proputuje svijet svjetlosnih inteligencija (nasut), svijet aktivne imaginacije, odnosno svijet duše (melektut) te svijet grubih, čvrstih tijela (mulk). Ove svijetove putnik prelazi zajedno sa svojim Imamom te (od tada) počinje bdijeti na granicama lahuta tj. svijeta božanskog ne približavajući se (u potpunosti) tom svijetu a što i zahtijeva njegov odgojni stupanj jer su to Allahove granice kojima se ne približava i gdje se Sveti Imami očituju u stanju Čiste Riječi. Ono, pak što ne možemo (od toga) znati nismo dužni ni spoznavati jer "Bog nikog ne zadužuje preko mogućnosti" (Kur'an).

Duhovnjakova duša više ne pruža otpor Duhu i Božiji propisi se odvijaju unutar takve duše kao dio njene "prirode". U tom smislu je Muhammed a.s. rekao: "Ja i oni koji su bogobojažni iz mog ummeta oslobođeni smo opterećenja".

Tada duhovnjak Božije Zakone spoznaje unutar svog vlastitog bića. Naravno, treba dodati da u početnim fazama tarikatske borbe sa samim sobom šerijat može izazvati opterećenja zbog intenzivnog otpora duše ali kada je jednom pokorena duša više ne poznaje teret suprostavljanja. Dok je sklona zlu (nepsi emare) duša daje otpor Božijim Propisima. Zatim, kori sebe (lev-vame), te prima nadahnuća (mulhime) da bi se na kraju smirila (mutmeine).

SVJETLOSNA KUPOLA IMAMA HUSEJINA A.S.
(ajet 17 sure "Pokajanje", sura 9, 129 ajeta).

Ajet 17: "Mnogobožci nisu dostojni da Allahove mesdžide (džamije) održavaju kad sami priznaju da su nevjernici. Djela njihova će se poništiti i u vatri će vječno ostati".

Kao što je poznato Imam Husejin a.s. je Princ Mučenika i kao šehid je poginuo na Kerbeli gdje se i nalazi njegov mauzolej. Njegova pogibija je ostavila trajan pečat i trag u srcima muslimana te se taj događaj i danas obilježava.

Jednom prilikom Muhammed a.s. je stavio ruku na glavu Imama Husejina a.s. (dok je on bio još dijete) i rekao: "Devet će Imama biti poslije njega od kojih je posljednji Kaim (Podrška)", a sura "Pokajanje" je deveta sura čime je potcrtan ovaj hadis, jer svi Sveti Imami potječu iz Husejinovih a.s. "krsta", tj. iz njegove svjetlosne "kičme". U tom (ezoterijskom) smislu Imam Husejin je "otac" svih Svetih Imama.

Pogledajmo najprije neke brojčane naznake. Ukupan broj ajeta sure "Pokajanje" je 129. Ukoliko izuzmemo broj 9 ponovo ostaje broj od 12 Imama (129=12·9). Ajet (svjetlosne kupole Imama Husejina a.s.) je rednog broja 17 što ukazuje na vlast Imama Mehdijs a.s. koji će kao što znamo vladati 17 godina i on je deveti Imam nakon Husejina a.s. Naravno, Mehdijsa vlast će biti duhovna i to kao rezultat krajnje preobrazbe svijesti u Dobu Zlatnom. Riječ je dakle o završetku duhovne i spiritualne evolucije čovjekove čime on i ostvaruje svrhu stvaranja zadobivši "lik najskladniji". Ne radi se dakle ni o kakvom obliku političke ili vojne vlasti i stoga valja reći kako je "politički" Islam konstrukcija novijeg vremena i taj koncept nije utemeljen na Islamskom učenju. Nikakav poseban društveni sistem nije neophodan za prakticiranje Islama i vjerski život je svugdje moguć. Upravo zato, naciji (baš kao ni državi) nema ni spomena u Svetoj Knjizi. Zajednica muslimana (zbratimljenih u Medini) nije bila država niti je imala jednu odliku državnosti.

Sura "Pokajanje" ima 129 ajeta. Ukoliko oduzmemo ajet 17 dobit ćemo broj 112 ($129-17=112$) što predstavlja 100 Lijepih Božijih Imena i 12 Imama ($100+12=112$) a što opet govori da su svi Sveti Imami pod Husejinovom a.s. svjetlosnom kupolom, odnosno u njegovim (svjetlosnim krstima). Cjelina "Pokajanja", dakle, a pokajanje je vraćanje Bogu, sadrži 100 Lijepih Božijih Imena, Dvanaest Imama te Vlast Imama Mehdija. Ovo je povratak Bogu sa pozicija Vilajeta 12 Imama a.s.

Zbog toga, 100 Lijepih Božijih Imena, vlast Imama Mehdija te ukupnost Imameta daju (zajedno sabrani) broj ajeta sure "Pokajanje" ($100+17+12=129$). Poznato je da sura "Pokajanje" jedina počinje bez "Bissmillah", odnosno bez otvarajućeg stavka. Ezoterijski motreno, riječ je upravo o nepravdi nanesej Husejinu a.s. a što je univerzalna nepravda baš kao što je i njegov otpor arhetipska slika svakog otpora zlu. Mnogobožci spomenuti u ajetu 17 jesu Jezid i njegova vladajuća klika koji su i napravili masakr na Kerbeli. Povijesni kontekst je manje bitan jer su svi ajeti metahistorijskog karaktera te "Jezida" treba promišljati kao tlačiteljstvo uopće, ponajprije ono koje se zakriva krinkom vjere, te je ajet 17 ezoterijska "Bissmillah", nastala kao plod odricanja od mnogobožaca.

Upravo je ta garnitura vlasti sama priznala nevjerstvo kako to ajet i kaže. Sukladno tome, oni nisu dostojni da održavaju Allahove mesdžide, tj. da spoznaju Svete Imame koji su batin i ta'vil Objave. Kur'an kaže: "... i koji pored onog što ih se ne tiče dostojanstveno prolaze...", a to su oni koji nemaju Pravo na Imamet ali ne spadaju ni u grupu mnogobožaca koji nisu dostojni spoznati Imame. Pitanje Imameta se njih "ne tiče" ali uvažavaju Imame kao mudre i plemenite ljude. Međutim, Jezid i njegovi dvorjani su sasvim drugačija skupina, grupa koja "priznaje da su nevjernici", a poznato je da se na Jezidovom dvoru živjelo raskošno, te su priređivane gozbe na kojima su plesale igralice i konzumiralo se vino.

Bilo je to doba kada su se Božiji propisi otvoreno kršili a ono nedozvoljeno se koristilo i uživalo bez ikakvog obzira. Dok je Muavija lukavo održavao punu formu vjere, njegov sin Jezid je sve odbacio.

"Održavati mesdžide", prema tome znači ući u batin Imama, odnosno njegovu svjetlosnu bit jer onaj ko održava džamiju ulazi u njenu unutarnjost, a batin Imama je svjetlo.

Ovaj ezoterijski nivo, dakle, podrazumijeva spoznaju Svetih Imama u stanju njihove čiste svjetlosti. Naravno, u pitanju je "teška i otežana" stvar Vilajeta koju je mučno dosegnuti a predispozicije te vrste uključuju prije svega odabir samih Imama. Tako je jedan od Svetih Imama kazao kako tešku i otežanu stvar (Vilajeta) ne mogu nositi čak ni Poslani Vjerovjesnik ni odabrani melek niti vjernik čije će srce Bog iskušati. Na pitanje ko je onda može nositi Imam je kazao: "Onaj koga Bog hoće i koga mi odaberemo". Odabir samih Imama je od presudne važnosti i predstavlja ključni momenat.

Upravo ovaj odabir ukazuje na one koji jesu dostojni održavati Allahove mesdžide, odnosno ući u batin Imama a što opet znači spoznaju Imama u stanju njegove čiste svjetlosti. Vlastitom snagom nijedan smrtnik to ne može bez pomoći i odabira od strane Svetih Imama, ma koliko izvrstan bio u prakticiranju vjere i duhovnim nastojanjima.

Kako su oni božanske "energije" preko kojih Bog Uzvišeni djeluje na postojanje jasno je da (u Bitku) nema nikakve snage niti moći osim kod Boga dž.š. Kada bi neko imao realnu snagu i moć bio bi to drugi bog pored Allaha a to je nemoguće.

Kraj ajeta 17 priopćava kako će se djela mnogobožaca poništiti i da će u vatri vječno ostati. Vilajet 12 Imama je uvjet potpune vjere o čemu navedeni dio ajeta i govori jer Imam je navlastito svačiji raj ili pakao. Poništenje dijela se spominje prvo (a onda boravak u vatri) jer se prema predaji "djelo bez vjere" kod Boga ne prima a mnogobožci (iz ajeta 17) sami priznaju da su nevjernici te se poništenje (čak i mogućih dobrih djela) podrazumijeva. Kur'an kaže kako poricatelji "ni ispitivani neće biti" (na onom svijetu) upravo zato jer sami priznaju da su nevjernici kako to i kaže ajet 17 sure "Pokajanje". Kao što znamo, poznata Alijeva a.s. predaja priopćava: "Neće

ući u džennet niko osim onoga ko ih (Imame) zna i koga oni znaju i neće ući u džehennem niko osim onoga ko ih ne zna i koga oni ne znaju".

U ezoterijskom smislu, "znati" Imame podrazumijeva preegzistentnu sklonost duše ili bolje reći stvorenost duha od tračaka njihove svjetlosti a slično teži sličnom i ono manje se pokorava većem. No, i oni drugačiji će nekad pronaći sebe u okrilju Kuće Čiste jer Imam Ali a.s. kaže: "Nema nijednog bića a da u konačnici neće pronaći ljubav prema nama" (Ehli - Bejtu).

SVJETLOSNA KUPOLA IMAMA KJAZIMA A.S.

(ajet 18, sura "Pokajanje", sura 9, 129 ajeta).

Najprije kažimo da su pod ovom kupolom sveti mezari dvojice Imama, Kjazima a.s. i Dževada a.s. ali jedinstveni kompleks "Kazimejn" promatramo u kontekstu kupole Imama Kjazima a.s. Njegovo turbe je u Bagdadu.

Ajet 18: "Allahove mesdžide (džamije) održavaju jedino oni koji u Allaha i u onaj svijet vjeruju i koji molitvu obavljaju i zekat daju i koji se nikoga osim Allaha ne boje; oni su, nadati se je, na pravom putu".

Ajet 18 dolazi odmah nakon Husejnov a.s. svjetlosne kupole, odnosno ajeta 17. Vidimo kako ovaj ajet za razliku od onih koji ne mogu održavati Allahove mesdžide (i koji sami priznaju da su nevjernici) pojašnjava ko su oni koji Allahove mesdžide održavaju, te su navedene osobine tih ljudi, odnosno neki Islamski principi koje oni slijede, kako bi spoznali Imama svog vremena koji je Hram svjetlosti. Spomenuta je vjera u Allaha, vjera u onaj svijet, zatim obavljanje molitve i davanje zekata te strah (jedino) od Allaha. Post i hadž su također temelji vjere ali u ajetu 18 nisu spomenuti jer oni koji molitvu obavljaju i zekat daju svakako uz to i poste te obavljaju hadž (bar u nakani jer nije svako u stanju obaviti tu Islamsku dužnost). Zbog toga se od svih dužnosti namaz i zekat zajedno najviše spominju jer ko se obraća Bogu i udjeljuje takav će zasigurno postiti te obaviti hadž.

Na kraju se spominju oni "koji se nikoga osim Allaha ne boje". Strah od Allaha isključuje strah od stvorenja što je i naglašeno u jednom hadisu.

Naime, predaja priopćava kako, ukoliko se neko boji Allaha, On će dati da se njega boji sve drugo. A ukoliko se neko boji nečeg drugog, mimo Allaha, on daje da se takav boji svega drugog. Vidimo kako jedno isključuje drugo jer su istovremeni strah od Allaha i od stvorenja nespojivi.

Ezoterijski motreno, u pitanju je spoznaja Imama svog vremena a što smo već spominjali. Jer, Allaha se boje učeni a učeni su Sveti Imami a.s. Shodno ovome, njihovi sljedbenici jesu oni koji se nikog osim Allaha ne boje što znači da su to oni koji znanje primaju isključivo od Dvanaestorice Imama koji i jedini jesu stvarni (apsolutni) muršidi, jer smo vidjeli da je strah od Allaha povezan sa učeñošću a učenost je znanje. Ajet završava kako su oni "nadati se je na pravom putu".

Kako od "Allahove kazne niko siguran nije" (Kur'an) nada je preduvjet spasenja jer nema spasa bez nade kao što nema nade bez izvjesnoti spasenja. Muhammed a.s. je u tom smislu rekao: "Kada bi se vjernikova nada i strah vagali bili bi u ravnoteži" čime se potvrđuje gore navedeno. Ukoliko bi prevagnuo strah (od Boga) to bi paralizirajuće utjecalo na svaki ovozemni posao te ne bi bilo ovosvjetskog napredovanja a Svevišnji Allah hoće da je i ovaj svijet napredan. Strah bi (ukoliko bi prevladao) savladao i onesposobio vjernika da privređuje i brine se, kako o sebi tako i o drugima. A ukoliko bi pak prevladala nada, čovjek bi se osmjelio i osilio spram Allaha budući da bi bio siguran u svoje spasenje te bi na taj način griješio i kršio Božije propise bez ikakvog ustručavanja. Zbog toga su ova dva svojstva, strah i nada kod vjernika uravnoteženi kako ne bi zapao ni u jednu krajnost - potištenost zbog moguće kazne i oholost koja bi bila plod bezuvjetnog spasenja. Strah bi sam po sebi obesmislio plodove ljudskog rada a nada bez straha neizbježno vodi u razuzdanost.

Naravno, Božija Milost je primarna a kazna je sekundarna i ona je sredstvo očišćenja jer grijeh je tamna tačka na srcu i čisti se vatrom kao što se prljavština na ovom svijetu čisti vodom. Onosvjetske patnje su plodovi djelovanja na ovom svijetu a na djelovanje Bog ne prisiljava nikog. Naglašavajući prednost Milosti Muhammed a.s. je rekao: "Allahova Milost

prema ljudima veća je od majčine milosti prema djeci", te je prema tome neizmjerena. A kako Božija milost nema početak tako nema ni kraj jer kraj je znak početka pa prema tome nikakva kazna (odnosno grijeh) ne može nadvladati Milost. Upravo zato je u prapostojanju iznad Božijeg Arša bilo napisano: "Moja Milost je pretekla Moju Srdžbu" čime se ukazuje da je Božija Srdžba vezana za zlo djelovanje čovjekovo dok Milost postoji sama po sebi i ne treba joj razlog za postojanje. Milost teži da se ispolji dok je srdžba sekundarna i postoji samo onoliko koliko su veliki ljudski grijehovi a grijeh ne izvodi iz vjere, izuzimajući mnogoboštvo.

Vidjeli smo kako je spoznaja Allaha spoznaja Imama a spoznaja ne postoji bez pravoputnosti niti pravoputnost bez znanja jer Pravi Put mora imati cilj dok krivi putevi to ne moraju.

"Vidjećeš ljude kao pijane" - kaže Kur'an a pijan tetura bez cilja i svrhe. Kazali smo kako su Sveti Imami pravi put navlastito jer nema znanja bez Ehli-Bejta kao što ne postoje Članovi Kuće a da ne posjeduju znanje. Ko traži znanje izvan Kuće Čiste neće ga naći a ako (dio) i nađe to je opet preko njih makar tragalac to i ne znao. Zbog toga kraj ajeta 18 kaže kako su sljedbenici Ehli - Bejta nadati se na Pravom Putu jer Pravi Put su Imami a budući da su centar apsolutne umjerenosti oni su ravnoteža (u ovom kontekstu) između straha i nade. Strah se izostavlja dok se nada naglašava te je to u potpunosti u skladu sa hadisom u kojem Poslanik kaže kako će se njegova zajednica podijeliti u 73 skupine i "sve će u vatru osim jedne". Ko je spašena grupa naglasio je opet sami Poslanik kazavši Imamu Aliju - "Ti i tvoji sljedbenici ste spašeni na Sudnjem Danu".

Kako ne postoji unaprijed zagarantovano spasenje (samo po sebi) nada je snažno naglašena jer sve ovisi o Božijoj volji a ljudsko prosuđivanje dobra i zla nikada ne može biti apsolutno pravedno i konačno te stoga eshatološka sudbina svakog stvorenja ostaje čovjeku zatajena. No, nada je posve opravdana jer Božija Milost obuhvata sve uprkos tome što postoje oni kojima "nije stalo do Moje Milosti" (Kur'an). To su oni koji su zastrti strastima i neznanjem

Ipak, kao što i ajet kaže: "... svi će oni, i oni na nebesima i na zemlji u Milostivog tražiti utočište...", jer tu milost nikada (zbijski) nisu ni napustili niti je moguće izaći iz nje.

SVJETLOSNA KUPOLA IMAMA REZE A.S.

(ajet 107 sure "Pokajanje", sura 9, 129 ajeta)

Ajet 107: "A oni koji su mesdžid (džamiju) sagradili da bi štetu nanijeli i nevjerovanje osnažili i razdor među vjernike unijeli, pripremajući je za onoga koji se protiv Allaha i Njega Poslanika još prije borio - sigurno će se zaklinjati. "Mi smo samo najbolje željeli", - a Allah je svjedok da su oni pravi lažljivci".

Vezano za ovaj ajet potrebno je napraviti kratak osvrt na povijesne događaje. Halifa Memun živio je u dobu Imama Reze a.s. i bio njegov savremenik. Čisti Imami iz Muhammedovog potomstva, zbog svog morala, znanja i ispravnosti bili su trn u oku "Islamskim" halifama u svojim vremenima. Na taj način je i Memun htio ograničiti djelovanje Osmog Imama te ga faktički prisilno doveo u Merv (danas se taj grad zove Mešhed). Imam je predskazao da će umrijeti u tuđini te se oprostio sa svojim dodavši da se nikada neće vratiti u Medinu. U pitanju je bio krajnje podmukao Memunov plan kojemu je cilj bio sebe (kao halifu) prikazati u što boljem svjetlu i predstaviti se prijateljem Poslanikove a.s. porodice. Stoga je on ponudio Imamu Rezi a.s. hilafet što je Imam odlučno odbio. Upravo to je mesdžid razdora jer Reza a.s. to nije mogao prihvatiti ali je pod prijetnjom smrću pristao da ga Memun proglasi prestolonasljednikom. Imam je kao uvjet postavio distancu od bilo kakvih pitanja vlasti i države te da se neće uplitati u poslove poput smjenjivanja, postavljanja, suđenja, presuda i fetvi.

Vidimo kako se Imam Reza a.s. ovdje odriče moguće štete iz ajeta 107 (sure "Pokajanje") a to je da se nikad ne bavi pitanjima vlasti i države jer bi to bavljenje bilo šteta za vjeru pošto se osuđuje učenjak blizak vlastima, jer su učenjaci nasljednici Vjerovjesnika.

Potom se odriče nevjerovanja koje bi se osnažilo (iz istog ajeta) a to je da se ne upliće u poslove poput postavljanja i smjenjivanja jer su na vlasti bili nepravедni ljudi. To uvijek osnažuje poricateljstvo jer se obični svijet neizbježno povodi za primjerom onih iznad sebe. Ukoliko neko svojim djelom ne svjedoči istinu njegove riječi neće prodrijeti do ljudskih srca.

Na kraju se Imam Reza a.s. odriče razdora među vjernicima, odnosno presuda, suđenja i fetvi jer je u nepravедnim okolnostima jedna strana uvijek nezadovoljna a ozlojeđenost biva uzrokom razdora jer se razilaze oni koji su na suprotnim pozicijama, odnosno oni koji imaju suprotstavljene stavove. Iz svega ovog je posve vidljivo da govor Imama Reze a.s. odnosno njegovi uvjeti za prihvatanje funkcije prestolonasljednika u potpunosti sukladiraju ajetu 197 sure "Pokajanje" te su ti uvjeti ustvari odgovori na dileme postavljene podizanjem mesdžida razdora. Naravno, povijesni kontekst je nešto sasvim drugo i to ovdje nećemo razmatrati (mesdžid razdora u Poslanikovom dobu). Jer, u pitanju je odnos Istine i neistine, pravde i nepravde.

Imam Reza je naglasio da od svega neće biti ništa te da će on umrijeti prije Memuna. Shodno ajetu, mesdžid razdora je pripreman za onoga koji se "protiv Allaha i Njegova Poslanika još prije borio". Emevije i Abasidi su prolijevali krv potomaka Poslanikovih a Memunov otac Harun je bio neprijatelj Ehli-Bejta i trovač Imama Kjazima a.s. te je on taj koji se još prije (Memuna) protiv Allaha i Njegova Poslanika borio. U pitanju je korijen stabla pokvarenosti, zlo naslijeđe koje prati cijelu povijest Umejada i Abasida koji su po pravilu bili žestoki neprijatelji Kuće Čiste, izuzimajući Omera ibn Abdulaziza te još par ljudi na vlasti.

Najprije se Harun (još prije svoga sina Memuna) borio protiv Allaha. U Bitku je borba protiv Allaha nemoguća jer se sve pokorava Njegovoj volji, "htjeli ili ne htjeli" (Kur'an) te je prema tome borba protiv Allaha borba protiv Njegovih propisa a Božijim propisima je utvrđeno da 12 Imama jesu oni koji su vodiči i mudraci. Borba protiv Poslanika je moguća i ona se dešavala kako bukvalno (u mnogim bitkama koje je vodio Muhammed a.s.) tako i u prenesenom značenju kao borba protiv njegova sunneta. Ta

borba traje i danas jer sunnet je uvijek živ i ne predstavlja okamenjenu tradiciju. Pripremajući mesdžid za onog prije sebe (Haruna) Memun ga je pripremao i za onog poslije sebe jer je bit jedna te ista. Harun Hebrejski znači "predragi" što je išaret na žudnju za moći i samoobožavanjem a što je i glavna okosnica vlasti Abasida. Harun a.s. (kojega spominje Kur'an) je bio Musaov a.s. brat i njegov pomoćnik, te je i njemu dato Poslanstvo.

Muhammed a.s. je jedanput rekao Imamu Aliju a.s.: "Ti si prema meni isto što i Harun prema Musau, samo što poslije mene nema Poslanika". Ovim iskazom je Imam Ali a.s. uzdignut na stepen Vjerovjesnika bez Knjige, a Članovi Kuće su naravno još preegzistentno superiorni svim ljudima.

Ajet 107 (sure "Pokajanje") nastavlja: "... sigurno će se zaklinjati: "Mi smo samo najbolje željeli", - a Allah je svjedok da su oni pravi lažljivci".

Da bi pridobio mase za postavljanje imama Reze a.s. kao prestolonasljednika Memun se pravdao tako da su tim činom on i dvorski uglednici "samo najbolje željeli" jer je Imam Reza bio najbolji među ljudima. Međutim, Allah razotkriva njihovu spletku te je Svjedok da su oni pravi lažljivci.

Svjedok je od istog korijena kao i šehid a Imam Reza je otrovan te je dakle sa ovog svijeta otišao kao šehid. Pošto je laž nespojiva s vjerovanjem (hadis) oni koji su prisilili Imama da iz Medine dođe u Merv jesu pravi lažljivci a pravi se odnosi na njihovu iznutarnost (batin) dok su izvanjski (dakle formalno) bili vjernici, ali ne i suštinski pošto je kako smo vidjeli laž nespojiva s vjerovanjem te oni koji lažu ne mogu biti vjernici. Jer, vjerovanje u Boga je vjera u Istinu a istina i laž su na različitim stranama.

Ajet kaže kako "će se zaklinjati...", a na drugom mjestu Kur'an kaže: "... ne prodajite zakletve svoje za nešto što malo vrijedi", a vlast je sama po sebi nešto što malo vrijedi te se to može odnositi i na Memunovu prevaru kada se (upravo preko Imama Reze) htio predstaviti kao prijatelj i poštovatelj Kuće Čiste. Imam Reza a.s. je uprkos svim spletkama dobio sina (Imama Dževada a.s.) te je Imamet s njim nastavljen.

SVJETLOSNA KUPOLA IMAMA HADIJA A.S.
(ajet 108 sure "Pokajanje", sura 9, 129 ajeta).

Ajet 108: "Ti nemoj u njoj nikad molitvu obaviti. Mesdžid (džamija) čiji su temelji već od prvog dana postavljeni na strahu od Allaha, zaista više zaslužuje da u njoj obavljaš molitvu. U njoj su ljudi koji vole da se često peru, a Allah voli one koji se mnogo čiste".

Vidimo da se ovaj ajet nastavlja na prethodni govoreći o "mesdžidu razdora", odnosno Memunovom pokušaju sijanja razdora a redni broj ajeta 108 ukazuje na Imame kao Lijepa Allahova Imena jer tih imena je kako znamo 100 a Reza je osmi Imam ($100+8=108$). Sada se Imamu Hadiju naređuje da u njoj nikada molitvu ne obavi, a ezoterijski je riječ o zabrani duhovnjaku i da ulazi u mesžid koji nije Imam navlastito. Zatim se spominje Imam Hadi kao jedan od hramova svjetlosti, odnosno mesdžid čiji su temelji već od prvog dana postavljeni na strahu od Allaha.

Hadis priopćava: "Sve ima svoj temelj a temelj Islama je ljubav prema Ehli-Bejtu a.s.". To je, dakle temelj Hadijevog a.s. mesdžida, odnosno njegove svjetlosne kupole.

Ljubav prema Kući Čistoj predstavlja strah od Allaha a kako je temelj Islama ljubav prema Ehli-Bejtu te kako je taj temelj postavljen na strahu od Allaha (a Allaha se boje učenici - Imami) znanje i ljubav su osnov svjetlosne kupole (mesdžida) svakog od Svetih Imama. A ljubav prema njima je sama po sebi znanje kao što je znanje uzrokovano ljubavlju koja od njih odlazi duhovnjaku. To se dešava od "prvog dana", kako priopćava ajet 108. Prvi dan ezoterijski ukazuje na početak stvaranja, odnosno preegzistenciju kada je 12 Svjetala (Svetih Imama) bilo položeno ispred Božanskog Prijestolja, dakle riječ je o preegzistentnom bivanju Prečistih koje ih odvaja (superiornošću) od svih stvorenja.

Za Svete Imame Imam Ali a.s. kaže. "Oni su život znanja i smrt neznanja". Kako su dakle život znanja u pitanju je živo (urođeno) a ne preneseno

znanje, ono znanje koje se nasljeđuje svjetlosnom biti koja Kuću Čistu odvaja od svih drugih stvorenja. Na ovaj način su oni koji ih ne slijede duhovno mrtvi u smislu zamrlog srca a smrt srca je smrt cijelog bića.

Ajet 108 nastavlja: "... u njoj su ljudi koji vole da se često peru, a Allah voli one koji se mnogo čiste". U vanjskom svijetu prati znači odstranjivati prljavštinu te u ezoterijskom smislu to ima značenje suprotstavljanja lošim osobinama duše. Riječ "često" govori o permanentnom suprotstavljanju duši sklonoj zlu (nepsi - emarre) sve dok putnik ne dosegne Allahovu ljubav a što je blizina Kući Čistoj jer Bog voli one koji vole njih. Božija Milost obuhvata sve, no ovdje se radi o ljubavi, odnosno posebnoj Božijoj naklonosti te se, kada se javi (umjesto "peru") upotrebljava izraz "čiste".

Božanskom naklonošću mistikovo pranje (sebe) se uzdiže na nivo čišćenja. Borbom protiv sebe "pranje" se dakle uzdiže na razinu čišćenja te tada već uznapredovali duhovnjak postaje poput svog Imama pa se često (suprotstavljanje duši) pretvara u mnogo čišćenja a mnogo u odnosu na često može ukazivati i na kvalitativnost uvećanja, a ne samo kvantitativnu mnogostrukost. Kur'an kaže: "... smiju ga dotaknuti samo oni koji su čisti...", a ovo se odnosi na samu Svetu Knjigu. Svaki obredno čist vjernik može (izvanjski gledano) dotaknuti Svetu Knjigu. Ali u ezoterijskom smislu, doticanje ima značenje tumačenja Knjige te je to rezervirano za one koji su potpuno očišćeni od grijeha, znači (čisti) a to je Kuća Čista (Muhammed, Fatima i 12 Svetih Imama a.s.). Jedino oni ispravno i potpuno mogu tumačiti Kur'an a drugi (učenjaci) koji posjeduju znanje dobijaju ga preko njih makar učenjak koji stječe znanje to i ne znao. Kako je Vilajet Imama u preegzistenciji ponuđen cijelom ljudskom rodu u ajetu 108 se upotrebljava izraz "ljudi" (a ne vjernici ili muslimani) a što označava zbiljsku savršenost svakog čovjeka te su oni koji su (tada) prihvatili vilajet 12 Imama na putu da to savršenstvo ostvare i to je potpuni čovjek (insan al - kamil) koji je i svrha stvaranja svjetova.

Oni duhovi koji su (u preegzistenciji) prihvatili Vilajet 12 Imama nužno posjeduju potencijal savršenstva a u konačnici to važi za svako biće. Oni

koji su stvoreni od tračaka svjetlosti Kuće Čiste hitaju Imamima kao dijete majci jer su oni njihovi duhovni očevi.

U suri "Pokajanje" se kao što smo vidjeli nalaze 4 svjetlosne kupole, odnosno mesdžidi Imama Husejina a.s., Kjazima a.s., Reze a.s. i Hadija a.s., dakle trećeg, sedmog, osmog i desetog Imama (deveti Imam ima zajedničku svjetlosnu kupolu sa sedmim Imamom). Zbir brojeva njihova Imameta ukazuje na smrt Imama Askerija a.s., odnosno početak Okultacije Imama Mehdijsa a.s. Jer, $3+7+8+10=28$. Znamo da je Imam Askeri umro u 28-oj godini života kada je otpočelo skrivanje njegova mladog sina, Imama Mehdijsa a.s. Ovim brojem (28) se upravo predskazuje peta kupola (koja predstoji), kupola Askerijsa a.s.

Zbir ajeta (kojima sukladiraju svjetlosne kupole ova 4 Imama) je broj 250 ($17+18+107+108=250$). Zbir cifara (ovih brojeva) je broj 34 ($1+7+1+8+1+0+7+1+0+8=34$). U zbiru cifara to daje broj od 14 Bezgriješnih. Jer, $2+5+0+3+4=14$. Zbir ajeta (250) sabran sa punim Muhammedovim a.s. životom (63 godine) daje broj boraca bitke na Bedru. Jer, $250+63=313$. Kako će broj prijatelja Imama Mehdijsa također biti 313 u ovom kontekstu to znači svjetlost koja će u tom dobu obasjati cijeli svijet. Broj 63 označava Muhammedansku svjetlost a broj 250 4 svjetlosne kupole (Imama Husejina, Kjazima, Reze i Hadija) te kako su strane svijeta također 4 to označava svjetlost u svim pravcima. To znači svjetlosni presjek - vertikale i horizontale duha, a ne prostorni pravac.

Zbir brojeva te zbir cifara 4 ajeta (kojima sukladiraju 4 svjetlosne kupole) je broj 284 ($250+34=284$). Ukoliko ga oduzmemo od broja boraca Bedra (313) dobit ćemo tačno ukupan broj ajeta sure "Pokajanje" (129). Jer, $313-284=129$. Znamo da borci Bedra ovdje imaju značenje duhovnog i spiritualnog prijateljstva.

Vidimo, dakle kako ukupna vrijednost 4 svjetlosna mesdžida, dakle i horizontalno (zahir) i vertikalno (batin) oduzeta od boraca Bedra (313) daje broj ajeta sure "Pokajanje" čime je matematički dokazljivo da se 4 ajeta

("mesdžid") odnose u ezoterijskom smislu na pomenutu četvoricu Imama, odnosno da su to njihove svjetlosne kupole. A Bog jedini ima znanje i On upućuje koga hoće od robova svojih.

SVJETLOSNA KUPOLA IMAMA ASKERIJA A.S.

(ajet 40, sura "Hadž", sura 22, 78 ajeta)

Ajet 40: "Onima koji su ni krivi ni dužni iz zavičaja svoga prognani samo zato što su govorili: "Gospodar naš je Allah". A da Allah ne suzbija neke ljude drugima, do temelja bi bili porušeni manastiri i crkve, i havre, a i mesdžidi (džamije) u kojima se mnogo spominje Allahovo ime. A Allah će sigurno pomoći one koji Vjeru njegovu pomažu - ta Allah je zaista moćan i silan". Ajet je rednog broja 40. Muhammed a.s. je u četrdesetoj godini primio Objavu, odnosno Poslanstvo; također, 40 je prijatelja Imama Askerija bilo prisutno kada im je on pokazao sveto dijete (tj. Imama Mehdija). Četrdeset je dana Musa a.s. proveo u halvetu na brdu Sinaj, tako da broj 40 ima posebno spiritualno značenje.

Ukoliko od broja 40 oduzmemo broj godina života Imama Askerija a.s. (28) dobit ćemo broj 12 ($40-28=12$) što ukazuje na 12 Svetih Imama ali i Dvanaestog ponaosob. Muhammed a.s. je rekao: "Ja sam poslan kao navjestitelj svojega čeda, Imama Mehdija a.s." jer, sa Mehdijem (i tek tada) se rasvjetljava punina svih božanskih Objava i daje cjelovito i konačno tumačenje Kur'ana.

Ukupan broj ajeta sure "Hadž" je 78. Ako taj broj saberemo sa ajetom 40 dobit ćemo broj 118, što dakle znači 100 Lijepih Božijih Imena i život h. Fatime a.s. ($78+40=118=100+18$), a ona je majka Svetih Imama. Poslanik a.s. je rekao: "Ko naljuti Fatimu naljutio je mene a ko naljuti mene naljutio je Allaha". Vidimo da ljutnju nije vezao za vjeru, te dakle naljutiti može i vjernik (musliman).

Poznato je da je kćerka Božijeg Poslanika umrla ljuta (na neke ugledne

ashabe) te nije htjela razgovarati sa njima, čak ni pred samu svoju smrt. Naravno, ukazivanje na tu činjenicu neće vratiti točak istorije ali ni skrivanje onog što se nepobitno zbilo neće uvećati znanje onih koji žele znati šta se stvarno dogodilo. Relativizacija spomenutog ne doprinosi istini jer se njome različite interpretacije na čudan način pomiješaju, a kako Ali a.s. kaže da "osim istine nema ništa osim zablude" jasno je da se pravilan uvid ne može dobiti uzimajući od svega pomalo kako bi se pomirile dvije posve suprotne činjenice. U tom smislu je jasno da se nešto desilo ili se nije desilo, treće mogućnosti nema. Svi prenosioci hadisa se slažu da je Fatima a.s. u posljednjoj bolesti odbila razgovarati sa nekim uglednim ashabima. Prije nego pređemo na sami ajet 40 naglasimo kako je Imam Askeri a.s. imao 22 godine kada je primio Imamet a sura "Hadž" je rednog broja 22. To potvrđuje da je Imam hram svjetlosti ili iznutarnja Ka'ba, i to je tarikatska Kibla, odnosno tačka usmjerenja na duhovnom putovanju.

Početak ajeta 40 govori o progonu iz zavičaja. Stvarni (ezoterijski shvaćeno) čovjekov zavičaj je džennet i ljudi, odnosno duše, su iz njega prognani. Kur'an kaže: "Izlazite iz njega svi jedni drugima bićete neprijatelji". Ova suprostavljenost je neizbježna. Inače se dobro i zlo ne bi moglo očitovati, pa je progonstvo iz rajskog zavičaja bilo neizbježno.

Riječ "svi" ukazuje da nijedna duša nije pošteđena silaska na zemlju. U tom smislu oni koji su iz dženneta "ni krivi ni dužni prognani" jesu oni koji su prihvatili Vilajet Svetih Imama a.s., jer krivica i dug jedno s drugim znače poricanje prava pošto je krivica vezana za dug, odnosno neispunjenje. A ezoterijsko pravo je pravo Kuće Čiste te se u ajetu 40 (sure "Hadž") radi o sljedbenicima Svetih Imama, i oni su stvoreni od njihove ilovače, odnosno od tračaka njihove svjetlosti.

Iz raja su izašli (kako smo vidjeli upravo svi) ali se ovdje ezoterijski radi o skupini koja je još u preegzistenciji prisegnula Pravu Poslanikove Porodice, jer onaj ko je "ni kriv ni dužan" jeste onaj ko u potpunosti priznaje pravo drugog. Oni su iz dženneta prognani samo zato što su govorili - naš Gospodar je Allah; što potvrđuje naprijed navedeno, da je riječ o skupini

koja je prihvatila Vilajet Imama. Prihvatanje Boga kao Gospodara odriče gospodstvo svemu drugom, bilo svijetu ili stvorenjima.

Odnos dvije grupe (po pitanju prihvatanja i odbacivanja Vilajeta) naveden je u nastavku ajeta kao suzbijanje nekih ljudi drugima a to je (ezoterijsko) suzbijanje onih koji su prihvatili Vilajet i oni suzbijaju one druge jer je onaj ko je na istini uvijek snažniji i savladava onog drugog.

Kad ne bi postojala takva duhovna dominacija "do temelja bi bili porušeni manastiri i crkve, i havre, a i mesdžidi u kojima se mnogo spominje Allahovo ime". Božije hramove održavaju oni koji su moralno i duhovno superiorni u odnosu na druge.

Kako je temelj Islama ljubav prema Ehli-Bejtu znanje onih koji ga imaju suzbija neznanje onih drugih štiteći na taj način ono temeljno svim religijama, vjeru u Boga i Njegovo obožavanje. Kada bi prevladalo neznanje onda bi njegovi nosioci suzbili one druge do temelja, te bi bili porušeni Božiji hramovi. Zemlja počiva na znalcima i mudracima bez obzira koliko ih je malo, a temelj Islama je ljubav prema Ehli-Bejtu a.s.

Isus je rekao: "Porušit ću Božiji hram i sagrađiti ga za tri dana" - aludirajući na sebe samog jer čovjek je hram kojega je Bog sazdao Svojom rukom. Naravno, neznalice su Isusov simbolički govor shvatile kao bukvalno rušenje zgrade u fizičkom svijetu.

Božiji hramovi koji bi bili do temelja porušeni nabrojani su ovim redosljedom: manastiri, crkve, havre, mesdžidi (džamije), u kojima se mnogo spominje Allahovo ime. Ovdje se povijest prepliće sa ezoterijom a prema predaji Kur'an ima 7 razina značenja od kojih svaka ima do 70 drugih.

Manastiri su spomenuti prvi jer je pustinjaštvo i osamljivanje s Bogom d.ž.š. najstariji oblik bogoštovlja a Biblija detaljno govori o svecima i isposnicima koji su u samoći tražili spas i znanje. Zatim se spominju crkve, što znači Kršćanstvo. Iako je Jevrejska religija starija od kršćanstva, najprije

su spomenute crkve a tek onda havre. I jevreji i kršćani su ljudi Knjige, dakle braća muslimanima jer Kur'an kaže kako su "vjernici samo braća" a ne navodi nijednu vjeru ponaosob te se to općenito odnosi na "ljude Knjige" (dakle Jevreje i kršćane) no, crkve su kako smo vidjeli, spomenute prije havri čime je obrnut povijesni redosljed. Ovo znači da je u pitanju ezoterijska blizina, najprije kršćana a zatim Jevreja jer Kur'an kaže: "... vama su najbliži oni koji govore: 'Mi smo kršćani...', ne uključujući dakle nikog drugog u punu blizinu osim kršćana.

Na kraju su spomenuti mesdžidi (džamije) "u kojima se mnogo spominje Allahovo ime". Nije kazano da se mnogo spominje Allah već upravo Allahovo ime a Imami su stalno ponavljali: "Mi smo lijepa Allahova imena". U ajetu 40 je upotrijebljena jednina (Allahovo ime) te se prema tome to odnosi na Imama Mehdiya jer dijete je korijen a to znači ime svog oca (kao što znamo ajet 40 sure "Hadž" je svjetlosna kupola Imama Askerija a.s.). "Mnogo" spominjanje Mehdiya a.s. desit će se u Dobu Zlatnom a prema jednoj predaji ljudi će biti toliko natopljeni ljubavlju spram Imama Mehdiya a.s. "da neće ništa spominjati osim njega". Ovo zato što će posredstvom (preko Imama Mehdiya a.s.) umovi ljudi postati savršeni i on je Pečat Muhammedanskog Vilajeta.

Kraj ajeta to priopćava: "... A Allah će sigurno pomoći one koji vjeru Njegovu pomažu - ta Allah je zaista moćan i silan". Sigurno znači bez ikakve dvojbe a "koje je obećanje od Allahovog istinitije", kaže Kur'an, te je to obećanje u koje nema nikakve sumnje. Nije rečeno one koji pomažu Islam već upravo "vjeru Njegovu" a to je Vilajet 12 Imama jer jedan od Imama obraćajući se Bogu kaže: "... Nema razlike između Tebe i njih (Imama) izuzev što su oni robovi Tvoji i stvorenja su Tvoja". Sljedbenike Imama će Bog pomoći. Batinski motreno, ova "vjera" je Religija Ljubavi koja će ujediniti sve vjere u Dobu Zlatnom.

Na kraju ajeta 40 se kaže kako je Allah doista moćan i silan. Najprije je spomenuta moć jer moć nad stvorenjima postoji stalno a sila ne mora nužno biti primjenjena.

Moć je krajnji intenzitet nad nečim a sila krajnji intenzitet, odnosno ispoljavanje snage. Vjera Njegova je vidjeli smo, Vilajet 12 Imama a moć i sila u Bitku pripadaju jedino Allahu. Na ovom svijetu se moć i snaga ispoljavaju preko Imama koji su božanske energije. U bitku kako smo kazali, i ne postoji nikakva snaga niti moć osim u Allaha, te se oni ne mogu pripisati stvorenjima. No, Imam kao Pol Svijeta je nosilac božanske snage, odnosno sile.

Pripisivanje sile ili moći stvorenjima predstavlja (ezoterijsko) mnogoboštvo motreno na taj način, što se u ovom Gvozdenom Dobu često dešava jer ljudi pripisuju moć uzrocima, bilo da dolaze preko stvorenja ili tzv. "prirodnih" zakona.

SVJETLOSNA KUPOLA IMAMA MEHDIJA A.S.

(ajet 36, sura "Svjetlost", sura 24, 64 ajeta)

Ajet 36: "U mesdžidima (džamijama) koje se voljom Njegovom podižu i u kojima se spominje Njegovo ime - hvale Njega, ujutru i naveče".

Pogledajmo najprije neke brojčane naznake. Zbir Imameta svih Imama je broj 78. Ukoliko taj broj oduzmemo od broja Kur'anskih sura (114) dobit ćemo tačno broj 36 ($114-78=36$), odnosno mesdžid Imama Mehdijs a.s. Ovo zato jer je Imam el - Mehdi pečat Muhammedanskog Vilajeta te kao posljednji Imam obznanjuje kako zahir tako i batin Kur'ana u potpunom smislu, odnosno u cjelovitom dosezanju i objelodanivanju svih tajni Knjige. Upravo to je spominjanje "Njegovog imena", odnosno Imama Mehdijs a spominjanje znači spoznavaju.

Ukoliko od ajeta 36 oduzmemo redni broj sure "Svjetlost" (24) ponovo ćemo dobiti posljednje svjetlo od 14 Neporočnih, odnosno Imama Mehdijs a.s. jer, $36-24=12$. Ovo znači da je svjetlost Dvanaestog Imama sami njegov hram (mesdžid).

Sura Ja'sin je također trideset šesta po redosljedu Kur'anskih sura a Jasin je

jedno od Imena Imama Mehdiya a.s. Broj 36 sadrži šerijat Imama Mehdiya (12), njegov tarikat (12) te njegov hakkikat (12). Jer, $12+12+12=36$. Ovo također predstavlja trostruko svjedočanstvo vjere Dvanaestog Imama; vjera u Boga, Poslanstvo i Imamet. Ukoliko ajet 36 saberemo sa ukupnim brojem ajeta sure "Svjetlost" (64) dobit ćemo 100 Lijepih Božijih Imena ($36+64=100$), odnosno stoto Ime a što (u ovom ezoterijskom kontekstu) jeste Mehdijeva svjetlost. Jer, Mehdijev mesdžid (36) + svjetlost (64) = 100 . Na ovaj način svjetlo Dvanaestog Imama obuhvata sva Božija Imena.

Razlika, pak dva broja ukazuje na smrt Imama Askerija a.s., odnosno početak Okultacije Imama Mehdiya a.s. Jer, $64-36=28$. Znači, zakrivanje Imama te smrt njegova oca jesu sama svjetlost.

Ovo znači da je Okultacija Imama u njegovom mesdžidu čista svjetlost. Dvanaest Imama je stvoreno od najprefinjenije svjetlosti (od svjetlosti) Božanskog Prijestolja i nijedno stvorenje ne može doseći njihov uzvišeni položaj.

Sura "Svjetlost" je, znamo, rednog broja 24 što predstavlja zemaljski i nebeski obzir Dvanaestog Imama a.s.; jer $12+12=24$. U ajetu 36 se spominju mesdžidi koji se podižu voljom Njegovom i u kojima se spominje Njegovo Ime. Budući da je Bog savršen Njegova volja je nedjeljiva a ovdje to znači nepromjenjiva.

U ajetu 40 (sure "Hadž") koji je kao što znamo svjetlosna kupola Imama Askerija a.s., Mehdijevog a.s. oca, također se kaže da se "u mesdžidima mnogo spominje Allahovo ime", odnosno imam el - Mehdi. No, u ajetu 36 (sure "Svjetlost") se najprije spominje "podizanje mesdžida Voljom Božijom", a tek onda spominjanje Njegovog imena (tj. Imama Mehdiya). Ovo stoga što će se Imam Mehdi najprije podići odnosno izaći iz svijeta zakrivanja pa će se onda spominjati navlastito kao Allahovo ime jer smo već naglasili kako su Imami stalno ponavljali: "Mi smo lijepa Allahova Imena". Oboje, i ustajanje (podizanje) i spominjanje Imama Mehdiya je spoznaja Allaha preko njega.

Kraj ajeta 36 (sure "Svjetlost") kaže: "... hvale Njega, ujutru i naveče...". Jutro predstavlja kraj noći ezoterije te su jutro i večer ovdje dva aspekta jednog te istog jer je dan stanje kada su ljudi sami sebi sakrili svog Imama. Kako jutarnji namaz počinje u zoru potrebno je osvrnuti se na ajet 78 sure "Noćno Putovanje" (sura 17, 111 ajeta). Ovo je kao što je poznato sura Imama Mehdijsa a.s. Redni broj sure (17) ukazuje na vlast Imama a ukupan broj ajeta na stotinu Lijepih Božijih Imena i jedanaest imama prije njega (100+11=111). Ajet 78: "Obavljaj propisane molitve kad Sunce s polovine neba krene, pa do noćne tmine, i molitvu u zoru jer molitvi u zoru mnogi prisustvuju".

Izvanjski motreno, riječ je o namazima koji su propisani vjernicima te prisustvu velikog broja meleka koji se nalaze na jutarnjoj molitvi, jer se tada anđeli dana i noći na zemlji smjenjuju. Poznato je iz predaja da je zora vrijeme smjenjivanja anđela. Ovo nećemo dalje komentirati.

U ezoterijskom smislu, molitva u zoru jeste sabah namaz kojega će u Jerusalemu predvoditi Imam Mehdi a iza kojega će stajati Isa a.s. (Isus). Riječ je o nebeskom (a ne geografski shvaćenom) Jerusalemu. Zajednička molitva njih dvojice je najavljena u Muhammedovim a.s. hadisima i oko te činjenice nema spora.

Sada pogledajmo. Ukoliko ajet 78 oduzmemo od ukupnog broja ajeta sure "Noćno Putovanje" (111) dobit ćemo tačno broj Isaovih godina kada on bude obavljao namaz iza Imama Mehdijsa a.s. jer, $111 - 78 = 33$, a Isa a.s. je imao 33 godine kada je podignut sa Zemlje i toliko će godina imati kada se ponovo pojavi pred Sudnji Dan. Ovim se potvrđuje naprijed navedeno, da je "molitva u zoru kojoj mnogi prisustvuju" (ezoterijski motreno) sabah namaz kojega će Mehdi i Isa zajedno obaviti u Jerusalemu. A zajedno s njima će "mnogi prisustvovati", odnosno ljudi koji će obavljati molitvu iza njih. Čak štaviše, to uključuje sva stvorenja u Dobu Zlatnom kada će vladati sveopšti sklad i harmonija.

Jerusalem je kao što je poznato mjesto Poslanikovog miradža. Miradž je detaljno opisan u Islamskoj literaturi te se na detalje ovdje nećemo osvrnuti.

Shodno poznatoj Poslanikovoj predaji da je "namaz miradž mumina" (što će reći duhovno uspenje na nebo vlastite duše) namazi spomenuti u ajetu 78 se također mogu motriti na taj način. Najprije se spominju propisane molitve ("kad Sunce s polovine neba krene") a to su podne i ikindija. Vidimo kako se također spominje nebo. Komentirajući ajet u suri "Sazviježđa" ("Tako Mi neba sazviježdima okićenog") Muhammed a.s. je kazao: "Nebo je moja osobnost a sazviježđa su Sveti Imami, njih 12". Shodno ovoj predaji nebo spomenuto u ajetu 78 (sure "Noćno Putovanje") je Muhammed a.s. Sunce je Imam Mehdi a.s. jer je upoređen sa Suncem skrivenim iza oblaka a Poslanik a.s. je rekao kako će ljudi u dobu skrivenosti Imama biti upućivani njegovom svjetlošću. Izvor svjetlosti može biti otkriven ili zakriven ali to ne mijenja prirodu svjetlosti.

Za razliku od Mjeseca, Sunce posjeduje svjetlost te je riječ o Imamu Mehdiu. Sva nebeska svjetla (Sunce, Mjesec i zvijezde) imaju svoju simboličku stvarnost na duhovnom nebu putnika, i odnose se (kako gdje) na Poslanike, Imame i učenjake.

Muhammed a.s. je vidjeli smo, "nebo" i poznato je da je živio pune 62 godine života, tako da je polovina neba broj 31 ($62-31=31$), a u ajetu 78 se, kako smo vidjeli, spominje kretanje Mehdiya kad Sunce s polovine neba krene. Kada Sunce s polovine neba krene obavljaju se, kao što znamo, još dvije molitve do noćne tmine, a to su podne i ikindija. Kako je namaz duhovno uspenje vjernikovo, ove dvije molitve označavaju drugu polovinu dana a dan stoji naspram noći ezoterije.

Ukoliko ova dva namaza (tj. broj 2) dodamo polovini Muhammedovog a.s. života (31), odnosno polovini Muhammedanskog "neba", dobit ćemo broj Isaovih a.s. godina kada se obznani sa Imamom Mehdiem. Jer, $2+31=33$. Isa i Mehdi dolaze zajedno i ajet 78 (ezoterijski) govori upravo o tome.

Kako je namaz duhovno uspenje vjernika, to podrazumijeva znanje a znanje podrazumijeva put. Nema znanja bez Pravog puta niti se usmjerava tim putem ako se nema znanja.

U tom su smislu dvije molitve (kad Sunce s polovine neba krene) tarikat (put) te marifet (znanje). "Noćna tmina" predstavlja hakkikat. Akcentirana je druga polovina dana, odnosno veliko skrivanje kada tarikat i marifet osvijetljava Mehdijsa svjetlost.

Imam el - Mehdi dakle (kao Sunce) kreće sa polovine Muhammedanskog neba a polovine su dvije što predstavlja malo a potom i veliko skrivanje imama Mehdijsa a.s. na jednom drugom ezoterijskom nivou. Kretanje, dakle s polovine neba znači veliku Okultaciju Imama kada tarikat i marifet vjerujućih biva, kako smo kazali, obasjavan svjetlom Imama skrivenog iza oblaka (materijalnog) a "noćna tmina" predstavlja (hakkikatski) Tamno Doba (Kali-Yuga) nakon koga slijedi svanuće, odnosno molitva u zoru (Imama Mehdijsa i Isaa) kojoj će prisustvovati mnogi ljudi. To predstavlja zoru parusije, odnosno početak Zlatnog Doba čovječanstva. Zlatno doba dolazi nakon sadašnjeg Tamnog, odnosno gvozdenog doba kada vrline bivaju svedene na minimum a poroci su u svom maksimumu.

Već smo vidjeli kako je parusija Imama u njegovom svjetlosnom mesdžidu identična Kur'anu jer zbir dva ajeta (36 i 78) daje broj Kur'anskih sura ($36+78=114$), a Imam kao Čuvar Knjige je i njen tumač. Mehdijsa a.s. svjetlosna kupola je ajet 36 (sure "Svjetlost") a to je kao što znamo i redni broj sure Ja'sin. Poslanik a.s. je za suru Ja'sin kazao kako je ona srce Kur'ana a Imam Mehdi je srce stvorenog svijeta na način da preko njega Božanska ljubav ulazi u postojanje. Bez (jednog od) Imama svijet ne bi mogao da se održi u postojanju, Imam je njegov pol.

Sunce (Imam el-Mehdi a.s.) kreće sa polovine neba a nebo je, vidjeli smo, Muhammedova a.s. osobnost. Pošto se 7 Svetih Imama vezuje za 7 "mesdžida" (tj. riječ "mesdžid" spomenutoj u Kur'anu) riječ je o tačno polovini Muhammedanskog neba jer M'asuma je ukupno 14 te je dakle 7 polovina od 14 ($14-7=7$). Mehdi a.s. usredišten u polovini Muhammedanskog neba (dakle "kreće") jer je on kao posljednji i Imam svih vremena navlastito apsolutna ravnoteža zahira i batina te sa tog položaja i kreće u okultaciju. Do noćne tmine su dvije molitve što predstavlja kako smo

rekli put i znanje obasjano Mehdiјevom svjetlošću. Nema znanja bez puta (a što su Sveti Imami) niti ima njihovog vođstva (puta) bez prethodnog znanja o njima (tј. prihvatanja). Onaj ko ih prihvati za Vodiče zadobija i znanje o njima.

Sada pogledajmo. Zbir rednih brojeva sura u kojima se spominje riječ "mesdžid" je broj 57 ($2+9+22+24=57$) a taj broj se nalazi tačno na polovini Kur'ana, jer $57+57=114$, što ponovo govori da je Posljednji Imam usredišten u Božijoj Objavi kao tumač Kur'ana i njegov čuvar. Zbir cifara rednih brojeva pomenutih sura je broj 21 ($2+9+2+2+4=21$), a sura 21 u Kur'anu je sura "Vjerovjesnici" i ima 112 ajeta što ponovo govori o Imamu Mehdiју kao nosiocu Ta'vila Objave jer broj 112 sadrži 100 Lijepih Božijih Imena te Dvanaestog Imama navlastito, $100+12=112$. Surа 21 je sura "Vjerovjesnici" a Mehdi a.s. obznanjuje iznutarnji smisao svih objavljenja Božijih.

Ukoliko pak saberemo dva broja (zbir ajeta i zbir cifara ajeta u kojima se spominje riječ "mesdžid" dobit ćemo broj 78 ($57+21=78$) a što je znamo redni broj ajeta (u suri "Noćno Putovanje") koji govori o Obznani Imama Mehdiја, odnosno njegovoj zajedničkoј molitvi u zoru zajedno sa Isaom a.s. kojoj "mnogi (lјudi) prisustvuju". Ovo zato jer su svi Imami pod Mehdiјevom svjetlosnom kupolom. Vidjeli smo kako ovaj dio ajeta (izvanjski) govori o mnogim melecima (dana i noći) koji se u zoru smjenjuju. No, ezoterijski je riječ kao što znamo o zajedničkoј molitvi Mehdiја a.s. i Isa - a a.s. Mnoštvo lјudi će prisustvovati bilo direktno ili indirektno a na jedan drugi način i sva stvorenja jer ajet 78 ne govori da mnogi lјudi prisustvuju već samo da "mnogi prisustvuju". Kako ajet govori u sadašnjem vrmenu ovu molitvu, odnosno "stanje" Mehdiја i isaa u predvorju Sudnjeg Dana (nebeskog Jerusalema) može ozbilјiti svaki mistik unutar svoje duše. A nakon Zlatnog Doba kraj svijeta će biti vrlo blizu, neke predaje govore o svega 30 godina do Dana Suda.

Zbir brojeva ajeta (mesdžida 7 Imama) je broj 513, a što predstavlja polovinu Božijeg Dana (hiljadu godina), te 13 Bezgriješnih. Pošto je druga polovina dana noć, riječ je o noći ezoterije Dvanaestog Imama a.s.

Jer, $187+17+18+107+108+40+36=513=500+13$. Sa gledišta Hinduizma u pitanju je Brahmina noć kada ništa ne postoji a samo nepostojanje "miruje" do idućeg stvaralačkog čina koji će stvorenja ponovo gurnuti u postojanje. U tom gibanju očituje se Božanska trijada (Višnu, Šiva i Brahma).

Zbir cifara ajeta pak ukazuje na život poslanika Muhammeda koji je kao što znamo umro u 63 - ćoj godini života. Jer, $1+8+7+1+7+1+8+1+0+7+1+0+8+4+0+3+6=63$. Ovo zato što se u "horizontalnom" smislu Imami obznajuju kao dijelovi ukupne Muhammedanske svjetlosti. Predaja kaže kako je 12 Svjetala bilo poredano pored Božijeg prijestolja prije stvaranja nebesa i zemlje, a poredati pored nečega podrazumijeva horizontalnu ravan. "Vertikalno" pak Muhammed i 12 Imama se obznajuje kroz polovinu Božijeg Dana (513) a dan je (za razliku od noći) također svjetlost. Zemaljsko pojavljivanje 14 Bezgriješnih označava tek njihov privremeni boravak u materijalnom svijetu, koji je epizoda u nepretrgnutom bivanju svjetlosnog karaktera.

Sve pomenuto predstavlja Njegovo hvaljenje ujutru i naveče (iz ajeta 36 sure "Svjetlost" koji je svjetlosna kupola Imama Mehdijs a.s.). Jer, jutro i večer su cjelina kao što su cjelina preegzistentno bivanje 12 Imama i njihovo zemaljsko očitovanje. Nakon spominjanja Božijeg Imena (a što je znamo Imam Mehdi) ajet 36 završava tako što kaže kako "hvale Njega, ujutro i naveče", što u smislu obznane Mehdijs ima posebno značenje. Jutro dolazi poslije zore, odnosno poslije zajedničke molitve (Mehdijs i Isaa) u zoru kojoj mnogi prisustvuju te je to svanuće, odnosno početak Zlatnog Doba čovječanstva kojom prilikom će se obznaniti da je ono čemu je ljudski rod oduvijek težio (savršena ljudska zajednica) moguće. Večer se spominje odmah nakon jutra "asimilirajući" u sebe cijeli dan jer će zemaljsko vrijeme Zlatnog Doba trajati kratko. Nakon toga će postepeno nastupati kataklizmički događaji te Dan Suda stvorenjima. Hvaljenje Njega ujutru i naveče nije vezano samo za ljudski rod (jer nije rečeno ko Ga hvali) već se samo kaže kako "hvale Njega" a što označava sva stvorenja u Dobu Zlatnom. Jer, Poslanik Isa a.s. priopćava u jednom hadisu kako će tada "lav prebivati sa govčetom, deva sa tigrom a djeca će se igrati sa zmijama".

Dakle, potpuna harmonija svih svjetova, te je u tom smislu rečeno kako će kroz Mehdijske a.s. umovi ljudi postati savršeno ujedinjeni.

Dvije molitve (podne i ikindija) kada Sunce s polovine neba krene su kako kaže ajet 78 (sure "Noćno Putovanje") propisane, a propis može biti šerijatski, tarikatski, odnosno marifetski (hakkikatski). Pošto je Muhammed a.s. iz Jerusalema (na Miradž) krenuo "gore" riječ je (kada se radi o vjernicima) o inicijacijskom postupku koji se dešava kada Sunce (Imam Mehdi) sa polovine neba (Muhammedanske svjetlosti) krene a znamo kako je Poslanik a.s. rekao da je "namaz miradž" (duhovno uspenje) vjernikovo.

Propisanost molitve a što znači tarikatski i marifetski se odnosi samo na one koje Mehdijska svjetlost obasjava u dobu Okultacije, tj. kada Sunce s polovine neba krene.

Vidjeli smo da (s obzirom na cjelinu života od 62 godine) polovina Muhammedanskog neba jeste broj 31 ($62=31+31$) te ako tom broju dodamo dvije molitve kad Sunce s polovine neba krene (podne i ikindiju) dobijamo broj Isaovih a.s. godina ($31+2=33$) u času kada ponovo dođe (zajedno sa Imamom Mehdijskim) te kada zajednički obave (u Jerusalemu) molitvu u zoru kojoj mnogi prisustvuju. Ovo je već rečeno, ali je toliko važno da je potrebno potcrtati.

U ajetu 78 sabah namaz je naveden posljednji iako je u hronološkom vremenu to prvi namaz, odnosno namaz sa kojim započinje dan, a svi ostali dolaze poslije njega.

Ovo zato jer je Mehdi a.s. posljednji Imam kojim počinje zora čovječanstva, odnosno Zlatno Doba ljudskog roda. Sabah namaz, koji dakle u hronološkom vremenu slijedi prvi na nebu duhovne astronomije je posljednji jer je Imam Mehdi a.s. posljednji od 12 Svetih Imama a.s.

SVJETLOSNA KUPOLA MUHAMMEDA A.S.
(ajet 18 sura "Džini", sura 72, 28 ajeta)

Ajet 18: "Mesdžidi (džamije) su Allaha radi, i ne molite se pored Allaha nikome".

Brojčane naznake su više nego jasne. Pod Muhammedovom a.s. kupolom je sadržana cijela Imamologija. Ajet je rednog broja 18 a što je život Poslanikove kćerke, Fatime a.s. Sura je rednog broja 72 a to je broj boraca na Kerbeli koji su se borili zajedno sa Fatiminim a.s. sinom, Imamom Husejinom a.s. Ukupan broj ajeta sure "Džinni" je 28 a što znamo predstavlja broj godina života Imama Askerija a.s. odnosno početak Okultacije njegova sina Imama Mehdiya a.s. Od Fatime a.s. do Mehdiya odvija se cijela Imamologija.

Broj boraca Kerbele (72) zajedno sa brojem godina života Imama Askerija (28) daje cjelinu Lijepih Božijih Imena (100), jer, $72+28=100$. Ovo zato jer je Poslanik Muhammed zbiljska savršenost unutar svakog čovjeka a Kerbelijansko viteštvo u konačnici se i ogleda u Velikom Svetom Ratu (protiv sebe) čime se spomenuta savršenost i zadobija.

Ukoliko saberemo ajet 18, redni broj sure (72) te ukupan broj ajeta sure "Džinni" (28) dobit ćemo Fatimijsku savršenost a ona je (Fatima a.s.) majka Svetih Imama. Jer, $18+72+28=118=100$ Lijepih Božijih Imena + Fatimin život (18).

Ajet 18 priopćava kako su "mesdžidi Allaha radi". Riječ je o spomenutih 7 kupola, odnosno svjetlosti sedmerice Imama (kojima sukladira spominjanje riječi "mesdžid" u Kur'anu). Oni su Allaha radi stvoreni jer Bog ih je stvorio za Sebe i biva spoznat preko njih, što kazuje već citirani hadis - "Spoznaja Imama je spoznaja Allaha". Naravno, svi su Imami jedna te ista svjetlost a 7 kupola sukladira sa 7 "mesdžida".

Upravo zato se dodaje kako se ne treba moliti pored Allaha nikome jer moliti znači spoznati a spoznaja Boga se odvija preko Imama svog vremena.

Ovo kazuje kako znanje treba uzimati isključivo od 14 Bezgriješnih. Preko njih je sve počelo i preko njih će sve završiti.

SOLOMONOVA LJUBAV

Poslaniku Sulejmanu a.s. (Solomonu) bijaše darovano kraljevstvo nad ljudima i džinnima te je na taj način on objedinio dva oblika vlasti, kako na materijalnom tako i na duhovnom nivou. Duhovna bića bila su u njegovoj službi što nije dato nijednom čovjeku nakon njega. Poznato je da su džinni za Sulejmana pravili "kotlove i čatrnje", te po njegovom naređenju obavljali razne druge poslove i u tome mu bili poslušni. Samo po sebi je jasno da je gospodarenje nevidljivim svijetom velika kušnja te Sulejman a.s. želi poštedjeti druge ljude takvih iskušenja pa kaže: "Gospodaru moj - rekao je - "oprosti mi i daruj mi vlast kakvu niko, osim mene, neće imati!". "Ti uistinu, bogato daruješ". (Kur'an, "SAD", 35)

Allah je uslišio ovu dovu te niko osim Sulejmana a.s. nije imao vlast nad ljudima i džinnima i (takvu) upravu nad duhovnim svijetom. Za vlast se kaže "kakvu niko, osim mene neće imati", te je dakle riječ o budućnosti koja važi sve do Sudnjeg Dana. Vidimo kako Poslanik Sulejman najprije traži Božiji dž.š. oprost a onda da mu On daruje spomenutu vlast. Ovo je posve logično jer vlast (te vrste) se i ne može dati onome ko griješi pa je pretpostavka za nju oprost. Jer, niti na materijalnoj razini greška nije poželjna a šta tek reći za duhovni svijet čiji su zakoni strožiji.

Početak ajeta kada se Sulajman obraća Bogu upućuje na Božije gospodarenje nad svim jer je upotrebljeno Božije Ime "Gospodar", a ne neko drugo. Ovim Sulejman ponizno priznaje svoj robovski status u odnosu na Gospodara svijetova. Na kraju ajeta on kaže: "Ti uistinu, bogato daruješ", a pošto je sve u kreaciji Božiji dar ljudima to se vezuje za Vrhovno Božije Ime ("On") jer Sulejman kaže "Ti" (uistinu bogato daruješ). Darovanje samo po sebi ne mora biti bogato ali kada Bog daruje On to radi bogato jer je svako obilje u Njegovoj Ruci a za darovano pri tom ne traži ništa te je to darovanje bogato kako i ajet kaže "Obje Njegove ruke su raširene" (otvorene). Ovo znači da Božije blagodatni pristižu do svakog te takvo darovanje i ne može

biti drugačije do bogato. Božije darovanje (ovim svijetom) ne podrazumijeva nikakvu vjeru i odnosi se općenito kako na ljudski rod tako i ostala stvorenja.

U ezoterijskom smislu, ovo predstavlja Sulejmanov (djelimični) uvid u Vilajet 12 Imama. Vezano za ajet ("a onaj kome je dato znanje darovan je blagom neizmjernim") Imam Sadik a.s. je kazao: "Vjera u Allaha i poznavanje Imama". Naravno, "poznavati" ih ne znači poznavati fizičku osobu u vanjskom svijetu jer to može svako, već to znači spoznati ih u stanju njihove čiste svjetlosti. Istinski znalac (arif) je onaj koji spoznaje Imame u stanju njihove čiste svjetlosti.

Upravo to je bogato darivanje jer je Božije darivanje neograničeno, dakle neizmjereno a kako to i kaže ajet vezano za onog kome je dato znanje, jer znanje kao i Božije davanje nema kraja.

Nema nijedne vrste znanja a da mu osnova nije znanje Kuće Čiste baš kao što nije bilo nijednog Poslanika (prije Muhammeda a.s.) a da nije imao djelimičan uvid u Pravo Muhammedove a.s. Obitelji. I svi su Poslanici prije donijeli dio Muhammedove duše kroz svoja poslanja.

U ovom Tamnom Dobu kada duhovna prostitucija uzima već uveliko svoj danak i približava se svom maksimumu mnogi samozvani učitelji i gurui tvrde da znaju skriveno i ponašaju se kao da imaju kontakt sa nevidljivim svijetom. No, iz razmatranog ajeta je posve jasno da niko poslije Poslanika Sulejmana nije imao vlast nad duhovnim svijetom. Čak i visokorangirani duhovnjaci čije je otkrovenje potvrđeno mogu imati jedino djelimičan uvid u nevidljivi svijet dok je vlast nad tim svijetom potpuno isključena. Prema tome, oni koji tvrde da posjeduju vlast nad nevidljivim svijetom ili svjesno govore neistinu ili su pod dominacijom šejtanskih otkrovenja, treće mogućnosti nema. Uobraženja te vrste su naravno relativno česta i uglavnom se radi o slučajevima šizofrenije.

Poslaniku Muhammedu a.s. je također bila ponuđena vlast nad ljudima

ali je nije prihvatio ali i vlast nad džinnima koju je također odbio te je bio zadovoljan položajem Božijeg roba zahvalnog. Jednom prilikom, Časni Poslanik a.s. je rekao: "Sinoć mi se prikazao Ifrit (jedan od džinna) pa sam htio da ga vežem za džamijski stub kako biste ga vidjeli. Ali sam se sjetio dove svoga brata (po vjeri) Sulejmana pa sam ga s prezirom odbio". Ova predaja dokazuje kako je Poslanik Muhammed a.s. odbio vlast nad džinnima uvažavajući Sulejmanovu dovu vezano za duhovnu vlast kakvu niko poslije njega neće imati. Da je htio mogao je, dakle imati punu vlast nad džinnima ali ju je odbio iz obzira spram Sulejmanove a.s. dove.

Ono što je Muhammed a.s. odbio dužni su odbiti i njegovi sljedbenici jer Kur'an kaže: "Ono što vam Poslanik da, to uzmite a ono što vam zabrani to ostavite".

Kako je Poslanik, kako smo kazali odbio Ifrita (džinna) on je prećutno zabranio kontakt sa duhovnim svijetom i svojim sljedbenicima osim u svrhe liječenja ljudi jer su poznati primjeri ličnog angažmana Poslanikovog na način istjerivanja zlih duhova. No, vlast nad tim svijetom je (nakon Sulejmana) faktički nemoguća jer vlast nad bilo čim podrazumijeva potpuni uvid i kontrolu onoga nad čim se vlast ima a takav cjelovit uvid i kontrolu (nad džinnima) znamo nema niko poslije Sulejmana a.s. Muhammed a.s. je mogao da je htio ali kako smo već kazali on je odbio, kako svjetovnu tako i vlast nad duhovima.

Vidjeli smo kako je Bog Uzvišeni uslišio Sulejmanovu dovu (da vlast poput njegove poslije niko neće imati) te je iz obzira spram njegove primljene dove Muhammed a.s. pustio Ifrita i nije ga vezao uz džamijski stub kako bi ga ljudi vidjeli. Time je nevidljivi svijet ostao takav kakav jeste sve do Sudnjeg Dana.

Pošto je Sulejman tražio vlast kakvu niko neće imati usljed svoje samilosti i obzira spram jednog od Poslanika, Muhammed a.s. je odbio vlast nad džinnima, odnosno mogućnost takve vlasti. Shodno ovome, svi koji danas pokušavaju steći vlast nad džinnima zasigurno neće uspjeti.

Naravno, opštepoznato je da je Muhammed a.s. najveći Poslanik Božiji i (kod Boga) najvrijednije i najvoljenije stvorenje a svi prijašnji Vjesnici su donijeli (tek) po dio njegove duše (svjetlosti) kroz svoja poslanja.

Sada pogledajmo nekoliko ajeta (u suri "Sad") koji slijede nakon ajeta koji govori o Sulejmanovoj dovi vezano za vlast kakvu niko osim njega neće imati.

Ajet 36: "I Mi smo dali da mu služe: vjetar koji je prema zapovijedi njegovoj blago puhao onamo kuda je on htio". Znamo da kada Allah zavoli Svog slugu "On biva njegov sluh, vid, ruka, noga", te je zapovijed takvog Božijeg roba Božija zapovijed. U tom smislu je svejedno da li takav rob potčinjava stvorenja ili prirodne zakone.

Ajet 36: "i šejtani, sve graditelji i gnjurci". Ovo ukazuje kako se Sulejmanova vlast prostirala u metafizičkom smjeru kako "gore" (graditelji) tako i "dole" (gnjurci). S tim u vezi naglasimo da je Imam Ali a.s. kao Pečat Apsolutnog Vilajeta posjedovao Sulejmanov a.s. prsten i nosio ga na ruci.

Nakon toga ajet 38 kaže "i drugi su bukagije okovani" što ukazuje da su bili potpuno u Sulejmanovoj vlasti jer onaj ko je okovan ne posjeduje slobodu, niti ima mogućnost izbora. Sve spomenuto je bilo božiji dar "pa ti oslobodi ili zadrži nećeš zbog toga odgovarati". Riječ je o posebnom Božijem darivanju, onom ko ne griješi te prema tome nije ni odgovoran za poklon. Ajet 40: "On je, doista, blizak Nama i čeka ga krasno prebivalište".

Bogu bliski u užem smislu jesu Neporočni, odnosno Bezgriješni (Muhammed, Fatima i 12 Imama), te je Sulejman blizak Bogu onoliko koliko je blizak njima a znamo da se Vilajet u Sulejmanovo vrijeme mogao očitovati tek djelimično. No, Božiji Poslanici su imali živo znanje o Pravu Kuće i tim pravom su se obraćali Bogu.

Zapovijed Sulejmanova je kako smo vidjeli zapovijed samog Boga dž.š. i On kaže kako u "Njegovim zakonima nema promjene", te treba razlikova-

ti Božiju svemoć od pretpostavljene "samovolje" (neuzročnosti) jer za sve mora postojati uzrok makar nam bio i nepoznat kao što je to slučaj kod svih mudžiza (čuda) i kerameta (nadnaravnih događaja). Ovakvi događaji također su izazvani uzrokom ali takvim uzrokom koji je nama nepoznat. Vezano za sudbinu Šesti Imam je rekao: "Nije ni prinuda ni (potpuna) sloboda već nešto između".

Upitan o tome šta se podrazumijeva pod "između" (određenja i slobode) on je odgovorio: "Položaj širi od neba i zemlje". Ovo predstavlja isijavanje Imamove zapovijedi koji je kao Pol svijeta smješten između (neumitnosti) odredbe i slobode jer je Božija volja Imamova volja shodno poznatoj predaji koju smo već spominjali: "Kada zavolim Svog roba, Ja bivam njegova ruka, noga, sluh, vid". Izvorni Islam prenebregava mogućnost Apstraktnog monoteizma i Atributi imaju stjecište u savršenom čovjeku.

U ajetu 39 se kaže (Sulejmanu a.s.) kako može zadržati ili osloboditi pa je on zadržao vlast nad duhovnim svijetom dok je kao što znamo Muhammed a.s. Ifrita odbio, odnosno oslobodio. Sve u kreaciji je stvoreno zbog čovjeka i za čovjeka te je u tom smislu sve (na neki način) korisno i sve je Božiji dar. Ovo je dar u općem smislu riječi dok u posebnom smislu (kao što je dat Sulejmanu) on ukazuje na posebnu Božiju naklonost a dokaz te naklonosti je odsustvo odgovornosti ("nećeš za to odgovarati..."). Vezano uz ovo, već je spomenuto jedinstvo djelovanja Boga i njegova služe ("Ja bivam njegovo oko, uho, ruka, noga...").

Svojstvo neupitne darežljivosti (na ograničeni način) mogu posjedovati i ljudi te je u tom smislu Poslanik a.s. rekao: "Okitite se božanskim svojstvima", a kada bi to bilo nemoguće ne bi takav zahtjev niti predočio ljudima, te je dosezanje vlastitog savršenstva (putem znanja) osnovni zadatak čovjekov na Zemlji. Stjecanje znanja je (u biti) moguće samo tokom života na ovom svijetu jer kada dođe čas smrti duša već žanje ono što je posijala ovozemaljskim životom, iako je glavni Obračun čeka (tek) na Dan ustajanja. No, onaj ko je spašen u međustanju (berzah) može se nadati i punom spasenju na Dan kada bude gledao svoja djela pri punoj svjetlosti.

Svjet berzaha je svijet aktivne imaginacije gdje "materija" i forma duše bivaju jedno, te su naša djela "materijalnost" duše.

Poznato je da je Božiji Poslanik Sulajeman a.s. posebno volio konje i uzgajao ih o čemu govore neki ajeti sure "Sad".

Ajet 31: "Kad su jedne večeri predan nj bili izvedeni punokrvni konji koji su na tri noge stajali, a četvrtom jedva zemlju doticali",

Ajet 32: "on reče: "Umjesto da mislim na Gospodara svoga, ja pokazujem ljubav prema blagu!" - i oni se izgube iz vida".

Ajet 32: "Vratite mi ih!" - i on ih poče gladiti po nogama i vratovima".

U ezoterijskom smislu "konji" su duše jer Poslanik a.s. kaže: "Duša ti je jahalica pa budi joj nježan", a konj služi za jahanje u fizičkom svijetu kao što i duša u duhovnom svijetu prenosi Duhu svjetlost ili tamu srca postepeno se uzdižući ili propadajući ovisno o djelovanjima koja poduzima. Jahalica je data kao mogućnost svim ljudima ali nije svaki čovjek jahač svojega nefsa.

Poslanik također kaže: "Bogobojazni je zauzdan", a uzde se stavljaju konju kako bi se njime upravljalo te je bogobojazni zauzdan na način da njegova duša živi pod kontrolom Duha, sačuvana haotičnosti i skitarenja koja se neizbježno javljaju u slučaju odsustva bogobojaznosti, odnosno duhovnog vježbanja. Čak štaviše, u Tamnom Dobu duša (nefs) je gospodar najvećeg broja ljudi.

Shodno tome, "konji" predstavljaju duše Sulejmanovih a.s. učenika koju su jedne večeri, što znači u noći Sulejmanovske ezoterije izvedeni pred njega a što opet ima značenje postrojevanja pred njim (njemu sličnih) murida jer je Muhammed a.s. rekao: "Duše su kao mobilizirana vojska, koje se upoznaju združe se, koje se ne upoznaju razidu se". Ovo je aspekt (prepoznavanja) i upravo zato se slično spoznaje sličnim a to je naglasio i Poslanik a.s. u jednom drugom iskazu kazavši: "Vi se na ovom svijetu niste upoznali, vi ste se samo prepoznali". Zbog toga svaki učitelj i može poučavati jedino one koji su mu (preegzistentno) slični.

U ajetu 31 se konji, kako smo vidjeli, označavaju kao "punokrvni" što je (izvanjski) čistota rase a iznutarnje čistota vjere, odnosno punina koja označava potpunost. Čista krv je nemiješanje te je to u duhovnom smislu Pravi Put koji se slijedi.

Zbog toga su konji na "tri noge stajali a četvrtom jedva zemlju doticali", jer su svjedočanstva vjere tri (Vjera u Allaha, Poslanstvo i Imamet) te onaj ko tako vjeruje stoji čvrsto na zemlji odnosno utemeljen je u znanju.

Konji su četvrtom nogom "jedva zemlju doticali", što predstavlja četvrto (neobavezno, odnosno podrazumijevajuće) svjedočanstvo vjere jer je onaj svijet ponad ovog te "jedva zemlju dotiče" ne miješajući se dakle sa materijom. Duša na zemlju silazi iz svjetlosnog svijeta i ukoliko zadobije prosvjetljenje lišava se zemaljskog, odnosno "zemlju jedva dotiče", dakle samo izvanjski (formalno) ali ne i suštinski. A znamo da je četvrto svjedočanstvo vjere vjera u onaj svijet.

U ajetu 32 Sulejman a.s. dalje prekora sebe jer umjesto da misli da Gospodara svoga ustvari "pokazuje ljubav prema blagu". Vidimo kako se riječ "konji" više uopšte ne spominje već je upotrebljen izraz blago. Ovo znači kako duše posjeduju njima svojstveno blago na šta ćemo se vratiti nešto kasnije. Muhammed a.s. je rekao: "Ne razmišljajte o Bogu, propašćete. Razmišljajte o Njegovu stvaranju". Ovo zato jer "Njemu ništa nije slično" (Kur'an) te je svaki imaginativni pokušaj te vrste osuđen na propast pošto mašta zamišlja jedino ono što joj se dostavlja preko osjetila. A dosezanje nedosezljivog je samo po sebi propast, pošto stvorenje ni na koji način ne može sebi predočiti Stvoritelja, te je misao o Bogu (kao pokušaj zamišljanja) propast.

Jedini ispravan put spoznaje Boga dž.š. jeste spoznaja savršenog čovjeka, odnosno Imama svog vremena, inače prijeti metafizička propast antropomornog i literalističkog karaktera.

Zbog toga Sulejman a.s. (u ajetu 32) upotrebljava izraz "Gospodar" (a ne

Bog) jer je Imam el-Mehdi a.s. Gospodar vremena a Sulejman je imao (djelimičan) uvid u Pravo Kuće. Misli na Gospodara znači spoznati Imama i svaki drugačiji pokušaj je propast.

Sulejman dakle postupa u potpunosti u skladu sa zakonitošću spoznaje Boga kroz spoznaju Imama svog Vremena jer umjesto da misli na Gospodara svoga koji je nepoznatljiv (po pitanju Njegove Biti) on iskazuje ljubav prema blagu a znamo da je blago neizmjereno koje je dato onome ko posjeduje znanje vjera u Allaha i poznavanje Imama. Shodno ovome, u ezoterijskom smislu je Sulejmanov postupak potpuno ispravan jer je rečeno da je razmišljanje o Bogu propast te je neizbježno da se duhovni putnik usmjeri prema blagu Vilajeta Svetih Imama jer ko spozna svog Imama spoznao je Allaha. Blago Čiste Kuće je ono prema čemu Sulejman iskazuje ljubav a što je marifetski i hakkikatski ispravno.

Vrijeme Gospodara vremena još nije došlo te se Sulejmanu duše mističnih putnika ("konji") "gube iz vida" što znači da ne mogu dosegnuti potpunu razinu znanja kakvu mogu imati jedino duhovnjaci iz Muhammedove a.s. zajednice. Zbog toga je Muhammed a.s. rekao: "Učenjaci moje zajednice su poput Vjerovjesnika Benu - Israila". Ovo znači da je učenjak Muhammedove a.s. zajednice na stupnju Sulejmana te mu se zbog tog i gube iz vida jer nisu nižerangirani a pogled na one ispod sebe podrazumijeva visinu. U ajetu 33 vidjeli smo Sulejman a.s. traži da mu se konji vrate (nakon što su se izgubili iz vida) a ovo vraćanje je na nivou mašte jer je tako jedino i moguće pošto Sulejmanov srčani vid ne doseže do zbiljskog savršenstva duhovnog putovanja koje se potpuno može ostvariti jedino unutar Muhammedanskog a.s. ummeta. I on ih počne "gladiti po nogama i vratovima" jer smo vidjeli kako tri noge predstavljaju trostruko svjedočanstvo vjere dok je vrat povjerenje te samo "gladenje" predstavlja nježnost a "duša ti je jahalica pa budi joj nježan" (hadis). Vezano za "vrat" poznata predaja kaže: "Nema vjere onaj u koga se nema povjerenja" te 3 noge (trostruko svjedočanstvo) i povjerenje (u Svete Imame) označavaju cjelinu vjere. Grubost prema vlastitoj duši je pokuđena a grubost i nije ništa drugo do pretjerivanje. Zato Imam Ali kaže kako je "Put Srednji Put Pravi".

Djelovanje duhovnih bića u materijalnom svijetu (nakon Sulejmana a.s.) je nemoguće jer je kako smo kazali Allah uslišio njegovu dovu da mu se da vlast "kakvu niko nakon njega neće imati". Premda postoje takvi koji za sebe tvrde da imaju vlast nad duhovima obično je riječ o rascjepkljenju (šizofrenija), odnosno mentalnoj bolesti. Naravno, djelimičan uvid u duhovne svjetove je moguć.

Sada razmotrimo još neke ajete vezano za Sulejmana a.s. (sura "Mravi", sura 27, 93 ajeta) a u kojima se kraljica Belkisa obraća svojoj dvorskoj sviti. Izvanjsko značenje ajeta nećemo komentirati već ćemo pokušati dotaknuti moguća ezoterijska značenja, naročito ona vezana za početni otvarajući stavak sura (U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog).

Ajet 29: "O velikaši", reče ona - "meni je dostavljeno jedno poštovanja vrijedno pismo".

Ajet 30: "Od Sulejmana i glasi: "U Ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!"

Ajet 31: "Ne pravite se većim od mene i dođite da mi se pokorite!"

Ajet 32: "O velikaši", reče ona - "savjetujte mi šta treba da u ovom slučaju uradim, ja bez vas ništa neću da odlučim!"

Ajet 33: "Mi smo vrlo jaki i hrabri" - rekoše oni - a ti se pitaš "Pa gledaj šta ćeš narediti!"

Ajet 34: "Kad carevi osvoje neki grad" - reče ona - oni ga razore, a ugledne stanovnike njegove učine poniženim; eto, tako oni rade".

Ajet 35: "Poslaću im jedan dar i vidjeću sa čime će se izaslanici vratiti".

Ajet 36: "I kad on pred Sulejmana iziđe, ovaj mu reče: "Zar da blagom mene pridobijete? Ono što je Allah meni dao bolje je od onoga što je dao vama. Vi se onome što vam se daruje radujete!"

U Sulejmanovom a.s. pismu Belkisi spominje se otvarajući stavak koji na početku imaju sve sure izuzev sure "Pokajanje". Dakle, "Bissmillah" koja nedostaje na početku sure "Pokajanje" umetnuta je u suru "Mravi". Poznato je da zajedno sa Imamom Mehdijem a.s. u Okultaciji borave još Hidr, Ilijas, Idris i Isa a.s. te 40 plemenitih duhovnjaka i 30 duhovnih prinčeva, dakle ukupno 74 čovjeka. A neki od njih nakon smrti bivaju zamjenjeni.

Kako je broj (od 30 duhovnih prinčeva) identičan ajetu umetnute "Bissmillah" (također 30) ovo znači da ključ ezoterijskog otvarajućeg stavka u rukama drže pomenuti duhovni prinčevi koji su pod upravom i nadzorom Imama Mehdiya a.s. Ovi duhovnjaci po naredbi Imama Vremena pojedinim mističnim putnicima otkrivaju po jedan ili više ezoterijskih "harfova" otvarajućeg stavka shodno njihovom stanju i duhovnim mogućnostima. Ukupnost "Bissmillah" u svom posjedu drži lično Imam el-Mehdi a.s.

Sura "Pokajanje" je sura 9 i ima 129 ajeta. Sura "Mravi" je sura 27 i ima 93 ajeta. U zbiru cifara to daje tačno broj 30 ($9+1+2+9+2+7+9+3=30$). Imam Ali a.s. je rekao: "Cijeli Kur'an je sabran u Fatihu, Fatiha u Bissmillah a Bissmillah u tačku. Ja sam ta tačka". Poznato je kako su Petog Imama Muhammed zvali Bakir a.s., rastavitelj istine od neistine.

Ukoliko saberemo redni broj 2 sure ("Pokajanje" i "Mravi") te ukupan broj ajeta obje sure dobit ćemo broj 258 ($129+93+9+27=258$) koji ukoliko se oduzme od broja Imamovih prijatelja (313) daje broj godina života Petog Imama. Jer, $313-258=55$, umro sa punih 55 godina života. Ovo je naznaka "rastaviteljskog" karaktera ezoterijske "bissmille" kada ona rastavlja istinu od neistine. Na ovaj način sve što je dobro dolazi jedino od Boga a zlo od ljudi i šejtana.

To znači da broj Mehdijevih a.s. prijatelja (u času Obznane) te rastavljanje istine od neistine (a što je Imam navlastito) zajedno tvore ezoterijski otvarajući stavak na počecima sura ("U Ime Allaha, Milostivog, Samilosnog"). Taj stavak znamo nedostaje na početku sure "Pokajanje" (9). Zajedno sa rednim brojem sure "Mravi" dobijamo Ja'sin, srce Kur'ana $9+27=36$. A Imam kao Pol je srce stvorenog svijeta, te preko njega Božija Ljubav ulazi u postojanje.

Redni broj sure "Mravi" (27) ukazuje na ukupnost ljudskog znanja jer je Šesti Imam a.s. rekao: "Znanje ima 27 dijelova. Samo će dva dijela biti poznata do Obznane Imama Mehdiya. On će kada se pojavi donijeti još 25 dijelova i pridružiti ih ovima dvojema". Dakle, cjelinu znanja (na način

ezoterijske "Bissmille") treba tražiti u suri "Mravi" čiji redni broj (27), vidjeli smo, ukazuje na ukupnost znanja u Dobu Zlatnom. Ukoliko pak broju 27 dodamo 3 svjedočanstva vjere (Vjera u Boga, Poslanstvo i Imamet) dobit ćemo ajet 30 ($27+3=30$) koji kao što znamo glasi: "Od Sulejmana i glasi: "U Ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!", a što je kako smo kazali ezoterijska "Bissmillah", a ezoterijske razine su bezbrojne.

Ukupan broj ajeta sure "Mravi" je 93. Ukoliko oduzmemo ajet 30 dobit ćemo tačno Muhammedov a.s. život. Jer, $93-30=63$; a znamo da je Poslanik preselio na bolji svijet u šezdeset trećoj godini života.

Ovo kazuje kako Poslanikov život i ezoterijska "bissmillah" zajedno daju cjelinu znanja a kako je Muhammedov a.s. život (ezoterijski motreno) njegova svjetlost to znači da 30 duhovnih prinčeva (kroz ezoterijski otvarajući stavak) "isijava" (u vanjski svijet) svih 19 harfova otvarajućeg stavka (U Ime Allaha, Milostivog, Samilosnog).

Otvarajući stavak ima ukupno 19 harfova (slova). U ime Allaha - 7, Milostivog - 6, Samilosnog - 6. Sedam je savršen broj i prema Kur'anskoj koncepciji postoji 7 nebesa. Muhammedanska Svjetlost se u stvoreni svijet spušta preko 12 Svjetlosnih zastora (Svetih Imama) te ime "Milostivog" u posjedu drži 6 Imama (jer "Milostivi" ima 6 harfova) a ime "Samilosnog" drugih 6 Imama (jer "Samilosni" također ima 6 harfova); dakle ukupno 12 ($6+6=12$). Hadis priopćava: "Dvanaest svjetlosti je bilo poredano pored Božijeg Prijestolja prije stvaranja neba i Zemlje". Pošto su ove svjetlosti (12 Imama) preegzistentno bile "poredane" pored Božijeg Prijestolja (koje je u sredini) to znači da je i sa desne i sa lijeve strane bilo poredano po 6 svjetala a što i jesu Imena Milostivi (6 harfova) i Samilosni (također 6 harfova). Ukupno, dakle, 19 i kao što su 1 i 9 početak i kraj cijele matematike tako su i Sveti Imami a.s. početak i kraj svega, Alfa i Omega, Prvi i Posljednji.

Također, ova ravnoteža broja 12 ($6+6$), odnosno usredištenost Božijih svjetala (12 Imama) pored božanskog Prijestolja pokazuje i savršenu ravnotežu izvanjskog (zahir) te iznutarnjeg (batin) aspekta Islamskog učenja a što su

Imami navlastito kao ta'vil Objave. Jer, Božije prijestolje označava Riječ, riječ je objava a savršeni tumači i čuvari Objave jesu Sveti Imami.

Jedanput je Muhammed a.s. štapom zacrtao pravu liniju u pijesku. Pokrivši je rukom rekao je: "Ovo je Pravi Put". Zatim je zacrtao nekoliko sporednih linija dodavši kako su to krivi Putevi. Pravi Put dakle predstavlja apsolutnu umjerenost a što su Sveti Imami jer je savršena ravnoteža broja 12 sadržana u dvije šestice ($6+6=12$) a što su Božija Imena Milostivi i Samilosni. Poslanik a.s., zacrtavši pravu liniju nije kazao kako se to odnosi na Islam, vjeru i slično već je upotrijebio upravo izraz Pravi Put a znamo da se to odnosi na 12 Imama koji su Čuvari Knjige i njeni Tumači.

Nakon prvog dijela "Bissmillah" (U Ime Allaha) a što znači pokretanje na duhovni put, mistik preko svjetlosti šesterice Imama spoznaje Božije Ime Milostivi a onda preko sljedeće šestorice Božije Ime Samilosni.

Prvi dio (U Ime Allaha) vidjeli smo ima 7 harfova. Na duhovnom putovanju 7 je je stupnjeva spoznaje vlastite duše (emmare, levame, mulhime, safije, merdije, radije, insani kjamil). Također, 7 je Velikih Poslanika odnosno ljudi Knjige. Muhammed a.s. je na bolji svijet preselio u 63-ćoj godini života, a $63=7 \times 9$. Broj 9 je perfekcija broja 3 ($3 \times 3=9$) a tri su svjedočanstva vjere; Vjera u Boga, Poslanstvo i Imamet. Trostruko svjedočanstvo vjere se dakle na 7 nebesa obznanjuje na način šerijata, tarikata i hakkikata te je to Muhammedov a.s. život jer vidjeli smo da je $7 \times 9=63$. Također, 7 je ebdala pomoću kojih Allah čuva 7 kontinenata, a šehadet (Islamsko svjedočenje) ima 7 riječi - LA ILLAHE ILLALAH, MUHAMMED RESULL ALLAH. Sedam je tavafa (obilazjenja) oko Kjabe prilikom obavljanja hadža. Poslanik a.s. je rekao: "Kada bi se na jedan tas stavilo 7 nebesa i zemlja a na drugi "LA ILLAHE ILLALLAH" preteglo bi "LA ILLAHE ILLALAH". Ovo su neki aspekti brojke 7 vezano uz prvi dio "Bissmillah" (tj. U IME BOGA) a vidjeli smo kako je šehadet teži od 7 nebesa te je prema tome prvi dio "Bissmillah" (U IME BOGA) jednak nebu i zemlji.

Preostaju dvije šestice, odnosno dva Imena Božija - Milostivi i Samilosni,

od kojih svako ima po 6 harfova. Šestokraka zvijezda (heksagon) je Davudova zvijezda a Sulejman (koji šalje pismo Belkisi) je njegov sin. Obojica su bili kao što znamo Božiji Poslanici. Zahir (vanjsko) te batin (iznutarnje) otvarajućeg Kur'anskog stavka su simboličko predstavljani Davidovom zvijezdom.

Kocka se sastoji od 6 uglova te je (u ovom kontekstu) riječ o unutarnjoj "kocki" (Ka'bi) odnosno hramu srca gdje "Milostivi" (6 Imama) označava vanjski obzir a "Samilosni" (drugih 6 Imama) iznutarnji obzir kocke te su tako zahir i batin objedinjeni (kroz Imama bića) koji je Hram srca. Pošto kocka (Ka'ba) ima 6 uglova objedinjenost zahira i batina označava sačuvanost Kur'ana kroz Imamet (12 Imama).

Sada ćemo razmotriti ajet 144 sure "Krava" koji govori o Imamu kao iznutarnjem hramu vjernikovog srca. Najprije recimo kako razlika broja 144 i broja Kur'anskih sura (114) ukazuje na ajet 30 (sure "Mravi") koji je kako znamo ezoterijska "Bissmillah". Jer, $144 - 114 = 30$. Ovo znači da se u ajetu 144 krije tajna ezoterijskog otvarajućeg stavka (U Ime Allaha, Milostivog, Samilosnog), odnosno jedinstvo "Bissmillah".

Ajet 144 (sure "Krava") glasi: "Vidimo Mi kako sa žudnjom bacaš pogled prema nebu, i Mi ćemo sigurno učiniti da se okrećeš prema strani koju ti želiš; okreni zato lice svoje prema časnom hramu! I ma gdje bili, okrenite lica svoja na tu stranu. Oni kojima je data Knjiga sigurno znaju da je to istina od Gospodara njihova - a Allah motri na ono što oni rade".

U izvanjskom smislu ajet govori o okretanju prema (Mekki), odnosno Ka'bi prilikom obavljanja molitve. Ovaj izvanjski smisao nećemo dalje komentirati. Valja ipak naglasiti kako su se muslimani (u namazu) prema Jerusalemu okretali punih 18 mjeseci a što je broj godina života Fatime a.s. Njenom smrću otpočinje okretanje Imamima koji su kao Lica Božija "iznutarnji" hramovi. Vidimo kako se riječi "Poslanik", "Vjerovjesnik" ili Muhammed u ajetu 144 uopšte ne spominju niti se spominje molitva. Ovo znači da se ajet (batinski) obraća svakom duhovnom putniku koji je na

put krenuo u Ime Boga savladavši tako prvi stepen u spoznaji "Bissmillah". Riječ "kibla" (ili Ka'ba) se također ne spominje, jer je ezoterijski riječ o 14 Hramova svjetlosti.

Početak ajeta kazuje kako Bog vidi "kako sa žudnjom bacaš pogled prema nebu". Riječ "nebo" se spominje u više Kur'anskih ajeta a u suri "Sazviježđa" ajet 1 kaže: "Tako Mi neba sazviježdima okićenog".

Za ovaj ajet je Muhammed a.s. rekao: "Nebo je moja osobnost a sazviježđa su Sveti Imami, njih Dvanaest". Shodno ovome, "nebo" spomenuto u ajetu 144 (sure "Krava") jeste Muhammedova osobnost što znači njegova svjetlost koja se u stvoreni svijet spušta preko 12 Svjetlosnih zastora (Svetih Imama). Svaki duhovnjak se nalazi "ispod" Muhammedanskog neba (svjetlosti) i baca sa spoznajnom žudnjom pogled (svojih srčanih očiju) prema tom nebu. Imami su strana Božija i to je strana koju mistični putnik želi. Mistik dakle treba okrenuti lice svoje prema Časnom Hramu (Imamu) "ma gdje bili", dakle na kojem god se stupnju (mekam) i postaji (manzillah) nalazili jer je svaki od 12 Imama Apsolutni muršid i (relativni) učitelj nikada u potpunosti ne preuzima njegovu ulogu. Zbog toga je za onoga ko želi znanje okretanje Imamu svog vremena neizbježno.

Jedan Kur'anski ajet priopćava kako će "sve osim Lica Božijeg propasti", a to nepropadljivo Lice je Imam Vremena kojemu se treba okrenuti. Oni kojima je data Knjiga jesu upravo Sveti Imami koji znaju da je to istina od Gospodara njihova. Spomenuta je riječ "Knjiga" što ukazuje na savršenstvo 12 Imama koji su nosioci kako zahira (izvanjskog) Kur'anskog teksta tako i batina, odnosno duhovnog ta'vila. U tom smislu Dvanaestorici je Kur'an "dat (kao) Knjiga" jer su oni Čuvari i tumači Kur'ana. Allah motri na ono što oni rade na način da je Njegova volja (istovremeno) i njihova volja a shodno predajama o "jedinstvu akcije".

Ukoliko saberemo redni broj sure "Mravi" te ajet umetnute "Bissmillah" (30) dobit ćemo broj 57 ($27+30=57$) a što je sura "Gvožđe" odnosno tačno polovina Kur'ana ($57+57=114$) što iznova kazuje kako je cjelina znanja

zajedno sa ezoterijskom "Bissmillah" usredištena u Kur'an preko Imama Vremena. Kako je srce u sredini grudi srčano znanje vezano za ezoterijski otvarajući stavak ("U Ime Allaha, Milostivog, Samilosnog") se nalazi u suri "Gvožđe". Ne slučajno, Četvrti Imam, Sedžad a.s. je rekao kako su neki ajeti sure "Gvožđe" objavljeni za ljude Posljednjeg vremena koji će o tim ajetima duboko razmišljati. Jer, Kur'an je živ i posve nov u svakom vremenu i jedan od osnovnih zadataka učenjaka upravo i jeste promišljanje (i) o onome "ovdje i sada".

Sada razmotrimo ajet 34 u kojemu se Belkisa obraća svojim velikašima: "Kad carevi osvoje neki grad" - reče ona - "oni ga razore, a ugledne stanovnike njegove učine poniženim; eto, tako oni rade". Redni broj ajeta (34) sukladira broju godina Imama Alija a.s. kada ga je (na Gadir Humu) Muhammed a.s. proglasio svojim nasljednikom i vođom muslimana nakon njega. Kao što znamo, vlast je Imamu Aliju a.s. kasnije oduzeta specifičnom vrstom vojnog udara i uz pomoć raznih smicalica, laži i pritisa. Zatvaranje očiju pred neporecivim činjenicama (kako bi se očuvalo nepostojeće "jedinstvo") nanijelo je veliku štetu (muslimanima), jer se istina i neistina ne mogu složiti.

Ajet 34 (sure "Mravi") govori o tom događaju (ezoterijski motreno). Muhammed a.s. je kao što znamo rekao: "Ja sam grad znanja a Ali je kapija tog grada". Shodno ovome, "grad" spomenut u ajetu 34 je grad Muhammedanskog znanja a "carevi" jesu budući vlastodršci i njihovi pomagači koji su (ezoterijski) razorili grad Muhammedanskog znanja ne ušavši kroz njegovu kapiju (Imama Alija a.s.) a nepravilan ulazak u bilo šta razara unutarnjost toga. Na taj način je grad osvojen što u potpunosti sukladira zbivanjima u dobu Imama Alija).

Ugledni stanovnici grada znanja jesu Sveti Imami koje su svi "Islamski" vladari ("carevi") nastojali da ponize i na svaki način negiraju. Naravno, to im nije uspijevalo jer Imam ostaje biti Imam bez obzira bio priznat ili ne, bio poznat ili ne. Iako su osvojili vanjsku vlast kosmička (iznutarnja) funkcija Imama optrajava i odolijeva svih promjenama.

Ukoliko ukupan broj ajeta sure "Mravi" (93) saberemo sa ajetom 34 dobit ćemo broj 127 ($93+34=127$) a što predstavlja puninu, odnosno 100 Božijih Imena i cjelinu znanja (27) a što je i redni broj sure "Mravi". Ovo ukazuje kako je cjelina znanja u posjedu Imama Alija i svakog Imama nakon njega. Dokaz je razlika između broja 127 i broja Kur'anskih sura (114) a to je broj 13 ($127-114=13$) što znači Poslanik i 12 Svetih Imama. Bog Uzvišeni je primio Sulejmanovu dovu i vlast poput njegove niko neće posjedovati sve do Dana Suda. Razlog više za odbacivanje lažnih učitelja i onih koji vide sve ali ne i sebe obmanjujući ljude u ovom vremenu pomračenosti i duhovne gladi. Ipak, putnici uspijevaju.

Jer, "ko spozna sebe spoznao je Gospodara" (hadis).

ŠEJH BEHAUDIN

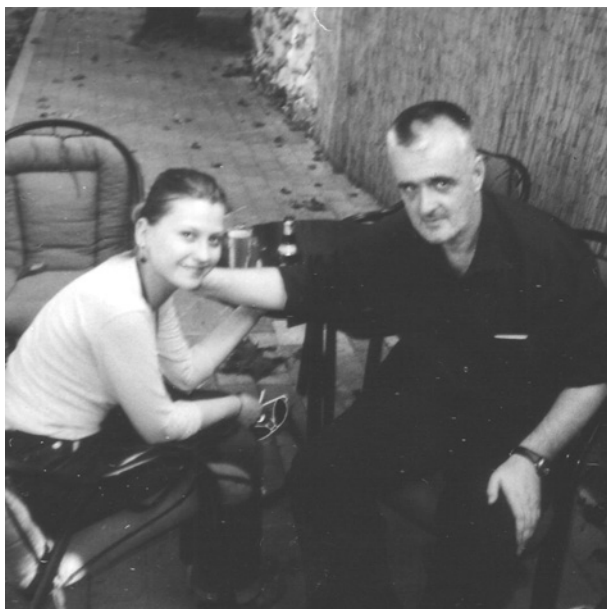
Bijaše svjetlo vjere i znalac stanja mnogih;
riznica znanja velikog; šejh Behaudin

Tajna vlastite tajne srčanim zrenjem je dosegnuta
jer sufi ako je istinski riječima tek uzdiše; šejh Behaudin

Dok se zora rađala u srcima snivača duša je
odlepršala konačištu poput zlatne ptice. Jer,
svi smo Božiji i Njemu se vraćamo, šejh Behaudin

Šejh Behaudin Hadžimejlić

Ajla Frenjo

ODLAZAK

Poneseni varljivošću svijeta čas odlaska znati ne možemo
a ono što volimo oboreno biva u trenu jednom
i ne vraća se nikada više. Smrt kuca na vrata svaka
iako se prisjetimo tek kada nama dođe...

Ruža procvjetala posječena bi iznenada mačem
Sudbine i sve veliko dolazi kada ne nadamo
se i ne očekujemo. Smrt kuca na vrata svaka
iako se prisjetimo tek kada nama dođe...

Pupoljak nježni ubran je rukom Odredbe neumitne
jer u vrtu života sigurnosti nikakve osim
predanosti Jednom nema. Smrt kuca na vrata svaka
iako se prisjetimo tek kada nama dođe...

Malisa

PUTNIKU ISKRENOM

Privrženost obliku skladnom dio je Sklada većeg
i ljubav je veliko sjećanje iz svijeta duša, zov
iz pradomovine kada bijasmo jedno u još
Većem. Ali, ukoliko ne vidimo, zastor od tmine
ljepota zemaljska biva; znaj to putniče iskreni...

Tajna harmonije je od ljepote Njegove jer plamen
ne drhti sam po sebi, svjetiljka je uzrok
odbljesku što raskriva. Slika je svijet i san u
očima širom otvorenih; znaj to putniče iskreni...

Ljubavlju je opčinjeno biće svako ali od
nas ne dolazi ništa i koprene prekrivaju svjetove
sve kako bi sakrile Lice Najljepše. San je
život i ništa drugo, i leptirov let sa cvijeta na cvijet; znaj
to putniče iskreni...

Porodica Bebanić

MIR SA SOBOM

Potpuna sreća ili nesreća, to ne pripada svijetu ovome. Jer, ovdje ne postoji sjedinjenje neupitno niti odvojenost sama po sebi znači nesklad, dovoljno je živjeti u miru sa sobom i drugima...

Duh naš luta tražeći smisao u prolaznosti; bojama i mirisima opčinjen zamišlja sjajno sunce iza planine i drugačije nebo iza neba duginih boja. Ali je sreća u njemu samom iako često ne zna, dovoljno je živjeti u miru sa sobom i drugima...

Opsjena je očekivanje svako savršenstva u ovom mjestu nesavršenom i potpunost cijela je krajnja tačka na Putu. I pošto niko nije bez potrebe za čovjekom drugim, dovoljno je živjeti u miru sa sobom i drugima...

DOBA MINULO

Prošlost je jedina sigurna. Sadašnjost je uvijek drugačija od prijašnjeg očekivanja a budućnost uvijek neizvjesnija od naših nadanja. Strah od života je teži i gorči od straha od smrti, i češće se javlja.

Nijedna se bol ne zaboravlja do kraja i sjećali bi se ponekad. Rata i svega onoga što bijaše zbližavalo prije dvadeset godina dugih. Jer, bliskost u stradanjima velikim je dublja i veća a sad smo mirni u odvojenosti koju poštujemo znajući da prijateljstvo prestati neće. Nakon ljubavi obično ostaje pustoš ali ponekad i srdačnost koja ne obavezuje.

Od Potpunosti zlo ne dolazi nikada pa sreća obično nije ni velika kako nam se čini niti je nesreća tako duboka kao nam se predstavlja. Oboje je tek iluzija i ono što zovemo stvarnošću raspršeno bude poput oblaka za osobu svaku.

Prošlost je jedina sigurna i nikada nam se ne protivi. Tužno ali istinito.

SABINA

Susreti posve slučajni pričaju naše tajne najveće.
Kada se ničemu ne nadamo i ništa ne očekujemo,
utonuli u ravnodušnost mirnu, posve smo okrenuti sebi
i baš zato iznenadnost lijepog lica tako zaboljeti može; crvenokosa
ljepotica...

Kamičak slutnje uzdrhtale nehajno bačen u rijeku
života, u duboku vodu neizrecivosti, jer riječ je
najčešće nemoćna iskazati osjećaje profinjene;
crvenokosa ljepotica...

Blijedo lice izražajno, mirno sabrano i
odsutno u cijelom svijetu svom nedotaknutom. Bijaše
nježna poput cvijeta, kao latica mirisna, ukazana
nenadano, doletjela iz dalekih magli nedorečenosti, crvenokosa ljepotica...

Gledao sam šuteći, bez želje ili strepnje i htijući
da slika u duši ostane vedra i neuznemirena, da
riječ nijedna ne pomuti odsjaj tek vidljive sjete
u melanholičnim očima; crvenokosa ljepotica...

Nepoznati putnik namjernik. Prolaznik bez imena
i značenja, na mjestu gdje bezbroj lica slučajnih
dolazi i odlazi ne vraćajući se nikada više. Možda
je zato i dobro da ostane zapisano, neko
je zapamtio i otrgnuo ju je od zaborava;
crvenokosa ljepotica...

Sadržaj

Sai Baba	9
Put u Darmsalu	11
Papa Franjo	13
Rijeke žive vode	15
Krug i zaostalost	19
Askerijevo svijetlo	39
Musa i Hidr	89
Hramovi mudrosti	143
Solomonova ljubav	181
Šejh Behaudin	197
Odlazak	199
Putniku iskrenom	201
Mir sa sobom	203
Doba minulo	205
Sabina	207
 Bilješka o autoru	 210

Jasminko Šarac rođen je 1961. godine u Stocu. Studij sociologije završio je na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu. Godine 2001. u izdanju izdavačke kuće DID, objavljuje svoje prvo djelo *Noć mrtvih*. U januaru 2004. godine, u izdanju BZK Preporod Stolac, izlazi zbirka poezije *Melanolija u plavim daljinama Ferare*, potom, u februaru 2005. godine, *Kristova nevjesta*, njegovo slijedeće nadahnuće, također u izdanju BZK Preporod Stolac. Slijede *Ljubičica Kazablance* i *Svijetlost Betlehema* 2006. godine, zatim *Bošnjak* 2007. godine, *Pero i skrivenost* i *Put u Magdalu* 2008. godine, *Kapije čistih* 2009., *Tajna svetog imena* i *Keopsova poruka* 2010. godine, *Fakir* 2011. godine, *Kalki Avatar* i *Imhotepov nestanak* 2012. godine, *Provincijalac* 2013. godine. I napokon, pred nama su *Hramovi mudrosti*.

